

Vsebina.

Kalendarij in imenik svetnikov	3—32	Tale naš Jaka... (F. S. Finžgar)	58— 65
Poštarne pristojbine in predpisi	33—35	Muha trepetalka in se marsikaj (Pengov)	65— 67
Kočkovanje listin, Konzulati	35—36	Pred velikim sodnikom (Sonja Sever)	67— 70
Knjige za leto 1938	37—38	Sveži grobovi	70— 73
Glasnik Družbe sv. Mohorja	38	Meglice v vsemirju (Pavel Kunaver)	74— 75
Slovenski kulturni dinar	39—40	Na svetu nad 17 milijon. kilometrov cest	75
Bron, ki je najden bil v dnu morja	40	To storil je neznan koren (Lea Fatur)	76— 80
Dr. Anton Bonaventura Jeglič	41—43	Odgovori, Ciciban! (Janko Moder)	81— 82
S ceste (Jan Plestenjak)	43—45	Pogoni (Janez Jalen)	83— 94
Žganje (Franc Bevk)	45—47	Razgled po naši Sloveniji na tujem	95— 97
Pregled svetovnih dogodkov (dr. Vinko Sarabon)	48—51	Pitanje živine (Anton Oblak)	97— 98
Novo zvezde (Pavel Kunaver)	51—55	Dragim rajnim v spomin	99—104
Vsi govorimo nekoliko španski	55	Razno	105—107
Beograjski nadškof dr. Josip Učič	56	Seznamek župnij, krajev, poverjenikov in udov Družbe sv. Mohorja	107—119
Iz spominov na Mohorjevo družbo (Pregelj)	57—58	Sejmi	120—125

Naznanilo.

Vsak družbenik dobi letos za redno članarino (20 dinarjev) šestero knjig.

Redno izdanje:

1. Koledar za leto 1938.
2. Večernice 90. zvezek: Izgnani menihi.
3. Družinski molitvenik.
4. Bajtarji.
5. Preko morij v domovino.
6. Življenje svetnikov.

Knjige za doplačilo:

1. Bolgarske novele.
2. Poljske novele.
3. Ptikičji brez gnezda.
4. Čudovita pravljica o Vidu in labodu Belem ptiču.
5. Krompir.

Opozorilo! Vsak član naj prejme knjige tam, kjer se je vpisal, čeprav je med letom bivališče spremenil. — Stroške (za poštnino, voznino, omot itd.) povrnejo člani poverjenikom. — Vpisovalne pole naj se s članarino vred pošljejo do 5. marca 1938 Družbi sv. Mohorja v Celju. — **P r o s i m o :** Gg. poverjeniki naj pri oddaji knjig že vpisujejo člane za bodoče leto. Nabrano udnino naj pošiljajo sproti. — Dostmrtniki se oglasite že jeseni pri poverjeniku, kjer želite dobiti knjige za bodoče leto.

Letnina za leto 1938 je — kakor lani — 20 din, in sicer za vsako posamezno osebo ali ustanovo. — Dostmrtnina znaša 500 din za vsako osebo, za župnijske ali šolske knjižnice in društva (hiše ali cele družine se ne sprejemajo za dostmrtno ude). Dostmrtniki z vplačano dostmrtnino do 50 kron (do št. 3220) naj doplačajo 12 din, z dostmrtnino 80 kron (št. 3221—3275) naj doplačajo 11 din, z dostmrtnino 200 kron (št. 3276—3317) 10 din, z dostmrtnino 400 kron (št. 3318—3331) 7 din, z dostmrtnino 900 kron (št. 3332—3340) 3 din.

Posamezni letni udje, ki se neposredno pismeno naročajo na knjige pri Družbi sv. Mohorja v Celju, plačajo 29 din, in sicer udnine 20 din ter za poštnino in odpravnino 9 din. Kdor naroči knjige za doplačilo, naj doplača za poštnino in odpravnino 15 din.

Udje v inozemstvu plačajo za knjige s poštnino in odpravnino vred 36 din. Kdor naroči knjige za doplačilo, naj doplača za poštnino in odpravnino še 10 din.

Za ude v Ameriki velja letnica dolar 1.25. Američani naj nakazujejo to vsoto po pošti ali po katerikoli banki vsak zase ali po več skupaj Družbi sv. Mohorja v Celju. Za knjige za doplačilo in za vezavo veljajo iste cene kot so označene zgoraj. Kdor pošlje zase naročnino, se mu dostavijo knjige na njegov naslov (prosimo točnih naslovov!); če se jih naroči več skupaj, naj se določi ime in naslov onega člana, ki se mu pošljejo knjige za vse skupaj.

Odbor Družbe sv. Mohorja: Dr. Franc Cukala, dr. Franc Kotnik, dr. Lambert Ehrlich, Josip Zeichen, Anton Cestnik, F. S. Finžgar.

Družbene knjige je uredil dr. Jože Pogačnik, Ljubljana, Poljanska cesta 28.

1 9 3 8

KOLENDAR
DRUŽBE SV. MOHORJA

Z RISBAMI OPREMIL S. PENGOV
IZDALA IN ZALOŽILA
DRUŽBA SV. MOHORJA V CELJU
NATISNILA MOHORJEVA TISKARNA V CELJU R. Z. Z. O. Z.
(FRAN MILAVEC, CELJE)

1825/48

22.465

14. 3. 1950

PAPEŽ PIJ XI

rojen 31. maja 1857 v Desio pri Milanu z imenom **AHIL RATTI**; za mašnika posvečen 20. decembra 1879; apostolski nuncij na Poljskem 6. junija 1919; kardinal in nadškof v Milanu 13. junija 1921; za papeža izvoljen dne 6. februarja 1922, kronan 12. februarja 1922.

NAŠA KRALJEVSKA RODOVINA

PETER II

kralj Jugoslavije, rojen 6. septembra 1923 v Beogradu, zavladal po smrti kralja Aleksandra 9. oktobra 1934.

MARIJA

kraljica mati, rojena kot rumunska kraljična 9. januarja 1900 v Goti, poročena 8. jun. 1922.

TOMISLAV

kraljevič, rojen 19. januarja 1928 v Beogradu.

ANDREJ

kraljevič, rojen 28. junija 1929 na Bledu.

PAVLE

knez namestnik, sin kneza Arsenija, bratranec pokojnega kralja Aleksandra, rojen dne 27. aprila 1893 v Petrogradu.

OLGA

kneginja, žena kneza Pavla, rojena 29. maja 1903 v Fatoju na Grškem.

VLADIKE SLOVENCEM

DR. ANTON BONAVENTURA JEGLIČ

škof ljubljanski v p., rojen v Begunjah dne 29. maja 1850, posvečen 12. septembra 1897 za škofa v Sarajevu, od 22. maja 1898 do 1. avgusta 1930 škof v Ljubljani, naslovni nadškof garelski 17. maja 1930, bivajoč v Stični na Dolenjskem.

DR. IVAN TOMAŽIČ

škof lavantinski, rojen 1. avgusta 1876 pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža, posvečen za škofa koadjutorja 1. avgusta 1928, od 1. avgusta 1933 škof v Mariboru; pokrovitelj Družbe sv. Mohorja v Celju.

DR. GREGORIJ ROŽMAN

škof ljubljanski, rojen 9. marca 1883 v Šmihelu pri Pliberku, za mašnika posvečen dne 21. julija 1907, posvečen za škofa koadjutorja dne 14. julija 1929, od 1. avgusta 1930 škof v Ljubljani.

DR. ADAM HEFTER

knez in škof krški, rojen 6. decembra 1871 v Prienu na Bavarskem, posvečen za škofa dne 7. januarja 1915 v Salzburgu, ustoličen v Celovcu 12. februarja istega leta; pokrovitelj Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

DR. ANDREJ ROHRACHER

naslovni škof Isbe, rojen dne 31. maja 1892 v Lienzu na Tirolskem, posvečen za škofa koadjutorja celovškega 15. oktobra 1933.

KAREL MARGOTTI

nadškof goriški, rojen 22. aprila 1891 v Alfonsione v škofiji Faenza, posvečen za škofa dne 8. marca 1930, nastopil 23. septembra 1934;časno upravlja tudi tržaško škofijo.

NAVADNO LETO 1938

ima 365 dni in se začne s soboto in konča s soboto.

PREMAKLJIVI PRAZNIKI

Sedemdesetnica 13. febr. Srce Jezusovo 24. junija.
 Pepelnica 2. marca. Angelska nedelja 4. sept.
 Velika noč 17. aprila. Žegnanska ned. 18. okt.
 Križev t. 23., 24., 25. maja. Misijonska ned. 23. okt.
 Vnebohod 26. maja. Kristus Kralj 30. okt.
 Binkošti 5. junija. Zahvalna ned. 6. nov.
 Sv. Rešnje Telo 16. jun. 1. adventna ned. 27. nov.

Od božiča do pepelnice je 66 dni = 9 tednov.
 Nedelj v predpustu je 5, po binkošti 24.

Z zvezdico (*) zaznamovani prazniki: svečnica, oznanjenje Marije Device, velikonočni ponedeljek, binkoštni ponedeljek, rojstvo Marije Dev., sv. Štefan niso več cerkveno zapovedani prazniki.

POSTI IN ZDRŽKI

1. Pomladne (postne) kvatre 9., 11., 12. marca.
2. Poletne (binkošne) kvatre 8., 10., 11. junija.
3. Jesenske kvatre 21., 23., 24. septembra.
4. Zimske (adventne) kvatre 14., 16., 17. decembra.

1. Dnevi zgolj zdržka (ne smemo uživati meso, pa se smemo večkrat najesti do sitega), imajo *.
2. Dnevi zgolj posta (smemo uživati meso, pa se smemo le enkrat do sitega najesti), imajo †.
3. Dnevi strogega posta (ne smemo uživati meso in se smemo le enkrat do sitega najesti) imajo ††. — Razen tega naj se vsak vernik ravna po predpisih svoje škofije.

ASTRONOMIČNI LETNI ČASI

Pomlad se začne 21. marca ob 7. uri 43 minut.
 Poletje se začne 22. junija ob 3. uri 4 minute.
 Jesen se začne 23. septembra ob 18. uri 0 minut.
 Zima se začne 22. decembra ob 13. uri 14 minut.
 Ure se štejejo od 1 do 24, t.j. od polnoči do polnoči.

Dolžina dneva je navedena pri vsakem mesecu posebej za 46° severne širine. V poletnem polletju je proti severu od te širine daljši, proti jugu krajši dan; v zimskem polletju pa narobe.

GODOVINSKO ŠTEVILO

Zlato število . . . . . 1 Rimska številka 6
 Epakta . . . . . XXIX Nedeljska črka . . . . . B
 Sončni krog . . . . . 15 Letni vladar je Jupiter.

NEBESNA ZNAMENJA

Pomlad: . . . . . Jesen:

oven . . . . . ♈ tehtnica . . . . . ♁
 bik . . . . . ♉ škorpijon . . . . . ♏
 dvojčka . . . . . ♊ strelec . . . . . ♐

Poletje: . . . . . Zima:

rak . . . . . ♋ kozel . . . . . ♐
 lev . . . . . ♌ vodnar . . . . . ♑
 devica . . . . . ♍ ribi . . . . . ♒

ZNAKI ZA MESEČNE SPREMENE

Mlaj . . . . . ☾ Ščip ali polna luna ☽
 Prvi krajec . . . . . ☾ Zadnji krajec . . . . . ☽

MRKI SONCA IN LUNE

Letos bosta sonce in luna dvakrat mrknili. V naših krajih bo viden le lunin mrk, ki bo 7. nov.

Dne 14. maja bo popolni lunin mrk; začetek ob 9. uri 18 minut, višek ob 9. uri 44 minut, konec ob 10. uri 9 minut. Viden bo na zapadnem Atlantskem oceanu, v Severni in Južni Ameriki, na južnem Lednem morju in Tihem oceanu, v Avstraliji ter po severnovzhodni Aziji.

Dne 29. maja bo popolni sončni mrk; začetek ob 12. uri 46 minut, višek ob 14. uri 22 minut, konec ob 15. uri 18 minut. Viden bo na južnovzhodnem delu Tihega oceana, v delu Južne Amerike, na jugu Atlantskega oceana in v južni Afriki.

Dne 7. novembra bo popolni lunin mrk; začetek ob 22. uri 45 minut, središče ob 23. uri 26 minut, konec ob 0:8 minut po polnoči. Viden bo po Evropi, Aziji, v zapadnih delih Avstralije, v Afriki, na Indijskem in Atlantskem oceanu, na Severnem Lednem morju, v Severni Ameriki, razen na severozahodnem delu, ter v Južni Ameriki.

Dne 21. novembra bo delni sončni mrk; začetek ob 22. uri 45 minut, višek ob 0:52 minut po polnoči, konec 22. novembra ob 2. uri 59 minut. Ta mrk, ki bo pokril le tri četrtine sonca, bo viden v severnovzhodni Aziji, severnozahodnih delih Severne Amerike in na severnem delu Tihega oceana.

VREMENSKI KLJUČ

s katerim vsakdo lahko zvé za vreme celega leta naprej, ako le vé, kdaj se izpremeni luna (t.j. ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščip ☽, zadnji krajec ☽ in mlaj ☾). — Ta vremenski ključ je napravil slavni zvezdoslovec J.W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je 1839 spoznala za najbolj zanesljivega. Pomeni pa, kadar se izpremeni luna:

Ob uri	Poleti	Pozimi
od 24. do 2.	lepo	mrzlo, če ni jugozapadnik
od 2. do 4.	mrzlo in dež	sneg in vihar
od 4. do 6.	dež	sneg in vihar
od 6. do 10.	spremenljivo	dež ob severozapadniku, sneg ob vzhodniku
od 10. do 12.	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter
od 12. do 14.	veliko dežja	sneg in dež
od 14. do 16.	spremenljivo	lepo in prijetno
od 16. do 18.	lepo	lepo
od 18. do 22.	lepo ob severu ali zapadniku dež ob jugu ali jugozapadniku	dež in sneg ob jugu ali zapadniku
od 22. do 24.	lepo	lepo

Opomba. Celo leto se razdeli na dva dela, t.j. na poletje in na zimo; za poletje velja čas od 15. aprila do 16. oktobra, ostali čas pa velja za zimo.

PROSINEC-JANUAR

1 S NOVO LETO. OBREZ. GOSPOD.

2 N PO NOVEM LETU. IME JEZUS.

Makarij Aleksandrijski, op.; Izidor.

3 P Genovefa, devica; Antér, papež.

4 T Tit, škof; Angela Folinjska, vdova.

5 S Telesfor, mučenec; Emilijana, dev.

6 Č SVETI TRIJE KRALJI. RAZGL. G.

7 P * Valentin (Zdravko), škof; Teodor.

8 S Severin, opat; Teofil, mučenec.

9 N 1. PO RAZGL. G. SV. DRUŽINA.

Julijan in B., mučenca; Peter, škof.

10 P Viljem, škof; Agaton, papež.

11 T Higin, papež; Pavlin Oglejski, škof.

12 S Alfred, opat; Arkadij, mučenec.

13 Č Veronika Mil., devica; Juta.

14 P * Hilarij, c. uč.; Feliks (Srečko) Nol.

15 S Pavel, puščavnik; Maver, opat.

16 N 2. PO RAZGL. GOSPODOVEM.

Marcél, papež; Berard in tov., muč.

17 P Anton, puščavnik; Marijan, muč.

18 T Sv. Petra stol v Rimu. Priska, dev.

19 S Marij in tov., mučenec; Knut, kralj.

20 Č Fabijan in Sebastijan, mučenca.

21 P * Neža (Janja), devica, mučenica.

22 S Vincencij in Anastazij, mučenca.

23 N 3. PO RAZGL. GOSPODOVEM.

Zaroka Marije Device. Rajmund P.

24 P Timotej, škof; Evgenij, mučenec.

25 T Spreobrnjenje Pavla; Ananija, muč.

26 S Polikarp, škof; Pavla, vdova.

27 Č Janez Zlatousti, cerkveni učenik.

28 P * Prikazanje Neže; Peter Nol., sp.

29 S Frančišek Saleški, cerkveni učenik.

30 N 4. PO RAZGLAŠ. GOSPODOVEM.

31 P Janez Bosko, sp.; Marcela, vd.

2. Sveta družina se vrne iz Egipta. (Mt 2, 19–23.)

9. Dvanajstletni Jezus v templju. (Lk 2, 42–52.)

16. O ženitnini v Kani Galilejski. (Jan 2, 1–11.)

23. Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. (Mt 8, 1–13.)

30. Jezus med viharjem v ladjici spi. (Mt 8, 23–27.)

Sonce stopi v znamenje vodnarja dne 20. ob 17. uri 59 minut.

21

25

ZAPISKI ZA JANUAR

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

- 1. ob 19-58, lepo.
- 9. ob 15-13, lepo, prijatno.
- 16. ob 6-53, lepo.
- 23. ob 9-09, deževno, sneg.
- 31. ob 14-35, lepo.

Dan je dolg od 8 ur
42 minut do 9 ur 38
minut. — Dan zraste
za 56 minut.

22

27

SVEČAN-FEBRUAR

- 1 T Ignacij (Ognjeslav), škof, mučenec.
- 2 S Svečnica. Darovanje Gospodovo.*
- 3 Č Blaž, škof, mučenec; Oskar, škof.
- 4 P * Andrej K., škof; Janez Brit., m.
- 5 S Agata, devica, muč.; Albuin, škof.
- 6 N 5. Po RAZGLAŠ. GOSPODOVEM.
Doroteja, devica, muč.; Tit, škof.
- 7 P Romuald, opat; Julijana, vdova.
- 8 T Janez Matajski, sp.; Juvencij, šk.
- 9 S Apolonija, dev., muč.; Ciril Aleks.
- 10 Č Sholastika, dev., m.; Sotéra, d., m.
- 11 P * Lurška Mati božja. Adolf, škof.
- 12 S Obletnica kronanja papeža Pija XI.
- 13 N PRVA PREDPOSTNA NEDELJA.
Katarina R., devica; Gregorij II., p.
- 14 P Valentin (Zdravko), m.; Ivana V.
- 15 T Favstin, mučenec; Jordan, spozn.
- 16 S Julijana, muč.; Onezim, škof, muč.
- 17 Č Frančišek Kle; Gregorij X., papež.
- 18 P * Simeon, škof, muč.; Flavijan, šk.
- 19 S Konrad, puščavnik; Julijan, muč.
- 20 N DRUGA PREDPOSTNA NED.
Sadot, škof, in tovariši, mučenci.
- 21 P Feliks (Srečko), škof; Irena, devica.
- 22 T Sv. Petra stol v Ant. Marjeta K.
- 23 S Peter Dam., c. uč.; Romana, devica.
- 24 Č Matija (Bogdan), ap.; Sergij, muč.
- 25 P * Valburga, dev.; Feliks III., papež.
- 26 S Matilda, devica; Viktor Zmagoslav.
- 27 N TRETJA PREDPOSTNA NED.
Gabriel od Žal. M. b.; Baldomir.
- 28 P Roman, opat; Antonija Floretinska.

6. Prilika o pšenici in ljuljki. (Mt 13, 24—30.)

13. O delavcih v vinogradu. (Mt 20, 1—16.)

20. Prilika o sejavcu in semenu. (Lk 8, 4—15.)

27. Jezus ozdravi slepca. (Lk 18, 31—43.)

Sonce stopi v znamenje rib dne 19. ob 8. uri 20 minut.

HRVATSKO: VELJAČA. SRBSKO: ФЕБРУАР. ČESKO: ÚNOR.
BOLG.: ФЕВРУАРИ. POLJSKO: LUTY. RUSKO: ФЕВРАЛЬ.

14

16

18

22

24

26

ZAPISKI ZA FEBRUAR

- ☉ 8. ob 1-32, mrzlo.
- ☽ 14. ob 18-14, lepo.
- ☾ 22. ob 5-24, sneg, vihar.

Dan je dolg od 9 ur
41 minut do 11 ur 2
minuti. — Dan zraste
za 1 uro in 21 minut.

BODI DOBER DELAVEC, PLAČILO PA SI ZAGOTОВI PRI BOGU

SUŠEC-MAREC

- 1 T Pust. Albin, škof; Antonina, muč.
 2 S †† Pepelnica. Simplicij, p.; Neža. ☉
 3 Č † Kunigunda, cesarica; Marin, m.
 4 P †† Kazimir, spoznavalec; Lucij, p.
 5 S † Janez Jožef od Križa, spozn.

6 N PRVA POSTNA NEDELJA.

Perpetua in Felicita, mučeniči.

- 7 P † Tomaž Akvinski, cerkv. učenik.
 8 T † Janez od Boğa, sp.; Julijan, škof.
 9 S † Kvatre. Frančiška R.; Gregorij.
 10 Č † 40 mučencev; Makarij, škof.
 11 P †† Kvatre. Sofronij, šk.; Kristof M.
 12 S † Kvatre. Gregorij Vel., p.; Bernard.

13 N DRUGA POSTNA NEDELJA.

Teodora, muč.; Kristina, dev., muč.

- 14 P † Matilda, kraljica; Pavlina.
 15 T † Klemen M. Hofb.; Ludovika Mar.
 16 S † Hilarij in Tacijan, m.; Hervard. ☉
 17 Č † Jedert, devica; Patrik, škof.
 18 P †† Ciril Jer., c. uč.; Salvator, sp.

19 S JOŽEF, ŽENIN MARIJE DEVICE.

20 N TRETJA POSTNA NEDELJA.

- 21 P † Benedikt, opat; Serapion, škof.
 22 T † Lea; Katarina Genovska, devica.
 23 S † Jožef Oriol; Pelagija, mučenica.
 24 Č † Gabrijel, nadangel; Simon, muč. ☾

25 P Oznanjenje Marije Device.*

- 26 S † Emanuel, muč.; Maksima, muč.

27 N ČETRTA, SREDPOST. NEDELJA.

Janez Damaščan, c. uč.; Rupert.

- 28 P † Janez Kapistran; Sikst III., pap.
 29 T † Ciril, mučenec; Bertold, spozn.
 30 S † Janez Klimak, opat; Kvirin, muč.
 31 Č † Benjamin, muč.; Modest, škof. ☉

6. Jezus trikrat skušan. (Mt 4, 1—11.)

13. Jezus se na gori izpremeni. (Mt 17, 1—9.)

20. Jezus izžene hudiča. (Lk 11, 14—28.)

27. Jezus nasiti pet tisoč mož. (Jan 6, 1—15.)

Sonce stopi v znamenje ovna dne 21. ob 7. uri 43 minut.

1
2
3
4
5

6
7
8
9
10
11
12

13
14
15
16
17
18

19
20
21
22
23
24
25
26
27

28
29
30
31

HRVATSKO: OŽUJAK. SRBSKO: MAPAT. ČEŠKO: BŘEZEN.
BOLG.: МАРТЪ. POLJSKO: MARZEC. RUSKO: МАРТЪ.

ZAPISKI ZA MAREC

- 2. ob 6-40, deževno.
- 9. ob 9-35, dež, mrzlo.
- 16. ob 6-15, dež, vihar.
- 24. ob 2-06, mrzlo.
- 31. ob 19-52, dež, sneg.

Dan je dolg od 11 ur
5 minut do 12 ur 43
minut. — Dan zraste
za 1 uro in 38 minut.

DOBRE MATERE SO SVETI OGNJI, KI GORIJO ZA DRUGE

M. TRAVEN - APRIL

1	P	††	Hugo, škof; Venancij, škof, muč.	☩
2	S	†	Francišek Pavlanski; Leopold G.	☩
3	N		PETA POSTNA, TIHA NEDELJA. Rihard, škof; Hionija, devica, muč.	☩
4	P	†	Izidor Sev., c. uč.; Benedikt Nig.	☩
5	T	†	Vincencij (Vinko) Fer.; Irena, d.	☩
6	S	†	Sikst, papež; Krescencija, devica.	☩
7	Č	†	Herman Jožef, spozn.; Hegezip. ☩	☩
8	P	††	Marija 7 žal. Albert, šk.; Julija.	☩
9	S	†	Marija Kleof.; Tomaž Tol., muč.	☩
10	N		ŠESTA POSTNA, CVETNA NED. Mehtilda, devica; Ecehiel, prerok.	☩
11	P	†	Leon Vel., papež, cerkv. učenik.	☩
12	T	†	Julij I., papež; Angelus, spoznav.	☩
13	S	†	Hermenegild, mučenec; Ida, dev.	☩
14	Č	†	Vel. četrtek, Justin, m.; Valerij. ☩	☩
15	P	††	Vel. petek. Helena; Teodor, m.	☩
16	S	††	Vel. sobota. Benedikt Jož. L., sp.	☩
17	N		VELIKA NOČ. VSTAJENJE GOSP.	☩
18	P		Velikon. ponedeljek.* Rudolf, muč.	☩
19	T		Leon IX., papež; Konrad Askulski.	☩
20	S		Neža Montepulčanska, devica.	☩
21	Č		Anzelm, cerkv. uč.; Simeon, škof.	☩
22	P	*	Soter in Gaj, p.; Tarbula, dev. ☩	☩
23	S		Vojteh (Adalbert), šk.; Egidij Asiški.	☩
24	N		1. POVELIKON., BELA NEDELJA. Jurij, mučenec; Fidelis Sigm., muč.	☩
25	P		Marko, evangelist; Ermin, mučenec.	☩
26	T		M. b. dobrega sveta. Klet in Marc.	☩
27	S		Cita, devica; Peter Kan.; Hosana.	☩
28	Č		Pavel od Križa, spoznav.; Lukezij.	☩
29	P	*	Peter, mučenec; Robert, opat.	☩
30	S		Katarina Sienska, d.; Jožef Ben. ☩	☩

3. Judje hočejo Jezusa kamenjati. (Jan 8, 46—59.)
 10. Jezus jezdi v Jeruzalem. (Mt 21, 1—9.)
 17. Jezus vstane od mrtvih. (Mk 16, 1—7.)
 24. Jezus se prikaže ob zaprtih durih. (Jan 20, 19—31.)

Sonce stopi v znamenje bika dne 20. ob 19. uri 15 minut.

10

HRVATSKO: TRAVANJ, SRBSKO: АПРИЛ, ČEŠKO: DUBEN,
BOLG.: АПРИЛЪ, POLJSKO: KWIECIEŃ, RUSKO: АПРѢЛЬ.

ZAPISKI ZA APRIL

- ☉ 7. ob 16-09, lepo.
- ☁ 14. ob 19-21, dež, sneg.
- ☾ 22. ob 21-14, dež.
- 30. ob 6-28, dež.

Dan je dolg od 12 ur
46 minut do 14 ur 15
minut. — Dan zraste
za 1 uro in 29 minut.

TVOJE SRCE NAJ OHRANI BOŽJE ZAPOVEDI; DOLGO ŽIVLJENJE,
DOBRA LETA IN POKOJ TI BODO PRINESLE

VELTRAVEN - MAJ

- 1 N 2. POVELIKONOČNA NEDELJA.** Filip (Zdenko) in Jakob ml., apost.
- 2 P Atanazij, c. uč.; Sekund, mučenec.
- 3 T Najdenje sv. križa. Aleksander, p.
- 4 S Varstvo sv. Jožefa. Florijan, muč.
- 5 Č Pij V., papež; Irenej, škof.
- 6 P * Janez Ev. pred L. vrati; Judita.
- 7 S Stanislav, škof, m.; Dujam, škof, m.
- 8 N 3. POVELIKONOČNA NEDELJA.** Prikazanje Mihaela nadangela.
- 9 P Gregor Nacianški, cerkv. učenik.
- 10 T Antonin, škof; Janez Avilski.
- 11 S Frančišek Hier.; Mamert, škof.
- 12 Č Pankracij in tovariši, m.; Nerej, m.
- 13 P * Servacij, škof; Robert Belarmin.
- 14 S Bonifacij, muč.; Pashal I., papež.
- 15 N 4. POVELIKONOČNA NEDELJA.** Izidor, kmet, spoznavalec; Zofija.
- 16 P Janez Nepomuk, muč.; Ubald, škof.
- 17 T Bruno, škof; Pashal Bajlonski.
- 18 S Erik, kralj; Aleksandra, devica.
- 19 Č Peter Celestin; Pudenciana, devica.
- 20 P * Bernardin Sienski, sp.; Plavtila.
- 21 S Feliks (Srečko) Kant.; Andrej Bob.
- 22 N 5. POVEL. KRIŽEVA NEDELJA.**
- 23 P ^{ted.} Janez Krstnik de Rossi, spozn.
- 24 T Marija Dev., pomočn. kristjanov.
- 25 S ^{križev} Gregorij VII., papež; Urban I., p.
- 26 Č KRIST. VNEBOHOD.** Filip Neri.
- 27 P * Beda Čast., c. uč.; Janez I., papež.
- 28 S Avguštin, škof; Viljem, opat.
- 29 N 6. POVELIKONOČ. NEDELJA.**
- 30 P Ivana Orleanska, dev.; Ferdinand.
- 31 T Angela, d.; Kancijan (Kocijan), m.

1. Jezus dobri pastir. (Jan 10, 11—16.)
 8. Jezus napoveduje svoj odhod. (Jan 16, 16—22.)
 15. Jezus obeta učencem Svetega Duha. (Jan 16, 5—14.)
 22. Jezus uči o moči molitve. (Jan 16, 23—30.)
 29. O pričevanju Svetega Duha. (Jan 15, 26—16, 4.)

Sonce stopi v znamenje dvojčkov dne 21. ob 18. uri 51 minut.

1

3

4

HRVATSKO: SVIBANJ. SRBSKO: MAJ. ČEŠKO: KVETEN.
BOLGARSKO: МАЙ. POLJSKO: MAJ. RUSKO: МАЙ.

7

12

16

25

30

ZAPISKI ZA MAJ

- ③ 6. ob 22-24, lepo.
- Ⓟ 14. ob 9-39, spremenljivo.
- © 22. ob 13-36, veliko dežja.
- 29. ob 15-00, spremenljivo.

Dan je dolg od 14 ur
18 minut do 15 ur 29
minut. — Dan zraste
za 1 uro in 11 minut.

MAJNIK JE VISOKA PESEM MARIJI VERNO VDANIH SRC

ROŽNIK-JUNIJ

- 1 S Fortunat, spoznavalec; Kuno.
- 2 Č Marcelin, muč.; Peter, m.; Erazem.
- 3 P * Klotilda, devica; Pavla, dev., m.
- 4 S †† Frančišek Kar.; Kvirin, škof, m.
- 5 N **BINKOŠTL. PRIHOD SV. DUHA.** ☩
Bonifacij, škof; Valerija, mučenica.
- 6 P **Binkoštni ponedeljek.** * Norbert, šk.
- 7 T Robert, opat; Baptista Varani, dev.
- 8 S † **Kvatre.** Medard, škof; Pacifik.
- 9 Č Primož in Felicijan, mučenca.
- 10 P †† **Kvatre.** Margareta, kr.; Bogomil.
- 11 S † **Kvatre.** Barnaba, apost.; Jošt, op.
- 12 N **1. POBINK., PRESVETA TROJICA.**
Janez F., spozn.; Leon III., papež.
- 13 P Anton Pad., spozn.; Akvilina, d. ☉
- 14 T Bazilij, cerkv. uč.; Elizej, prerok.
- 15 S Vid in tovariši, m.; Germana, dev.
- 16 Č **SV. REŠNJE TELO.** Frančišek Reg.
- 17 P * Adolf, škof; Nikander, mučenec.
- 18 S Efrem S., c. uč.; Marko in Marc., m.
- 19 N **2. POBINKOŠTNA NEDELJA.**
Julijana, dev.; Gervazij in Protazij.
- 20 P Silverij, papež; Mihelina.
- 21 T Alojzij (Vekoslav), spoznavalec. ☾
- 22 S Ahacij, mučenec; Pavlin Nol., škof.
- 23 Č Agripina, d., m.; Ediltruda, kraljica.
- 24 P * **Kres. Srce Jezusovo.** Roj. Jan. K.
- 25 S Viljem, opat; Henrik, škof.
- 26 N **3. POB., TREZNOSTNA NEDELJA.**
Janez in Pavel, muč.; Vigili, muč.
- 27 P Hema (Ema), vdova; Ladislav, kr. ☉
- 28 T **Vidov dan.** Irenej, škof, mučenec.
- 29 S **PETER IN PAVEL, APOSTOLA.**
- 30 Č Spomin svetega Pavla, ap.; Lucina.

5. Jezus govori o Sv. Duhu in ljubezni. (Jan 14, 23–31.)
12. Jezusu je dana vsa oblast. (Mt 28, 18–20.)
19. Prilika o veliki večerji. (Lk 14, 16–24.)
26. Prilika o izgubljeni ovci in denarju. (Lk 15, 1–10.)

Sonce stopi v znamenje raka dne 22. ob 3. uri 4 minute.

HRVATSKO: LIPANJ. SRBSKO: JUNIJE, ČEŠKO: ČERVEN.
BOLGARSKO: ЮНИ. POLJSKO: CZERWIEC, RUSKO: ИЮНЬ.

ZAPISKI ZA JUNIJ

- ☉ 5. ob 5-32, dež.
☽ 13. ob 0-47, lepo.
☾ 21. ob 2-52, mrzlo, dež.
☀ 27. ob 22-10, lepo.

Dan je dolg od 15 ur 30 minut
do 15 ur 43 minut. — Dan
zraste do 21. za 16' minut in
in se skrči do 30. za 3 minute.

DOMOVINA JE MATI; LJUBI JO, TRPI IN MOLI ZANJO.
TO JE ZGLED BOŽJEGA SRCA

M · SRPAN - JULIJ

2

5

12

16

- 1 P * Presv. Rešnja Kri. Teobald, pušč.
 2 S Obisk. Mar. Dev. Martinijan, muč.
3 N 4. POBINKOŠTNA NEDELJA.
 4 P Urh, škof; Berta, dev.; Lavrijan. ☽
 5 T Ciril in Metod, slovanska apostola.
 6 S Izaija, prerok; Bogomila; Dominika.
 7 Č Vilibald, škof; Pulherija, devica.
 8 P * Evgenij III., papež; Elizabeta, kr.
 9 S Nikolaj in tovariši, gorkumski muč.
10 N 5. POBINKOŠTNA NEDELJA.
 Amalija, devica; Veronika Jul., dev.
 11 P Pij I., papež; Olga; Savin, mučenec.
 12 T Mohor in Fortunat, m.; Janez G. ☽
 13 S Anaklet, papež, muč.; Margareta.
 14 Č Bonaventura, škof, cerkveni učenik.
 15 P * Henrik I., kralj; Vladimir, kralj.
 16 S Devica Marija Karmelska.
17 N 6. POBINKOŠTNA NEDELJA.
 Aleš, spoznavalec; Marcelina, dev.
 18 P Friderik (Miroslav), muč.; Kamil L.
 19 T Vincencij P.; Avrea (Zlata), d., m.
 20 S Marjeta, d.; Hieronim; Tomaž M. ☽
 21 Č Prakseda, devica, muč.; Angelina.
 22 P * Marija Magdalena; Lavrencij Br.
 23 S Apolinarij škof, muč.; Liborij škof.
24 N 7. POBINKOŠTNA NEDELJA.
 25 P Jakob (Rado), apostol; Krištof, m.
 26 T Ana, mati Marije Device; Valent.
 27 S Rudolf in tovariši, m.; Pantaleon. ☽
 28 Č Viktor (Zmagoslav), pap.; Inocencij.
 29 P * Marta, dev.; Beatrika, mučenica.
 30 S Abdon in Senen, muč.; Julita, muč.
31 N 8. POBINKOŠTNA NEDELJA.
 Ignacij (Ognjeslav) Lojol., spoznav.

1. O grehu v misli in besedi. (Mt 5, 20-24.)
 2. O lažnih prerokih. (Mt 7, 15-21.)
 3. Čudežni ribji lov. (Lk 5, 1-11.)
 4. O krivičnem hišniku. (Lk 16, 1-12.)
 5. Jezus nasiti štiri tisoč mož. (Mk 8, 1-9.)

3. Čudežni ribji lov. (Lk 5, 1-11.)
 10. O grehu v misli in besedi. (Mt 5, 20-24.)
 17. Jezus nasiti štiri tisoč mož. (Mk 8, 1-9.)
 24. O lažnih prerokih. (Mt 7, 15-21.)
 31. O krivičnem hišniku. (Lk 16, 1-12.)

Sonce stopi v znamenje leva dne 23. ob 13. uri 57 minut.

HRV.: SRPANJ. SRBSKO: ЈУЛИЈЕ. ČEŠKO: ČERVENEC.
BOLGARSKO: ЈУЛИ. POLJSKO: LIPEC. RUSKO: ИЮЛЬ.

ZAPISKI ZA JULIJ

- ☉ 4. ob 14-47, spremenljivo.
- ☽ 12. ob 16-04, spremenljivo.
- ☾ 20. ob 13-19, veliko dežja.
- ☼ 27. ob 4-53, dež.

Dan je dolg od 15 ur 43 mi-
nut do 14 ur 53 minut. Dan
se skrči za 50 minut.
Začetek pasjih dni.

17

19

20

23

25

26

V. SRPAN - AVGUST

- 1 P **Vezi sv. Petra**, ap.; Makabejski br.
- 2 T **Porciunkula**. Alfonz M. Lig., škof.
- 3 S Najdenje Štefana; Lidija, vdova. ☞
- 4 Č Dominik (Vladimil), spoznavalec.
- 5 P * **Marija Snežnica**. Ožbalt, kralj.
- 6 S **Gospodovo spremenjenje**. Sikst II.
- 7 N **9. POBINKOŠTNA NEDELJA**.
Kajetan, spozn.; Donat, mučenec.
- 8 P Ciriak, Larg in Smaragd, mučenci.
- 9 T Janez Vianney, spozn.; Peter Fab.
- 10 S Lavrencij, mučenec; Pavla, devica.
- 11 Č Tiburcij, mučenec; Suzana, d., m. ☉
- 12 P * Klara, devica; Hilarija, mučenica.
- 13 S Janez Berhmans; Kasijan, mučenec.
- 14 N **10. POBINKOŠTNA NEDELJA**.
- 15 P **VNEBOVZETJE MARIJE DEVICE**.
- 16 T Rok, spozn.; Joahim, oče Mar. Dev.
- 17 S Hiacint, spoznavalec; Julijana, dev.
- 18 Č Helena (Jelena), ces.; Agapit, m. ☾
- 19 P * Ludovik Tol., šk.; Janez Eud., sp.
- 20 S Bernard, opat, Samuel, prerok.
- 21 N **11. POBINKOŠTNA NEDELJA**.
Ivana Frančiška Šantalska, vdova.
- 22 P Timotej, mučenec; Hipolit, škof, m.
- 23 T **Srce Marijino**. Filip Benic., spozn.
- 24 S Jernej, apostol; Ptolomej, škof.
- 25 Č Ludovik, kralj; Patricija, devica. ☉
- 26 P * Cefirin, papež; Bernard Of., sp.
- 27 S Jožef Kal., spoznavalec; Antuza, m.
- 28 N **12. POBINKOŠTNA NEDELJA**.
Avguštin, cerkv. učen.; Hermes, m.
- 29 P **Obglavljenje Janeza Krstn.** Sabina.
- 30 T Roza Limanska, devica; Pamahij.
- 31 S Rajmund (Rajko), sp.; Pavlin, škof.

7. Jezus joka nad Jeruzalemom. (Lk 19, 41—47.)
 14. Prilika o farizeju in cestinarju. (Lk 18, 9—14.)
 21. Jezus ozdravi gluhomemega. (Mk 7, 31—37.)
 28. Prilika o usmiljenem Samaritanu. ((Lk 10, 23—37.)

Sonce stopi v znamenje device dne 23. ob 20. uri 46 minut.

23

24

ZAPISKI ZA AVGUST

- ☉ 3. ob 3-00, mrzlo, dež.
- ☽ 11. ob 6-57, spremenljivo.
- ☾ 18. ob 21-30, lepo.
- 25. ob 12-17, veliko dežja.

Dan je dolg od 14 ur 49 mi-
nut do 13 ur 24 minut. Dan
se skrči za 1 uro in 25 mi-
nut. Konec pasjih dni.

28

29

30

ZIVA VERA SE NE BOJI NITI OBLASTNIKOV;
TRPI DO KRVI IN ZMAGE

KIMAVEC-SEPTEMBER

1	Č	Egidij (Tilen), opat; Verena, dev.	☽
2	P	* Štefan, kralj; Maksima, mučenica.	
3	S	Evfemija, Doroteja in tovarišice, d.	
4	N	13. POB., ANGELSKA NEDELJA.	
		Rozalija, devica; Ida, grofinja.	
5	P	Lavrencij Just., škof; Gentilij, m.	
6	T	Caharija, prerok; Peregrin.	
7	S	Marko in tovariši, mučenci.	
8	Č	Rojstvo Marije Device.* Adrijan, m.	
9	P	* Peter Klaver, spozn.; Serafina. ☺	
10	S	Nikolaj Tol., spozn.; Pulherija, ces.	
11	N	14. POBINKOŠTNA NEDELJA.	
		Prot in Hiacint, muč.; Milan, škof.	
12	P	Ime Marijino. Macedonij, šk.; Val.	
13	T	Frančišek K., spozn.; Notburga, d.	
14	S	Povišanje sv. križa. Ciprijan, škof.	
15	Č	Marija 7 žal. Nikomed, mučenec.	
16	P	* Kornelij, papež; Ljudmila, vdova.	
17	S	Lambert, škof; Frančiškove rane. ☾	
18	N	15. POBINKOŠTNA NEDELJA.	
		Jožef K., spoznavalec; Zofija in tov.	
19	P	Januarij, škof, in tovariši, mučenci.	
20	T	Evstahij in tovariši, mučenci.	
21	S	† Kvatre. Matej, apost. in ev.; Jona.	
22	Č	Tomaz Vil., škof; Mavricij in tov.	
23	P	†† Kvatre. Linus, papež; Tekla. ☉	
24	S	† Kvatre. Marija D., reš. ujetnikov.	
25	N	16. POBINKOŠTNA NEDELJA.	
		Kamil in tovariši, mučenci; Kleofa.	
26	P	Ciprijan in Justina, m.; Vigilij, šk.	
27	T	Kozma in Damijan, mučenca.	
28	S	Venčeslav, kralj; Lioba (Ljuba), op.	
29	Č	Mihael, nadangel; Evtihij, mučenec.	
30	P	* Hieronim (Jerko), c. uč.; Zofija.	

4. Jezus ozdravi deset gobavih. (Lk 17, 11—19.)

11. O božji previdnosti. (Mt 6, 24—33.)

18. Jezus obudi mladeniča. (Lk 7, 11—16.)

25. Jezus ozdravi vodeničnega. (Lk 14, 1—11.)

Sonce stopi v znamenje tehtnice dne 23. ob 18. uri 0 minut.

ZAPISKI ZA SEPTEMBER

- ☉ 1. ob 18-28, lepo.
- ☾ 9. ob 21-08, lepo.
- ☾ 17. ob 4-12, mrzlo, dež.
- 23. ob 21-34, lepo.

Dan je dolg od 13 ur
20 minut do 11 ur 47
minut. Dan se skrči
za 1 uro in 33 minut.

GORJE SVETU ZARADI POHUŠANJA! STARSI, VARUHI NEDOLŽNIH,
S ČIM ZASTRUPLJA SVET SRCA VAŠIH OTROK?

21

27

29

30

VINOTOK-OKTOBER

- 1 S Remigij, škof; Janez D., spozn. ☩
- 2 N **17. P., ROŽNOVENSKA NEDELJA.** ☩
 Angeli varuhi. Leodegar, škof.
- 3 P Terezija Deteta Jezusa; Felicija, d.
- 4 T Frančišek Serafinski, sp.; Edvin, kr.
- 5 S Placid in tovariši, muč.; Flavijana.
- 6 Č Brunon, spozn.; M. Frančiška, dev.
- 7 P * Marija, kraljica sv. rožnega venca.
- 8 S Birgita, vdova; Starček Simeon.
- 9 N **18. P., ŽEGNANSKA NEDELJA.** ☩
 Posvečevanje cerkvá. Dionizij, šk.
- 10 P Frančišek Borgia; Daniel in tov., m.
- 11 T Materinstvo Matere božje. Nikazij.
- 12 S Maksimilijan, škof; Serafin, spozn.
- 13 Č Edvard (Slavoljub), kralj; Koloman.
- 14 P * Kalist, papež, mučenec; Just, šk.
- 15 S Terezija, devica; Avrelija, devica.
- 16 N **19. POBINKOSTNA NEDELJA.** ☩
 Gal, opat; Gerard M.; Florentin, šk.
- 17 P Margareta M. Alak., dev.; Hedviga.
- 18 T Luka, evangelist; Julijan, puščavn.
- 19 S Peter Alkant., spozn.; Etbin, opat.
- 20 Č Janez Kan., spozn.; Felicijan, muč.
- 21 P * Uršula in tovarišice, m.; Hilarion.
- 22 S Kordula, muč.; Fides (Vera), muč.
- 23 N **20. P., MISIJONSKA NEDELJA.** ☩
- 24 P Rafael, nadangel; Kristina, devica.
- 25 T Krizant in Darija; Krispin, muč.
- 26 S Evarist, papež; Bonaventura Pot.
- 27 Č Frumencij, škof; Antonija, devica.
- 28 P * Simon in Juda, apostola; Cirila, d.
- 29 S Narcis, škof; Ida, dev.; Donat, sp.
- 30 N **21. POBINK., KRISTUS KRALJ.**
- 31 P †† Volbenk, škof; Krištof, muč. ☩

2. O največji zapovedi. (Mt 22, 34—46.)

9. Jezus ozdravi mrtvoudnega. (Mt 9, 1—8.)

16. Prilika o kraljevi ženitnini. (Mt 22, 1—14.)

23. Jezus ozdravi sina kraljevega uradnika. (Jan 4, 46—53.)

30. Prilika o neusmiljenem hlapecu. (Mt 18, 23—35.)

Sonce stopi v znamenje škorpiona dne 24. ob 3. uri 21 minut.

ZAPISKI ZA OKTOBER

- ☉ 1. ob 12-45, veliko dežja.
- ☾ 9. ob 10-37, spremenljivo.
- ☾ 16. ob 10-24, mrzel veter.
- ☉ 23. ob 9-42, dež.
- ☉ 31. ob 8-45, dež ali sneg.

Dan je dolg od 11 ur
44 minut do 10 ur 11
minut. Dan se skrči
za 1 uro in 33 minut.

18

21

28

LISTOPAD-NOVEMBER

1 T PRAZNIK VSEH SVETNIKOV.

2 S Spomin vernih duš. Just, mučenec.

3 Č Viktorin, škof; Venefrida, devica.

4 P *Karel Bor., šk.; Vital; Modesta, d.

5 S Caharija in Elizabeta; Emerik, sp.

6 N 22. POB., ZAHVALNA NEDELJA.

Lenart (Lenko), opat; Helena, dev.

7 P Janez Gabriel Perb., mučenec.

8 T Bogomir, šk.; Klavdij in tovariši, m.

9 S Teodor (Božidar), mučenec.

10 Č Andrej Avelin, spozn.; Trifon, muč.

11 P *Martin (Davorin), škof; Menas, m.

12 S Martin, papež, muč.; Avrelij, škof.

13 N 23. POBINKOŠTNA NEDELJA.

Stanislav Kostka, spoznav.; Didak.

14 P Jozafat Kunč., šk.; Veneranda, d.

15 T Jedert; Leopold; Albert V., c. uč.

16 S Otmar, opat; Neža Asiška, devica.

17 Č Gregorij Čudod., škof; Saloma, dev.

18 P *Odon, opat; Roman, mučenec.

19 S Elizabeta, kraljica; Poncijan, papež.

20 N 24. POBINKOŠTNA NEDELJA.

Feliks Valoaški, spoznav.; Edmund.

21 P Darovanje Marije Dev. Kolumban.

22 T Cecilija, devica; Filemon, muč.

23 S Klemen (Milivoj), papež; Felicita.

24 Č Janez od Križa; Hrizogon, mučenec.

25 P *Katarina, dev., muč.; Mozes, m.

26 S Silvester, opat; Leonard P., spozn.

27 N PRVA ADV., IZSELJENSKA NED.

Virgilij, škof; Bernardin Foški.

28 P Gregorij III., papež; Jakob M., sp.

29 T Saturnin, mučenec; Gelazij, papež.

30 S Andrej (Hrabroslav), apostol.

6. O davku cesarju. (Mt 22, 15—21.)

13. Jezus obudi Jajrovo hčer. (Mt 9, 18—26.)

20. O razdejanju Jeruzalema. (Mt 24, 15—35.)

27. O poslednji sodbi. (Lk 21, 25—33.)

Sonce stopi v znamenje strelca dne 23. ob 0 uri 7 minut.

1

2

11

ZAPISKI ZA NOVEMBER

- ① 7. ob 23-23, lepo.
② 14. ob 17-20, lepo.
③ 22. ob 1-05, mrzlo.
④ 30. ob 4-59, sneg, vihar.

Dan je dolg od 10 ur
7 minut do 8 ur 57
minut. Dan se skrči
za 1 uro in 10 minut.

USMILITE SE, USMILITE SE VSAJ VI, PRIJATELJI MOJI!
VSA DOBRA DELA DARUJ TA MESEC DUŠAM V VICAH

GRUDEN-DECEMBER

- 1 Č Zedinjenje, Edmund in t.; Natalija.
2 P * Bibijana, dev., muč.; Pavlina, m.
3 S Francišek Ksaverij, spoznavalec.
4 **N DRUGA ADVENTNA NEDELJA.**
Barbara, dev., m.; Peter Hrizolog.
5 P Saba, opat; Krispin, mučenec.
6 T Miklavž (Nikolaj), škof; Leoncija.
7 S Ambrozij, šk. in c. uč.; Urban, šk. ☉
8 **Č BREZM. SPOČ. MARIJE DEVICE.**
9 P * Peter Fourier, škof; Delfina.
10 S Lavretanska Matí božja. Melhiad.
11 **N TRETJA ADVENTNA NEDELJA.**
Damaz, papež; Hugolin, puščavnik.
12 P Aleksander, muč.; Dionizija, muč.
13 T Lucija, devica, muč.; Otilija, devica.
14 S † Kvatre. Konrad Of.; Spiridion. ☾
15 Č Kristina, dekla; Valerijan, škof.
16 P †† Kvatre. Evzebij, škof; Albina, d.
17 S † Kvatre. Lazar, škof; Vivina, dev.
18 **N ČETRTA ADVENTNA NEDELJA.**
Gracijan, škof; Teotim, mučenec.
19 P Urban V., papež; Favsta, vdova.
20 T Evgenij in Makarij, mučenca.
21 S Tomaž (Tomislav), ap.; Severin. ☉
22 Č Demetrij, mučenec; Flor, mučenec.
23 P * Viktorija (Zmagoslava), devica, m.
24 S †† Adam in Eva; Hermina, devica.
25 **N BOŽIČ. ROJSTVO GOSPODOVO.**
26 **P Štefan, prvi mučenec.*** Marin, m.
27 T Janez Evangelist, apostol; Fabiola.
28 S Nedolžni otročiči. Kastor, mučenec.
29 Č Tomaž, škof, muč.; David, kralj. ☽
30 P * Evgenij, škof; Liberij, šk.; Nicefor.
31 S Silvester, papež; Melanija.

4. Janez Krstnik pošlje svoja učenca do Jezusa. (Mt 11, 2–10.)

11. Janez Krstnik pričuje o Kristusu. (Jan 1, 19–28.)

18. Janez Krstnik poklican v službo predhodnika. (Lk 3, 1–6.)

25. Jezus se rodi v Betlehemu. (Lk 2, 1–14.)

Sonce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 13. uri 14 minut.

ZAPISKI ZA DECEMBER

- ① 7. ob 11-22, mrzlo, vetrovno. Dan je dolg od 8 ur 56 minut do 8 ur 42 minut. — Dan se skrči do 22. za 16 minut in zopet zraste do 31. za 2 minuti.
② 14. ob 2-17, sneg.
③ 21. ob 19-07, dež, sneg.
④ 29. ob 23-53, lepo.

OD HLEVCA DO KRIZA JE ŠLO ODREŠENJE
MAMON NAS TUDI ZDAJ IZ BEDE NE BO OTEL

Abecedni imenik svetnikov in godov.

Tu so našeti oni godovi in imena svetnikov, ki so pri nas najbolj v navadi. Popoln ni, zlasti ni marsikaterega imena, ki ga ljudje po svoje krajšajo in oblikujejo. Če kak član naše Družbe želi pojasnila, naj se oglasi; radi mu bomo ustregli.

Večkrat pa želijo starši dati otroku ime, ki ga med svetniki ne najdemo. Ali imajo pravico? Opozorjamo najprej: Naša, skozi desetletja v Slovincih udomačena imena so za nas najlepša in zaeno tudi značilna. Do tega spoznanja so prišli

zlasti slovenski izobraženci, ki dajejo svojim otrokom zopet krepka, stara imena: Peter, Miklavž, Majda, Meta, Spela, Janez, Marko, Vid itd. Če bi pa le kdo želel dati posebno ime, velja za katoličane sledeča zapoved: »Želja svete Cerkve je, ne stroga zapoved, da starši dajejo otrokom imena svetnikov. Če pa starši izrečno žele dati drugo ime, naj se dodá krščencu še ime kakega svetnika in se obe imeni zapišeta v krstno knjigo.« Dolžnost katoličanov je, da se ravnajo po tej odredbi.

A.

Abdon (in Senen), muč., 30. jul.
Abraham, očak, 9. okt.
Ada glej Adelhajda.
Adalbert (Vojteh), škof, 23. apr.
Adam (in Eva), prvi starši, 24. dec.
Adela glej Adelhajda.
Adelhajda, vdova, 16. dec.
Adolf, škof, 11. febr.
Adolf, spozn., 12. jun.
Adolf, škof, 17. jun.
Adrijan, muč., 8. sept.
Afra, muč., 24. maja.
Afra, muč., 9. avg.
Agapa, dev., muč., 5. marca.
Agapit (Ljubo), muč., 18. avg.
Agapit, papež, 20. sept.
Agata (Doroslava), d., m., 5. febr.
Agaton, papež, 16. febr.
Agaton, muč., 7. dec.
Agripina, dev., muč., 23. jan.
Ahacij (in tov.), muč., 22. jun.
Ahilej (in Nerej), muč., 12. maja.
Akvilina, dev., 13. jun.
Alban (Belo), muč., 21. jun.
Albert, škof, muč., 8. apr.
Albert Vel., spozn., 15. nov.
Albin (Belko), škof, 1. marca.
Albina, dev., muč., 16. dec.
Albuin (in Ingenuin), šk., 5. febr.
Aleksander (Šaša), škof, 23. apr.
Aleksander, papež, muč., 3. maja.
Aleksander Sauli, 11. okt.
Aleksander, muč., 12. dec.
Aleksandra, muč., 20. marca.
Aleksandra, dev., muč., 18. maja.
Aleš, spozn., 17. jul.
Alferij, opat, 12. apr.
Alfonz, škof, 23. jan.
Alfonz Lig., škof, 2. avg.
Alfonz Rodr., spozn., 30. okt.
Alfred, opat, 12. jan.
Alojzij Gonzaga, spozn., 21. jun.
Amadej, spozn., 30. marca.
Amalija (Ljubica), 10. jul.
Amand, škof, 6. febr.
Ambrož, škof, cerkv. uč., 7. dec.
Ambrozij Siens., bl., 20. marca.
Ana, mati Marije Device, 26. jul.
Ana, prerokinja, 1. sept.
Anaklet, papež, 13. jul.
Ananija, muč., 25. jan.
Ananija, muč., 1. dec.
Anastazij, muč., 22. jan.

Anastazij, papež, 27. apr.
Anastazija, muč., 7. sept.
Anastazija, muč., 6. febr.
Anastazija, muč., 15. febr.
Anastazija, dev., 14. avg.
Anastazija, muč., 25. dec.
Andrej (Hrabros.) K., šk., 4. febr.
Andrej Bobóla, 21. maja.
Andrej Avelin, spozn., 10. nov.
Andrej, apostol, 30. nov.
Angela Folinjska, vdova, 4. jan.
Angela, dev., 10. maja.
Angela Merici, dev., 31. maja.
Angelina, 21. jul.
Angelus, spozn., 12. apr.
Angelus, 30. okt.
Anicet, papež, 17. apr.
Antia, muč., 18. apr.
Anton, pušč., 17. jan.
Anton Padovanski, 13. jun.
Anton M. Caharija, spozn., 5. jul.
Antonija, dev., muč., 29. apr.
Antonija, muč., 4. maja.
Antonija, dev., 27. okt.
Antonin, škof, 10. maja.
Antonin, muč., 22. avg.
Antonin, muč., 2. sept.
Antonina, muč., 1. marca.
Antuza, muč., 27. avg.
Anzelm, škof, cerkv. uč., 21. apr.
Apolinarij, škof, muč., 23. jul.
Apolonij, muč., 18. apr.
Apolonija, dev., muč., 9. febr.
Arkadij, muč., 12. jan.
Atanazij, škof, cerkv. uč., 2. maja.
Atanazija, vdova, 14. avg.
Avguštin, škof, ap. angl., 28. maja.
Avguštin, škof, cerkv. uč., 28. avg.
Avrea (Zlata), dev., muč., 19. jul.
Avrelj, škof, 12. nov.
Avrelija, dev., muč., 15. okt.

B.

Baldomir, spozn., 27. febr.
Baltazar (Boltežar), kralj, 6. jan.
Bara glej Barbara.
Barbara, dev., muč., 4. dec.
Barbea, muč., 29. jan.
Barnaba, apostol, 11. jun.
Bazilij, škof, cerkv. uč., 14. jun.
Bazilisa (in Julijan), muč., 9. jan.
Beatrika, muč., 29. jul.
Beda (Veda), Čast., c. uč., 27. maja.
Belo glej Alban.

Benedikt, opat, 21. marca.
Benedikt Niger, spozn., 4. apr.
Benedikt Jožef, spozn., 16. apr.
Benedikta, muč., 4. jan.
Benedikta, dev., 6. maja.
Benedikta, dev., muč., 8. okt.
Benigen, muč., 13. febr.
Benigen, muč., 1. nov.
Benjamin, muč., 31. marca.
Benon, škof, 26. jun.
Benvard (s tov.), škof, 25. okt.
Benvenut, škof, 22. marca.
Berard, muč., 16. jan.
Bernard, škof, 12. marca.
Bernard, opat, 20. avg.
Bernard Ofiški, spozn., 26. avg.
Bernardin Foški, 27. nov.
Bernardin Sienski, sp., 20. maja.
Berta, dev., 4. jul.
Bertold, spozn., 29. marca.
Bertram, škof, 3. jul.
Bertrand, patr. oglejski, 6. jun.
Bibijana, dev., muč., 2. dec.
Birgita, vdova, 8. okt.
Blaz, škof, muč., 3. febr.
Blaženko glej Makarij.
Bogdan glej Deodat.
Bogdan glej Matija.
Božo glej Bogomir.
Bogoljub glej Teofil.
Bogomil, škof, 10. jun.
Bogomila, 6. jul.
Bogomir (Bogo, Božo), šk., 8. nov.
Bojan glej Mohor.
Boltežar glej Baltazar.
Bonaventura, škof, c. uč., 14. jul.
Bonifacij, muč., 14. maja.
Bonifacij, papež, 25. maja.
Bonifacij, škof, muč., 5. jun.
Bonifacij, papež, 25. okt.
Boris, kralj, 2. maja.
Boštjan glej Sebastijan.
Božena glej Natalija.
Božidar glej Teodor.
Božo glej Bogomir.
Branimir glej Frančišek.
Branko glej Frančišek.
Breda glej Friderika.
Brezm. spočetje M. D., 8. dec.
Brigita, dev., 1. febr.
Bronislava, nuna, 7. sept.
Brunon, škof, 17. maja.
Brunon, spozn., 6. okt.
Budislav glej Gregor.

C.

Caharija, papež, 15. marca.
 Caharija, prerok, 6. sept.
 Caharija (in Elizabeta), 5. nov.
 Cecilija, dev., muč., 22. nov.
 Cefirin, papež, 26. avg.
 Celestin, papež, 6. marca.
 Celestin, papež, 19. maja.
 Cenon, muč., 5. apr.
 Ciprijan, škof, muč., 14. sept.
 Ciprijan (in Kornelij), m., 16. sept.
 Ciprijan (in Justina), m., 26. sept.
 Cirijak (Larg in Smaragd), muč., 8. avg.
 Ciril Aleksandrijski, škof, 9. febr.
 Ciril Jeruzalemski, škof, cerkveni uč., 18. marca.
 Ciril, škof, 29. marca.
 Ciril (in Metod), slovanski apost., 5. julija.
 Cirila, muč., 5. jul.
 Cirila, dev., muč., 28. okt.
 Cita, dev., 27. apr.
 Cvetana, Cvetka glej Flora.
 Cvetka glej Terezija D. Jez.
 Cvetko glej Florijan.

D.

Damaz, papež, 11. dec.
 Damijan (in Kozma), m., 27. sept.
 Daniel (Dana, Danica, Danilo), prerok, 21. jul.
 Daniel (in tov.), muč., 10. okt.
 Danilo glej Daniel.
 Darij, muč., 19. dec.
 Darinka glej Darija ali Martina.
 Darovanje Marijino, 21. nov.
 Davorin glej Martin.
 Demeter, muč., 9. apr.
 Deodat (Bogdan), muč., 8. nov.
 Deziderij (Željko), škof, 23. maja.
 Didak Jožef, bl., 21. marca.
 Dinko glej Dominik.
 Dionizij, škof, muč., 9. okt.
 Dizma, desni razbojnik, 25. marca.
 Dobrega sveta D. Marija, 26. apr.
 Dominik (Vladimil), spozn., 4. avg.
 Dominika, muč., 6. jul.
 Donat, škof, muč., 7. avg.
 Donat, spozn., 29. okt.
 Dora glej Doroteja.
 Doroslava glej Agata.
 Doroteja (Dora), d., m., 6. febr.
 Doroteja (in tov.), d., m., 3. sept.
 Dragica glej Karel.
 Drago, spozn., 16. apr.
 Dragotin glej Karel Bor.
 Dula, muč., 25. marca.
 Dušan glej Spiridion.

E.

Eberhard, škof, 8. jan.
 Eberhard, škof, 23. jun.
 Eberhard, škof, 28. nov.
 Ecehiel, prerok, 10. apr.
 Edita, dev., 16. sept.
 Edmund, škof, 16. nov.
 Edmund (in tov.), muč., 1. dec.
 Edvard, kralj, muč., 18. marca.

Edvard, kralj angl., 13. okt.
 Efrem, cerkv. uč., 18. jun.
 Egidij (Roger in Odorik), 28. jan.
 Egidij od sv. Jožefa, 7. febr.
 Egidij (Ilij, Tilen), opat, 1. sept.
 Eleonora, dev., 21. febr.
 Elevertij, škof, muč., 20. febr.
 Elevertij, papež, muč., 26. maja.
 Elija, prerok, 20. jul.
 Elizabeta (Špela), kraljica, 8. jul.
 Elizabeta (in Caharija), 5. nov.
 Elizabeta, kraljica, 19. nov.
 Elizej, prerok, 14. jun.
 Ema, vdova, 19. apr.
 Emanuel, muč., 26. marca.
 Emeram, škof, muč., 22. sept.
 Emerencijana, dev., muč., 23. jan.
 Emerik, vojvoda, spozn., 5. nov.
 Emigdij, škof, muč., 9. avg.
 Emil (Milan), muč., 22. maja.
 Emilija (Milica), dev., 17. avg.
 Emilijan (Milan), škof, 11. sept.
 Emilijana (Milena), dev., 5. jan.
 Engelbert, škof, 7. nov.
 Epigmeni, muč., 24. marca.
 Erazem, škof, muč., 2. jun.
 Erazma (s tov.), muč., 3. sept.
 Erik, kralj, 18. maja.
 Erna glej Erntruda.
 Ernest, škof, 12. jan.
 Erntruda (Erna), dev., 11. sept.
 Etbin, opat, 19. okt.
 Etelbert, kralj, 25. febr.
 Eva (in Adam), prvi starši, 24. dec.
 Evald, muč., 3. okt.
 Evarist I., papež, muč., 26. okt.
 Evfemija (in tov.), d., m., 3. sept.
 Evfrazija, dev., 13. marca.
 Evgenij, muč., 24. jan.
 Evgenij, papež, 8. jul.
 Evgenij (in Makarij), m., 20. dec.
 Evgenij, škof, 30. dec.
 Evgenija, dev., 25. dec.
 Evlialija, dev., muč., 12. febr.
 Evstahij (in tov.), muč., 20. sept.
 Evstohija, dev., 13. febr.
 Evstohija, dev., muč., 2. nov.
 Evtihij, muč. iz Mezop., 14. marca.
 Evtihij, muč. iz Tracije, 29. sept.
 Evtihijan, papež, muč., 8. dec.
 Evzebij, muč., 6. marca.
 Evzebij, duh, spozn., 14. avg.
 Evzebij, škof, muč., 16. dec.

F.

Fabij, muč., 31. jul.
 Fabijan (in Sebastijan), m., 20. jan.
 Fabiola, vdova, 27. dec.
 Favsta, vdova, 19. dec.
 Favstin (in Jovita), m., 15. febr.
 Felician (in Primož), muč., 9. jun.
 Felician, škof, muč., 20. okt.
 Felicita, muč., 7. marca.
 Felicita s 7 sinovi, muč., 10. jul.
 Felicita, muč., 23. nov.
 Feliks (Srečko), duh., muč., 14. jan.
 Feliks, škof, 21. febr.
 Feliks Kantal., spozn., 21. maja.
 Feliks (in Fortunat), 18. jun.

Feliks (in Nabor), muč., 12. jul.
 Feliks Val., spozn., 30. nov.
 Ferdinand, kralj, 30. maja.
 Fides (Vera), dev., muč., 1. avg.
 Filemon (in Apolonij), m., 8. marca.
 Filip (in Jakob), apost., 1. maja.
 Filip Nerij, spozn., 26. maja.
 Filip (Zdenko) Benicij, sp., 23. avg.
 Filomena, dev., 11. avg.
 Firmin, škof, 11. okt.
 Firmin, škof, muč., 25. sept.
 Flavijan, muč. (v Rimu), 28. jan.
 Flora (Cvetka, Cvetana), d., 12. jun.
 Flora, dev., muč., 24. okt.
 Florentin, škof, 16. okt.
 Florentina, dev., 20. jun.
 Florijan (Cvetko), muč., 4. maja.
 Fortunat, spozn., 1. jun.
 Fortunat (in Feliks), 18. jun.
 Fortunat (in Mohor), muč., 12. jul.
 Francišek (Branimir, Branko) Sa-leški, škof, cerkv. uč., 29. jan.
 Francišek Kle, muč., 17. febr.
 Francišek Hier., 11. maja.
 Francišek Pavl., spozn., 2. apr.
 Francišek Kar., spozn., 4. jun.
 Francišek Regij, spozn., 16. jun.
 Francišek Solan., spozn., 24. jul.
 Francišek Kald., spozn., 13. sept.
 Francišek Seraf., spozn., 4. okt.
 Francišek Borgia, spozn., 10. okt.
 Francišek Ksaverij, spozn., 3. dec.
 Franciška Rimska, vdova, 9. marca.
 Franciška Šantalska, vd., 21. avg.
 Friderik (Mirko, Miroslav), škof, muč., 18. jul.
 Fridolin, opat, 6. marca.
 Frumencij, škof, 27. okt.

G.

Gabriel od Žal. M. B., 27. febr.
 Gabriel, nadangel, 24. marca.
 Gaj (in Soter), papež, m., 22. apr.
 Gal, opat, 16. okt.
 Gala, vdova, 5. okt.
 Gaspar (Gašpar), kralj, 6. jan.
 Gaudencij (Veseljko), škof, 25. okt.
 Genoveža, dev., 3. jan.
 Gentilij, muč., 5. sept.
 Gerard, muč., 8. marca.
 Gerard, škof, muč., 24. sept.
 Gerard Majela, 16. okt.
 Germana, dev., 15. jun.
 Gervazij (in Protazij), muč., 19. jun.
 Gizela, kraljica, opatinja, 7. maja.
 Godfrid (Bogomir), škof, 8. nov.
 Godhard, škof, 5. maja.
 Gorgonij, muč., 9. sept.
 Gracijan, škof, 18. dec.
 Gregorij, papež, 13. febr.
 Gregorij, papež, 17. febr.
 Gregorij N. (Budisl.), šk., 9. marca.
 Gregorij Vel., papež, 12. marca.
 Gregorij Nactjan, škof, 9. maja.
 Gregorij, papež, 25. maja.
 Gregorij Cudodelnik, škof, 17. nov.
 Gregorij, papež, 28. nov.
 Gvido, spozn., 12. sept.
 Gvidon, opat, 31. marca.

H.

Habakuk, prerok, 15. jun.
 Hadrija, muč., 8. sept.
 Hedviga (Vika), 17. okt.
 Helena (Jelena, Jelka), kr., 15. apr.
 Helena, dev., 22. maja.
 Helena, mati Konst. Vel., 1. avg.
 Hema, vdova, 27. jun.
 Henrik Suzo, spozn., 2. marca.
 Henrik, cesar, spozn., 15. jul.
 Hermagor (Bojan) glej Mohor.
 Herman Jožef, spozn., 7. apr.
 Hermenegild, muč., 13. apr.
 Heribert, škof, 16. marca.
 Hiacint, spozn., 17. avg.
 Hiacint (in Prot), muč., 11. sept.
 Hiacinta, dev., 30. jan.
 Hiacinta, dev., 6. febr.
 Hieronim Emil, spozn., 20. jul.
 Hieronim, cerkv. uč., 30. sept.
 Higina, papež, muč., 11. jan.
 Hilarij (Radovan), c. uč., 14. jan.
 Hilarij (in Tacijan), m., 16. marca.
 Hilarija, muč., 12. avg.
 Hilda, 18. novembra.
 Hildegarda, opatinja, 17. sept.
 Hipolit (in Kasijan), muč., 13. avg.
 Hipolit, škof, muč., 22. avg.
 Honorij, škof, 30. sept.
 Hozana, bl., 27. aprila.
 Hrabroslav glej Andrej.
 Hrizogon, muč., 24. nov.
 Hugolin (in tov.), muč., 13. okt.
 Hugon, škof, 1. apr.
 Hugon, škof, 10. avg.

I.

Ida, dev., 13. apr.
 Ida, grofinja, 4. sept.
 Ida, devica, 29. okt.
 Ignacij (Igo, Ognjeslav), šk., muč.,
 1. februarja.
 Ignacij Lojola, spozn., 31. jul.
 Igo glej Ignacij.
 Ime Marijino, 12. sept.
 Ingeniun (in Albuin), šk., 5. febr.
 Inocencij, papež, 22. jun.
 Inocencij, papež, 28. jul.
 Irena (Miroslava), dev., 21. febr.
 Irena, dev., muč., 5. apr.
 Irena (s tov.), muč., 18. sept.
 Irenej, škof, 5. maja.
 Irenej, spozn., 28. jun.
 Irenej, škof, muč., 4. jul.
 Irenej, škof, muč., 15. dec.
 Irmina, dev., 24. dec.
 Ivan glej Janez.
 Ivana (Jana, Joana) Val., vd., 4. febr.
 Ivana (Orleanska), dev., 30. maja.
 Ivana Frančiška Šantalska, 21. avg.
 Ivo, spozn., 19. maja.
 Izabela, kraljica, 4. jan.
 Izabela, dev., 31. avg.
 Izaija, prerok, 6. jul.
 Izak, menih, 11. apr.
 Izidor, škof, muč., 2. jan.
 Izidor, škof, cerk. uč., 4. apr.
 Izidor, kmet, spozn., 15. maja.

J.

Jakob (Radoslav) ml., ap., 1. maja.
 Jakob st., apostol, 25. jul.
 Jakob, pušč., 6. avg.
 Jakob iz Marke, spozn., 28. nov.
 Jana glej Ivana.
 Janez Zlatousti, šk., c. uč., 27. jan.
 Janez Miloščinar, škof, 30. jan.
 Janez Bosko, spozn., 31. jan.
 Janez Matajski, spozn., 8. febr.
 Janez Jožef od Kr., opat, 5. marca.
 Janez od Boga, spozn., 8. marca.
 Janez Sarkander, bl., 17. marca.
 Janez Damaščan, c. uč., 27. marca.
 Janez Kapistran, sp., 28. marca.
 Janez Klimak, opat, 30. marca.
 Janez Ev. pred Lat. vrati, 6. maja.
 Janez Krstn. de la Salle, 15. maja.
 Janez Nepomučan, sp., 16. maja.
 Janez de Rossi, spozn., 23. maja.
 Janez, papež, muč., 27. maja.
 Janez Fakund, spozn., 12. jun.
 Janez Franc, spozn., 16. jun.
 Janez Krstnik, rojstvo, 24. jun.;
 obglavljenje, 29. avg.
 Janez (in Pavel), muč., 26. jun.
 Janez Gualbert, opat, 12. jul.
 Janez Kolumbin, bl., 31. jul.
 Janez Vianney, spozn., 9. avg.
 Janez Berhmans, spozn., 13. avg.
 Janez Eudes, spozn., 19. avg.
 Janez Kancijan, spozn., 20. okt.
 Janez Gabriel Perb., muč., 7. nov.
 Janez od Križa, spozn., 24. nov.
 Janez Evangelist, 27. dec.
 Januarij, škof, muč., 19. sept.
 Jedert Brab., dev., 17. marca.
 Jedert, dev., 15. nov.
 Jelena glej Helena.
 Jelislava glej Elizabeta.
 Jelka glej Helena.
 Jernej, apostol, 24. avg.
 Jernej, škof, bl., 19. okt.
 Joahim, oče Marije, 16. avg.
 Jolanda, bl., 16. junija.
 Jona, prerok, 21. sept.
 Jordan, spozn., 15. febr.
 Jošt, opat, 16. jun.
 Jovita (in Favstin), muč., 15. febr.
 Jozafat Kunčević, šk., m., 14. nov.
 Jožef, ženin M. D., 19. marca.
 Jožef Oriol, 23. marca.
 Jožef Kal., spozn., 27. avg.
 Jožef Kupertin, spozn., 18. sept.
 Juda (in Simon), apost., 28. okt.
 Judita, muč., 6. maja.
 Jukund, škof, 14. nov.
 Jukunda, dev., muč., 27. jul.
 Julij, spozn., 31. jan.
 Julij, papež, 12. aprila.
 Julij, senator, muč., 19. avg.
 Julij, muč., 1. jul.
 Julij, muč., 20. dec.
 Julija, dev., 22. maja.
 Julija, dev., muč., 10. dec.
 Julijan (in Basilisa), muč., 9. jan.
 Julijan, škof, 28. jan. (in 8. febr.).
 Julijan, muč., 19. febr.
 Julijana, vdova, 7. febr.

Julijana, dev., muč., 16. febr.
 Julijana Falk., dev., 19. jun.
 Julijana, dev., muč., 17. avg.
 Jurij, muč., 24. apr.
 Just, škof, 28. maja.
 Just, muč., 14. julija.
 Just, muč., 18. okt.
 Just, muč., 2. novembra.
 Justin, muč., 14. apr.
 Justina, dev., muč., 26. sept.

K.

Kajetan, spozn., 7. avg.
 Kalist, papež, muč., 14. okt.
 Kamil Lelijski, spozn., 18. jul.
 Kamil (in tov.), muč., 25. sept.
 Kancijan glej Kocijan.
 Kandid, muč., 3. okt.
 Kanut, kralj, muč., 19. jan.
 Karel (Dragotin) Bor., šk., 4. nov.
 Karmelska Mati božja, 16. jul.
 Kasijan (in Hipolit), muč., 13. avg.
 Kastor, muč., 28. marca.
 Katarina Ricci, dev., 13. febr.
 Katarina Gen., 22. marca.
 Katarina Švedska, 22. marca.
 Katarina Sienska, dev., 30. apr.
 Katarina, dev., muč., 25. nov.
 Kazimir, spozn., 4. marca.
 Kilijan, škof, 8. jul.
 Klara, devica, 12. avg.
 Klavdij, muč., 30. okt.
 Klavdij (in Simforijan), m., 8. nov.
 Klemen M. Dvořak, sp., 15. marca.
 Klemen, papež, muč., 23. nov.
 Klet (in Marcelin), šk., m., 26. apr.
 Klotilda, kraljica, 3. jun.
 Klotilda, dev., muč., 23. okt.
 Kocijan (in tov.), muč., 31. maja.
 Koloman, muč., 13. okt.
 Konrad Plac., pušč., 19. febr.
 Konrad, škof, 26. nov.
 Konstancija, dev., muč., 19. sept.
 Konstantin, muč., 29. jan.
 Kordula, dev., muč., 22. okt.
 Kornelij (in Ciprijan), m., 16. sept.
 Korona, muč., 14. maja.
 Kozma (in Damijan), m., 27. sept.
 Krispin, škof, 19. nov.
 Krispin, muč., 5. dec.
 Kristijan, muč., 17. febr.
 Kristina, dev., muč., 24. jul.
 Kristina, dekla, 15. dec.
 Krištof Milanski, 11. marca.
 Krištof, muč., 25. jul.
 Krištof, 31. oktobra.
 Krizant (in Darija), muč., 25. okt.
 Ksist glej Sikst.
 Kunigunda, cesarica, 3. marca.
 Kutbert, škof, 20. marca.
 Kvirin, muč., 30. marca.

L.

Ladislav, kralj, 27. jun.
 Lambert, škof, muč., 17. sept.
 Larg (Cirijak in Sm.), m., 8. avg.
 Lavra, nuna, 17. jun.
 Lavrencij (Lovro), muč., 10. avg.
 Lavrencij Just, škof, 5. sept.
 Lavretanska Mati božja, 10. dec.

Lazar, škof, 17. decembra.
Lea, 22. marca.
Lenart glej Leonard.
Leon I., papež, cerkv. uč., 11. apr.
Leon IX., papež, 19. apr.
Leon, škof, 22. apr.
Leon II., papež, 28. jun.
Leon, papež, 3. julija.
Leonard (Lenart), opat, 6. nov.
Leonard Portom., spozn., 17. nov.
Leopold Gaj., 2. apr.
Leopold, vojvoda, spozn., 15. nov.
Lidija, vdova, 3. avg.
Lin, papež, muč., 23. avg.
Ljubica glej Amalija.
Ljubo glej Agapit.
Ljudmila, vdova, 16. sept.
Lovro glej Lavrencij.
Lucij, papež, muč., 4. marca.
Lucija, dev., muč., 13. dec.
Lucijan, muč., 7. jan.
Ludger, 26. marca.
Ludovik Tol., škof, 19. avg.
Ludovik, kralj, 25. avg.
Ludovik Bert., spozn., 10. okt.
Ludovika Marillac, bl., 15. marca.
Luka, evangelist, 18. okt.

M.

Magdalena (Majda) P., d., 29. maja.
Magdalena, spokornica, 22. jul.
Makarij (Blaženko) A., op., 2. jan.
Makarij, škof, 10. marca.
Makarij (in Evgenij), muč., 20. dec.
Maksencij, muč., 12. dec.
Maksim, škof, muč., 29. maja.
Maksima, muč., 26. marca.
Maksimijan, škof, 21. febr.
Maksimijan, škof, muč., 3. okt.
Maksimilijan, škof, muč., 12. okt.
Mamert, škof, 11. maja.
Marcel, papež, muč., 16. jan.
Marcela, vdova, 31. jan.
Marcelijan (in Marko), m., 18. jun.
Marcelin (in Klet), šk., m., 26. apr.
Marij (in tov.), muč., 19. jan.
Marije bl. Device godovi:
Zaroka z Jožefom, 23. jan.
Očiščevanje (svečnica), 2. febr.
Lurška M. B., 11. febr.
Oznanjenje M. D., 25. marca.
M. B. dobrega sveta, 26. aprila.
Pomočnica kristjanov, 24. maja.
Obiskovanje Marijino, 2. jul.
Karmelska M. B., 16. jul.
Marija Snežnica, 5. avg.
Vnebovzetje M. B., 15. avg.
Srce Marijino, 23. avg.
Rojstvo Marije Device, 8. sept.
Ime Marijino, 12. sept.
Marija 7 žal., petek po tihi ned.,
15. sept. in 3. ned. v sept.
Rešiteljica ujetnikov, 24. sept.
Rožnovenska Kraljica, prvo ne-
deljo v oktobru in 7. okt.
Materinstvo, 11. okt.
Darovanje Marijino, 21. nov.
Brezmadežno spočetje, 8. dec.
Lavretanska M. B., 10. dec.

Marija Kleofova, 9. apr.
Marija Magd. (Majda), 22. jul.
Marija Magd. Pazzi, d., 29. maja.
Marijan, muč., 17. jan.
Marijan, spozn., 19. avg.
Marijana glej Ana.
Marin, muč., 26. dec.
Marjeta (Marg., Meta), d., 28. jan.
Marjeta Kort., spok., 22. febr.
Marjeta, kraljica, 10. jun.
Marjeta, dev., muč., 20. jul.
Marjeta Alakok, dev., 17. okt.
Marko, evangelist, 25. apr.
Marko (in Marcelijan), m., 18. jun.
Marko (in tov.), muč., 7. sept.
Marta (in tov.), muč., 19. jan.
Marta, dev., 29. jul.
Martin (Davorin), škof, 11. nov.
Martin, papež, muč., 12. nov.
Martina, dev., muč., 30. jan.
Matej, apostol, 21. sept.
Matija (Bogdan), apostol, 24. febr.
Matilda, devica, 26. febr.
Matilda, kraljica, 14. marca.
Maver, opat, 15. jan.
Mavricij (in tov.), muč., 22. sept.
Medard, škof, 8. jun.
Mehtilda, devica, 10. apr.
Melanij, škof, 6. jan.
Melhijad, papež, muč., 10. dec.
Melhior, kralj, 6. jan.
Metod (in Ciril), slov. ap., 5. jul.
Mihael, nadangel, 29. sept.; njego-
va prikazen, 8. maja.
Miklavž glej Nikolaj.
Milan glej Emilijan.
Milena glej Emilijana.
Milica glej Emilija.
Milka glej Ljudmila.
Mirko glej Friderik.
Miro, škof, 8. avg.
Miroslav glej Friderik.
Miroslava glej Irena.
Modest, škof krški, 31. marca.
Mohor (in Fortunat), muč., 12. jul.
Monika, vdova, 4. maja.

N.

Nabor (in Feliks), muč., 12. jul.
Nada, 24. sept.
Narcis, škof, 29. okt.
Natalija (Božena), muč., 27. jul.
Natalija, spozn., 1. dec.
Nazarij, muč., 12. jun.
Nerej (in Ahilej), muč., 12. maja.
Neža (Janja), dev., muč., 21. jan.
Neža Praška, 2. marca.
Neža (Montep.), dev., 20. apr.
Nicefor, patriarh, 13. marca.
Nikolaj (in tov.), muč., 9. jul.
Nikolaj Tol., spozn., 10. sept.
Nikolaj (Miklavž), škof, 6. dec.
Nikomed, muč., 15. sept.
Norbert, škof, 6. jun.
Notburga, dev., 13. sept.

O.

Obglavljenje Jan. Krstn., 29. avg.
Obiskanje Marijino, 2. jul.

Očiščevanje Marijino, 2. febr.
Odilo, opat, 1. jan.
Odon, opat, 18. nov.
Odorik (Roger in Egidij), 28. jan.
Ognjeslav glej Ignacij.
Olga, 11. julija.
Onezim, muč., 16. febr.
Orest, muč., 9. nov.
Oskar, škof, 3. febr.
Otilija, dev., 13. dec.
Otmar, opat, 16. nov.
Oznanjenje Marijino, 25. marca.
Ožbolt, kralj, muč., 5. avg.

P.

Pankracij, muč., 12. maja.
Pantaleon, muč., 27. jul.
Pashal, spozn., 17. maja.
Pastor, spozn., 26. jul.
Patricij (Patrik), škof, 17. marca.
Pavel, prvi puščavnik, 10. jan.
Pavel od Križa, spozn., 28. apr.
Pavel, škof, 7. jun.
Pavel (in Janez), muč., 26. jun.
Pavel (in Peter), apost., 29. jun.;
njegovu spreobrnjenje, 25. jan.
Pavla, vdova, 26. jan.
Pavla, dev., muč., 3. jun.
Pavlin, oglejski škof, 11. jan.
Pavlin Nol., škof, 22. jun.
Pavlina, 14. marca.
Pavlina, muč., 6. jun.
Pavlina, dev., 2. dec.
Pavlina, muč., 31. dec.
Pelagija, muč., 23. marca.
Pelagija, spozn., 17. dec.
Peregrin, spozn., 27. apr.
Peregrin, spozn., 28. jul.
Perpetua (in Felicita), m., 6. marca.
Peter, škof, 9. jan.
Peter Nol., spozn., 28. jan.
Peter Dam., škof, c. uč., 23. febr.
Peter Kanizij, 27. apr.
Peter, muč., 29. apr.
Peter Regalat, spozn., 13. maja.
Peter Celestin, papež, 19. maja.
Peter (in tov.), muč., 2. jun.
Peter (in Pavel), apost., 29. jun.
Peter Klaver, spozn., 9. sept.
Peter Alkantara, spozn., 19. okt.
Peter Zlatoslav, cerkv. uč., 4. dec.
Peter Fourier, škof, 9. dec.
Petra stol (v Rimu), 18. jan.
Petra stol (v Antiohiji), 22. febr.
Petra vezi, 1. avg.
Petronij, škof, 6. sept.
Petronila, dev., 31. maja.
Pij V., papež, 5. maja.
Pij I., papež, 11. jul.
Placid (in tov.), muč., 5. okt.
Placida, dev., 11. okt.
Platon, menih, 4. aprila.
Polikarp, škof, muč., 26. jan.
Pomočnica kristjanov, 24. maja.
Poncijan, papež, muč., 19. nov.
Prakseda, dev., 21. jul.
Primož (in Felician), muč., 9. jun.
Priska, dev., muč., 18. jan.
Prokopij, spozn., 27. febr.

Prot (in Hiacint), muč., 11. sept.
Protazij (in Gervazij), m., 19. jun.
Pudencijana, dev., 19. maja.
Pulherija, kraljica, 7. julija.

R.

Radegunda, kraljica, 13. avg.
Radgand glej Radegunda.
Radovan glej Hilarij.
Rafael, nadangel, 24. okt.
Rajmund Penjaforski, 23. jan.
Rajmund, spozn., 31. avg.
Rane sv. Frančiška, 17. sept.
Regina, dev., muč., 7. sept.
Remigij, škof, 1. okt.
Rihard, kralj, 7. febr.
Rihard, škof, 3. apr.
Robert, opat, 29. apr.
Robert Bel., c. uč., 3. maja.
Robert, opat, 7. jun.
Roderik, muč., 13. marca.
Roger (Egidij in Odorik), 28. jan.
Rojstvo Marijino, 8. sept.
Rok, spozn., 16. avg.
Roman, opat, 28. febr.
Roman, muč., 9. avg.
Romana, dev., 23. febr.
Romuald, opat, 7. febr.
Roza Limanska, dev., 30. avg.
Rozalija, dev., 4. sept.
Rozina, vdova, 13. marca.
Rožnov. Kr., 7. in 1. ned. v okt.
Rudolf, muč., 17. apr.
Rudolf, škof, 26. jun.
Rudolf (in tov.), muč., 27. jul.
Rupert, škof, 27. marca.

S.

Saba (Sava), muč., 12. apr.
Saba, opat, 5. dec.
Sabina, muč., 29. avg.
Sadot, škof, (in tov.), m., 20. febr.
Saloma Mar., 22. okt.
Salvator, spozn., 18. marca.
Saša glej Aleksander.
Saturnin, muč., 29. nov.
Savin, muč., 11. jul.
Sebastijan (in Fabijan), m., 20. jan.
Sekunda, dev., muč., 10. jul.
Senen (in Abdon), muč., 30. jul.
Serafin, spozn., 12. okt.
Serápión, škof, 21. marca.
Sergij, muč., 7. okt.
Servacij, škof, 13. maja.
Severin, opat, 8. jan.
Severin, škof, 23. okt.
Severin, škof, 21. dec.
Sholastika, dev., 10. febr.
Sibila, dev., 17. avg.
Sidonij (Zdenko), škof, 23. avg.
Sigmund (Žiga), 11. maja.
Sikst, papež, 28. marca.
Sikst I., papež, 6. apr.
Sikst II., papež, 6. avg.
Silverij, papež, 20. jun.
Silvester, opat, 26. nov.
Silvester, papež, 31. dec.
Simeon, škof, muč., 18. febr.
Simeon, muč., 24. marca.
Simeon, škof, 21. apr.

Simeon, starček, 8. okt.
Simforijan (in Klavdij), m., 8. nov.
Simforoza, muč., 18. jul.
Simon (in Juda), apost., 28. okt.
Simon-otrok, muč., 24. marca.
Simplicij, papež, 2. marca.
Slavka (Slavko) glej Alojzij.
Smaragd (Cir. in Larg.), m., 8. avg.
Snežnica Marija, 5. avg.
Sofronij, škof, 11. marca.
Sonja glej Zofija.
Soter (in Gaj), pap., m., 22. apr.
Sotéra, dev., muč., 10. febr.
Spiridion (Dušan), opat, 14. dec.
Spočetje brezmadežno, 8. dec.
Spomin sv. Pavla, 30. jun.
Srečko glej Feliks.
Stanislav (Stanko, Stana), 7. maja.
Stanislav Kostka, spozn., 13. nov.
Suzana, d., (in Tiburcij), m., 11. avg.

Š.

Štefan, opat, 17. apr.
Štefan, papež, muč., 2. avg.
Štefan, kralj ogrski, 2. sept.
Štefan, prvi mučenec, 26. dec.
najdenje njegovo, 3. avg.

T.

Tacijan (in Hilarij), m., 15. marca.
Tarbula, dev., muč., 22. apr.
Tarczizij, muč., 15. avg.
Tarzila, dev., 24. dec.
Tekla, dev., muč., 23. sept.
Telesfor, papež, muč., 5. jan.
Teobald, pušč., 1. jul.
Teodor (Božidar), spozn., 7. jan.
Teodor, muč., 15. apr.
Teodor, muč., 9. nov.
Teodora, muč., 13. marca.
Teodozija, dev., 2. apr.
Teofil (Bogoljub), muč., 8. jan.
Teotim (in tov.), muč., 18. dec.
Terezija od Deteta Jez., 3. okt.
Terezija, dev., 15. okt.
Tiburcij (in tov.), muč., 14. apr.
Tiburcij (in Suzana), muč., 11. avg.
Ticijan, škof, 3. marca.
Tilen glej Egidij.
Timotej, škof, 24. jan.
Timotej, muč., 22. avg.
Tit, škof, 4. jan.
Tomaž Akv., sp., c. uč., 7. marca.
Tomaž Tol., muč., 9. apr.
Tomaž Vilan., škof, 22. sept.
Tomaž (škof), 3. okt.
Tomaž (Tomislav), apost., 21. dec.
Tomaž, škof, muč., 29. dec.
Tomislav gl. Tomaž, 21. dec.
Trifon, muč., 10. nov.
Turibij, škof, 24. marca.

U.

Ubald, škof, 16. maja.
Udalrik glej Urh.
Urban I., papež, 25. maja.
Urban, škof, 7. dec.
Urban, papež, 19. dec.
Urh, škof, 4. julija.
Uršula (in tov.), dev., m., 21. okt.

V.

Valburga, dev., 25. febr.
Valentin (Zdravko), škof, 7. jan.
Valentin, muč., 14. febr.
Valentina, dev., 25. jul.
Valerija, muč., 5. jun.
Valerijan (in tov.), muč., 14. apr.
Valerijan, spozn., 12. sept.
Vekoslav glej Alojzij.
Venancij, škof, muč., 1. apr.
Venancij, muč., 18. maja.
Venčeslav, kralj, 28. sept.
Vendelin, spozn., 20. okt.
Venefrida, dev., muč., 3. nov.
Vera glej Fides.
Veronika, dev., 13. jan.
Veronika Jul., dev., 9. jul.
Veselko glej Gaudencij.
Vid, muč., 15. jun.
Vigilij, škof, muč., 26. jan.
Vika glej Hedviga.
Viktor (Zmagoslav), spoznavalec,
26. februarja.
Viktor, muč., 10. marca.
Viktor, muč., 20. apr.
Viktor, papež, muč., 28. jul.
Viktor, škof, 23. avg.
Viktorija, dev., muč., 11. febr.
Viktorija, muč., 17. nov.
Viktorija, dev., 23. dec.
Viktorin, muč., 25. febr.
Viktorin, škof, muč., 3. nov.
Vilibald, škof, 7. jul.
Vilibrord, škof, 7. nov.
Viljem, pušč., 10. febr.
Viljem, opat, 6. apr.
Viljem, škof, 8. jun.
Viljem, opat, 25. jun.
Vincencij (Vinko), muč., 22. jan.
Vincencij Fer., spozn., 5. apr.
Vincencij Pavl., spozn., 19. jul.
Virgilij, muč., 13. sept.
Virgilij, škof, 27. nov.
Vital, muč., 28. apr.
Vital, muč., 4. nov.
Vivina, dev., 17. dec.
Vladimir, kralj, 15. jul.
Vnebovzettej Marijino, 15. avg.
Vojslava, dev., 27. maja.
Vojteh (Adalbert), škof, 23. apr.
Volbenk (Volfgang), škof, 31. okt.

Z.

Zaroka Marijina, 23. jan.
Zdenko glej Sidonij, Filip.
Zdravko glej Valentin.
Zlata glej Avrea.
Zmagoslav glej Viktor.
Zofija 15. maja.
Zofija (in tov.), muč., 18. sept.
Zofija, vdova, 30. sept.
Zofronij glej Sofronij.

Ž.

Žalostna Mati božja, petek po tihih
ned., 15. sept. in 3. ned. v sept.
Željko glej Deziderij.
Žiga glej Sigmund.

Pisma					N. vadne in povzete nakaznice			Za vplačilo s čekovno položnico			Tiskovine						Poslovni papirji				Vzorec				
do tuz.		do inoz.		do		franko*		do		do		do		tuz.		inoz. ²		tuz.		inoz.		tuz.		inoz.	
g	din	p	g	din	p	din	p	din	p	g	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	
v kraj. prom. ¹	20	4	—	50	2	—	—	500	—	50	—	50	—	25	—	50	—	1	—	3	—	—	50	1	—
20	1	—	40	6	—	—	—	2.000	1	—	100	—	50	1	—	1	—	1	—	3	—	—	50	1	—
v medkraj. prom.	60	8	50	300	4	—	—	5.000	1	50	150	—	75	1	50	1	—	1	—	3	—	—	75	1	50
20	1	50	80	10	—	—	—	10.000	2	—	200	—	1	—	2	—	1	—	3	—	—	1	—	2	—
50	2	—	100	12	50	—	—	50.000	3	—	250	1	25	2	50	1	25	3	—	—	—	1	25	2	50
250	3	50	itd.	2000	8	—	—	100.000	4	—	300	1	50	3	—	1	50	3	—	—	—	1	50	3	—
500	5	—		3000	9	—	—	nađ to	5	—	350	1	75	3	50	1	75	3	50	—	—	1	75	3	50
1000	10	—		4000	10	—	—				400	2	—	4	—	2	—	4	—	—	—	2	—	4	—
V ČSR., Ita-	20	3	—	5000	12	—	—	Za izplačila			450	2	25	4	50	2	25	4	50	—	—	2	25	4	50
lijo, Grčijo,	40	4	50					50	1	50	500	2	50	5	—	2	50	5	—	—	—	2	50	5	—
Romunijo in	60	6	—					1000	1	—															
Turčijo	itd. do 2 kg							5000	2	—	2 kg	10	—	20		10	—	20							

*Za inozemstvo
tačas uklinjene

Dopisnice . . . . . v Českoslovaško, Italijo, Grčijo, Romunijo, Turčijo	1	—	2	—	1	50	Paketna tarifa ³ za tuz. (z obvestnino 1 din več)										Za dostavo na dom ⁴	Vredn. pisma								
							Jo teže kg	pas	brez	do				Za 2 din več	do											
										100	500	1000	5000		din	din		p								
Priporočilna . . . . . v krajevnem prometu	3	—	4	—	2	—	1	po vsej Ju- goslaviji	4	—	5	—	6	—	9	—	14	—	19	—	100	1	—			
Povratnice za prip. pošiljke	3	—	3	—	—	—	Po zračni črti (v tuzemstvu)										2	100	2	—						
Ekspresnina za pis. pošiljke	3	—	6	—	—	—	10	do 100 km	11	—	12	—	13	—	16	—	21	—	26	—	3000	10	—			
Reklamacije	3	—	6	—	—	—		n 300 "	16	—	17	—	18	—	21	—	26	—	—	—	5000	10	—			
List za odg. (Coupon rép.)	—	—	6	—	—	—		čez 300 "	21	—	22	—	23	—	26	—	31	—	—	—	6000	11	—			
Izplačilno potrdilo	3	—	—	—	—	—		n 300 "	16	—	17	—	18	—	21	—	26	—	—	—	7000	12	—			
Taksa za ocarinj. pis. pošiljk	din 3	—	—	—	—	—		čez 300 "	23	—	24	—	25	—	28	—	33	—	—	—	itd. za vsakih					
Taksa za ocarinjenje paketov	din 5	—	—	—	—	—		n 300 "	31	—	32	—	33	—	36	—	41	—	—	—	1000	1	—			
Za prenos pisem in dopisnic z zrakoplovi imamo v večjih mestih posebne (modrobele) nabiralnike, na katerih so pristojbine napisane.								20	do 100 "	21	—	22	—	23	—	26	—	31	—	—	priporoč. 3					
									n 300 "	31	—	32	—	33	—	36	—	41	—	—	—	obvestn. — 50				
									čez 300 "	41	—	42	—	43	—	46	—	51	—	—	—	dostav. 1				
									Za vsakih 1000 Din vrednosti 1 Din več.																	
									Za ločenke se računa za polovico težne pristojbine več. Za ekspresne pakeče je pristojbina z obvestnino za din 5-50 višja. Pri povzetih paketih se prišteje še franko za povzetni znesek.																	

¹ V krajevni promet vsake pošte spada vse njeno ožje in širše dostavno področje.² Za tiskovine v ČSR, Grčijo, Romunijo in Turčijo velja tuzemska pristojbina.³ Za pakete in vrednostna pisma, naslovljena na vojake, gojence vojaške akademije, orožnike ali pa pošto ležeče, se plača po tarifi z obvestnino.⁴ Vsakršne paketne in denarne pošiljke dostavljajo na dom v Sloveniji tele pošte: Bled (od 15. maja do 15. septembra), Celje, Ljubljana, Maribor. Vse druge dostavljajo pakete samo do 3 kg teže in 1000 din vrednosti, denarna pisma in nakaznice do 1000 din. — Na Hrvaškem (savska banovina) in prejšnjem madžarskem ozemlju dostavljajo paketne in denarne pošiljke: Bačka Palanka, Bela Crkva, Belovar, Brod na Savi, Čakovac, Djakovo, Karlovac, Nova in Stara Palanka, Novi Sad s Petrovaradinom, Novi Vrbas, Osijek, Pančevo, Ruma, Senta, Sisak, Sombor, Subotica, Sušak, Varaždin, Velika Kikinda, Petrovgrad, Vinkovci, Vršac, Vukovar, Zagreb, Zemun. Druge pošte dostavljajo samo vrečnike v obsegu 1 dm³ in denar do 1000 din. — V Bosni in Hercegovini (vrbaska in drinska banovina) dostavljajo v večjih mestih vse pošiljke, drugod pa samo manjše pakete v obsegu 1 dm³ in vse denarne pošiljke. — V drugih banovinah (v bivši Srbiji in drugod): Beograd, Bitolj, Kragujevac, Leskovac, Negotin Krajina, Niš, Požarevac, Skoplje, Smederevo, Šabac, Užice, Valjevo, Zaječar dostavljajo vse pošiljke, drugod obveščajo.

Pripombe.

Navadno se plačajo pošne pristojbine vnaprej ob predaji na pošti, in sicer za pisemske pošiljke z navadnimi poštними znamkami (frankovnimi znamkami), za pakete, nakaznice itd. pa v gotovini.

Za nefrankirane ali nezadostno frankirane pisemske pošiljke mora naslovljenec ali pošiljatelj plačati kot portu dvakratni manjkajoči del pristojbine, pri inozemskih pošiljkah najmanj 10 zlatih cent. t. j. tačas din 1-50.

Za nefrankirano pošiljko od oblastev, ustanov itd., plača prejemnik le navadni franko.

Poštno ležeča (poste restante) naslovljena tuzemska pisma in dopisnice mora pošiljatelj za 50 par više frankirati. Pri takih pošiljkah iz inozemstva plača naslovník 50 par.

Ekspresne pošiljke (do 1000 din vrednosti in 5 kg teže) se dostavljajo po posebnem vru le, če stanuje prejemnik v kraju, kjer je pošta.

Poštni nalogi (samo za tuzemstvo) do 1000 din s pisemsko pošto. Pristojbina znaša kakor za priporočeno pismo iste teže in 1 din pokaznine. Izdajna pošta odbije od zneska pristojbino za nakazano vsoto in 25 par za golicu (nakaznico).

Za pisemska sporočila na nakaznici se ne plača nič. Za prejemna potrdila pri davčnih položnicah se plača 75 par ali 1 din, 1-50, kakršno potrdilo pač zahteva vplačnik, ali z dopisnico ali s pismom.

Za nakaznice, denarna pisma in pakete od državnih oblastev in ustanov, naslovljene na urade in oblastva, ki so poštnine prosti, se ne plača niti dostavnina niti obvestnina.

Sprejemni list (potrdilo) se dobi za vsakršno priporočeno denarno in paketno pošiljko. Pošiljatelj naj pregleda, ali so na listu vsi podatki pravi in ali sta na njem poštni pečat in uradnikov podpis. Zato naj ga shrani za morebitno reklamacijo itd.

Poštninska prostost

Cerkvena oblastva in ustanove vseh priznanih veroizpovedi so oproščene poštnine in priporočnine za pisma, dopisnice in tiskovine med seboj in z drž. in samoupravnimi oblastvi, uradi in ustanovami v verskih, matičnih i. dr. službenih poslih.

Meščanske, osnovne in više narodne šole, strokovne in gospodinjske šole ter tečaji so oproščeni samo poštnine za pisma, dopisnice in tiskovine z državnimi in samoupravnimi oblastvi, uradi in ustanovami; z državnimi organi, odposlanimi po službenem poslu; z verskimi oblastvi in ustanovami in vsemi ostalimi ustanovami, oproščenimi poštних taks, bodisi popolnoma bodisi deloma.

Samoupravna oblastva, kakor mestna načelstva, občinski uradi, gasilske in razne druge dobrodelne organizacije, so oproščena poštних taks za navadna in priporočena pisma in dopisnice, tiskovine, pošne nakaznice, čekovna vplačila, vrednostna pisma, navadne in vrednostne pakete med seboj in z državnimi oblastvi, uradi in ustanovami; državnimi organi, odposanimi po službenem poslu; z verskimi oblastvi in ustanovami in verskimi šolami, za čekovna vplačila z vsemi lastniki računov Poštne hranilnice.

Oprostitev od poštних taks velja samo v medkrajnem poštnem prometu, ne velja pa v krajev-

nem prometu, izvzemši pošiljke za širše vročitveno področje prejemne pošte. Zlorabe teh ugodnosti se kaznujejo.

Priporočeno se smejo predajati pisma, ki obsegajo nenadomestljive listine, važne opise in spise, za katere je odrejen rok. Vsebina navadnih paketov je omejena na spise, listine, račune i. dr., ki ne gredo v pisma. Denar v znesku do 5000 din se pošilja z nakaznico.

Povzetne pošiljke.

Za pisemske pošiljke (razen vzorcev) in vrednostna pisma s povzetjem do 1000 din se plača poleg drugih pristojbin še 1 din pokaznine. Od izterjanega zneska se odbije pristojbina za nakaznico in 25 par za golicu (nakaznico). Z inozemstvom je tozadevni promet uknjen.

Za pakete s povzetjem (do 5000 din) je treba izpolniti povzeto spremnico z nakaznico vred in se plača poleg pristojbin za težo, vrednost (ločenko, ekspres) tudi še franko za povzeti znesek.

Raznovrstne druge pristojbine.

Za odjavo (obvestila o nevročljivosti) paketa din 1-50. Kot ležnino se plača od vsakega paketa, ki od dneva prihoda ali dostave aviza (spremnice) leži na pošti nad 3 dni, 1 din na dan. Za izplačilno pooblastilo (dvojnik nakaznice), izdano po krivdi naslovnika, 5 din kolkovine za prošnjo in še 4 din v znamkah. Te pristojbine je plačati tudi za podalšanje izplačilnega roka nakaznic, ki po krivdi stranke niso bile izplačane v mesecu vplačitve ali naslednji mesec.

Za vrnitev ali preklic pošiljke, s premembo naslova, znižanje ali črtanje povzetja se plačajo pristojbine za pripor. pismo na naslovno pošto pošiljke.

Za zaposlane ali vrnjene pošiljke se plača pri paketih pristojbina za težo in vrednost kakor tudi dostavnina ali obvestnina; pri denarnih pismih samo dostavnina ali obvestnina; pri vseh drugih pošiljkah nič. Za pooblastilo, veljavno 15 dni, 2 din, veljavno za koledarsko leto, 5 din. Izkaznica o istovetnosti 10 din.

Brzovjavne pristojbine.

Brzovjavna golica s potrdilom (priznanico) vred stane 1 din.

V notranjem prometu kraljevine z Reko (Fiume) se plača za vsako besedo privatne brzovjavke 70 par, najmanj pa za vsako brzovjavko 7 din. Pri hitnih brzovjavkah se plača za vsako besedo din 2-10, najmanj pa 21 din. Besede z več ko 15 črkami in števila z več ko 5 številkami se računajo za 2 besedi.

Brzovjavke za evropsko inozemstvo. Vsaka beseda stane: na Madžarsko din 2-40, v Albanijo, Avstrijo, Bolgarijo, Grčijo (celino) in Romunijo din 2-70, v Italijo din 3-15, v Vatikan din 3-45, na Češko-slovaško in v Švico din 3-75, na Poljsko din 3-90, v Francijo din 4-05, v Nemčijo din 4-20, v Belgijo, na Dansko in Nizozemsko din 4-80, Špansko din 5-25, v Rusijo din 6-90. Pri vsaki brzovjavki se računa ena beseda več in znesek se zaokroži navzgor na 50 par. Hitne brzovjavke stanejo dvakratno navadno pristojbino. Za brzovjaven odgovor se lahko plačajo pristojbine prometu primerno naprej.

Iz splošnih določb.

Naslov vsake pošiljke mora biti čisto in razločno (s črnilom) napisan itd. z latinico ali cirilico (na inozemstvo se priporoča francoščina) in mora imeti vse potrebne podatke (polno ime, kraj, ulico, vas, hišno številko, zadnjo pošto po uradnem imeniku [pečatniku], državo, pokrajino), da se more pošiljka hitro in zanesljivo odpraviti ter dostaviti pravemu namenjenju. Na pisemskih pošiljkah naj bodo znamke čiste (še nerabljene ali izrezane) in nalepljene vedno v zgornjem desnem kotu naslovne strani. Priporoča se, na pošiljke na primernem prostoru napisati tudi svoj točni naslov.

Pismo ne sme na nobeno stran presežati 45 cm in mora biti zaprto tako, da je vsebina dobro zavarovana in da se brez vidne poškodbe ovitka ne more vzeti ven. Če priloži pošiljatelj tiskovini, vzorcu itd. pismo ali drugo sporočilo, mora te pošiljke zapeljati in frankirati kot pismo, da ga pošta ne kaznuje.

Dopisnice (razglednice), ki jih izdelujejo privatniki, se morajo po obliki in kakovosti papirja ujemati z državnimi dopisnicami in ne smejo biti večje ko 15×10,5 cm ter ne manjše ko 10×7 cm.

Dobrodelne znamke iz tankega papirja se smejo nalepljati le na zadnji strani pisma, pri dopisnicah pa tudi na levem delu naslovne strani.

Kdor hoče tiskovine, poslovne papirje, blagovne vzorce, mešane pošiljke in male pakete poslati po znižanih pristojbinah, mora pošiljke pošti predati odprte, t. j. spravljene v pasico, povezani ovitek, škatlo itd., da se poštni uslužbenci lahko pripravijo, ali je vsebina dovoljena in ali ni priloženo kako nedovoljeno pisмено sporočilo.

Za tiskovine se smatrajo knjige, brošure, muzikalije, fotografije in drugi razmnožki, ki so napravljeni na papirju s tiskom ali na drug mehaničen način, samo ne s preiskom ali s pisalnim strojem. Zavoj ne sme na nobeno stran presežati 45 cm ali zvit meriti čez 75×10 cm. Tiskovine se ne smejo izpopolniti ali izpopolniti s podatki osebnega donosovanja. Vendar je dovoljeno v časnikih itd. izjemne članke označiti s črtami, na izrezkih časopisov napisati naslov in številko časopisa in kdaj in kje je bil izdan; na posetnice napisati voščilo, zahvalo ali drug izraz vpljudnosti z največ 5 besedami ali na z običajnimi kraticami; p. f., p. c. itd.; na vabilih omeniti namen, kraj in čas sestanka; na cenikih, reklamnih oglasih spremeniti številke; na knjige, brošure, muzikalije, slike itd. napisati posvetila (dedikacije) ali priložiti račun; na položnicah zapisati beležke vknjiženja, ki se nanašajo na vplačitev.

Poslovni papirji so spisi in listine, ki nimajo značaja osebnega in stvarnega dopisovanja, stara pisma, prevodi, tovrni listi, rokopisi za knjige, časopise ali muzikalije, neocenjene naloge učencev, poselske knjižice itd. Izmere itd. glej pri tiskovinah.

Kot blagovne vzorce odpravlja pošta majhne količine raznega blaga in druge majhne predmete, ki nimajo nobene prodajne vrednosti, ne merijo v svojih smereh več ko 45, 20 in 10 cm in če je vsebina tako zavarovana, da ne more poškodovati drugih poštnih pošiljk ali poštnih uslužbencev. — Ako pa imajo taki predmeti kako vrednost, se v mednarodnem prometu lahko pošiljajo pod istimi pogoji kakor za vzorce v »malem paketu« do 1 kg teže. Pristojbina za vsakih 50 g je din 1,50, najmanj pa 6 din.

Mešane pošiljke imenuje pošta tiskovine, blagovne vzorce in poslovne papirje, če jih isti pošiljatelj na istega naslovnika pošilja pod skupnim ovitkom. V takih primerih mora vsak predmet zase ustrezati predpisom o teži, razsežnosti itd. Če so vzorci vmes, se ravna pristojbina za te, drugače pa za poslovne papirje.

Pri nakaznicah in čekovnih položnicah mora pošiljatelj vse dele razločno izpolniti s črnilom po predtisku; izbrisati ali popraviti ne sme nič. Pri brzojavnih nakaznicah se plača poleg navadnih pristojbin še pristojbina za brzojavko in ekspresnina. Denarna ali vrednostna pisma v uradnih ovitkih je treba zapečatiti najmanj z dvema pečatoma, v privatnih ovitkih pa najmanj s petimi pečati in napraviti tudi na naslovni strani čitljiv barvni odtisk pečatnika. Na naslovni strani se ne sme nič podčrtati, izbrisati ali popraviti.

Paketi. Natančno vsebino (splošne označbe kakor: obleka, jestvine itd. niso dopustne), morebitno vrednost, povzetek in druge pripombe (ekspres, pazil itd.) je treba zapisati na spremnico in na paket. Oprema pošiljak mora biti glede na njihovo vsebino, težo, vrednost in daljavo pota primerno trpežna. Zavite ali zaprte morajo biti tako, da se ne pride do vsebine brez vidne poškodbe zavoja ali pečatov.

Paketi, zlasti katerih vrednost je označena s 600 din in več, morajo biti tam, kjer so konci zavojne tvarine stikajo, zadostno zapečateni. Razločen barvni odtisk pečatnika se mora napraviti tudi na odrezku poštno spremnice. Vrvca mora biti primerno močna, ne sme imeti vozlov in oba konca vrvice je treba zapečatiti.

Za ločenke se smatrajo paketi, s katerimi mora pošta zaradi vsebine (lomljivo blago, žive živali itd.) posebno previdno ravnati ter bolj paziti; kot take veljajo tudi pošiljke neprimerne oblike (košare, opetene steklenice itd.) in paketi, ki so doljši od 110 cm ali katerih obseg presega 180 cm, vendar pa ne smejo biti daljši ko 2 m, boljše njih obseg ne sme presežati 240 cm.

Zaradi paketov v inozemstvo je treba vprašati pošto glede dopustne teže in vrednosti, opreme, carinskih predpisov itd.

Kolkovanje listin.

Računi (trgovski in obrtni): do 50 din brez kolka, nad 50 do 100 din 1 din, nad 100 do 500 din 2 din, nad 500 do 1000 din 3 din, nad 1000 din 5 din.

Oporoke 10 din.

Lepaki 50 par in banovinska taksa 25 par.

Izpričevalo 20 din.

Mojstrsko izpričevalo 60 din.

Pomočniško izpričevalo 5 din.

Izpričevalo osnovnih šol 5 din.

Izpričevalo srednjih šol: za nižje razrede 10 din, za višje razrede 20 din.

Maturitetno izpričevalo: za malo maturo 100 din, za veliko maturo 250 din.

Listine o jamstvu in kavcijah 0-1% vpisan. zneska.

Zadolžnice in pobotnice 0.5% vpisanega zneska.
Odstopnice (cesije) 1% vpisanega zneska.
Pogodbe: Kupne in prodajne za premičnine 1%, za nepremičnine 4% in 2% banovinske takse, pri dražbah še 3% izvršilne takse. Zakupne (razen stanovanj in lokalov) 1%.
Vloge in prošnje na oblastva 10 din; za prilogo (ako ni na njej že višje takse) 4 din; za rešitev 20 din, če vsebuje pritožbeno klavzulo. — Za dovolitev veselice, koncertov itd. 10 din.
Dovoljenje veselice, koncertov itd. za vsak dan priveditve 5 din.

Konzulati

v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, kjer dobiš vizume za potovanje v inozemstvo. Pristojbine zanje navedene.

Ljubljana. Avstrijski (Tyrševa cesta 31): Za eno potovanje 72 din, za večkratno potovanje med letom od dne, ko se prvokrat prekorači meja, 143 din. Transzitni vizum za enkrat 15 din. — **Belgijski** (Dvořakova ul. 10/II): Vizum stane 70 belg. frankov, t. j. okoli 110 din ter velja 3 mesece od dneva izstavitve. Delavci, ki hočejo tam delati, morajo prinesiti 1. delovno pogodbo, 2. dovoljenje belg. ministra za soc. pol., ki jo mora preskrbeti delodajalec, 3. zdravstveno izpričevalo, 4. krstni list, 5. npravstveni list, 6. domovnico, 7. dve fotografiji. — **Češkoslovaški** (Erjavčeva c. 21): Vizuma ni, zadostuje jugoslovanski potni list. — **Francoski** (Beethovnova ulica 4): Vizum 130 din za 6 mesecev, za katere traja veljavnost potnega lista, ki velja tudi za več potovanj. Transzitni vizum 13 din. — **Italijanski** (Erjavčeva c. 11): Enkratno potovanje din 63.50; za večkratno 121 din. Velja 6 mesecev. Transzitni vizum din 17.50, za dvakrat 29 din. — **Romunski** (Draškovičeva ul. 25): Vizum za enkrat 132 din, velja 1 mesec. — **Zagreb. U. S. A. (Amerika)** (Zrinjski trg 19): Vizum za enkrat 2 dol.

Pritožbe zoper odločbe administrativnega oblastva na višje oblastvo 30 din; pritožbe na upravno sodišče najmanj 100 din; na državni svet najmanj 200 din, sicer po skupni vrednosti zadeve 1%.

Lastnik zgradbe, ki ne sklene zakupne pogodbe v 15 dneh po vseitvi v stanovanje ali lokal na predpisanem taksnem obrazcu, če znaša mesečna najemnina preko 200 din, ali ne izda predpisanega potrdila o plačani najemnini, ne glede na višino najemnine, zapade kazni v prvem primeru petkratnemu, v drugem trikratnemu znesku odpadajoče takse.

— **Anglija** (Strossmayerjeva ulica 3): Enkratni vizum 20 zlatih frankov. — **Argentina** (Kraljice Marije ulica): Enkratni vizum 180 din. — **Grška** (Jelačičev trg 24): Enkratni vizum 70 din. Transzitni vizum 12 din. — **Madžarska** (Draškovičeva ulica 15 a): Enkratni vizum 131 din, Transzitni vizum 111 din. Transzitni vizum s povratkom 211 din. — **Nemčija** (Mihanovičeva ulica 2): Ni treba vizuma, zadostuje samo jugoslovanski potni list. — **Nizozemska** (Jurjevska ul.): Enkratni vizum 180 din. — **Poljska** (Boškovičeva ulica 2): Trajni vizum 20 zlatih frankov, enkratni vizum 10 zlatih frankov. Transzitni vizum 1 zlati frank, za tja in nazaj 2 zlata franka. — **Švica** (Preradovičeva ulica 24): Trajni vizum 110 din, Enkratni vizum 55 din. Transzitni vizum brezplačen. — **Beograd, Albanija** (Kosovska ul.): Trajni vizum 110 din, enkratni vizum 55 din. — **Bolgarija** (Birčaninova 26): Enkratni vizum din 72.50. Transzitni vizum prav toliko. — **Brazilija** (Terazijske): Enkratni vizum 127 din. — **Turška** (Krunska ulica 3): Enkratni vizum 175 din. Transzitni vizum 70 din.

Knjige za leto 1938.

Redno izdanje:

- Koledar za leto 1939.**
- Večernice: Izum.**
Fantastičen roman. Spisala Metod Jenko in Viktor Hassl.
- Čuda narave.**
Spisala ing. Marija Ahačič. S slikami.
- Šest svetih ur.**
- Zgodovina slovenskega naroda.**
15. snopič. Spisal dr. Josip Mal.
- Življenje svetnikov.**
13. snopič (od 27. avgusta dalje). Uredil dr. Franc Jaklič.

Redno izdanje:

1. Koledar bo ostal čitanka našega ljudstva. Prinašal bo povesti, črtice, gospodarske in druge praktične članke. Mnogi si žele tak Koledar, kakršni so bili pred vojsko. Tudi Družba bi ga

Knjige za doplačilo:

- Bambek.**
Zgodba iz gozda. Spisal Felix Salten. Prevedel Vinko Lavrič.
- Čevljarček Palček in druge pravljice.**
Mladinska knjiga. Spisala Sonja Sever.
- Cvetkova Cilka.**
Povest. Spisal Janez Jalen.
- Joža Cvelbar: Zbrano delo.**
Uredil in uvod napisal Francè Koblar.
- Pašništvo.**
Gospodarska knjiga. Spisal Josip Turk.

rada izdajala, a to bi bilo mogoče le, če bi bilo Mohorjanov spet vsaj 80.000! Udnine pa ne smemo in tudi nečemo zviševati, zakaj še to mnogi kraji težko plačajo. Prosimo pa nujno: drugo leto ne pošiljajte nobenih mrličev, ki jih ni naše uredništvo posebej naročilo. Ne moremo

vsakemu Mohorjanu postaviti spomenika, ker je prostor v Koledariu predragocen in bi bili drugi udje prikrajšani. Zato bo moralo uredništvo vse take prošnje zavračati. Torej: ne pošiljajte Druge želje sporočite uredništvu! Za vezavo doplačajte 8 din.

2. Večernice. Ljudje hočejo imeti povesti. Tako pišejo naši poverjeniki. Kakor vidite iz Mohorjevih knjig zadnja leta, skušamo tej splošni želji vedno bolj ustreči. Ljudje si žele seveda najboljših povesti, takih kakor so na primer Carski sel, Mlakarjev Trebušnik ali Finžgarjevi Strici. Malokdo kajpak pomisli, da take povesti ni tako lahko dobiti, kakor bi bila to samo štiriperesna deteljica! To so bele vranel! A upravičeno smemo reči, da bodo naše Večernice za prihodnje leto res taka povest, da se boste trgali zanjo. — Tam v Ameriki, deželi čudovite tehnike, izumijo, kako bodo naredili zračno ladjo, gondolo, ki bo brez vseh motorjev in pogonskih sil v štiri in dvajsetih urah naredila pot okoli sveta. Vodila jo bo le nevidna električna sila iz centrale v New Yorku. Časopisi debelo poročajo. Pri poskusih se zgodi nesreča, glavni izumitelj pride v bolnico, um se mu omrača. Za skrivnost ve le sodelavec, pomočnik. Denarni močotci dajo denar za izvedbo, a nek špekulant bi se rad znebil edinega vedeža, ukrađe načrte, izumiteljevega pomočnika pa vtakne v ječo. A ne zna izdelati zadnje žarnice. Pomočnika slednjič osvobodijo, a bolnega izumitelja s hipnozo nahujskajo, naj poskusi tovariša umoriti. Gondola vzplove, vsak trenutek je nad tisto točko zemlje, kjer je pravkar polnoč, ves svet je na nogah zaradi tega čuda tehnike, v gondoli se vozi pomočnikova zaročenka, bliža se že New Yorku, tedaj... Konec boste brali. Vse moderne tehnične pridobitve so izrabljene v teh zgodbah iz Amerike v lepi povesti. Pisatelj, Metod Jenko, je mlad učitelj. Za tehnično plat mu je pomagal Viktor Hassl. Kdor želi knjigo vezano, naj doplača 8 din.

3. Ing. Marija Ahačič: Čuda narave. Z zavezanimi, celó slepimi očmi hodimo ljudje po božji naravi. Prelepih, prečudno modrih in smotrnih umotvorov božje roke ne vidimo. Pa vendar je toliko naravnih čudes okoli nas, da jih niti človeška znanost nikdar ne bo vseh odkrila. Knjiga Marije Ahačič nas bo podobno kakor svoj čas Podobe iz narave profesorja Pengova vodila po kraljestvu živalstva od ene skrivnosti do druge. Ni šolski učbenik, tudi ne dolgočasen popis živali, temveč predvsem — slike, ki jih pojasnjuje kratko besedilo v kramljajočem slogu. Zname živali izpušča, prinaša pa tudi take, ki so preprostu človeku večinoma povsem neznane. Slik, katere je izdelala pisateljica sama, je devetdeset. Uporabljeno je bilo najboljših in najnovejših svetovno slovstvo, tako da take knjige doslej Slovenci še nimamo. Za vezavo se doplača 8 din.

4. Šest svetih ur. Od poverjenikov smo dobili prošnjo, naj zdaj izdamo za vse ude knjižico za molitvene ure pred Najsvetejšim. In sicer žele knjige, ki naj bi bila praktična, primerna za dobro zbrano molitev, prepletena s pesmimi za ljudsko petje in vsebinsko posneta po liturgičnih molitvah svete Cerkve. Res, take knjige pri nas še nimamo, sedaj običajne zlasti za molitev v dveh zborih niso posebnost primerne. Naš tovrstni molitvenik

za prihodnje leto bo obsegal molitvene ure za advent, božično dobo, post, velikonočno dobo, za prve petke in eno za Marijine praznike. Pritegnili smo k sodelovanju stiški samostan in mnoge gospe iz dušnega pastirstva. Knjiga bo izšla v isti obliki kakor letošnji molitvenik, z večjimi črkami. Za vezavo z rdečo obrezo se doplača 6 din, za vezavo z zlato obrezo 9 din.

5. Dr. Josip Mal: Zgodovina slovenskega naroda. Čim bolj se bližamo najnovejšemu času, tem bolj je ta zgodovina zanimiva. Prosil smo pisatelja, naj bi se ta važna knjiga takoi nadaljevala. Prihodnje leto izide že 14 zvezek, ki zaključuje razdobje: Leto svobode (1848) in deset let reakcije. Z letom 1850 se obnovi v Avstriji ustavno življenje in s tem oživijo ostri politični boji za izvedbo ravnopravnosti. Za tem poglavjem prideta v zadnjem zvezku še poglavji: Pod vodstvom prvakov in Razvoj do naših dni, kar bo pisatelj na prošnjo Druže obdelal v pregledih. S tem bo to pomembno delo zaključeno. Hranite stare zvezke, da boste imeli dragoceno knjigo vso v svoji domači knjižnici.

6. Življenje svetnikov se bo nadaljevalo v trinajstem snopiču tako kakor letos: snopič bo zase celota. Na vrsto pridejo svetniki od 27. avgusta dalje, med katerimi so mnoge važne svetniške osebnosti, kakor Avguštin, Jožef Kalasanški, kralj Štefan, Peter Klaver, apostol Matej in drugi. Knjiga izhaja na željo udov kot redna knjiga. Le žal, da pri sedanjem številu knjig ne moremo dati več pol hkrati, da bi tudi s to knjigo pohiteli. Življenjepis pišejo, kakor so to delali tudi do sedaj, bogoslovni strokovnjaki.

Družba je po mnogih posvetih izbrala ta knjižni program za leto 1938. Ko ne moremo dati debelih knjig, skušamo dati toliko tehtnejše. Skrbite tudi vsi udje, da nas bo več, zakaj z restočim številom Mohorjanov bo rasel tudi letni knjižni dar.

Knjige za doplačilo:

1. Felix Salten: Bambek. Zgodba iz gozda. Poslovenil Vinko Lavrič. Uvod k nemškemu izvirniku te knjige je napisal angleški pisatelj Galsworthy; v nem. pravi: »Bambek je preljubka knjiga. Ne bo očarala le otrok, temveč tudi tiste ljudi, ki niso več tako srečni, da bi bili otroci. Skoraj ne poznam živalske zgodbe, ki bi se mogla v opazovanju in notranji resničnosti s tem življenjepisom mladega srnjaka kosati. Knjiga je drobna mojstrovina, jasna in pestra, mestoma ganljiva.« Ta zgodba o mladem srnjačku, ki ga mati uči spoznavati svet okrog sebe, prav od rojstva, je polna sočnih opisov gozdne narave in ji je težko našti primere. Nedosežen je na primer opis jutra na rosnih gozdni jasi v prvem soncu ali prvo srečanje srnjačka z metulji, srnicami, pa tudi s človekom lovcem. To ni le psihologija živali, temveč tudi — v primeri — psihologija človeka, polna otroške preprostosti, naivnosti in prisrčnosti. Prevod uporablja pristni slovenski lovski jezik. Broširana knjiga stane 21 din, vezana 30 din.

2. Sonia Sever: Čevljarček Palček in druge pravljice. Ilustrira Slavko Pengov. To bo naša običajna mladinska knjiga. Govorila bo v toplem pravljicnem slogu o palčku čevljarčku, ki

ga roparji odvedejo na daljni vzhod, a mali junak reši tam ujeto kraljično in postane bogat. Pripovedovala bo o carju Igorju in kraljici z zlatim srcem, o nespametni čebencu, ki je iskala srečo po svetu, o igračah očeta Jakoba itd. Pravljičice so vse izvirne in se odlikujejo po otroški ljubkosti, prisrčnosti in etični globini. Rešujejo obenem različne družabne in vobče človeške probleme ter hočejo biti ne le literarna vrednost, temveč tudi klic po plemenitem, dobrem človeku, ki naj prinese res boljši vek na naš razriti svet. Ilustracije Slavka Pengova ji bodo vlije pestrosti. Pisateljica se zadnje čase vedno bolj uveljavlja v naši mladiki. Broširana knjiga stane 39 din, vezana 48 din.

3. Janez Jalen: **Cvetkova Cilka**. Jalenov Ovčar Marko gre še danes iz rok v roke. Jalenove igre gredo preko vseh odrov. Zdaj piše ta odlični slovenski realista drugi daljši tekst, zgodbo, vzeto iz bohinskih hribov, ter ob njej rešuje vprašanje družine, zveste in zatajene ljubezni ter kmečkega grunta, ki nima več delavcev. Vsa ta vprašanja režejo naše ljudstvo še danes v živo. Cilka se poroči — proti svojemu srcu, da reši dom, potem trpi leta in leta, telesno in duševno, dokler ni njih grunt razvalina in sreča mnogih zgubljena, iz trpljenja pa vstane trudna, ubita, a vendar očiščena in vdana. Tragika naših kmečkih domov. Vse to Jalen popiše sočno, otipljivo nazorno in po gorenjsko krepko. Planinski svet, ki ga je on najlepše vpeljal v slovensko slovstvo, je razgrnjen v tej zgodbi spet v sočni opojnosti. Knjiga bo obsegala sedemnajst pol. Broširana 42 din, vezana 51 din.

4. Joža Cvelbar: **Zbrano delo**. V svetovni vojski je padel na južnem Tirolskem mnogo obetajoči pesnik in slikar Joža Cvelbar, doma od

Kostanjevice, ki je moral pustiti gimnazijske študije v Novem mestu in oditi v vojsko. Ohranilo se je mnogo njegovih pesmi, nekatere so bile priobčene, in nekaj črtic. Najbolj zanimiv pa je njegov vojaški dnevnik, ki je odkritosrčno ogledalo njegove čiste, a ukljenjene duše ter strahot vojaškega življenja v vojski, povrh pa lep dokument do-raščajočega talenta. S Cvelbarjem smo mnogo zgubili! Vmes pa so raztresene njegove risbe — risal je vojaka, najrajši še preprostega, na pohodu, v bolnici, na fronti, v zaledju itd. Te risbe pričajo o velikem umetniku, ki pa mu ni bilo dano dozoreti. Da se ohrani njegovo delo in s tem postavi literaren spomenik ne le njemu, temveč vsem mnogim talentom, ki nam jih je vzela svetovna vihra, izdamo to knjigo. Iz zapuščine bo izbral in uvod napisal profesor Francè Koblar. S knjigo bomo poskrbeli, da se njegova duhovna podoba odkrije, na njegovem domu pa postavi dostojen spomenik. Broširana stane 33 din, vezana 42 din.

5. Josip Turk: **Pašništvo**. To bo naša gospodarska knjiga za prihodnje leto. Pokojni pisatelj Turk, odlični gospodarski pisatelj, našim udom že dobro znan po svojem Travništvu, je poljudno podal nauk o umni skrbi za pašnike, za njih zemljo, travo, oskrbo, zboljševanje in izrabljanje. Tako naj bi se dvignili naši pašniki in s tem naša živinoreja, ki je razen lesa skoraj edini dohodek našega kmeta. Zato je potrebno, da skušamo prav to panogo svojega gospodarstva dvigniti na višino, zlasti ker kmetje prav pašnike tako pogosto zanemarjajo in s tem le sebi škodujejo. Knjiga bo vsakomur, tudi najboljši preprostemu gospodarju razumljiva. Krasile jo bodo mnoge nazorne slike. Zaradi majhnega obsega jo bo vsakomur mogoče kupiti. Broširana stane 15 din, vezana 24 din.

Glasnik Družbe sv. Mohorja.

Pri letošnjih knjigah smo se zelo ravnali po željah naših poverjenikov. Še vedno pa niso ponehale vedno iste tožbe: debelejših knjig bi si radi! Na to moremo odgovoriti kakor vedno: če bi nas bilo toliko, kolikor nas je bilo pred dvajsetimi leti... če bi imela Družba imetje, kakor ga je takrat imela, če, če... Z zboljšanim gospodarskim položajem se je tudi delo za nabiranje naših udov sicer nekoliko olažšalo, vendar se število le krčevito in pomalem dviga, ponekod pa se kar ne premakne z nizke točke. Treba bo še dela, dela.

Letos smo z molitvenikom menda vsem udom ustregli, prav tako s povestmi in Koledarjem. Vseh pa ne bomo nikdar zadovoljili, saj jih celó Bog ne. Prosimo pa razumne — razumevanja.

Čudno je, da stari udje tako radi hvalijo le stare čase. Družba stori, kar v teh razmerah more; ako bodo tudi udje in poverjeniki storili svoje, bo Družba lahko spet napredovala in postala velika vseslovenska matica prosvetnih, verskih in zabavnih knjig.

Posebej znova opozarjamo, da ne pozabite na naš kulturni dinar. Berite o tem poseben sestavek v tem Koledarju.

Ude in poverjenike naj opozorimo še, da izide za letošnji božič težko pričakovana knjiga dr. A n -

tona Breclja: **Ob viru življenja**. Z življenjeslovnega (biološkega) in zdravniškega stališča bo obravnavala človekovo spolno življenje: spolni razvoj, smotrnost spolnih sil, spočetje in rast novega bitja, okvare in zablode (tudi fakultativno sterilnost itd.). Namenjena je odraslim ljudem, predvsem takim, ki morajo biti zaradi poklica o tem dobro poučeni, dalje mladim zakoncem ter zrelim fantom in dekletom, ki se pripravljajo na zakon. Tak pouk je pri nas zelo potreben in doslej nimamo še knjige, ki bi z resnobo in spoštovanjem govorila o teh velikih skrivnostih novega življenja. Knjigo so pregledali očetje, matere in tudi ugledni teologi ter jo odobrili.

Družba sv. Mohorja začne izdajati tudi izbrane spise **cerkvenih očetov** v slovenskem prevodu pod uredništvom vseuč. prof. dr. Fr. Lukmana. Prvi zvezek prinese Ciprijanov klasičen spis **O padlih** v Lukmanovem prevodu.

Izhajati začne v kratkem tudi nova **Občna zgodovina**. Najprej izide zgodovina starih Grkov, ki jo je napisal profesor Anton Sovrè.

Potem pride tudi slavna knjiga **Lisbethe Burger: Štirideset let babica** v slovenskem prevodu Jožefa Lovca, na katero tudi že tu opozarjamo.

Slovenski kulturni dinar.

Bilo je v začetku leta 1930. Takratni urednik Mohorjevih knjig, pisatelj Fr. S. Finžgar, je bil zbral okoli sebe nekaj znancev, ki so se zanimali za napredek Mohorjeve družbe, in se je z njimi razgovarjal o vprašanju, o čem naj se piše v družbenih knjigah, zlasti v Koledarju, da bodo ljudje knjige radi prebirali in imeli od branja tudi kar največ koristi. Taki razgovori niso bili nič novega: skozi več let je skliceval Finžgar vsako zimo nekaj ljubljanskih znancev na posvet o bližnjih in daljnih potrebah našega naroda, o katerih bi bilo treba spregovoriti Mohorjanom. To leto se je pogovor dolgo časa sukal o Slovencih, ki jih ni doma, ampak žive izven mej Slovenije po južnovzhodnih pokrajinah naše države in v inozemstvu: po Nemčiji, Franciji, Ameriki — povsod, kamor je veter usode raznesel kri naše krvi. O premnogih teh izseljencih velja pesnikova beseda, da očetom še zarja domačih poljan obseva mračne misli, a sinovi teh poljan ne bodo več poznali ne sanjali o njih. V druge razmere so prišli, drug jezik se govori okoli njih, na drugorodno družbo so se navezali z gospodarskimi, z družabnimi, tudi s krvnimi zvezami; tudi v starih polagoma blede spomin na slovenski dom in na slovensko besedo, mladi si pa niti ne želijo in ne morejo želeti tega, česar ne poznajo. Ali bi se ne dalo kaj storiti, da bi ostali naši izseljenci tesneje in dalje časa navezani na svoj prvotni dom? Pač: tisti Slovenec, ki ga bo na poti od doma spremljala slovenska knjiga, bo duševno ostal kolikor toliko naš, četudi se bo izselil.

Toda kako naj izseljenec pride do knjige? Samo priporočilo ne bo Bog ve kaj zaleglo: morebiti že dolga leta ni imel slovenske knjige v roki, morebiti Mohorjevih knjig sploh nikdar ni poznal. Treba mu je torej vsaj eno leto knjige — podariti.

A kdo jih bo plačal? To je najvažnejše vprašanje. Sklep posvetovanja je bil: plačali bodo knjige tisti, ki so že naročeni nanje!

Ta sklep so posvetovalci na Finžgarjevi seji takole utemeljevali: V tistih tisočih in deset tisočih, ki so naročeni na Mohorjeve knjige, imamo zbrano armado takih Slovencev, ki vedo ceniti knjigo in ki so tudi pripravljeni zanjo kaj žrtvovati. Slovenci nismo skopih rok. Če se za kako stvar navdušimo, smo vedno pripravljeni tudi nekaj prispevati za

njen uspeh. Tako bodo tudi tisti Mohorjani, ki znajo ceniti Mohorjevo knjigo, radi po skromnih močeh pomagali, da pride mohorjevka tudi tistim v roke, ki je morebiti še niti ne poznajo.

Tako je prišlo, da je Koledar za leto 1931 prinesel vabilo z naslovom: **Klic bratov in naša prošnja**. Tam prosi urednik, da bi Mohorjani ob priliki, ko prejemaajo knjige, ali ko jih naročajo za naslednje leto, plačali po dinarju ali vsaj po pol dinarja za Slovence v Prekmurju, v Franciji in Porenju. Slovenci v Prekmurju so se privzeli zaradi tega, ker so do konca svetovne vojske živeli na Ogrskem brez slovenskih šol in je bila zaradi tega med njimi slovenska knjiga bolj malo znana.

Uspeh tega vabila je bil zelo lep: Mohorjani so zbrali v enem letu nič manj ko 15.052 din 80 par in Slovenci v Prekmurju so dobili za božično darilo brezplačno 2958 knjig, v Franciji 780 knjig in prav toliko tudi v Porenju.

V naslednjih letih je zanimanje za »Slovenski kulturni dinar« (Finžgar je bil namreč to zbirko tako imenoval, želeč, da bi vsak Slovenec dal na leto vsaj en dinar za slovensko kulturo) nekoliko padlo; premalo se je pač o stvari pisalo po časopisju. Tako izkazuje slovenskega kulturnega dinarja Mohorjev Koledar:

- za leto 1933 din 6207·45 in brezplačno se je razdelilo v tem letu 1866 knjig,
- za leto 1934 din 5999·25 in brezplačno se je razdelilo 1800 knjig,
- za leto 1935 din 5327·25 in brezplačno se je razdelilo 1068 knjig,
- za leto 1936 din 3052·50 in brezplačno se je razdelilo 765 knjig,
- za leto 1937 din 6060·— in brezplačno se je razdelilo 1515 knjig.

Vsega skupaj se je torej nabralo v šestih letih din 41.699·25 in brezplačno se je razdelilo 11.532 knjig.

Kajne, lep uspeh! Prav nič pa ne tajimo, da bi bil lahko — še mnogo lepši. Kajti če bi se bilo res doseglo, da bi bil vsak Mohorjan dal dinar, bi se bilo dobrih 40.000 din zbralo v enem letu in ne v šestih.

Upravičeno pa smo veseli in hvaležni tudi za to, kar se je doseglo. Samo na to glejmo,

da nas bo doseženi uspeh vedno samo bodril k temu, da krepkeje gremo za ciljem slovenskega kulturnega dinarja: vsak Mohorjan, prav vsak naj dá svoj dinar na leto za slovensko kulturo. Kdor pa lahko dá, naj dá tudi več. Saj je skrb za brate, ki jih ni doma, eden najlepših znakov kulture kakega naroda.

Kako pa je letos s slovenskim kulturnim dinarjem? Koliko ga bo izkazoval Koledar za leto 1938? Ob času, ko to pišemo — to je 19. avgusta 1937 — dokončna številka še ni znana. Do tega dne se je nabralo din 4225·50 za slovenski kulturni dinar. Nekaj malega bo morebiti še prišlo, toda nam ne gre za številko, ki jo bomo dosegli letos: te vrstice smo napisali

zaradi slovenskega kulturnega dinarja, ki naj ga izkazuje Koledar za leto 1939, torej za tisti dinar, ki ga bodo zbrali vsi, ki so prebrali tole poročilce o dosedanem uspehu tega zbiranja.

Zato končamo takole: Vsak, ki bo prebral te vrstice, naj sklene, da bo storil svojo dolžnost, da bo slovenski kulturni dinar čimprej znašal toliko dinarjev, kolikor je Mohorjanov. Kdor je že doslej dajal, bo gotovo dajal tudi v bodoče; kdor pa iz tega ali onega vzroka doslej ni dal nič, naj pa letos malo globlje poseže v žep, če mu je količkaj mogoče.

Pravijo, da je tista zlahta kaj vredna, ki »skupaj drži«. Pokažimo, da smo Slovenci zlahta te vrste!

Bron, ki je najden bil v dnu morja . . .

Že pred leti je nekaj Italijanov ustanovilo družbo, ki hoče dvigniti zaklade iz potopljenih ladij. Opreмили so posebno brodovje z najmodernejšimi stroji in najeli večje število izkušenih potapljačev, nato pa pogumno pričeli z delom. Dosegli so po vseh morjih že prav lepe uspehe. Letos (1937) so na delu v južnih afriških vodah, kjer se je leta 1928 pri East Londonu v strašnem viharju potopila angleška ladja »Caribon«, ki je bila natovorena z 800 tonami bakra. Čim bodo dovršili to nalogo, bodo preiskali morje v bližini Pulja, kjer leže še izza svetovne vojske v morsk

globinah velike množine kovine. Nedaleč od Pulja je namreč nemška vojna mornarica sama potopila ob koncu vojske 15 podmorskih čolnov, da bi jih ne dobili Italijani. Italijanski potapljači pa imajo še druge drzne načrte. Tako hočejo dvigniti Napoleonovo brodovje, ki ga je leta 1798 potopil slavni angleški admiral Nelson v Abukirskem zalivu ob egiptovski obali. Poiskati hočejo tudi prosluli zaklad, ki počiva v notranjosti turških vojnih ladij pred Navarinom ob zahodni grški obali. Deloma so sicer dvignili kovino s teh ladij, saj je iz brona, ki je po Prešernu »najden bil v dnu morja, ko Turčije kraljestvo v Héliadi končal je Navarin« (leta 1827), bil vlit veliki zvon pri Sv. Joštu nad Kranjem. Toda še sedaj počivajo na navarinskem morskem dnu zlatniki in dragoceni kamni, katerih vrednost cenijo na kaki dve milijardi dinarjev! Ni čuda, da mislijo ob teh bajnih vrednotah tudi na to, da dvignejo dragocenosti še iz »Titanica«, ladje velikanke, ki leži že od leta 1912 tri tisoč metrov globoko v Atlantiku nedaleč od New Yorka, in iz »Lusitanij«, ki so jo 1916 potopili Nemci blizu irske obale. Da si olajšajo iskanje zakladov, so pred nedavnim izdali atlas, ki spada med najbolj žalostne knjige na svetu. Sestavljen je iz pomorskih zemljevidov, ki so vanje vrisali vsa tako imenovana »morska pokopališča«. Građivo za to tegobno zbirko so dobili v seznamih potopljenih ladij, ki jih vodijo že dolga desetletja v Londonu, Parizu, Barceloni in New Yorku. Italijanskim potapljačem res ne bo zmanjkalo dela.

Nadškof Jeglič poslednje leto.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Dne 2. julija tega leta se je z bliskovito naglico širila preko Slovenije žalostna novica: nadškof Jeglič je umrl. Še so nam odmevale njegove besede s celjskega tabora, gledali smo kar mladeniško razigranega starčka na podobah v časopisju — pa ti povedó: umrl je! Kaj čuda, če nas je novica zadela tako v živo, narod je čutil, kaj je izgubil.

Nadškof Jeglič se je rodil v preprosti kmečki hiši 29. maja 1850 v Bégunjah na Gorenjskem. Svojege preprostega stanu se nikoli ni sramoval; zdravje gorenjskega kmeta in njega ponos sta mu dala knežjo visokost, vladarsko moč in odločnost; preprostost doma, trdo delo in skromno življenje domače hiše so ga ohranili preprostega, delavnega in skromnega v osebnem življenju. V ljubljanskih šolah je pokazal nenavadne zmožnosti in se že tedaj ves navdušil za svoj narod, ki mu je še dijak hotel pomagati s pèresom. Po napornem pre-

mišljanju se je odločil, da postane duhovnik. Bila mu je to resna volja, nikakor iskanje lagodnosti. S svojimi zmožnostmi bi bil povsod dosegel lepe uspehe in visoke časti, to je čutil sam in so mu dopovedovali drugi. A odločil se je za poklic, kjer se umske sposobnosti uveljavljajo v odpovedi in službi svetosti. Po mašniškem posvečenju 1837 je odšel nadaljevat svojo izobrazbo na Dunaj in dosegel čast doktorja bogoslovja. Izobraževal se je še dalje po nemških univerzah in v Rimu. Ko se je vrnil v Ljubljano, je bil v svoji stroki vsestransko podkovan, pa tudi razgledan po svetu; poznal je položaj katoliške Cerkve v Evropi in bil tako izvrstno usposobljen, da vzgaja duhovnike in ljubljanski škofiji. Postavili so ga za semeniškega podravnatelja in profesorja. Bila je to važna, a mirna in udobna služba. Toda kakor da je bila za Jegličevega podjetnega duha premirna, kakor da je bilo premalo napora in nevarnosti v njej — je leta 1882 odšel v Sarajevo, kamor je nadškof Stadler vabil mlade, goreče duhovnike, da uredi dušno pastirstvo v teh misijonskih pokrajinah.

Tam ga srečujemo zdaj v cerkvi kot kanonika, potem in šoli kot profesorja, največkrat pa na konju, ko jezdari križem Bosne, zbira katoličane, jim mašuje, pridiguje in deli zakramente. Tu je mlada neugnana sila dobila dela dovolj in preveč, dela, ki je zahtevalo prav vsega človeka, ki ni dopuščalo nobene mehkužnosti, nobene udobnosti, nobenega počitka. Ta misijonska doba je bila za dozorevanje Jegličevega značaja, njegovega svetništva, njegove gorečnosti brez dvoma zelo pomembna, saj je preživel v takih trdih razmerah leta svoje največje mladostne moči, od 32. do 48. leta. Take odpovedi je sposoben samo zelo močan

in svet človek, ki se boji pomehkuženja v preudobnih razmerah. Kršna Bosna pa mu je njegove napore vračala s tem, da mu je izklesala duha, da je bil sposoben za veliko delo, ki mu je bilo odmerjeno. — Leta 1898 je bil ljubljanski škof Misija imenovan za goriškega nadškofa in

kardinala. Sprejel je to čast le pod pogojem, da na njegovo mesto pride tedaj že pomožni škof v Sarajevu, dr. Jeglič. Zgodilo se je tako. Njegovo škofovanje bo ostalo za ljubljansko škofijo za zmeraj nepozabno. Z misijonsko gorečnostjo in evropsko izobrazbo je v teku 32 let preobrazil obličje svoje škofije. Kdo izmed vas, dragi Mohorjani, ga ne gleda pred seboj ob številnih obiskih na birmovanju? Kako je znal navduševati in osvajati ljudi za vse dobro in lepo! Ni bil govornik, ali iskrenost njegove besede, gorečnost njegove pridige je zmeraj pretresala, ni ganila, pretresala je. Saj ste ga videli: navsezgodaj v spovednico, z ljubeznijo in vnemo, da bi do konca očistil duše svojih vernih, tako je spovedoval; bolj je skrbel za naše duše kakor mi sami. Poleg vsega tega pa zmeraj dobre volje, zmeraj s šalo na jeziku, zmeraj poln razumevanja za vse in vsakogar. Od zgodnje pomladi pa tja do poletja je bil neprestano med ljudstvom in ostajal z njim zmeraj v ozkih in neposrednih stikih. Bil je res ljudski knez, ki je razumel naše ljudi, zato tako neomajno zaupanje ljudi do njega, zato taka

resnična ljubezen do svojega narodnega kneza, do svojega škofa.

Nadškof Jeglič je razumel, da je novi dobi treba novih sredstev za oznanjevanje evangelija, novih načinov, da ohrani ljudi verne, a vendarle sodobne in izobražene. Zato je začel snovati versko vzgojne organizacije zlasti v Marijinih družbah; poleg njih je podpiral in gojil in priporočal izobraževalne organizacije, ki naj gojijo vse, kar današnji čas zahteva od človeka, a v skladu s katoliškim življenjem. Tako je v resnici pomenila ta doba njegovega škofovanja pravi versko izobraževalni narodni preporod, ki nas je rešil premnoгих nevarnosti, ki so nam pretile. Znal nam je razviti in ohraniti zdrave naše najgloblje korenine: npravno življenje, versko zasidranost in ljubezen do slovenstva. To so mu bile tako velike dobrine, da je zastavil zanje vse, prav vse, tudi svoje osebno dobro ime, svoje premoženje, svoje življenje. Zakaj prenekatero krivico, premnoگو psovko in umazanijo je moral pretrpeti za svoje delo. Ali ni se ustrašil, vedel je, da je tako prav in delal naprej. Življenje je pokazalo in kaže zmeraj bolj, kako neogibno potrebno nam je bilo to njegovo delo za naš narodni obstoj. Majhen narod, ki bi se igral s takimi svetimi svetinjami, bi omagal v svojem boju in izgubil v valovih sodobne kozmopolitske poplave.

V tej svoji delavnosti pa se je lotil tudi velikih del, ki so se zdela tisti čas kar nemogoča in neizvedljiva. Tako delo je zlasti zamisel lastne, čisto slovenske gimnazije z zavodom, kjer bodo dijaki imeli stanovanje in hrano. Drzno zamisel je kljub vsem težavam uresničil in zrasel je blizu Ljubljane zavod sv. Stanislava s prvo čisto slovensko gimnazijo. S to veliko ustanovo, ki je ni nikoli pripisoval le sebi, marveč vsemu slovenskemu ljudstvu, je položil temelje vsej slovenski srednji šoli in ji poskrbel na Dunaju priznanje, čeprav so vsi imeli kaj takega za nemogoče. S tem svojim delom se je vredno uvrstil ob Slomška, ki je oral ledino v našem ljudskem šolstvu. Oskrbel je svojo gimnazijo z vsemi zahtevami sodobne šole, ji vzgojil in izšolal duhovnike profesorje in stalno skrbel, da ni v nobenem pogledu zaostajala za državnimi srednjimi šolami. Prevažna pa je ta šola tudi v verskem pogledu, saj je z njo hotel vzgojiti Slovincem poleg dobrih duhovnikov tudi verne laične izobražence v vseh poklicih.

V tem pogledu je sam neposredno mnogo delal s svojimi spisi. Vsem stanovom je za to dobo narodnega preobraževanja napisal osnove za samovzgojo. Napisal jih je Mladeničem (dva zvezka), Dekletom, Staršem, Zakoncem v sveti želji, da ostanejo pri vsej modernosti vendarle zvesti osnovam krščanskih resnic in krščanski npravnosti. Niso učene te razprave, niso umetniške mojstrovine, a eno bo moral vsakdo priznati: polne ljubezni in modrosti so, polne gorečnosti in svete vneme. Mohorjani pa še prav posebno poznate njegove knjige, ki jih je želel preko te največje ljudsko izobraževalne družbe poslati vsem Slovincem: Mesija, kjer nas vne-ma za lepoto Kristusovega življenja; ista želja in volja, kakor vse druge njegove knjige pre-veva tudi naslednje tri: V boj za temelje krščanske vere, V boj za krščanske resnice in čednosti, V boj za krščansko življenje. S temi tremi knjigami je preko naše družbe hotel še enkrat po vojski poklicati vse osnovne resnice krščanstva v spomin, da jih zaroti in pridobi, da ostanejo zvesti Kristusu in njegovi Cerkvi. Pa ni to vse, kar je napisal. Duhovnikom je napisal obširno razlago psalmov, da bi jih globlje doumeli pri molitvi brevirja. Če pomislimo, da je poleg tega pripravil in izpeljal tri sinode, za četrto pa, ki jo je vojska pre-prečila, sam obdelal tvarino in jo izdal kot navodilo duhovnikom, bomo razumeli, kakšna delovna sila je bila v tem možu. Pisal je navadno tiste tedne, ki si jih je odločil za odpočitek poleti. Te knjige nam torej zgovorno pričajo, kako je uporabljal tihe ure počitka in samote. O teh poslednjih pa bi največ vedela povedati njegova kapela in Naj-svetejše v tabernakeljnu. Tu je premolil in pretrpel najhujše boje in postavljal temelje največjim svojim delom.

Toda Jegličeva delavnost s temi velikimi žrtvami za narodno izobrazbo ni prenehala: kjer koli je bilo treba in kadar koli je vse drugo odpovedalo — tedaj je on žrtvoval do zadnjega. Tako je delal ob izdaji naših velikih del, tako pri naših dobrodelnih ustanovah.

Kaj čuda, če je mož tolikšne ljubezni, požrtvovalnosti in delavnosti osvojil srca vsega naroda, da so gledali v njem svojega očeta in vodnika. Zato je tudi razumljivo, da je bil kot naš narodni poglavar najbolj poklican, da pove svojo besedo v najusodnejšem trenutku naše narodne zgodovine. Tudi tedaj ni omahoval in je z njemu lastno odločnostjo in neustraše-

nostjo tvegal vse za osvoboditev naroda. Odločil se je za narodno državo skupaj s Hrvati in Srbi. Storil je to v trdnem prepričanju, da je za Slovence to najboljša rešitev iz obupnega položaja. Ob takem spoznanju mu ni bilo težko tvegati svoj položaj in svojo osebo — vse za svoj narod.

Naj pregledujemo rajnega nadškofa Jegliča s katere koli strani, od vseh se nam vidi tako velik, tako mogočen, da nam ostaja kar nerazumljiv. Morda nam je še najgloblji pogled v skrivnost njegove osebnostne moči pokazalo posmrtno odkritje njegovega spokorništvā, ki nam kaže, da se je v samoti bičal in tiho pokoril. Samo človek, ki je tako popolnoma upokoril vse svoje telesne in duševne sile, je mogel tako dosledno in močno hoditi svojo pot, da je delal gaz vsemu narodu. Vekovita postava nadškofa Jegliča je že v življenju tako mogočno prerasla vsakdanje malenkostne spore in nasprotja, da se je ob njegovem pogrebu zgrnila okrog njegovega trupla prav zares vsa Slovenija in mu izkazala časti,

kakršne narod izkazuje le svojim suverenom. Imamo večje znanstvenike, kakor je bil nadškof Jeglič, imamo tudi večje politike, tudi večje pisatelje — ali le prav malo imamo večjih **m ó ž**. Njegovo življenje se je skoraj vse použilo v ljubezni do Boga in bližnjega in naroda — zato bo skoraj v celoti ostalo tudi po njegovi smrti. To življenje je treba neprestano imeti pred očmi in se v njem ogledovati, da bomo po njem oblikovali tudi sebe.

† Nadškof dr. Jeglič in notranji minister dr. Korošec na letošnjem taboru v Celju.

S ceste.

Jan Plestenjak.

Troje jih je bilo: Tončka, Janez in Tine. Njihov dom je bila temna luknja v zverženem poslopju, kjer se hodniki zgublajo v hodnike in utriplje za stenami na stotine bolnih življenj. Skozi debelo zidovje še ni pogledalo sonce in za zamreženimi okni je še tema temnejša kakor v drugih hišah. Pravijo, da v teh prostorih ne žive ne stenice ne škorpioni, kaj šele ščurki!

Če gledaš od daleč to poslopje, se ti zdi kakor za večne čase nametana groblja, ki se naj razgleduje po vsej Gorenjski, Dolenjski prav do Štajerske in se posmehuje gosposkim hišam.

Nad tem poslopjem krožijo dan za dnem golobi, nikdar pa se ne spuste na tla.

Še vpitje otrok na dvorišču ni podobno vpitju navadnih otrok.

Tončka, Janez in Tine so osamljeni. Toda komaj se zdani, že morajo na cesto in se vračajo pozno na večer, polni prevar, vsak dan bolj opljuvani od psov in vsak dan starejši po spoznanju.

Oče ne dela, odkar sirote pomnijo. Kričavo harmoniko prenaša iz beznice v beznico,

z dvorišča na dvorišče. Tu in tam zažvenklja dinar, dva, sicer pa kaj bi s tem! Otroci naj se pehajo za denar! Določa jim zbirališča, ceste, trge, kjer bo zaslužek najboljši, odreja ure, kdaj in kam naj mu prineso milodare. To gre iz dneva v dan. Pozimi v brozgi, mrazu in megli, poleti v vročini, ki omamlja, jeseni pa v večnih nalivih. Toda otrokom je to že vsakdanje!

Mati je jetična in ne more več iz temne gajbice. Ob prozorni kavi in ostankih preživlja vdano in potrpežljivo svoje poslednje dni. Ob najtežjih minutah se ji tu in tam izvije očitek: »Ali je takega življenja trebal« pa jo spet prevzame samo odpuščanje.

»Ubogí črvički!« zavzdihne, v solzah pa ponavlja: »Bog jim bodi dober, saj skrbe za kruh... zanj in zame!« Dostikrat je že trda noč in ni otrok in ni moža, a ona sama — v temni mrtvašnici.

Tega je vajena, kakor so otroci vajeni ukazov.

»Tončka, ti se zavleci na kolodvor in tam okoli, vajena si ljudi, in gospodična ti že pra-

vijo! Janez, ti se muzaj okrog velikega sejma, in ti, Tine, ti tanko slabè, moleduj po Vodnikovem trgu.« Tako ukazuje oče skoraj vsak dan in razdeljuje ovele nageljne, zavržene dalje ali pa zakasnele trobentice.

»Tončka, tebe bom čakal ob desetih tam na vogalu, saj veš... opoldne, Janez, se dohva pri mostu, ti Tine, se pa oglasi ob dveh tamle pod obokom.« To je nadaljevanje njegovih suhih, že vsakdanjih, že enoličnih ukazov.

Molče so se razšli prvi dan in molče se razhajajo vsak po svojem sedaj vsak dan: za kruhom, tak je pač njihov poklic.

V besedi »pojdi« ne čutijo nič strašnega. Otrokom iz raztrganih barak, z mračnih hodnikov, iz kanalov, kleti in v raztrganih cunjah ni to nič novega.

In so šli in gredo!

Oče se je nekaj časa oziral za njimi, potem se pa nasmehnil, kakor bi hotel reči: »Moji pa znajo!« Preštel je drobiž in kar nekam zadovoljno zabrundal predse, češ ne bomo še žejni. Zavil je kar v prvo klet tam za vogalom, kjer bo čakal Tončko.

Klet je bila že v jutrnjih urah polna. Tam so bili izsiljevalci, ki so se zdaj predstavljali za siromašne akademike, za odpuščene iz bolnice ali za politične žrtve. Tu so bili poklicni pijanci, pocestnice, prodajalci svoje krvi, brezposelni delavci, vmes pa kopači, ki so vso noč cmokali po strugi Ljubljani. Še novinar poškilil radovedno v ta brlog, pa ga hoče zadušiti smräd in zaudarek po počepini, skvarjenih jedeh in gnijočih ostankih.

»Mehač« — tako so rekali očetu teh treh pocestnjakov — je bil družbi že znan in skoraj ga ni bilo obraza, ki bi mu Mehač ne vedel imena in zgodovine.

Točaj v tej kleti svojih gostov ne sprašuje. Vsakega gosta pozna in njegove potrebe tudi. Dobro ve: ta pije črno, ta belo vino, ta ružico, ta mišmaš, ta dva deci, ta tri, ta pol litra... ta pa čaka...

Mehač se je široko razkoračil in kar bašsko razmetaval drobiž po mizi, kakor bi ga zajemal iz nikdar prazne vreče. Še žejnemu tovarišu, ki danes še ni ujel nobene »ščuke«, to je kovača, je plačal za tri deci.

Šele, ko se je drobiž posušil in je Mehač požulil poslednjo cigareto, se mu je obraz zresnil. Nekaj ga je zaskrbelo, bilo je po-

dobno očitku: »Hčerka in oba sina se pa za to pehajo!« S požirkom ružice je utopil tudi ta očitek, pogledal na uro — bila je skoraj deset.

Tončka se je smukala pred kolodvorom. Stražnikov se je znala ogibati in tudi dektive je že poznala.

»Samo dinar!« je poprosila imenitno gospo.

»Was?« je zamomljala ta in šla svojo pot.

»Samo dinar!« je ponavljala staro, oguljeno pesem mlademu paru. Z obleke, z obraza, iz oči in mladosti je dihala bogastvo.

»Come?« je izmomljal mladi gospod in potegnil za seboj svoje dekcle, ki se je že hotelo usmiliti Tončke.

»Samo dinar, samo dinar!« je moledovala. Bila je že žejna, lačna še bolj. Pa čeprav ji je teklo z obraza, je na rokah in nogah občutila kurjo polt.

»Samo dinar, samo dinar!« je ponavljala in ponujala ovele nageljne.

»O, da bi bili sveži, prav rada bi jih vzela«, se je izgovarjalo mlado dekcle, mati poleg nje pa je molčala in vrgla Tončki tri dinarje in že potegnila hčerko za seboj.

»Ti tega ne razumeš!«

Šlo je že na deset. Tončko je zazeblo. Še šest dinarjev ni nabrala. Joj! Ubila je lezla po razbeljeni cesti proti vogalu, kjer jo je čakal oče. O, ljubša bi ji bila pot na policijo, tam so dobri gospodje.

Na ozkem dvorišču je obstala. Videla je, da oče oprezuje skozi zamazano šipo.

»No?« je zagodel.

Tončka mu je ponudila dinarje in se zjokala.

»Samo tole? Drugo si zažrla za sladoled, za tortol«

»Nisem! Res ne!« je komaj izjecljala, pa že začutila bolečino. Iz nosa se ji je pocedila kri, kanila na umazano krilo, v prah...

»Marš! Še cmerilo bi se tu in mi delalo sramoto!« je zarenčal oče.

»Ob štirih me dobiš, saj veš kjel« ji je ukazal in se izmotal v točilnico, kakor bi ne bilo nič.

Janez se je nastavljal pred velikim sejmom. Cele procesije ljudi so se valile proti vhodu. Moledoval je in moledoval, se muzal okrog trebušnatih mož, in glej, padali so di-

narji, tudi po dva in tujec mu je vrgel celó kovača. Dobra gospa, ki pa njene govorice ni razumel, mu je kupila klobaso in dva štruklja. Rad bi bil klobaso ugriznil, še rajši štrukelj, pa se je bal očeta, še bolj se pa razveselil misli: za mater bom utajil.

Nič ni občutil vročine, ko je moral na dogovorjeni kraj k očetu. Le dinarji, bilo jih je za lepo procesijo, so bili vroči, klobasa je bila vroča in vroča sta bila štruklja.

Oče ga je že čakal pri mostu. Dinarčke, ki mu jih je prinesla Tončka, je že »pretopil«.

Janezu je izpraznil žepe, ki tako ni mogel utajiti štrukljev in klobase. Mehaču se je kar samo smejalo.

»Ti si pa mojster, to pa rečem!« ga je potrepil in zavlekel v zakajero klet.

»To je pa moj sin!« ga je predstavil prijateljem, čeprav so vsi vedeli, kako in kaj je s sinom in zakaj je danes tako prijazen z njim.

»Pol litra in dva kozarcal« je ukazal in odmotal klobaso ter oba štruklja. Kos klobase in štrukelj je primaknil sinu, kakor bi hotel reči: Le jej, saj si zaslužil!

Janez je ugriznil, pa ga je speklo. Skrivoma je oboje zbasal v žep in misel: »To naj bo za mater!« mu je zadušila lakoto.

Oče mu je natočil. Janez si je omočil le ustnice in se že stresel, kakor bi vase zлил kupo strupa.

»O, le pij!« ga je silil oče. »Še poll!« je ukazal, ko je izpraznil kozarec tudi sinu.

»Ali smem domov?« je poprosil otrok. Presedala mu je klet in duh po vinu ga je dušil. Bolel ga je pa še posebej kos klobase in štrukelj, kar je namenil za mater.

»Pa pojdi Ampak, da boš zmerom tako priden!« ga je bodril oče, nagnil kozarec in se pohvalil:

»To pa rečem, takih fantov je malo!«

Ob dveh je čakal na Tineta. Ta je prijojal in se ves tresel.

»Policaj me je nagnal...!« je jecljal.

»Kaj se mu pa kažeš, teliček!« je zarenčal oče, ga stresel za ušesa in zapodil domov.

»Ta bi mi pa še sitnosti napravil,« je zagodrnjal in zavil v beznico. Od nekod se mu je v dušo prikradla grenka misel, pomešana z očitki. Zvrnil je kozarec, dva, potegnili hreščečo harmoniko in v razdivjane glasove dodajal pesem:

»Oj, to pa rečem jaz,
najlepša je mladost...«

Ob štirih popoldne se je s ceste vračala Tončka. Bila je rdeča v obraz, objokana, pa vendar nekam vesela. V novo rdečo obleko je bila oblečena, svilene nogavice so ji stiskale zavaljene noge in beli šolni se še niso privadili njene hoje. Pod vratom se je svetila bela svilena ruta, ki je pa še ni zrla obračati.

Oče je osupnil. Prvi trenutek ga je nekam čudno zbolelo. Pljunil je predse, prižgal cigareto in se odmikal hčerinih očem. Skoraj sram ga je bilo pred njo.

»Tole...« je izkolcala Tončka in na tla ji je zdrknil petdesetak.

»E, kaj, življenje je pač takol!« si je Mehač ustvaril tolažbo, pobral petdesetak — in zamrla je vsaka druga misel, razen misli na klet...

Mati tisti dan ni mogla ne klobase ne štruklja. Od nepoznane slutnje in čudne bridkosti je le jokala in v joku ponavljala svoje molitve za črvičke.

»Pojdi, pojdi, pojdi!« ta pesem se ponavlja iz dneva v dan in po ritmu te pesmi romajo Tončka, Janezek in Tine. Tak je Mehačev ukaz, ki misli, da je to ukaz življenja.

Žganje.

France Bevk.

Sredi zime, ko je vsa pobočja pokrival debel sneg in je kar škripalo od mraza, smo vsako leto kuhali žganje. Teden ali dva prijetne spremembe v dolgočasni enoličnosti. Nekateri večer sem prezebal poleg očeta, ki je dremal sključen na stolcu; strmел sem zdaj v jezičke plamenov, zdaj v tanek curek,

ki je pel v steklenico. Tistih ur bi se ne bil nikoli naveličal. Pozno v noč sva z očetom odnesla kotel za grič, ga ob medli svetilki izpraznila v sneg in napolnila z novo »lužo« iz čebrov, ki so bili pokriti s starimi odejami in stali na podu. Še so mi v živem spominu občutja tistih noči, oster duh po dimu in žganju,

neutrudna igra svetlobnih pramenov in senc, hrestanje zmrzlega snega pod nogami, oster mraz, ki me je kakor igle zbadal v lica.

Biló mi je kakih deset ali dvanajst let, ko sem kdaj pa kdaj po ure in ure samcat molčé presedel pred nizkim žeknom in uravnaval plamen, da se ko nit tanki curek niti za trenutek ni pretrgal. Enakomernemu šumenju in brnenju v kotlu sem prisluškoval kot skrivnostni godbi, si grel noge, ki so me peklo do kolen, četudi me je mrzilo po ostalem životu. Iz izbe mi je prihajalo na uho zamolklo govorjenje, zunaj je z rahlim šumotom naletaval sneg, zdaj pa zdaj je veter z vso silo butnil v okno. To me ni motilo, prevzemalo me je tiho ugodje, kakor da se ne morem dovolj naužiti tistih ur, ne se nagledati spreminjajočih se plamenov v peči, svetlobnih lis in senc, ki so plezale po sajastih stenah mračne veže in se v moji domišljiji pretvarjale v pisane, čudovite podobe.

Kdo bi vedel, zakaj — v tistih letih mi je strašno dišalo žganje. Redke kapljice, ki so mi jih dovolili in so mi žgoče komaj omočile grlo, mi niso potešile strasti. Tako rad, za vse na svetu rad bi se ga bil enkrat do volje napil. Pojoči curek v steklenico me je vabil, se mi venomer ponujal, mi dražil nosnice, a sem se zmeraj bal, da bi me duh izdal.

Nekoč se nisem mogel več ustavljati izkušnjavcu. Podstavil sem pod curek kozarec in si natočil žganja. Srkal sem ga počasi, požirek za požirkom; bilo je žgoče kakor ogenj, gorelo mi je v grlu, me peklo kot žerjavica in mi jemalo sapo. Nisem se hotel opiti, tega sem se bal, a mi je bojazen bolj in bolj tonila v pijanosti.

V glavi se mi je začelo vrteti, kri mi je postajala težja in težja, zameglilo se mi je pred očmi. Zavest mi je bila še vedno budna, a jo je omama trgala kot bliski temo. Napenjal sem vse sile, da bi pravilno uravnaval ogenj, a me je čimdalje bolj prevzemala pijanska nebržnost, v kateri sem se topo, bedasto smehljaj predse. Strah pred odkritjem mi je bil tako daljen, tako zamolkel, da se mi je komaj, komaj še včasih dotaknil zavesti.

Nisem opazil, kdaj je nastal mrak; tedaj je babica stopila v vežo.

»Ali ne vidiš, da se trga curek?« mi je rekla. »Kako kuriš?«

Z nožo sem porinil ogorek polena na ogenj, se zavedel pijanosti in se preplašil.

Obšla me je grenka zavest greha, nisem se upal dvigniti, da bi se ne izdal. Da bi odvrnil vsak sum, sem govoril, veliko govoril, a zmedeno, zapletal se mi je jezik, ne da bi bil to opazil.

Opazila je babica in me ošinila z bistrim pogledom.

»Ti si pil«, mi je rekla.

»Neee«, sem zategnil.

»Daj, da te povoham!«

Zavedel sem se, da ne morem do konca tajiti.

»Samo pokusil sem ga.«

Babica se ni dala varati.

»Stopi po kuhinji!« mi je ukazala. »Bomo videli.«

Ne bi mi bilo pomagalo izvijanje, moral sem poslušati. Zbral sem vse moči, meril naravnost v vrata, a so me noge zanesle v kot ob ognjišču, v katerem so stale burkle.

Osramočen, na majajočih se nogah, z bebastim nasmehom sem stal pred babico in jecljal nekaj neumljivega. In sem še vedno stal na mestu, ko je babica odšla v izbo in se je čez trenutek prikazala mati.

Bila je bleda v obraz, velike oči so se ji v začudenju, skoraj v grozi uprle vame, brada ji je trepetala od razburjenja kot v mrzlici.

Zavesti krivde in zadrege se je pridružil kes in sramovanje. V tistem trenutku sem imel le eno željo, da bi mi na mestu odpustila in me napodila v izbo, a me je natepla.

Saj to je bilo več kot razumljivo. Pijanost je bila nekaj tujega v naši hiši. Ne očeta ne deda nisem videl kdaj pijanega. Nekoč se je bil oče vrnil od fare nekoliko zgovornejši, že so se materi oči zalile s solzami. Tedaj pa ko je zagledala pred seboj mene, svojega ljubljence, ki stojim na mlahavih nogah in se plaho, proseče, bedasto smehljaj, se ji je začudenje spreminjalo v grozo, žalost v jezo. Ni me sodila le po tistem trenutku, grozila se je pred prividom moje bodočnosti. Natepla me je, a da bi se moj krik ne razlegal po vsej hiši, mi je z levico tiščala usta.

Saj me ni prehudo bolelo, bil sem še omrtvičen od žganja. Toda na dnu tiste trohe zavesti, ki mi je še ostala, sem se strahoma zavzel, da me tako tepe mati, ki so jo udarci vselej bolj boleli kakor mene. In razen tega nisem smel kričati, kar sem občutil kot veliko krivico. Življenje moje matere je bilo zaradi posebnih okoliščin tako tiho, tako omejeno

v pravicah, da nas otrok ni smela kaznovati po svoji uvidevnosti. To smo bistro opazili in vsako njeno kaznovanje oznanjali z velikim krikom in ga pretiravali v svoji otroški krivičnosti. Tega se je moja mati takrat bala... Izpustila me je, tedaj sem zavekal na vse grlo in pobegnul v izbo na peč.

Babica je sedela v zdiču in pletla nogavico.

»Ali si bil tepen?«

»Hudooo«, sem zategnil. »In usta mi je tiščala«, sem dodal; tega nisem mogel pozabiti.

Babica je na gosto mežikala kakor vselej, kadar je bila razburjena, ustnice so se ji nakožobile, pletilke so zveneje druga ob drugo.

»Usta ti je tiščala?«

Kljub pijani omami mi ni ušlo, da je babica v tistem trenutku moj tihi zaveznik. Te zavesti sem se oklenil, napihoval namišljeno krivico in jo pretiraval tako, kakor jo znajo pretiravati le užaljeni otroci. Nikoli prej bi mi ne bilo prišlo niti na misel, da bi tožil svojo mater. Toda bil sem pijan, izmikala se mi je razsodnost, ljubezen do matere se je uklonila užaljenemu samoljubju. Ni govorilo moje čustvo, govorilo je žganje.

Bal sem se le očeta, ki ga tedaj ni bilo doma. Vrnil se je, preden sem se docela streznil in so se mi posušile solze. Morda bi mi ne bila ušla nova kazen, da ni bil preveč zamišljen zaradi nekkih skrbi, tako pa me je samo ošinil z grozečim pogledom.

»Sramuj se!«

Samo to. Dalo mi je poguma.

»Mati me je natepla«, sem izjecljal. »Usta mi je tiščala.«

Oče se je zdrznil iz mračne zamišljenosti, pogledal mene, nato babico, ki se je držala napeto, v hipu je razumel.

»Sramuj se, sem rekell« je ostro pribil.

»In zdaj se sramuj še enkrat! In tiho!«

Ves sem se zdrznil in se potuhnil. Telo mi je bilo še zmeraj omamljeno, toda očetove besede so mi na mah zdramile duha. Kakor da je neka nevidna roka segla vame in mi pokazala dvojno krivdo, eno večjo od druge. Tiho sem sedel na peči in bolščal v temna okna. Vedno bolj sem se zavedal, kako sem v materino bridkost kanil novo grenko kapljo. Od trenutka do trenutka hujša tesnoba mi je polnila srce.

Nisem se mogel tolažiti s tem, da mati nič ne ve. Vse je vedela. Tega ni samo čutila,

zajela s svojo slutnjo; vsako besedo, ki je bila izgovorjena na peči, je bilo razločno slišati pred žekno. Da ni več prišla v izbo ne k večerji ne k molitvi, mi je to potrdilo. Kadar koli je bila hudó žalostna, ni hotela pred vso družino kazati svojih objokanih oči.

Zaman sem se ves čas oziral v vrata, zastonj me je žejalo po njeni besedi in pogledu. Ko sem se toliko streznil, da sem lahko ravno stal na nogah, sem se pomuznil v vežo.

Sedela je na stolcu pred ognjiščem, gledala v plamene in tiho molila. Obupan sem se naslonil na kuhinjsko omaro tik nje, globoko vzdihnil, da bi obrnil pozornost nase, a me ni pogledala. Njen obraz je bil na pol v senci, ustnice so se ji neutrudno premikale, oči se ji niso umaknile od ognja.

»Ali ne boste večerjali?« sem jo slednjič vprašal.

Za trenutek je dvignila velike, solzne oči in jih uprla vame. Zdrznil sem se pred njimi, toliko so izražale. Zopet jih je povescila in zastrmela nekam pod nogo.

»Sem že večerjala«, mi je odgovorila s trepetajočim glasom. »Ti si mi pripravil grenko večerjo«, so se ji krčevito zatresle ustnice.

Stal sem nekaj trenutkov kakor olesnel. V njenem glasu ni bilo več jeze, ampak sama žalost, na dnu katere je trepetala razočarana ljubezen. Četudi tedaj tega nisem doumel do poslednjih korenin, sem vendar živo občutil. Tega bi takrat nobena beseda ne mogla popraviti.

Tiho kot senca sem se odplazil iz veže in legel po peči.

Človeška trakulja, dolga do 2 m. Njene ikre žive na ribah in pridejo z njimi v človeka. Zadnje čase so tako ikrave ribe našli tudi v Cerknškem jezeru.

Pregled svetovnih dogodkov.

Dr. Vinko Šarabon.

Vsako leto, ko o tem pišemo, mislimo, da bomo mogli drugo leto povedati kaj bolj razveseljivega. Pa ne moremo. Če se na enem koncu kaj zakrpa, pa na drugem zazija nova vrzel, na katero nihče ni mislil. Tako se je lani v juliju pričela revolucija na

Španskem, in sedaj, po poldrugem letu dni, se šele počasi bližamo koncu. Protí socialističnemu režimu se je uprlo vojaštvo v Španskem Maroku, upor se je zanesel v Španijo samo in začel se je boj brez prizanašanja, brez usmiljenja. Evropske velesile so se razen Anglije, ki stoji bolj ob strani, takoj razdelile v dva tabora: boljševiki in Francija sta na vse načine podpirali socialistično vlado, Italija in Nemčija sta pa na strani nasprotnikov vlade; ti hočejo braniti stare svetinje Španije: monarhijo, vero, tradicijo in rod. V to svrhu kakor tudi sicer v politiki sta se Italija in Nemčija zelo približali in neprestano beremo: o s B e r l i n — R i m ; pa ima vendar tisti angleški politik prav, ki je rekel: »Med Italijo in Nemčijo ni ne prijateljstva in ne zaupanja.«

Mussolini je bil v Libiji in je svečano odprl novo cesto, ki gre ob vsej obali Libije od Egipta tja do francoske Tunizije. Pri tej priliki je imel več govorov, v katerih je bilo najbolj pomembno to, da je nudil roko islamu. Neprimerno bolj oprezen je kakor njegov tovariš severno od Alp,

Hitler. Ta ima že tako dosti političnih, finančnih in gospodarskih težav, še celó prehranitvenih, obdan je od samih sovražnikov, pa si je še prav po nepotrebnem nakopal boj s Cerkvijo, in sicer tako s katoliško kakor s protestantsko. Mi pravimo samo to: Če Bismarck v boju s katoliško Cerkvijo ni uspel, bo Hitler tem manj; in še tem manj, ker se je zapletel tudi v borbo s protestantizmom. Papež in Luther nista nič, vse je samo Hitler. On je prerok. O miru Nemčije noče nič slišati, kljub nasprotnemu zatrjevanju; in če ne udari, ne udari samo zato, ker so sedaj sosede tudi že pripravljeni. Slavni nemški pacifist Franc W. Foerster je v letošnjem juliju izdal knjigo z naslovom »Evropa in nemško vprašanje«. Brez strahu in ozira odkriva vso krivdo, ki jo je imela Nemčija pri dogodkih 19. stoletja. »Začetek vojske leta 1914 so po-

vzročili nemška svetovna politika, pruski militarizem in tedaj prevladujoče nemško duševno razpoloženje. In tako kakor takrat prihaja Nemčija vedno na novo v spore z Evropo. Nemški militarizem je zakrivil svetovno vojsko, mir v Versaju ni mir maščevanja, temveč preprosti mir poprave in varstva. Po svetovni vojski je zašla Nemčija v vrtinec propagande za dokaz svoje nedolžnosti; a tako strašno se je lagalo in ščuvalo, tako dosledno so bila narodu prikrita vsa dejstva in vsa odgovornost, tako dosledno so ga slepili glede vzrokov njegove bede in osamelosti, da je postala Nemčija godna za drugo svetovno vojsko, za vojsko dokazovanja nekrivde pri svetovni katastrofi. Tudi to vojsko bo Nemčija zgubila; dokazi so premočni.« Že lani smo pisali, da sta dve žarišči vojne nevarnosti; eno je na Daljnem vzhodu, drugo pa v Evropi, v

Nemčiji. Na kongresu Mednarodne trgovske zbornice, ki se je vršil v dneh od 28. junija do 3. julija t. l. v Berlinu, je naslovil angleški bankir Guinness na Nemčijo tele besede: »Jamčite nam mir v Evropi in Nemčija bo mogla ugotoviti, da nima bolj poštenega in koristnega prijatelja v Evropi kakor je Velika Britanija.« Ves svet je po nemški politiki prestrašen in se boji sporov; pripravljen je Nemčiji pomagati, če bi svojo politiko opustila, a ona to odklanja, ker je baje nezdružljivo z narodno častjo. Razumemo, da so simpatije Nemčije povsod tam, kjer se ustvarja diktatura; zato je v Nemčiji neprijetno odjeknilo, ko so bili pri volitvah v

Belgiji in Holandiji fašistični naskoki temeljito odbiti, ko se je pod kroglami atentatorja zrušil iraški minister Sidki, eden najbolj brezobzirnih diktatorjev, itd. Dogovor Nemčije z Japonsko ima pa drugo ozadje, naperjen je proti Rusiji.

Spričo vsega tega se je oboroževanje nadaljevalo letos po vsem svetu. Razen Nemčije omenimo zlasti Anglijo, Zedinjene države Severne Amerike in Japonsko; v letošnjem proračunu na Japonskem gre 50 odstotkov za oboroževalne namene. Mimogrede povemo, da praznuje letos strojnica 50letnico svojega »kulturnega« poslanstva. Po zgledu Francije bo tudi Anglija svojo železno in jekleno

industrijo podržavila, da bo imela oboroževanje še bolj v rokah.

Anglija je imela še svojo posebno senzacijo. Po nekaj mesecih vladanja se je kralj Edvard VIII. odpovedal prestolu in ga prepustil svojemu bratu, ki mu je sledil kot Jurij VI. Nato se je Evard poročil z gospo Simpsonovo. Pravih vzrokov odpovedi še ne poznamo. Novi kralj je obiskal tudi Irsko, kar je spričo tamošnjih razmer nekaj posebnega. Z Italijo je sklenila Anglija ob novem letu pogodbo o Sredozemskem morju, ki jamči obema državam rekli bi enakopravnost v tem velevažnem koticu naše zemlje. Anglija je pač morala vgrizniti v kisló jabolko, s tajnim pridržkom, da nobena pogodba ne velja za večne čase. V zameno za zgubljeni ugled (Abesinija) je Anglija položila roko na 110.000 km² obsežno pokrajino Hadramavt v južni Arabiji, ki je bila sicer že doslej pod angleškim nadzorstvom.

Z Egiptom so sklenili Angleži že v lanskem avgustu pogodbo, ki jamči neodvisnost Egipta; to so potrdila tudi letošnja aprilska pogajanja velesil z Egiptom v Montreuxu v Švici. Novi kralj Faruk je bil 29. julija 1937 v Kairi kronan. Narod ga ima izredno rad, on je pravi ljudski kralj.

Skrbi povzroča Angležem Palestina. Dovolili so Judom doseljevanje tja, Arabci se pa temu upirajo. Sedaj je v Palestini že okoli 400.000 Judov, Arabcev je 900.000. Če bi šlo doseljevanje Judov v sedanji izmeri naprej, bi dosegli leta 1944 že absolutno večino. Anglija je poslala posebno komisijo v Palestino, ki je nekaj mesecev hodila okoli in študirala to težavno vprašanje; slednjič je izdelala načrt, po katerem naj se Palestina razdeli v tri dele: en del bi pripadel Judom, drugi Arabcem, tretji, to je mesto Jeruzalem z okolico in dohodom do morja, naj bi pa ostal v angleških rokah, kot angleški »mandat«, kakor pravimo. Seveda sta obe prizadeti stranki zagnali velikanski krik, nobeni ta načrt ni všeč. Mislimo, da bo načrt zmagal, vsaj kakor je bilo razbrati iz poteka Zionističnega kongresa v letošnjem avgustu v Zürichu. Angleži bi radi zadovoljili obe stranki, judovsko in arabsko — arabstvo je hkrati predstavnik islama; to vprašanje je prepleteno na vse strani. Arabski del Palestine bi se pozneje morda priključil Transjordaniji, pokrajini onstran Jordana.

Spominska plošča dr. Kreku pri Sv. Joštu nad Kranjem, kjer je imel Krek toliko socialnih tečajev.

Naprej od Transjordanije je Irak. Tam je bil v lanskem novembru upor Kurdiv, ki so se polastili vlade. Prej omenjeni Sidki je bil tudi Kurd. Večina prebivalstva je pa arabska in vladali bodo sedaj spet Arabci.

Turčija, Irak, Iran (Perzija) in Afganistan so sklenili pogodbo, ki jim v veliki meri jamči samostojnost in neodvisnost od velesil. Pogledj na zemljevid pa boš videl, kako obširno je ozemlje teh štirih držav: razprostira se od Odrina v Evropi tja do Indije daleč v Aziji.

Tu v Indiji je bila 1. aprila 1937 proglašena neodvisnost, s čimer dobi Indija približno značaj angleškega dominiona, kakor je Avstralija, Južna Afrika ali Kanada. Angleži bodo ostali še dolgo v Indiji; če bi jih Indijci izgnali, bi jih kmalu spet poklicali nazaj. Je pač tako. Zanimivo je, da je bil na nedavnem kongresu indijskih nacionalistov v Vardi razpravni jezik angleški in da so bile vse resolucije sestav-

ljene v angleščini. Tudi zasebni pogovori Indijcev so se vršili večinoma v angleščini in ne v hindostani, džurati ali kateremkoli drugem dvestotih indijskih jezikov. Mnogo se je pisalo v časopisih o uporabi nekega fakirja v Vaziristanu ob zahodni meji; to je za Indijo le bežen dogodek.

Dogovor med Anglijo in Italijo glede Sredozemskega morja se tiče pač tudi

Jugoslavije; saj je Jadransko morje del Sredozemskega. Reči moramo, da je bilo preteklo leto v zunanjepolitičnem pogledu za Jugoslavijo prav ugodno. Če si pred nekaj leti Bolgarijo hvalil ali zagovarjal, nisi bil čisto varen, kaj bo s teboj. In letos 24. januarja smo kar nepričakovano sklenili z **Bolgarijo** prijateljsko pogodbo; ves svet se je čudil. V sredi februarja so se sestale države Balkanske zveze — Romunija, Grčija, Turčija, Jugoslavija — na konferenco v Atenah in prve tri so odobrile jugoslovansko-bolgarski pakt. Šlo je še naprej in svet se je še bolj čudil. Že lani 1. novembra je v velikem govoru v Milanu Mussolini napovedal zблиžanje med Jugoslavijo in **Italijo**. Letos v marcu je prišel italijanski zunanji minister grof Ciano v Beograd in 26. marca sta podpisala on in naš ministrski predsednik Stojadinović dogovor, ki jamči obojno mejo na suhem in na morju in ureja politične razmere v smislu prijateljstva, varstva in nenapadanja. Pridejan je dogovor, ki je namenjen ureditvi gospodarskih razmer med obema državama. Ker smo z Romunijo in Češkoslovaško združeni v Mali antanti, z imenovanimi tremi državami v Balkanski zvezi, ker smo se sedaj pobotali z Bolgarijo in Italijo, ker smo si dobri z Anglijo in Nemčijo — nemški zunanji minister baron Neurath je obiskal v začetku junija 1937 Beograd, Sofijo in Budimpešto — ker nas vežejo s Francijo stare prijateljske pogodbe in ker se je ublažilo tudi razmerje med nami in Ogrsko, smo z našim zunanjepolitičnim računom lahko zadovoljni. Že v januarju letos je pisalo beograjsko »Vreme«: »Jugoslavija noče biti več ladja, ki je navezana na drugo večjo ladjo, temveč hoče prosto in samostojno določati svojo smer. Ona vodi trezno in stvarno politiko.«

Naša soseda **Romunija** se je po padcu ministra Titulescu odtujila Rusiji, se zopet pričela bati za Besarabijo in se približala Poljski.

Poljska je v večnih skrbeh. Rada bi bila velesila, pa nima vseh pogojev za to. Ni dobra ne z Nemčijo ne z Rusijo ne s Češkoslovaško in ne z Litvo. Največji njen nasprotnik je Nemčija, a obe gresta proti Rusiji. Poljska bi rada zgradila proti Rusiji nepremostljiv obrambni zid, obstoječ iz Estonke, Latvije, Litve, Poljske in Romunije; v tej zvezi bi imela Poljska prvo besedo, a kaj, ko ima Litva za zvezo s Poljsko čisto gluha ušesa.

Naprej gori pridemo v **skandinavске države**. Pokazale so nam lep primer pametne gospodarske politike. Z dogovorom v mestu Oslo (Norveška) so odstranile vse polno ovir za medsebojni trgovinski promet ter ustvarile nekakšno trgovinskoprometno enoto; dogovoru sta se pridružili tudi Holandija in Belgija. In vabijo še druge skandinavske države. Norveško, Švedsko in Finsko — Danska je bolj proč — družiti tudi opreznost nasproti Rusiji.

V **Rusiji** se dogajajo čudne reči; nihče v Evropi se ne spozna več. Same zarote, sami procesi, same smrtne obsodbe. — Ne glede na politiko moramo omeniti sijajne polete ruskih letalcev preko tečaja v Severno Ameriko; pokazali so izvedljivost bodočega zračnega prometa čez tečaj.

Iz Rusije nas pripelje naša krožna pot na **Kitajsko** in **Japonsko**. V kotu, kjer se spajajo Mandžutikuo, Notranja Mongolija in severne kitajske province, se vedno nekaj kuha. Letos v začetku julija je zopet prasnilo. Japonci so imeli blizu Pej-pinga (nekdanji Peking) vojaške vaje. Kitajci so rekli, da jih po pogodbi ne smejo tam imeti, Japonci so odgovorili, beseda je dala besedo, puška se je sprožila, strojnica je odgovorila, topovi so zagrmeli, letala so zabrnala. Japonska je lačna zemlja in trga, Kitajska se brani in se hoče združiti; zraven pridejo še Rusi, ki tudi napovedujejo neizprosni boj Japoncem.

Glede Kitajske povemo še nekaj. Rajni veliki reformator **Sun j a t z e n** je naštel štiri točke, ki naj bi Kitajsko ozdravile: 1. hrana, 2. obleka, 3. stanovanje, 4. sredstva za prsto gibanje. V dosego tega načrta je pa potrebno tole: 1. politično združenje Kitajske, 2. dvig zdravstvenega narodovega stanja, 3. preosnova kulturnega življenja Kitajske s prilagoditvijo nazorom novega sveta. **Sun j a t z e n**ov naslednik **Č i a n g k a j š e k** hoče program izvesti in je že veliko dosegel. Pa ga pri tem delu zmeraj

kaj premoti, za kar nasprotniki Kitajske pač dobro poskrbijo. — V lanskem decembru se je zgodilo nekaj za Evropce nerazumljivega. Čiangkajšek, predsednik osrednje nankinške vlade, se je mudil v mestu Sian na severnem Kitajskem. Tam ga je, nič slutečega, general Čangsiliang nenadoma zaprl in ga je imel zaprtega štirinajst dni. Čiangkajšek se ni hotel z njim nič pogajati in tudi ne govoriti z njim. Tedaj je prispela v letalu predsednikova žena, govorila z upornim generalom, in slednjič so vsi trije odleteli z letalom v Nanking. Čangsiliang je dejal, da je nepremišljeno ravnal in naj ga le obsodijo, Čiangkajšek je pa rekel, da je tudi on sam kriv, ker je bil nepazljiv. Kaj takega se more zgoditi le na Kitajskem.

Sedaj je vsa pozornost obrnjena na Kitajsko in ves svet nervozno spremlja potek spora med obema velikima državama. Kot tretji činitelj budno pazita Francija in Anglija, četrti in najbolj važen je rusko-sibirska armada generala Blücherja, slednjič so na straži Zedinjene države Severne Amerike. Splošne simpatije so na strani Kitajske.

Zedinjene države so gospodarsko krizo premagale in so zopet v velikanskem razmahu. Letos so zelo trpele zaradi povodnji in suše. Vzrok je v veliki meri človek sam. Travnike in gozde je spreminjal v njive, veter je odnesel prah z njiv, voda ni imela nobene ovire in je odnesla še to, kar je ostalo. Prav ameriški so načrti, po katerih bodo zlasti srednje države na novo pogozdili. To je ena točka v gospodarskem programu na novo izvoljenega predsednika Roosevelta. Zelo je delaven. Lani v decembru je bil tudi v Južni Ameriki in se je udeležil vseameriške konference v mestu Buenos Aires v Argentini. Tu se je 21 ameriških držav v imenu 250 milijonov ljudi zahodne polute izreklo za mir in varnost. Tako na primer so se države zavezale, da bodo v vojski, ki bi ogrožala mir v Ameriki, skupno nastopile, da se bodo posvetovale, preden primejo za orožje, da bodo vse, kar je mogoče, napravile za ohranitev nevtralnosti itd. Sedaj pa poglej Evropo, ki je ni mogoče spraviti k skupni posvetovalni mizi!

Nove zvezde.

Pavel Kunaver.

V neizmerni družini zvezd na našem nebu se zgrade včasih čudne, še vedno nepojasnjene reči. Na krajih, kjer so sijale prej le zvezdice, ki smo jih s prostim očesom komaj videli, ali pa celó take, ki so jih mogli opazovati samo z najmočnejšimi daljnogledi, zažari tu in tam nova zvezda. Ime »nova« je prav za prav napačno, zakaj zvezda ne nastane ra novo, temveč le prej nezatna zvezda nenadoma zažari. Začudeno zre človeštvo v to novo čudo na nebu. A kmalu začne svetloba zvezde pojemati, človeške oči jo polagoma izgube iz vida in le z močnimi daljnogledi jo je še mogoče videti.

Že v davnih časih so ljudje opazovali tako porajanje novih zvezd. Zgodovina nam poroča o desetih posebno značilnih novih zvezdah, ki so se pojavile na nebu v času od leta 134 pr. Kr. do leta 1500 po Kr. Pozneje se je pokazalo še več novih zvezd, izmed katerih je vzbudila posebno pozornost znamenita Tihyjeva zvezda. Prvi jo je dne 6. novembra leta 1572 ugledal neki Schuler. Ker se je svetila

kakor na primer naš planet Venera (danica in večernica), so jo kaj kmalu opazili tudi ljudje, ki so z začudenjem zrlí to novo zvezdo. Bila je tako svetla, da je svetila tudi podnevi. Toda že v treh tednih je bila človeškim očem zopet nevidna. Dve leti nato so v ozvezdju Ofijuh zagledali novo zvezdo, ki je bila po svetlobi podobna našemu planetu Jupitru, kadar se najbolj sveti. Ta zvezda je ostala na nebu vidna petnajst mesecev, potem je polagoma ugašala, ali bolje, njena svetloba je postala preslabotna, da bi jo mogel zaznati človek s prostim očesom.

Dolga tri stoletja se nobena nova zvezda ni več tako močno posvetila, da bi jo mogli videti s prostim očesom. Šele ob koncu meseca februarja leta 1901 so zvezdogledi opazili zopet izredno svetlo zvezdo, imenovano Nova Persei. Nekoliko dni je bilo to novo čudo najsvetlejša zvezda na severnem nebu, toda kakor druge nove zvezde, je začela tudi ta ugašati in ob koncu leta že ni bila več vidna s prostim očesom. Pa vendar nam sveti še

SPOMINSKA PLOŠČA
GORIŠKEMU NADŠKOFU
SEDEJU ODKRITA DNE
29. XI. 1936 V STIČNI NA
LEVI V PREZBITERIJU

OSNUTEK IZVRŠIL ARHI-
TEKT JANKO VALENTINCIČ
(PLEČNIKOVA SOLA). — KIP
BORISA KALINA V BRONU
V NADCLOVESKI VELIKOSTI

dandanes kakor nekdanj kot zvezda dvanajste velikosti, ki jo je moči videti le z dobrim daljnogledom.

V letu strahote 1918, ponoči od 7. na 8. julija, je v ozvezdju Orla zasijala zopet velika nova zvezda. Bil je to res izreden dogodek. Zvezdoznanci so to zvezdo poznali že prej, toda le kot zelo, zelo majhno zvezdo v neizmerni daljini neba. One noči pa je začela njena svetloba rasti, rasti in v enem dnevu je postala najsvetlejša zvezda poletnega neba. Nadeli so ji ime »Tretja nova Orlova«, bila je že tretja nova v tem ozvezdju. Vladala pa je na nebu le malo časa in ob koncu leta 1918 so jo mogle videti samo še prav dobre oči.

Toda ne mislite, da mi tu na naši borni zemljici vidimo vse, kar se na nebu godi. Ne, le majhen del zvezd je viden od tod, tudi z najboljšimi daljnogledi. Vendar napredek v zvezdoznanstvu in izpopolnjeni daljnogledi so nam v zadnjem času pripomogli, da smo se mnogo novega naučili. Večina novih zvezd, ki jih mi opazimo, se namreč pojavi v območju Rimske ceste, v katero spadamo tudi mi zemljani s soncem vred in kjer smo tako rekoč »doma«. Tam zunaj, izven Rimske ceste, pa je še neizmerno mnogo več zvezd in tako imenovanih megla, ki nam jih le velikanski daljnogledi razprše v milijone in milijone zvezd. Taka megla je Andromedina megla.

To meglo sestavlja neizmerno število zvezd, ki jih moremo videti le z daljnogledom. Oddaljena je ta megla od nas 900.000 svetlobnih let, to je, svetloba, ki hiti s hitrostjo nad 300.000 kilometrov na sekundo, potrebuje od te megle do nas celih 900.000 let!

In tam je neke noči ravnatelj Bamberške zvezdarne, Hartwig, ugledal novo zvezdo, to je bilo 20. avgusta 1885. Sredi bele meglice je žarela zvezda oranžne barve. Nedolgo nato so začela prihajati poročila o tem pojavu tudi iz drugih zvezdarn in celó zvezdoznanci s slabotnejšimi daljnogledi so jo opazili. Drugim ljudem je ostala večinoma nevidna, kar spričo njene silovite oddaljenosti ni nič čudnega. Natančnejše preiskave te zvezde so vedle do čudovitih dognanj. Ugotovili so, da se je njena barva izpreminjala, in to od močno rumene na rdečkasto, a pozneje je zopet postala svetlejša. Toda njena svetloba je bila neizmerna. Če bi bila ta nova zvezda na mestu, kjer je svetla zvezda Vega, torej oddaljena »le« 30 svetlobnih let od nas, ali, kar je isto, »le« 30×63.280 tako daleč, kakor je sonce od zemlje, bi nam svetila kakor dvajset polnih lun, in naše noči bi bile malone tako svetle, kakor so dnevi; kajti ta zvezda je v svetlobi stotilijonkrat svetlejša od sonca. Kaj bi se zgodilo z nami, če bi bila ta zvezda na istem mestu kakor je sonce, pa si lahko vsak sam predstavlja.

Toda še bolj daleč kakor Andromedina megla so nekatere nebesne megle v ozvezdju Device. Te so namreč od nas oddaljene kar sedem milijonov svetlobnih let. Tudi v teh meglah so opazili neko novo zvezdo, ki je seveda ostala za nas navadne ljudi nevidna. Njena velikost v daljnogledu pa je dala slutiti, da je morala biti prava velikanka in tako po velikosti kakor svetlobi podobna oni novi zvezdi v Andromedini megli.

Kaj se prav za prav godi s temi novimi zvezdami? Zvezdoznanci so s fotografijo mogli

doognati, da te zvezde v času, ko njih svetloba narašča, neizmerno hitro rastejo in dosežajo take velikosti, kakršnih si ne moremo več predstavljati. Taka nova zvezda se širi s hitrostjo 2000 do 6000 kilometrov na sekundo, in to širjenje traja kar po več dni zaporedoma. Določnega, kaj povzroča tako strahotno naraščanje, ne vemo nič, ker prevelike so daljave, da bi to tudi z daljnogledi mogli doognati. Toda zvezdoznanci nam pojav naraščanja razlagajo takole: 1. Morda trčita dve zvezdi druga v drugo, kar povzroča toliko katastrofo; morda zaide zvezda v oblak vseмирskega prahu, kar povzroča silovito trenje in žarenje. 2. Morda so se v notranjosti že slabo svetleče zvezde nabrale silovite množine žarečih plinov in je prišlo do eksplozije in neznanskega naraščanja žarečih plinov okoli jedra. Nova opazovanja na nebu so dala tej razlagi novih moči in verjetnost. Toda človeške moči so še mnogo, mnogo preslabotne, da bi mogle razumeti in razložiti silna dogajanja v neskončnih daljah izven naše zemlje. Človek se pri opazovanju teh čudovitih nebesnih pojavov zave svoje majhnosti in slabosti.

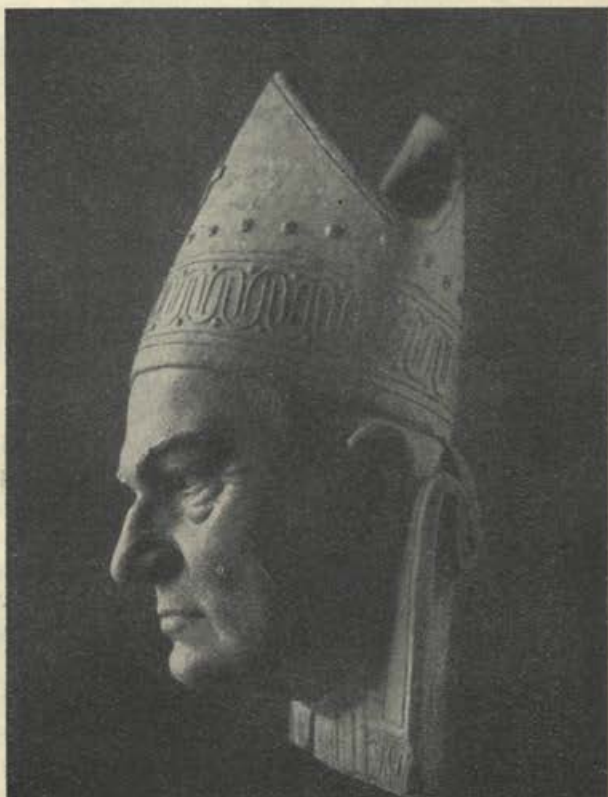
Ali žive na drugih zvezdah tudi ljudje?

To je vprašanje, ki si ga je zastavil že marsikdo. Tembolj zanimivo postane pa to vprašanje tedaj, kadar gledamo skozi daljnogled in se nam zasvetijo neskončne množine zvezd v vsemirju. Ugotovitve velikih zvezdoznancev, da kroži v neizmernem svetovnem prostoru na milijone in milijone sonc, večjih od našega, nam navdaja misel, češ da je še mnogo svetov, kjer bivajo bitja, kakor smo mi.

Pa si oglejmo to vprašanje malo po bliže. Česa potrebuje človek za življenje na zemlji? Kot najvišje razvito bitje je človek odvisen od tehle posebno važnih pogojev: od zadostne toplote, svetlobe, zraka in hrane. Zemlja je ravno toliko daleč od sonca, da je njeno površje po večini življenju naklonjeno. Toplota, ki jo dobivamo od sonca, je, razen v deželah, ki leže okoli severnega in južnega tečaja, zadostna, da morejo uspevati živali in rastline, ki jih človek potrebuje za svoje življenje. Čim bolj pa se bližamo tečajema, tem bolj primanjkuje hrane za človeka, pa tudi toplotne razmere po-

stajajo neznosne. Trajnega mraza človek ne more prenesti. Prav tako pa opazimo, če se bližamo ravniku, da tudi večja vročina človeku ne godi, zato v najbolj vročih krajih na zemlji ne najdemo goste naseljenih dežel. Tako išče človek za svoje bivališče na zemeljskem površju le take kraje, kjer so izjembe v toploti bolj zmerne.

Še mnogo bolj kakor v širino pa je meja ostra v navpični smeri. Premer zemlje, ki jo obdaja okoli 150 km debela plast zraka, meri 12.740 km. A človeka, ki je prodrl proti zemeljskemu osrčju komaj nekaj nad 2 km, tu že ustavlja naraščajoča vročina zemeljskega jedra. Pa tudi z rastočo višino na zemeljski površini življenje prav hitro pojema. Že na 4000 m visoki Tibetski planoti na primer je tako malo ljudi, da je Sven Hedin potoval nad šest tednov, ne da bi srečal le enega človeka. Hraniti se je mogel le s tem, kar je njegova karavana prinesla s seboj iz obljudenih nižin. Pomanjkanje hrane in redčina zraka branita človeku dostop v višave. Tako nam je mogoče

Glava nadškofa Sedeja na spominski plošči v Stični.

ohraniti življenje na naši zemlji le v razmerno tanki plasti pod zemeljsko površino in v najnižjih plasteh zračnega morja nad zemljo.

Kje drugod so še podobni pogoji, kakor so na zemlji, ki so: zrak, primerna toplota in svetloba ter hrana?

Poglejmo najprej otroke našega sonca, ki je eno izmed bilijonov zvezd:

Planet Merkur je od sonca oddaljen samo 58 milijonov kilometrov. Svetloba potrebuje do njega le okoli tri minute. Zato je na njem tako vroče, da je vsako življenje izključeno. Razen tega na Merkurju ni zraka.

Nekoliko bolj oddaljena od sonca je Venera, ki nas tolikokrat razveseljuje kot večernica ali jutrnjica. Oddaljena je od sonca že 108 milijonov kilometrov. Vendar je ta oddaljenost še vedno za približno 50 milijonov kilometrov manjša od zemeljske. Venera pa je obdana s toliko množino oblakov, da se še ni posrečilo prodreti do njenega površja. Le toliko je gotovo, da je na Veneri za 50° bolj vroče kakor na zemlji, kar že zadostuje, da je življenje vsakega više organiziranega bitja onemogočeno. Razen tega so dohnali, da manjka v njenem ozračju kisika, te najvažnejše sestavine zraka za naše življenje, v toliki meri, da je tudi zaradi tega življenje višjih bitij tam nemogoče.

Prišli smo do zemlje, kjer je za življenje vse tako lepo urejeno, kjer pa sami vse storimo, da si — v neskončnem vsemirju tako osamljeni — naše kratko bivanje na tem lepem planetu čimbolj zagrenimo.

Naslednji planet je Mars, ki je 228 milijonov kilometrov oddaljen od zemlje. Svetloba potrebuje do njega okroglo dvanajst minut (do zemlje osem). Najboljši zvezdoznanci so žrtvovali že mnogo truda, da bi dohnali, ali je kaj življenja na njem. Mnogi od njih so hoteli videti na njem neke prekope, ki se vedno izpreminjajo in ki naj bi bili znaki dela živih bitij. Toda dohnali so le, da je na Marsu, ki ima sicer zrak kakor mi, mnogo hladnejše kakor na zemlji. Razdalja je prevelika, da bi bilo mogoče živeti na njem še kje drugje razen v bližini njegovega ravnika, kjer se toplota dvigne nekoliko nad ničlo. Obenem pa so našli tudi usodno njegovo napako, namreč, da tudi v njegovem zraku manjka kisika. Menda ga je šestkrat manj kakor na zemlji. Kako naj bi se torej moglo tam razviti višje življenje.

Daleč, daleč zunaj krožijo okoli sonca še drugi planeti: Jupiter in Saturn, velikana med manjšimi bratci, potem še v večji daljavi Uran, Neptun in Pluton. Že do Jupitra potrebuje sončna svetloba 46 minut, do Plutona pa kar več ur, kar nam pove, da je tam zunaj na planetih mrz, na zunanjih gotovo tako zelo, da je voda izpremenjena v led. Vse je brez znaka življenja.

Tako smo prispeli na kraj sončnega kraljestva in strašen prepad zazija pred nami. Na vse strani silna praznina in tja do prvega naslednjega sonca je več kakor štiri svetlobna leta daleč. Nato pa milijarde sonc v naši Rimski cesti, kamor spada tudi naše sonce, z deset tisoči svetlobnih let v premeru. In zopet druge skupine zvezd, milijoni in milijoni sonc v neskončnosti neba. Preslabotne so priprave, da bi mogli z njimi dohnati, ali res krožijo okoli teh sonc tudi planeti, kakor so tisti, ki smo jih našli okoli našega sonca. Znamenja pri nekaterih zvezdah, katerih luč včasih prav enakomerno pojema in zopet narašča, dajo sicer slutiti, da gredo, prav tako kakor planeti okoli našega sonca, tudi okoli njih temna telesa. Sklepati bi se namreč dalo, da se ni samo našemu soncu primerilo, da so iz njegove snovi po katastrofi, ki še vedno ni točno pojasnjena, nastali okoli njega krožeči planeti, ampak da se je kaj podobnega pripetilo tudi kje drugje v vsemirju, dasi strašna praznina, ki zija med posameznimi sonci, potrjuje, da je kaj takega le redkokdaj mogoče. Toda mogoče je! K tej možnosti je treba pristeti še drugo veliko izrednost: da mora biti tak planet sestavljen iz enakih snovi kakor naša zemlja, da ga obdaja zrak kakor nas, da je ravno tako primerno oddaljen od svojega sonca kakor mi, da toplota, ki jo dobiva od svojega sonca, ni niti premočna niti preslabotna, da so se na njem razvila druga bitja, ki služijo višjemu bitju v hrano; dalje, da ima tisti planet vsaj našemu planetu primerno kroženje okoli svoje osi in da njegov dan in noč ne trajata predolgo, kar za življenje tudi ni vseeno. Tako smo torej našli mnogo pogojev, ki so potrebni za višje življenje, in našli, da je življenje v vesoljstvu izrednost in prečudna posebnost, za katero je treba toliko in toliko v vesoljstvu prav izrednih in neobičajnih pogojev. Dasi je zvezd nešteto bilijonov, vendar ni nobena od teh, ki

jih vidimo z našimi daljnogledi, sposobna vzdrževati na svojem površju življenja. Na njih vladajo za življenje neznosne razmere; vročina sega do več tisoč stopinj na površju in do več milijonov stopinj v notranjosti. Šele, rekli bi, iz pepela tistih snovi, ki žare na daljnih soncih, daleč od teh sonc, v primerni razdalji, bi bilo mogoče življenje, višek vsega stvarstva. Vendar ker je vesoljstvo tako veliko, tudi ta redkost, življenje, in še več: **človek**, ni popolnoma izključen, da ne bi morda živel še drugod v vsemirju. Verjetno pa to ni mnogo, dokazov

nimamo. Da, nekateri zvezdoznanci računajo, da živi v neskončnih daljah neba okoli 100.000 trilijonov ljudi. To so seveda prazni računi, ker dokazov ni nobenih. Le človeški um sklepa tako iz vsega, kar more doumeti, kar vidi in izkusi tu na zemlji in kar doznava iz svetov, ki se mu svetijo na nebu.

Mi tu na zemlji smo sami. Okoli nas zija silna praznina in prav bi bilo, če bi se ljudje večkrat zamislili v to dejstvo. Morda bi si postali svesti svoje izrednosti v vesoljnem stvarstvu in znali bolje ceniti sebe in bližnjega, zakaj vsi smo prečudno delo božjih rok.

Vsi govorimo nekoliko španski.

S Španijo imamo le malo stikov. Časi, ko so naši ljudje romali v slavni Santiago di Compostella, Prešernovo »Kompostêlje«, so davno za nami. Tudi v našem slovstvu srečujemo Španijo le redkokdaj kot deželo, ki je daleč, tuja in romantična. Dasi z njo nismo nikdar imeli neposrednih zvez, pa je vendar v naš jezik in vsakdanjo rabo zašla marsikatera španska beseda, tako da v naslovu izražena trditev ni povsem neosnovana. Večina besedi, ki smo jih sprejeli iz španščine, je — arabskih. Španci so namreč skoraj desetino svojega besedišča prevzeli od morov ali mavrov, ki so od 711 do 1492 gospodovali v deželi. Tako smo preko španščine dobili ne le imena za zvezde, kakor Aldebaran in Algol, temveč tudi nekaj besed za vsakdanjo rabo. Naš »admiral« na primer ima svoj izvor v španskem »almirante«, ta pa zopet v arabskem »amir-al-bahr«, kar pomenja *dobesedno* »gospodar morja«. Podobno je tudi naš »alkohol« iz arabščine in pomenja prvotno fin antimonski prah za barvanje oči. Še danes imajo Španci izraz »alcoholar« za drobljenje prahu; »senjorita alcoholada« ni morda alkoholizirano dekle, temveč dekle z temnimi robovi okoli oči. Tudi »almanah« (zabavni ali znanstveni letopis) in »talisman« (vražno sredstvo) sta arabsko-španski besedi. Za arabščino so na španski jezik močno vplivali razni južnoameriški jeziki. Španski osvojevalci so sprejeli v svojo govorico celo vrsto indijanskih označb za nove, doslej nepoznane pojme in predmete. Te besede so kmalu zašle v španski književni jezik, od tod pa v ostale evropske jezike. Take besede so ananas, banana, laso, pampa, savana (oboje pomenja travnik), kolibri in — tobak. Tudi kanibali

(ljudožrci) so ameriško-španskega porekla, kajti prvotno so to »Karibali«, prebivalci Karibskih otokov. Še danes pomenja »karibe« v španščini krutega človeka. Močno je vplivala španščina na vojaški jezik evropskih držav. »Admirala« smo že omenili. Španski je tudi »adjutant« (= pribočnik), iz »ayudante«, spremljevalec, pomočnik. »Major« je španski »mayor«, to je večji, višji. »Parada« je v prvotnem pomenu postoj, postaja; tudi železniško postajo imenujejo Španci »parado«. Španska je »infanterija«, španska »gverilja« (= mala vojska). Iz dvorskega življenja so besede lakaj, livreja, gala (prvotno milina, ljubkost, pozneje praznja obleka), iz tega galanten, galarterija. Našla bi se še marsikaka španska beseda, ki nam je znana. Omenjena naj bo še mantilja (= plašč), mantillas so v španščini plenice; španjolka, neka vrsta vinske trte; španska bolezen. Tudi o španskem popru so nekdanj govorili in med svetovno vojsko o španskih jezdecih v žičnih ovirah, sicer pa nam je mnogo, kar prihaja iz te dežele — španska vas.

Nekaj znam — nekaj veljam!

Beograjski nadškof dr. Josip Ujčić.

Dne 27. novembra 1936 so časopisi sporočili vest, da je dotedanji beograjski nadškof o. Rafael Rodić odstopil in postal naslovni nadškof filipopelski (plovdivski). Za novega beograjskega nadškofa pa je papež Pij XI. imenoval rednega profesorja bogoslovne fakultete na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani, monsignorja dr. Josipa Ujčića, in sicer po predhodnem sporazumu z jugoslovansko vlado. S tem hitrim postopkom Vatikana in jugoslovanske vlade je bilo omogočeno, da je bilo izredno važno nadškofijsko mesto zasedeno takoj in je bil mgr. dr. Josip Ujčić imenovan za »nadškofa belgrajskega in smederevskega ter apostolskega administratorja banatskega«. Dne 22. decembra 1936 je novoimenovani beograjski nadškof prejel iz Rima bulo ali odlok o svojem imenovanju. Sklical

je sejo konzistorija in bulo prebral, nato pa člane konzistorija zaprisegel.

Dr. Josip Ujčić se je rodil 10. februarja 1880 v Starem Pazinu v hrvaškem delu Istre kot sin kmečkih staršev, oblagodarjenih s številno družino. Obiskoval je italijansko ljudsko šolo v Pazinu, z desetimi leti pa prišel na gimnazijo v Trst, ki je bila tedaj docela nemška. Leta 1898 je napravil maturo z odličnim uspehom in takoj vstopil v osrednje bogoslovno semenišče v Gorici ter bil 27. julija 1902 posvečen v mašnika. Tedanji novoimenovani tržaško-koperski škof dr. Nagl, ki je pozneje umrl kot kardinal in dunajski nadškof, je spoznal nadarjenost mladega duhovnika in ga takoj po novi maši poklical k sebi za tajnika. Leto nato ga je škof poslal na Dunaj v Avguštimej, da se na tem višjem bogoslovnem zavodu pripravi na bogoslovni doktorat. Leta 1906 ga je goriški nadškof dr. Sedej imenoval za suplenta moralne teologije v goriškem bogoslovju, leta 1907 pa za rednega profesorja moralke. Leta 1908 je na Dunaju postal doktor bogoslovja. V Gorici je ostal šest let, ljubili so ga njegovi učenci in vse prebivalstvo.

Leta 1912 si je dunajski nadškof dr. Nagl od goriškega nadškofa dr. Sedeja izprosil profesorja dr. Ujčića za dvornega kaplana študijskega ravnatelja v Avguštimeju. Dr. Ujčić se je na tem odličnem mestu še bolj poglobil v moraliko ter jo začel predavati na bogoslovni fakulteti dunajske univerze.

Ko se je po prevratu v Ljubljani osnovala nova univerza, so dr. Ujčiću ponudili stolico za moraliko. Pri odhodu z Dunaja ga je sveti oče imenoval za monsignorja. Na ljubljanski univerzi je bil dvakrat izvoljen za dekana bogoslovne fakultete, univerzitetni svet pa ga je izbral za člana disciplinskega razsodišča in cerkvenega sodnika. Leta 1936 mu je sveti oče v znak velikega zaupanja poveril važno službo apostolskega vizitatorja bogoslovnih semenišč za vso Jugoslavijo.

Poleg svoje službe je mgr. dr. Ujčić pridno pisal v Bogoslovni vestnik tehtne članke iz moralnega bogoslovja. Neštetokrat je predaval o načelih katoliške moralke, kot profesor si je pridobil splošno ljubezen in spoštovanje. — Naj ga vodi Bog na tako važnem apostolskem mestu v naši prestolnici!

Iz spominov na Mohorjevo družbo.

Ivan Pregelj.

... in tako je prišel čas, ko lahko pišem za Mohorjane svoje spomine. Svoje slavnostne ali jubilejne spomine, bi lahko rekel, zakaj preteklo je lepo, kar slavnostno število let, odkar sem postal sotrudnik in pisec te častiljive naše narodne vzgojiteljice.

Letos je minulo namreč ravno trideset let, ko je prinesel Koledar eno mojih prvih povestic, zgodovinsko črto iz dobe svetega Cirila in Metoda, po imenu »Blagovestnik a«. Stavili so neko moje delo pri Družbi že štiri leta prej, mi poslali krtačni odtisk, a pozneje tiste moje reči niso uvrstili med spise v knjigah. Sodim, da ni nobena škoda, da so tisto prvo moje delo izvrgli, ki mu danes niti naslova ne vem več, čeprav še pomnim, da je bilo pisano v smislu in slogu tedanjega mojega duhovnega mentorja, gospoda Ksaverija Meška. Kakorkoli! Prišel sem pri Družbi nekaj pozneje na vrsto in celo na častno mesto, kar se mi pri Vrtcu za urednika Kržiča ni in ni hotelo posrečiti. S hvaležnostjo se zato spominjam vseh tistih mož, ki so mi kot dopisniku Mohorjeve družbe ugladili pot, imeli opravka z mojimi spisi, sprejemali moje reči, jih hvalili in ocenjevali in mi tako pomogli do slovesa, da sem priznan tudi kot ljudski pisatelj. Njim v zahvalo in čast to moje kratko in neposredno pisano sporočilo!

Prvi, ki se ga spominjam, da sem stopil z njim v nekako gospodarsko slovstveno pisemstvo, je bil blagajnik Mohorjevih knjig, rajni profesor Apih. Bil je mož, ki mi je nakazal sploh moje prve honorarje in zadnjič, leta 1909, celo nekaj več, kakor pa sem po svoji sodbi zaslužil in pričakoval. Ko sem mu nato pisal, me je ljubeznivo opozoril, naj si ne jemljem k srcu, če sem po svoji sodbi dobil nekaj preveč. Mož da verjame, da bom Družbi kdaj še hvaležen in koristen delavec. Bog povrni možu njegovo dobro besedo! Zdi se mi, da ni bila zastoj.

Drugi gospod, ki sem imel poslej posla z njim, je prečastiti gospod dr. Valentin Podgorc. Spominjam se še nekaj njegovih pohvalnih pisem, enega o neki moji stvari, da je kabinetno delo. Videl in slišal sem gospoda samo enkrat, v Ljubljani na katoliškem shodu, kjer sem gospoda tudi opozoril

nase, da me je našel in povabil s seboj na Koroško kislo mleko pit. Ko sem hodil leta 1929 po Koroškem, bi ga bil lahko prijel za besedo, pa ga nisem. Še obiskati ga nisem šel. Naj mi tega preveč ne zameri!

Tretji, ki sem mu stopil kot družbenemu delavcu blizu, je pokojni profesor in senator dr. Valentin Rožič. Pisal mi je prvič glede Mlade Brede v Idrijo leta 1912. Hvalil je to moje prvo večje delo in mi obljubil tudi izdaten honorar 1000 kron, ki sem ga prejel v obrokih. Ta Mlada Breda je bila tudi prvi moj tiskani rokopis v Mohorjevih knjigah, ki sem mu sam opravil korekturo. Danes seveda s to povestjo nisem več zadovoljen in mi je kar všeč, da je knjiga pošla. Danes nisem več zadovoljen niti s jezikom niti s snovjo. Svoječas je zadovoljila rajnega pisatelja dr. Detelo, gospoda dr. Tominška, deloma tudi gospoda Cvetka Golarja, kateremu se je povest sicer nekaj preveč vlekla, vlekla... Z gospodom dr. Rožičem pa sem ostal v prijateljskih odnosih še mnogo pozneje, lahko rečem, do njegove prežgodnje smrti, pa četudi sem njegov spis o Sveti Trojici bral z zrelo hudomušnostjo in ga tudi tako v veseli družbi nekoč tolmačil. Bog mi greh odpusti, dragi Valentin!

Četrto svoje znanje pri Mohorjevi družbi sem sklenil z gospodom dr. Francetom Kotnikom. Kakor mi je gospod sam nekoč zaupal, me je spoznal o priliki nekega dijaškega sestanka v Gorici in na poti do Hude Južne. Kot z družbenim blagajnikom sem stopil z njim v zvezo za svoje večerniške povesti Peter Pavel Glavar. Pismeni pogovor med nama je bil gospodarskega značaja. Poštožil sem gospodu, da utegne postati moj honorar za povest, ki nanj čakam, za tretjino manjši, kakor bi bil, če bi mi izplačali delo, ko so ga potrdili. Res se je to zgodilo spričo tedaj sahnocne valute. Bog z valuto! Ostal sem gospodu nadzorniku prijazen delavec slej ko prej do Šolarjevega Cvetja, kjer sem do zdaj izdal izbranega Gregorčiča in Simona Jenka.

Več kot zunanje pisateljsko znanje pa sem sklenil s petim gospodom, urednikom Mohorjevih knjig, župnikom v p. F. S. Finžgar-

je m. Finžgarja sem poznal kot pisatelja in ga cenil. V Sori sem spoznal v njem tudi človeka, gostoljubnega gospoda in gostitelja, ki mu vem zahvalo za to do zadnjega. Celó nekake načnike mi je podaril, ko sem prišel nekoč k njemu brez svojih ubitih. Prav od srca sem se zveselil, ko je postal urednik družinskega lista *Mladike in Mohorjevih knjig*. Njemu kot uredniku sem znosil skrbno pisane svoje rokopise o *Božjih mejnikih*, Petru Markoviču in povest *Umreti nočejo*. V Finžgarju sem našel več kot doslej pri drugih urednikih. Mož je znal slovstveno soditi in svetovati, kaj in kako je treba pisati. Bil mi je vedno tudi imeniten oblikovni svetovalec, čeprav gleda svet tudi kot jezikovni mojster nekaj drugače kakor jaz. Rad mu priznam, da je besedo moje povesti tu pa tam okrepil, nikdar pa ne brez mojega dovoljenja in védenja, celó oporekanja, kakor je že navada med prijaznimi ljudmi.

Mož se je umaknil v zasluženi pokoj — jaz sem pustil pero. Težko pišem, nekoliko

tudi zato, ker čutim, da časovno zaostajam. Z veseljem pa sem sprejel povabilo novega družbenega urednika, gospoda dr. Jožeta Pogčnika, da se odzovem vsaj s to malostjo Koledarju, ki ga prebiram leto za letom z nezmanjšano ljubeznijo.

Grešil pa bi, če ne bi opomnil še dvoje imen, ki so v zvezi z mojim pisateljskim delom za Mohorjeve knjige.

Prvo ime rajnega gospoda Jožefa Fabijana, župnika pri Sveti Luciji na Mostu. On je kot prvi moje pero priporočil Družbi, on je kupoval Mlado Bredo, da jo je brez plačila delil v strelne jarke, on je bil, ki je do zadnjega verjel v moj pripovedni dar. Bog mu plačaj!

Bog plačaj še tistemu drugemu, ki mi je bil naklonjen in mi je menda tudi gladil pot pri Družbi. Pa saj nisem in nočem biti samopriden! Molčati o njem pa le ne morem. Moj veliki prljatelj, ki mi je pot ugladil v Mohorjeve knjige, je bil naš veliki Janez Evangelist Krek! Slava mu!

Tale naš Jaka . . .

F. S. Finžgar.

I.

Mati Kocjanka je stala pred ognjiščem. Očrnelo leseno žlico je držala v roki in zamišljeno gledala v ponvico, kjer je prijetno šumela zaseka. Mehurčki so veselo poskakovali in tako lepo je dišalo po vsej kuhinji. Kocjanka, vdova Špela, pa je bila vsa žalostna. Jakova, edinega sina postelja je bila prazna.

»Le kaj se je zgodilo? Še nikoli kaj takega. — Če so se kje sprli in stepli? — Moj Bog, naš Jaka! Saj ni pretepač. Pa večkrat jo kdo ujame po nedolžnem. Mati je pomešala z žlico po ponvici. Roka se ji je tresla.

Tedaj je pritovorila dekla Maruša, zvesta starka, ki je sedanjo gospodinjno pestovala, naročje drv in jih z ropotom, nekam jezno vrgla pred ognjišče.

»Pa sem ga dobila!«

Gospodinja se je, vesela in preplašena obenem, obrnila k dekli in jo z žlico v roki, kakor bi ji pretila, vprašujoče gledala.

»Dobila sem ga, negódnika; ko bi bil moj, bi mu jo bila kar s cepcem pripeljala. Ko nam napravlja take skrbi.«

»No, kje?« je vprašala Špela nepočakana.

»I, kje? V skednju na slami smrči. Da se kar kup trese. Smrčon tak!«

»Tale naš Jaka!« je vzkliknila mati vsa srečna, da se je sin našel. »Maruša, stopi ponj in ga pokličí. Reci, da je kosilo na mizi.«

Maruša je odšla in gredé godrnjaje oštevala Jaka. Mati pa je prijela ponvico scvrte zaseke in polila z njo žgance. Tako veselo je zašumela polija, da se je materi še vedno zaskrbljeni obraz raztajal v srečen nasmeh.

Žganci so že stali na mizi, žlice so bile lepo razpostavljene, družina — hči Micka, pastir Jožman, Maruša in mati so sedli za mizo. Tedaj je pritaval Jaka in si otepal slamo z obleke.

»Kakšen pa si!« ga je napadla sestra.

»Kaj ti mar?« je Jaka mrk sedel k peči namesto k mizi.

»Ali ne boš jedel?« ga je mati rahlo vprašala.

»Nak!« je kratko odrezal Jaka, se dvignil s klopi in šel v kamro.

Družina je tiho zajemala. Le Maruša je venomer še godrnjala.

Ko so pojedli in je Micka pobrala skledo iz žlice, je mati pogledala v kamro. Sin se je že preoblekel.

»Jaka, ali bi malo kave?«

»Kavo pa bi, mati. Kar črno.«

Mati je ročno stopila v kuhinjo, vrgla na žerjavico trsak in podkurila za kavo.

Jaka je medtem sedel k mizi in si podprl glavo z obema rokama. Tako težka mu je bila glava. In vsa motna. Preudarjal je, kako bi materi povedal, kar je sklenil. Zares ga je skrbelo. Motal je misli sem in tja, sestavljal si razloge, mislil na sinočnji vrišč in ples in petje — in na denar; da, na denar, ki so ga fabričani kar razmetavali godcem in za pijačo. Še preden je sklenil, kako bi začel, je mati postavila predenj skodelo kave.

Jaka je hitro mešal in ves v zadregi brodil z žlico po dnu, kakor bi iskal nestopljenih koščkov sladkorja. Mati je prisedla na drugi vogal mize in ga gledala. »Ali vas je bilo mnogo v Kraguljnici?« ga je vprašala, da je pretrgala sitni molk.

»Pol tovarne. Fantje, dekleta, možje; tudi dosti žená je bilo tamkaj.«

»No, in so noreli do jutra«, je Špela pikro pripomnila.

»Noreli«, je jezen pograbil Jaka materino besedo. »Nič noreli; veselo se imajo, ko je denarja na pretek! — Veste, da so kar z mlinarji plačevali. Jaz sem pa svaljkal tistega bore kovača po žepu in bi bil o Marijah že doma s to revščino. Pa so me pridržali in mi naveli.«

»Jaka, ni lepo in ni prav, da je fant s kmetije za prisklednika fabričanom. Mene bi bilo sram.«

»Saj je bilo mene tudi. Vlečemo in vlečemo, denarja pa nič.« — Jaka je premolknil, gledal v mizo, matere si ni upal pogledati v oči. Nato je kar zavrelo iz njega: hripavo, zadirčno in vendar takó plašno: »Mati, tudi jaz pojdem v tovarno!«

»Za Kriščevo voljo, Jaka, ali so te otrpili?« je vzkliknila mati.

»Nič me niso otrpili. Trapast sem jaz, ko garam na gruntu in nisem imel mlinarja v žepu od kdo ve kdaj že ne. Fabričani le osem ur delajo, pa imajo denar, zdravnika in bolnišnico pa še penzijo povrh. Mati, jaz pojdem. Koj jutri se zglašim in vzeli me bodo. So bili tudi mojstri v Kraguljnici in so mi obljubili, da me priporoče.«

Mati je težko hodila po sapo, tako jo je to potrlo. Lep čas sta oba molčala, dokler ni pritekla materi solza; nato je spregovorila. »Jaka, otrpili so te! Ko bi te slišal rajni oče, bi se od žalosti v grobu obrnil. Ta preklena Kraguljnica! Pomisli, da je košnja pred durmi. Mi, na gruntu, naj spravljamo s hlapci, z najemniki, sin z grunta bo pa pometal po tovarni. Ali se ti meša?« Kocjanka si je s predpasnikom otrla oči, zalite s solzami.

»Mati,« je poskusil Jaka bolj rahlo, »nič se ne bojte! Hlapca vam plačam, sam pa tudi še poprimem za kako delo. Saj mi bo časa dovolj.«

»Jaka, že vem, kako plačujejo taki fantje hlapce! Ti vidiš samo tiste mlinarje in slišiš vrišč in ples in žirendaj. Vsega drugega ne vidiš. Ali ne veš, da so bili ob zadnjem štrajku že v enem tednu vsi suhi ko cerkvena miš in so hodili od kmeta do kmeta, da jih ni bilo od hudega konec? Ti, kmet, imaš pa svojo streho, jesti dovolj, nihče ti nima pravice ukazovati, gospodar si in gospod. Ob najlepšem vremenu vrže koso na tla in leže v senco, če se ti zahoče, in ni ga kralja ne papeža, da bi ti rekel: Ne smeš! Vidiš, sin, to je kmet. Gospod je! Če nam gre sedaj trda za denar, se bo že kako prekomatalo. Ko bi bili kmetje tako skupaj držni, kakor niso, sin moj, nebesa bi bila na gruntu.«

Kocjanka se je vsa razvela in bistro gledala sina, ki ji je umikal oči in ni vzdržal nje-nega pogleda. Brez besede si je potegnil klobuk na glavo, vstal in šel. Med vrati se je toliko obotavil, da je napovedal: »Kar sem sklenil in kar sem obljubil, to bom tudi storil. Jutri pojdem.« Jezno je zaloputnil vrata in odšel v hlev.

Mati je obsedela na klopi, da se je tiho izjokala. Nato je šla po delu, zinila pa ni nikomur besede o tem, močna žena. In vendar je bil ta dan tako neskončno dolg in tako puščoben, da so vsi stežka čakali noči.

II.

Drugi dan je Jaka sedel na kolo in se odpeljal v uro hoda oddaljeno tovarno. Tam je stala pred vrati pisarne gruča moških in še več žensk. Ko se jim je Jaka pridružil, so vsi za hip utihnili in se ozrli po njem. Jaku je bilo nerodno. Vsi obrazi so bili shujšani, iz oči mnogih je gledala lačnost. Sam pa je bil ves zareč od zdravja, plečat in rejen. Poskusil je

tega in onega ogovoriti, pa mu je bil vsak silo kratkih besedi. Zato se je Jaka oddaljil od gruča in si prižigal cigareto za cigareto. To čakanje ga je bolelo. Če je hitel mimo njega uradnik, inženir, predelavec, ga še pogledal ni.

Po dolgem čakanju je vendarle stopil na prag mlad gospod in najprej zaklical Jakovo ime in priimek. Vsa gruča delavcev se je zgnila in mrko pogledala za njim, ko je stopil čez prag. V pisarni so mu povedali, da je sprejet. Delal bo na dvorišču in v skladišču, ker je močan in je treba večkrat težke teže dvigati in prekladati. Začetna plača bo dnevno po štiri kovače, seveda se odbije zavarovalnina, bednostni sklad in druge dajatve.

Jaka je ves rdeč prišel iz pisarne. Vse oči čakajočih so se srepe in nevoščljivo ozrle vanj. Jaka je rinil skozi gručo in nekam prevzetno povedal: »Sprejet sem!« Kar tik njega je zaklel bled fant: »Prekleti kmet, ki hodi nam odjedat kruh.« — »Fej!« mu je pritrdil sosed.

Jaka je slišal; kar zagomazelo mu je po hrbtu. Ni vedel, ali od sramu ali od jeze. Planil je na kolo in zbežal iz tovarne domov. Ko so sedli k obedu, je trmasto povedal: »Sprejet sem!« Micka je vrgla žlico na mizo in mu zabrusila: »Prismoda! Sram te bodi!« Šinila je kvišku in ni več zajela. Mati jo je pogovarjala: »Pusti ga in jej.«

»Nočem«, je rekla in odšla v kuhinjo. Tudi drugim je pošla vsa slast do jedi. Naglo so odmolili in se razšli. Jaka je nekaj malega brnjel krog hiše, a delo mu ni šlo od rok. Micka je sama okomatala konja, zapregla in skočila na voz, da gre po lucerno za živino.

»Počakaj, pojdem s tabo!« se je otajal Jaka.

»Te ne maram!« je zaklicala sestra z voza in počila z bičem, da je zapravljenček burno oddrdral z dvorišča.

»Trma, le počakaj, ko boš videla denar in židano ruto, ki ti jo za primojdevet kupim še ta mesec, se ti jeza hitro izkadi.« Tako se je tolašil Jaka. Zalegla mu pa taka tolažba ni. Popoldan se je vlekel in pri večerji so vsi molčali ko zid krog njih.

Ko je sin zjutraj odhajal v tovarno, mu je mati pripravila v kanglico obed za opoldne.

»Le pestuj ga, negódnika«, se je jezila Maruša, ropotaje pomivala in brundala in godrnjala: »Grunt zapašča in tišči v tisto

smrdljivo fabriko. Bog ima dolgo šibo. Preteto ga bo še potipal, preobjedenca nehvaležnega.«

»Potrpimo in molimo, Maruša, da bi mu izprosila sveta Katarina pravi um in pravo pamet.«

»Še to. Človek bi ga tepel, da bi se mu koža luščila. In bi ga, če bi ga le zmogla. Z grunta pa v fabriko! Edini sin! Da ga sram ni, sram!«

In tako je bilo ves božji dan. Kjer so trčili pri delu ali jelu skupaj, sama jeza in hudovanje na Jaka. Pastir Jožman, ki je vedno molčal, celó ta je pri južini spregovoril in vzdihnil: »Mar bi bili mene vzeli v tovarno!«

»Tebe, tebe, reva brez vsega, prav imaš«, ga je pohvalila Micka.

Ob petih se je Jaka peljal iz tovarne. Na kolesu je bingljala prazna kanglica in pozvanjala. Blizu doma je zagledal v Župančevem zelniku Reziko. Prislonil je kolo ob verejo in stopil do zelnika.

»Ali nabiraš, Rezika?«

Rezika je vrgla perišče pesnega perja v jerbas, mimogrede pogledala Jaka in se spet hitro sklonila v delo.

»Imaš tako zadrego, kaj?«

»Kmetje imamo vedno zadrego, ne postopamo pri belem dnevu ko vi, fabričani.«

»No, nikar ne zabavljaj. Kmet noč in dan gará in nič nima. Lej, meni so pa zapisali po štiri kovače na dan.«

»Maram za tiste kovače, ko pa vsi fabričani skupaj nimajo svetá za tole našo njivo.«

»Kaj bi svet, ko nič ne nese!«

»Nič ne nese? Kdo je neki tebe raznesel, da si ko hrast, če ne grunt? O, saj vse vem. Tista preklicana Jema se ti je v Kraguljnici vtaknila v srce. Od neslanega kofeta živi. Zato je taka, da se skozi vidi, kakor skozi njene pajčevinaste cunje. Le kar za njo, Jakal!«

»Rezika, kaj nisva več prijatelja?«

»Nič več, da več. Z grunta sem in ti tudi. To je za skupaj. Gruntarska in fabričan, nak! Le Jeme se drži, saj se je v Kraguljnici dosti smukala krog tebe.«

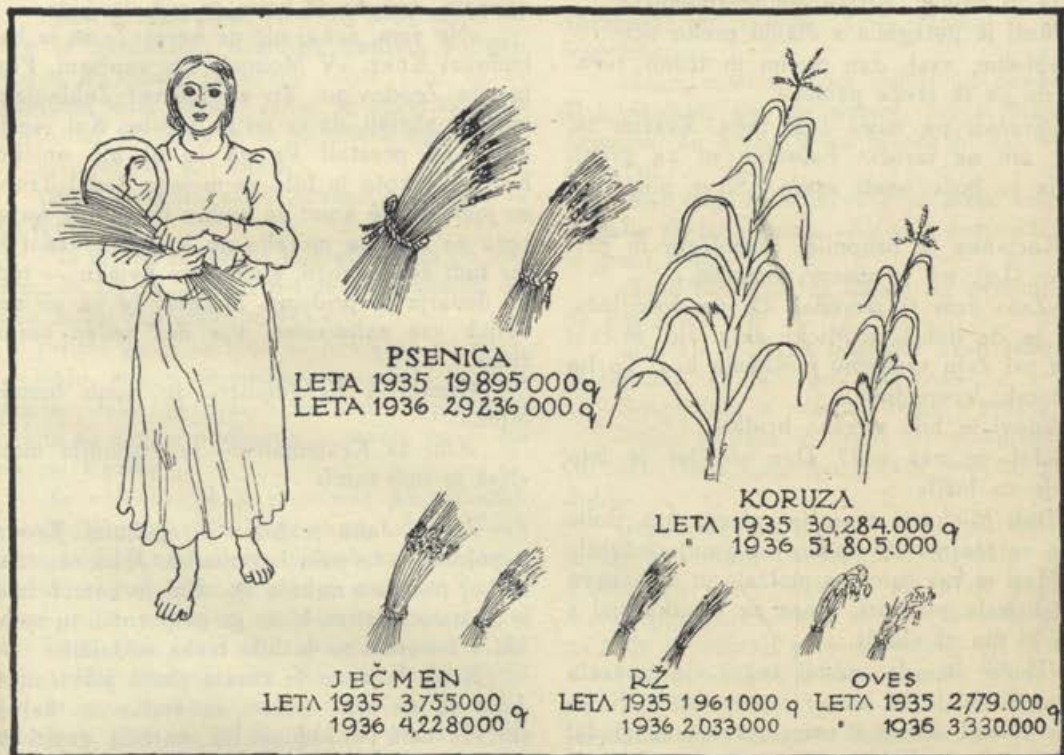
Rezika, ki jo je vsa vas in vsa žlahta imela za Jakovo nevesto, je pomašila nabrano zelišče v jerbas, zadela težo na glavo kakor igračo in šla. Jaka je moledoval: »Rezika, lepo te prosim...«

»Vsaka pesem se izpoje. Lahko noč pri tvoji 'preklici'!«

Jaka je obstal pri vereji in gledal za njo, ki je šla z rokami, uprtimi v boke, ko kraljica po svoji zemlji. Srce se mu je burilo in ga bolelo. Zajezdil je kolo in ves žalosten počasi vozil proti domu. Njegova vožnja je bila vsa zvinkana, kakor bi bil potoglav. Srečeval je sosede, ki so se s kosami na rami vračali s travnikov. Saj so ga pozdravljali. Toda Jaka je občutil te pozdrave čisto po svoje. Zdelo se mu je, da iz vsakega zveni posmeh. Pritisnil je na nogavnike kolesa, da bi jim prej utekel. In zares je pozabil na posmeh sosedov, toda Rezika je šla za njim in mu očitala „preklicó“ Jemo ter mu odpovedovala ljubezen. Od žalosti se je raztogotil in zagrozil, da bo po prvi denarski šel nalašč v Kraguljnico in bo plesal samo z Jemo, da bodo jeziki imeli kaj opravka. Nalašč, pa čeprav ne maram te blede sušice.

Ko je privozil domov na dvorišče, je klepal koso Knezov Janez. S Knezi so si bili v

botrinji. Micka je vrdevala, Maruša bila pri prašičih, pastir Jožman je nosil materi vodo v kuhinjo. Jaka se je začudil in prestrašil. Pozdravil je, vsi so mu mimogrede odzdravili in hiteli za delom. Edino pastir je postal s praznim škafo v roki, pokazal Jaku bele zobe, se zarežal in z glavo pomignil proti Knezovemu na klepišču: »Viš, ga že imam!« Jaka se je zazel samemu sebi tujec, gostač v rodni hiši, ki je že njegova, dasi mu mati še ni izročila. Šel je za hišo, legel pod tepko in poslušal udarce Knezovega na koso: klep, klep, klep! »Kakor bi mi po glavi nabijal. Naj ga vrag!« Planil je kvišku in šel v polje, da bi bil sam. Zoreče klasje je v rahlem vetrcu zvenelo, iz trave so ga začudeno gledale cvetlice. Tu in tam je zapel vrisk senosekov. Jaku je pa šumel po nenavajenih ušesih hrup in sirena tovarne. Hodil je po svoji zemlji, a v grmu ga je ošteval ptič kosce in se mu rogal: »Gostač, gostač, gostač.«

Letina v Jugoslaviji. Naša letina že več let ni tako dobra kakor lansko leto. Medtem ko smo leta 1935 pridelali le 19,895.000 stotov pšenice, smo leta 1936 pridelali 29 milijonov 236.000 stotov, torej za 10 milijonov sto-

tov več. Še večja je bila žetev koruze, ki smo je pridelali 51,805.000 stotov (1935: 30,284.000). Ječmen je dal 4,228.000 stotov (3,755.000 stotov), rž 2,033.000 stotov (1,961.000 stotov), oves 3,330.000 stotov (2,779.000 stotov).

III.

Tisto nedeljo popoldne, ko je Jaka potegnil prvo plačo in imel v žepu tri lepe, čisto nove mlinarje, kakor jim zares ni bil še nikoli gospodar, je prišel obiskat še mater Špelo boter Knez.

»No, hvala Bogu, lepo si spravila seno.«

»Zares, hvala Bogu in tebi, boter, da si mi dal fante. Kako hitro so podrli vso travo! Presneto jim reže kosa.«

»Nič ne rečem. Kar dobro se jim odseda delo.«

»E, kaj se ti mara. Tri imaš, jaz pa enega in še ta mi je ušel.«

»Kje pa je Jaka?«

»Kje? V Kraguljnici. Saj veš, da se jim mora zahvaliti, ker so mi ga izpleli in potisnili v tovarno. Oh, tale naš Jaka!«

»Škoda, škoda! Tak fant in ti gre v tovarno. Ko bi bil bajtarski, ali ko bi jih imela ne vem koliko, prav, naj bi šel. Toda s takega grunta in edinec. Ali se mu je zbledlo?«

Mati je potegnila z dlanjo preko oči.

»Molim, vsak dan molim in trdno verujem, da ga še sreča pamet.«

»Srečati pa mora tudi tebe. Svarim te, nikar mu ne izroči. Fabričan ni za grunt. Zemlja te hoče imeti vsega. Sicer pojde po zlu.«

Kocjanka je osupnila, pomolčala in pri-trdila: »Lej, na to nisem pomislila.«

»Zato sem ti povedal. Če ne spregleda, bolje je, da dobiš za Micko zeta. Ho, Micka, saj je pri delu vsakemu moškemu kos. To bo gruntarska gospodinjal!«

Vdovi je bilo strašno bridko.

»Joj, in naš rod? Dve sto let je isto pisanje na hiši!«

Tudi Micka je tvoja in rajnega kri. Bolje je, če se pisanje spremeni, ko grunt pogubi!«

Mati je vsa žalostna molčala in z raskavo roko brisala po mizi. Knez se je ukvarjal s pipo, ki mu ni vlekla.

»Hudo je, da nikoli tega«, je povzela Špela. »Hujše je to, kakor rajnega smrt. Kako me je tolažil, ko je z enim očesom že gledal na drugi svet: »Nič ne maraj, Špela! Jaka je že pod vrhom, priden je, delal bo in imela boš komu izročiti. Le nič ne maraj! Vse bo prav in dobro.« Takole me je tolažil, revež, sam tako tolažbe potreben. No, in sedaj se mi sin sprevrzel! Zares, jeseni sem se namenila, da mu

izročim. Naj vzame Župančevu Reziko. Sodim, da bi bila kar pravšna.«

»Kakor nalašč. Pa menda še ne veš, da sta se razšla?«

»Razšla? Nič ne vem.«

»Rezika pravi, da fabričana noče. Oponaša mu pa tisto Jemo, češ da veseljači in pleše z njo.«

»Kaj poveš? Jemo? Tisto trlico ubogol! O, otrapale so ga; saj sem rekla, da so ga. Te nastave take! Seveda, pijača in ples in prilizniti se ti znajo! O, boter, v solzah bi se utopila!«

»Špela, nič ne obupuj! Drži grunt, Rezika ima Jaka še vedno rada, le verjemi; Jaka tudi nima desk na očeh, da bi ne spregledal. Preskušnje so preskušnje.«

V hišo je stopila Micka. Pogovor je krenil drugam: na košnjo, žetev in na gospodarstvo. Mati, boter in Micka, ki se jim je pridružil še Knezov Janez, so se pomenkovali o gospodarstvu in je trdni boter Knez izpodbijal vse ugovore, češ da je kriza in nič drugega.

»Ne vem, zakaj nič ne berete?« se je kar hudoval Knez. »V Mohorja ste zapisani. Prebirajte Zgodovino. To so bukve! Zaklenjene imam v skrinji, da se mi ne izgube. Kaj vse je kmet že prestal! Pa ga le ni nič uničilo. Kakšna lakota je bila za mojega deda! Travo so jedli. Pa je kmet še vedno tisti, brez kate-rega ne živi ne mravlja ne kralj. In sedaj je les tudi že poskočil, živina gre kvišku — tudi do denarja še pridemo. Seveda, če pa ob nedeljah vse zaluksamo, kar čez teden zaslu-žimo...«

»Kakor v Kraguljnici«, je jezno brsnila Micka.

»Oh, ta Kraguljnica!« je vzdihnila mati. »Naš je tudi tam!«

Zares, Jaka je bil v Kraguljnici. Zgodaj popoldne je že pela harmonika. Jaka resnično ni kaj posebno mikalo tja. Kaj je hotel? Imel je mlinarje, tistim, ki so ga priporočili in spravili v tovarno, se je bilo treba oddolžiti.

Krog Jaka se je zbrala gruča fabričanov. Jaka je naročal štefan za štefanom. Šel je skrivaj celó v kuhinjo in naročil gnjati in klobas za vso mizo.

»Živijo, Jaka!« so trkali veseli tovariši.

»Vidiš, Jaka, sedaj si naš«, mu je začel pridigovati mlad fant v progasti, čisto sodobni srajci in novih pumparcah. »Drži se nas in vsi držimo skupaj pa bomo kmalu spet štrajkali.«

»Zakaj?« ga je Jaka skoraj plašno porabaral.

»Zato, ker imaš ti in imam jaz in še mnogi drugi, ki smo prišli pred kratkim v tovarno, samo po štiri kovače na dan.«

»Za začetek je že nekaj, ali ne? Še nikoli nisem imel toliko denarja, kakor ga imam danes.«

»Jaka, ti si še cel kmet. Ali veš, koliko ima direktor? Koliko inženirji? Ali vidiš, kako sem ožgan pod vratom od varjenja?« Fant je odpel srajco in pokazal kakor od sonca ogorelo kožo.

»Kaj pa kažeš gosli pri takem delu? Pa si srajco zapni!« se je ponorčeval mojster, ki je sedel ob Jaku.

»Tako je«, se je zasmel Jaka.

»Kmet!« ga je oščipnil spet mladi delavec.

Jaka je že grela vino. Kmečka kri je že vrela v njem, da je udaril ob mizo.

»Pusti mojega kmeta, če ne, saprabolsko...« Jaka mu je pomolil pest pod nos.

Tedaj so zahrumeli še drugi krog mize. Na hrup je harmonika utihnila; dekleta so priskočila do mize, potegnile fanta proč in se pomešale med pivce. Jema je spretno ujela prostorček ob Jaku in se stisnila k njemu.

»Ali mi boš kaj napil?«

»Na!« je Jaka sunil kozarec prednjo, še ves jezen.

»Na dobro zdravje!« je segla Jema po kozarcu in izpila. »Kako me je ples užejal! — Jaka, sedaj zapleševa midva.«

Prijela ga je za roko in povlekla od mize.

»Alo, godec, mazurko!« je velela harmonikarju. Jaka je plesal in lovil z močnimi rokami to tanko podlasico, s srcem pa je bil ves pri Reziki.

»Še valček«, ga je poprosila po mazurki.

»Ne bom plesal«, jo je skoro odrinil Jaka in šel nazaj k mizi. Jema kajpak za njim. Jaka psovke »kmet« kar ni mogel požreti. Poplakoval jo je z vinom, stisnil večkrat skrivaj pest in z očmi iskal tisto progasto srajco, ki se je vrtela med plesalci. Najrajši bi bil planil izza mize, pograbil tistega fanta in ga tako treščil za plot, da bi vse planke zaječale. Ni smel. Na tovarštvo so mu napivali. Zato se je krotil s pijačo, plačeval, da je teklo od mize. Jema se ga je držala ko klop. Tudi sama je pila, da ji je blede lice žarelo. Kakor je bil Jaka korenjak, ga je vendarle zmoglo. Sram ga je bilo. Previdno se je izmotal iz gneče, ki

je bila vsa vinska. Jema je opazila in smuknila za njim. Zunaj ga je ujela in mu ukradla poljubček. Jaka si ga je z rokavom izbrisal in izginil v temo.

Prvič v življenju ga je po cesti zanašalo. Doma se je zaletel v bangar, ko je tihotapil v kamro. Namesto križa je zaklel, ko je kar zviška štrbunknil v posteljo.

IV.

Ko se je družina zjutraj zbrala pri kosilu, je Jaka komaj dvakrat zajel žgancev in je že položil žlico. Tako kosmato mu je bilo grlo, da mu kar niso in niso šli. Micka je pomežiknila Knezovemu in rekla:

»Lej ga no, ali ste imeli v Kraguljnici kar celo svatovščino, da se ti žganci tako upirajo?«

Jaka jo je srepo pogledal, mati je namerila Micki z žlico in resno velela: »Molči in ne zbadaj!«

Vsi so umolknili, le žlice so zvrstoma skrabale po skledi. Toda Micka ni dolgo vzdržala.

»Jaka, mati so spet dobili od davkarije. Daj, priskoči jim na pomoč, ko si tako pri denarjih. Za hrano in za hlapca bi dal, kakor si grozil.«

»Kaj tebi to mar?« jo je jezen napadel Jaka in gledal v mizo. »Ali si ti gospodar? Ali ie grunt tvoj?«

»Tvoj tudi ni. Jaz delam na gruntu, ti si pa gostač.«

»Jezik!« je Jaka pogledal krog sebe, kaj bi zagrabil, da bi vrigel v sestro.

Gospodinja je odločno segla v prepir:

»Moje je, hiša in grunt. To si zapomnita. In tiho! Oba! Kdor bo grunta vreden, ga bo dobil.«

Gospodinja se je sama sebe ustrašila, ko je izrekla zadnje besede, ki so bile očitna grožnja za Jaka. Zato je sin divje pogledal mater, pograbil klobuk in brez besede skočil na kolo in oddrvil proti tovarni.

Nekaj časa mu je samó šumelo in vrelo po glavi. Iz Kraguljnice je še kričal za njim tisti fant: Kmet, kmet! — Od mize mu je pelo: Gostač! gostač! — In celó mati! Grozila mu je, da bi utegnili biti ob grunt — on, Jaka, edini sin. Pritiskal je kolo, da je kar divjal po cesti. Kakor se mu je prej zdelo, da se je v tovarni že dokaj udomačil, je bil danes vsem, tudi samemu sebi tuj. Delavci so večinoma tihi

in mrki vreli v tovarno. Sirena je glušeče piškala, zakasneli so spešili korake, za vhomod so se naglo razpršili po oddelkih. Sirena se je drugič oglasila, zatvornice so se odprle, voda je zabučala na turbine, mojstri so prijeli za vzvode, kolesa so pograbila jermena, vse se je zagibalo, zasičalo in zahrumelo. Vsak delavec je onemel, postal je majhen zobček v kolesju, na videz čisto brezpomemben, sam ubog strojček, ki ga je gnala skrita, strašna sila in mu strla slednji utrinek svobodne volje.

Jaka je delal na prostranem dvorišču in nakladal težke tovore. Od prepite noči mu je pot lil curkoma po obrazu. Žeja ga je mučila. Oprezoval je, da je skočil za vogal in prišel do vodnjaka, kjer si je skrivši prižgal cigareto. Samo za dva dima. Prav tedaj je prineslo mimo mladega uradnika.

»Ali ne veste, da je kaditi prepovedano? — Lenoba, marš k delu! Še enkrat, pa boste sfrčali na cesto.«

Jaka je skokoma, kakor plašen šolarček, stekel k tovorom. Tovariši so se mu smejali in privoščili. Vsaj Jaka si je tako razložil. Ta sramota, da ga zaradi požirka vode in nekaj dimov tako ošteje, in tak fantalin! Lenoba mu je rekel, ko dviga in premetava za dva, za tri; s smrkavcem ga je Jaka ozmerjal sam pri sebi. Vse dopoldne je jezen molčal in treskal bremena na vozove. Tudi opoldne se je umaknil tovarišem in v samotnem kotu praznil materino kanglico. Popoldne mu je nekoliko odleglo, vendar je še vedno živo čutil, da je tujec. Težko je čakal, da se oglasi sirena in jo naglo pobere domov.

Ko je privozil na dom, ni bilo nikogar pri hiši. Celó matere ne. Zato je stopil in pogledal v hlev. Oba konja sta veselo zarezgetala. Zlasti Luca, ki jo je, lepo kobilico, sam zredil. Vprašujoče ga je gledala in kopala s prednjo nogo.

»Prosiš, Lucka moja, prosiš, pridna, pridna«, jo je tapljaj Jaka po lepo vzbočenem vratu. Hitro je poiskal v žepu kosce kruha. Lucka ga je veselo pohrampljala, še tiho zarezgetala, poprosila z nogo in mu sama

vohala po žepih. »Ali ti je dolgčas po meni?« jo je Jaka božal. Spet je zarezgetala in mu potrdila.

Tudi krave so mrčale in ga gledale z velikimi očmi. Jaka je šel pred hlev in zagrabil naročje detelje ter jim nametal po jaslih. Teliček je poskakoval od veselja, da je rožljala drobna veriga. Jaka je stal sredi hleva in se ni mogel nagledati. Vsa teža je padla z njega. Ropot in šunder tovarne se mu je zadel ko daljne, hude sanje. Še je stopil k Lucki, jo gladil in nato poiskal ovsu ter ga nasul konjema. Sproščen in židane volje je šel na vrt. Tako je bil vesel, da bi bil najrajši objemal vse: tepko, jablano, stari oreh. Tudi vrabce, ki so živkali na orehu, je pozdravil in jim vršel drobtinic iz žepa. Nato jo je mahnil po kolovozu v polje. Pa ne tja, kjer je vedel, da delajo. Sam je hotel biti, da se nadiha vonja razoranih njiv za ajdo, da se naučije tihega pošumevanja v travi, ki je vsa sočna in vesela življenja poganjala v otavo. Veselilo ga je, da bi pokleknil in poljubil to lepo, sveto zemljo, to prečisto božjo delavnico...

Počasi se je Jaka vračal. Opazil je, da se je iz dimnika pokadilo. »Mati!« je pomislil. Podvizal se je, da jo dobi še samo.

»Mati, nekaj vam moram povedati.«

»No, kaj?« je Špela ljubo vprašala, dasi je bila ves dan v skrbeh zaradi zjutranjega spora.

»Mati, jutri pojdem po delavsko knjižico. Za ves svet me ne spravijo več v tovarno.«

Spominska plošča na Sketovi rojstni hiši v Mestinju, odkrita 8. avgusta 1937.

Materi je padla kuhalnica iz roke, objela je sina in ga poljubila, dasi ga ni več, odkar ga je nehala devati v zibko.

»Oh, tale naš Jaka«, je ponavljala, ko se je od veselja topila na sinovih prsih.

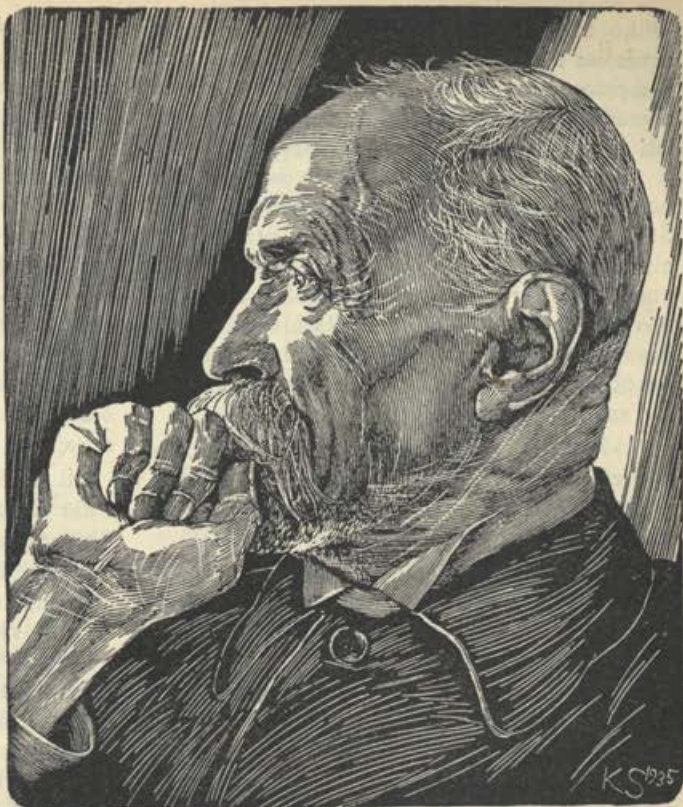
• • •

Za v nedeljo je mati Špela pripravila grmado cvrtja in kupila barilček vina. Vse skrivaj in vse je dejala pod ključ.

Popoldne tiste lepe nedelje so začeli prihajati k Jakovim v vas kar po vrsti: boter Knez, Županec, nato Knezovi fantje, nazadnje še Župančeva Rezika, ki mu je tisto uro, ko je zvedela, da je Jaka spet kmet, odpustila 'preklico' in fabriko.

»Lej, Špela, kakor bi se bili domenili«, je namigoval Knez materi in se potajeval, čeprav so vsi vedeli, da jih je zvalil boter. Veselo so prigriznili, da je grmada cvrtja kar kopnela. Šalili so se, si nagajali in si jih robili, da se je strop od smeha tresel. Nazadnje je pa iz nagajivega pomenka nastal resen domenek, ki je končal tako, da pojde Micka h Knezovim, Rezika pa k Jakovim za mlado.

Pastir Jožman, ki je sedel na zapečku in se pošteno namašil s cvrtjem, se je veselo zakleščil, potegnill orglice izza srajce in jih začel

Tomaž Masaryk, ustanovitelj češkoslovaške države ter njen prvi predsednik, je umrl v gradu Lany pri Pragi dne 14. septembra 1937.

narejati tako, da sta nazadnje še boter Knez in Špela pohodila počasno polko in so se jima vsi smejali in ploskali. Boter je pribil peto ob tla in zaklical: »Otroci, grunt ima korenine do pekla! Drži se ga!«

Muha trepetalka in še marsikaj.

Franc Pengov.

Dijaški skavti so taborili nekaj tednov v Kamniških planinah. Bilo je dopoldne, jasno, čudno krasno vreme. Cela truma mladih fantov je stala okrog Erjavca, bolje okoli drobnogleda, ki ga je imel s seboj. Erjavec je bil namreč ugledal metulja lastovičarja in po četrturnem lovu ga je dobil v pest. Ves razgret se je vrnil nazaj.

»Ta me je pa utrudil, ta nagajivec!« je sopihal. Nato je položil prav majčken drobec njegovih kril pod drobnogled — to je bil vzrok gneče okoli njega.

»Oj, Francè, daj, da tudi jaz pogledam! Ali je res tako čudovito lepo?«

»In kako! Čudil se boš! Bajno!«

»Glejte, fantje!« se oglasi zdajci profesor, ki je bil ravno pri njih na obisku. »Večkrat ste že občudovali neznansko velik svet zvezdá, zdaj pa vzbuja vaše občudovanje svet neizmerno majhnih stvari. Le opazujte to metuljevo krilce, kako nežno je zgrajeno. Med vsemi ljudmi ne najdete umetnika, ki bi vam napravil le približno kaj podobnega. To je tista velika razlika: Človeška dela so lepa le

toliko časa, dokler jih opazujete iz določene razdalje; ogledajte si pa na primer najlepšo sliko pod povečalnim steklom, kaj boste videli? Celo armado potez s čopičem vsekrižem. Če si na isti način ogledate najlepši kip, boste našli v obrazu vse polno puščobnih kotanj in izboklin. Če pa položite pod drobnogled kako Stvarnikovo delo, n. pr. preprost listič detelje, nitko pajčevine, metuljevo krilo ali kapljico vode, vam kar sapo zapre, toliko lepoto vidite, povrh se vam razkrije čudovita urejenost. Celó brezverski francoski pisatelj Diderot (izg. Dideró) je rekel: 'Oko ali krilo metulja zadošča, da zmelje bogotajca.'

»Poglejte, gospod profesor, prošim, pogledajte!« zakliče Erjavec, »tamle visi muha v zraku. Menda je obešena, toda nitke ni nikjer videti. In kako čuden glas daje od sebel!«

Vse oči se obrnejo v označeno smer, in kaj je bolj naravnega ko to, da se je preplašena muha pognala v velikem loku štiri metre naprej in zopet obvisela v zraku.

»Bodite čisto mirni! Prezanimiva muha je to. Pravimo ji muha trepetalka. Ali je res obešena, kakor meni Erjavec? To ravno ne. A živalca trepeče tako hitro s svojimi krilci, da lahko stoji na istem mestu v zraku. Podobno gimnastično vajo v zraku lahko večkrat opazate tudi pri postovkah. Ivan, poskusi posneti te živali in pregibaj lakti, kakor bi bile peruti, toda kolikor le moreš hitro! Kolikokrat jih moreš dvigniti v sekundi? Petkrat? Samo petkrat? In lakti te že bole? Ali pa veš, kolikokrat na sekundo dvigne in povesi ta mala muha svoja krilca? Točno 440krat!«

»Joooj!« se čudijo študentje. »To ni mogoče! Sicer pa, kdo neki je mogel izračunati, da ravno 440krat?«

»No, tako težko to ravno ni bilo. Z brnjenjem krilc daje muha približno glas 'a'; za ta glas pa je treba 435 tresljajev v sekundi. — Toda vrnimo se nazaj k prvotnemu razmotrivanju! Če umijete jabolko ali hruško, imate v vsakem kubičnem centimetru tiste vode kakih šest milijonov bakterij. Kjer so tla mokra, kjer je stena vlažna, kjer naše oko ne opazi niti sledu vode, vam odkrije drobnogled cela jezera, v katerih kar mrgoli neznansko majčkenih bakterij. Resničen je pregovor, ki pravi: V najmanjših rečeh je Bog največji. Vsa narava nam nudi za to nešteto dokazov. Vsi ste se že učili rastlinstva. Prvo rastlino ste ozna-

čili na primer za strupeno, drugo za nestrupeno. In vendar ni nikogar med vami, ki bi mogel s popolno gotovostjo razločevati rastline v tem pogledu. A glejte, česar vi ne znate, to krasno razume vsak vol, ne da bi se bil učil. Slavni botanik Linné trdi, da žre vol 276 vrst zelišč, za 218 sort pa ne mara, ker bi mu škodoval. To vam je rastlinoznanec! V drugih stvareh je pa revež, kakor se glasi rek — na vso moč zaboden. — Ali vzemite ovco, ki uživa 387 vrst zelišč, 141 pa se jih previdno ogiblje; v drugih okoliščinah pa je zelo neprevidna in neumna, na primer ob požaru. — In kaj šele kozal! Ta žre 449 vrst, a 126 se jih ne dotakne.

Ko smo včeraj odkrivali mravljišče, ste bili vsi iz sebe: kako čudovito palačo si vendar zgradijo te živalce, polno krasnih nadstropij in hodnikov! A ko bi vi videli stavbo bobra, potem bi šele odpirali oči! Da niti ne omenjam hroščka brezovega zavijača, ki izrezava za svoja jajčeca in ličinke brezov ali leskov list po pravilih višje matematike in vam ga preumetno zviže v okrogel zavoj. Kaj menite, fantje, od kod vedo te neznatne živalce tako čudovite reči? Ali so se jih kje učile? Na kateri visoki šoli? V naravi vam je treba samo odpreti oči, da spoznate brez truda modrost in mogočnost Stvarnikovo v vsej lepoti.

In od kod mala lastovica, ki je ugledala poletí pod slemenom slovenske kmečke hiše luč sveta, meseca septembra ve, da pride čez nekaj tednov mrzlo zimsko vreme in da kaže iti na pot? Reva še nikoli ni videla zime. Kdo ji pove, da pride? Ali vam ne prihaja nehote v spomin nauk Zveličarja o nebeškem Očetu, ki skrbi za lilije na polju in za ptice pod nebom? In lastovka gre na pot. A kam naj gre? Kje je jug?

Ti, Strle, seveda lahko določiš južno smer s pomočjo kompasa ali tudi žepne ure, ki ima pripravo za to. Toda lastovica nima ne kompasa ne ure, pa se vendar loti drznega poleta, in ko preleti nekaj tisoč kilometrov, dospe v Afriko, ne da bi se zmotila. Kdo ji je kaži-pot? — In od kod ve naša komarica, ali recimo kačja pastirica, da mora izleči svoja jajčeca v vodo, kajti samo tam se morejo razviti, a starki sami se bojita vode, ki bi jima le obtežila krila. — In od kod ve mala želva, ki je pravkar prilezla na vročem pesku iz jajca, kje je morje? A jo vendar takoj, ko se izleže, ubere brez premišljevanja naravnost

proti morju, ki ga ni še nikoli videla in ki je zanj časih razmeroma zelo daleč...

No, pa vprašajte našega Milenka, ki je živel dalje časa na Hrvatskem, kaj je našel večkrat v hrčkovih rovih?»

»Teža nam ni še nikoli pripovedoval« zakličejo vsi dečki.

»Bil je izvrsten plen, ki sem ga časih našel, kadar sem izkopal rov«, je pripovedoval Milenko. »Nič ne bom pretiraval, toda najmanj po 5 kg žita je bilo časih v rovu. Ali, čudno: konica vsakega zrna je bila odgrizena.«

»O, to smo se pa že učili!« mu seže Sajč v besedo; »hrček odgrizne zrno tam, kjer je kalček, zato da v njegovi shrambi ne more vzkaliti.«

»Vi ste se tega učili«, pripomni profesor. »Vi pač, toda kje se je učil hrček? — In čujte še drug zgled! Pišče komaj pomoli kljunček iz jajca, že išče zrna; mala račica je takoj izborna plavalka. Materi je ni treba pitati niti en dan. Zakaj ne? Ker jih je po navadi toliko, da bi jih starši ne mogli prehraniti. Kdo pa uči piščeka, da gre précej prvi dan za svojim

živežem, medtem ko morajo ptice, ki ležejo manj ja,ec, kakor na primer golobje, nekaj časa sami pitati svoje mladiče? Ti zmorejo to ralogo, ker imajo malo mladih. In povejte mi, ali ste že opazovali raco, kako poteza s kljunom preko svo,ega perja?»

»I, seveda! Tako dela, kadar se umiva.«

»Ej, to ni nobeno umivanje! Raca ima le posebno tolščno žlezo; s to tolščo se maže, da ne more mokrota skozi perje, da se torej ne prehladi in da se laže drži na vodi.«

»Av, av!« zakriči v tem hipu Jurče in skoči v stran, kakor bi ga bil pičil modras.

»Kaj pa ti je? Ali se ti je zmešalo?«

»Oj, velik netopir! Kmalu bi se mi bil zakadil v lasel!«

»Netopir ob belem dnevu? Otroki! Najbrž je bil kak vrabec. Toda glejte, tudi za netopirja je nekdo krasno poskrbel. Da ne postanejo njegova kožnata krila krhka, mu izloča žleza ob nosu neko olje, s katerim si maže letalno mreno. Od kod 've netopir, da je to delo koristno? — Zato pa, mladci, odprite oči, kadar hodite po čudovitem bójzem svetu!«

Pred velikim sodnikom.

Sonja Sever.

V sončno zeleni dolini je stal ob šumečem potoku velik mlin. V njem je živel mlinar, ki je bil tako pohlepen, da ni privoščil niti sebi niti svojim hlapcem in deklam pravega počitka. Delalo se je venomer in tudi mlinsko kolo se ni smelo nikoli ustaviti, niti za trenutek.

Zgodilo pa se je neko noč, da je potok od silnega dežja narasel v pravi hudournik in odnesel mlinsko kolo. Skopega mlinarja je hotelo raznesti od same jeze. Koliko dragocenejšega časa je zgubil!

Ta dan je bilo v mlinu, kakor da se je sam zlodej selil pod njegovo streho. Od zgodnjega jutra do pozne noči ni bilo slišati drugega kakor jezni mlinarjev glas. Psovke so padale kakor gosta toča, ki jo prižene vihar. »Zabit osli! Neumne, blebetave gosil Hinavske mačke! Zvite lisice! Kradete kakor srake!« Tako in še huje je zmerjal gospodar hlapce in deklev dan.

V mlinu je šlo pri takem zmerjanju seveda vse še bolj narobe. Hlapci so zvečer pozabili zapreti hlevska vrata, deklev so pozabile na

kurnik, celó dvoriščna vrata so ostala na stežaj odprta.

Bila je temna noc. Ko je vse že spalo, sta nemudoma prigagali mlinarjevi goski k oslu v hlev. Bili sta videti zelo razburjeni. »Si slišal, prijatelj,« sta glasno gágali, »kako že ves dan zlorablja mlinar tvoje pošteno ime? Ali nisi prav nič užaljen, ko vidiš, kakšna krivica se ti godi? Ali si to za svoje pridno delo zaslužil?«

Ia, ia!« je tožil osel. »Seveda sem slišal in zelo me boli, ia, ia! ali kaj bi?« In debela oslovska solza se mu je utrgala od žalosti v obeh in padla na kopito.

»Kaj bi, kaj bi?« sta se jezili goski, »sedaj govoriš, kakor da si res zabit osel. Medve greva in se pritoživa, da, pritoživa se, ker tudi medve sva užaljeni, hudo užaljeni. Prosim te, mar nisi slišal: ‚Blebetave gosi‘, celó, ‚neumne gosi‘ je kričal glasno pred vsem svetom. Ali ni to strašno? Ne, tega nikakor ne dovoliva: Pritožili se bova in zahtevali zadoščenje.«

»Tako jel!« je z rezkim glasom zahreščala sraka, ki se je hipoma znašla na oknu in

slišala razgovor. »Prtožili se bomo, in sicer pri naši veliki sodnici, pri gospe sovi, ker naših poštenih imen ne smejo uporabljati za psovke.«

»O, prijateljica srakal« sta veselo pozdravljali goski črnobelo ptico. »Da, tudi tebe je grdo žalil.«

»Najgrše psovke so padale prav na moj račun«, se je jezila sraka. »Kradete kakor srake, je mlinar zmerjal dekile. Mar ni to dovolj, da sem lahko užaljena do smrti in da stopim takoj pred najvišjo sodnico in zahtevam, da se mi vrne moje pošteno ime?«

»Seveda, seveda!« sta glasno pritrjevali goski.

»Mijav, mijavl« se je nenadoma zaslišal mil jok z dvorišča in prav kmalu je prijekala v hlev še mlinarjeva mačka.

»Kaj pa ti, muca?« sta sočustvovali goski, »pa ne, da bi bila tudi ti užaljena?«

»Mijav, mijavl« je jokala muca. »Kaj bi to, če bi me samo žalil! Še brco sem dobila povrh. Joj, kako me boli! In vse to v zahvalo, ker sem jim polovila vse miši. O, da bi vedela pot, takoj bi se šla pritožiti!«

»Nič ne jokaj, muca,« zahrešči sraka z okna, »jaz vas popeljem še nočoj k naši veliki sodnici. Ste za to, da gremo takoj?«

Goski sta glasno začigali od zadovoljstva, mačka je pritrčila z mijavkanjem, le osel je bojazljivo gledal okrog sebe.

»Osel, kako si neumen!« sta se zopet razjezili goski na dolgouha, ko ga se neki bojiš sredi noči, ko vendar vse spi! Preden se zbudijo v mlinu, smo tako že nazaj.«

»Tako je«, je hrešče pritrčila sraka. Priletela je bliže, sedla na osla in ga začela z ostrim kljunom kljuvati, dokler ni pognala bojazljivca iz hleva na cesto.

Tedaj so se uvrstili v red in korakali proti temnemu gozdu v daljavi. Sraka je vodila. Niso še dolgo hodili, ko so zaslišali iz teme zelo prijazen glas, ki jih je vprašal:

»Kam pa, kam, prijatelji v tej pozni uri?« Goski, ki seveda nista mogli držati svojega kljuna, sta glasno začigali in na dolgo in široko pripovedovali, kam gredo in po kaj.

»O, dragi prijatelji, kolika sreča, da sem vas srečala,« reče glas iz teme, »kajti tudi jaz sem namenjena k veliki sodnici. Tudi meni se je zgodila velika krivica. Mar niste slišali, kako je mlinar kričal o 'zviti lisici'?«

»Seveda, seveda smo slišali,« sta vneto gačali goski, »res, kolika krivica! Kar pojdi

z nami, prijateljica, če nas bo več, bo več zaleglo.«

Lisica se ni dala dvakrat povabiti. Prijazno se je približala družbi in želela vsakemu posebej dober večer. Kar slinje so se ji pcedile, ko je zagledala tako debeli goski; toda sedaj vpricho drugih je morala biti pametna.

Niso dolgo hodili, ko je prišla lisici prav srečna misel na um in je rekla:

»Pozno je že in tako ne bomo prišli daleč. Naši gospodični goski težko hodita. In končno ni niti potrebno, da sploh hodimo. Če bi jaz bila tako srečna, da bi bila osel, bi takoj in z velikim veseljem povabila vso družbo na svoj hrbet. Kaj pravite vi nato, gospod osel?«

Osel ni nič odgovoril, molče se je ustavil in dal dobrodušno svoj hrbet družbi na razpolago. Toliko lepih in prijaznih besed ni še nikoli slišal kakor sedaj, ko so se mu spravili vsi na hrbet. Kar milo se mu je storilo. In nič ni ugovarjal, ko mu je sraka sedla celó na glavo. Za srako, bolj na vratu, se je čvrsto držala s kremplji mačka. Potem sta prišli goski, zadaj pa se je prav udobno utaborila lisica.

»Hijo!« je pognala lisica s svojim košatim repom dolgouhca. Ta je začel pridno stopati. Nič ni tožil, čeprav ga je lisica venomer priganjala in so ga mačkini kremplji hudo boleli. Tudi ni tožil, ko ga je sraka začela prav občutljivo vleči za desno uho, kjer so njene poželjive oči zapazile svetel obroček; tega je vtaknil mlinar oslu za znak v uho. Osel je bil pač pravi osel.

Ko je luna, ki je pravkar vzhajala izza gore, zagledala to prečudno romarsko družbo, se je tako na široko zasmejala, da se ji še danes obraz kar naprej smeje.

Dolgo so romali nočni popotniki tako po prašni cesti. Goski sta se na hrbtu tako dobro počutili, da sta neprestano gačali in izbrbljali vse, kar sta videli in slišali v mlinu. Med drugim tudi to, da je v mlinu vse narobe, odkar je velika voda odnesla mlinsko kolo; da so od samega prepira pozabili zakleniti dvoriščna vrata; da so tudi hlevska vrata samo prislonsjena, kurnik pa, v katerem tudi onedve prenočujeta, da zadnje čase sploh nima vrat — sicer pa je to zelo dobro, ker drugače ne bi mogli danes na pot.

Lisica ju je zelo pozorno poslušala in jima prijazno pritrjevala, pri tem pa je zdaj pa zdaj, kadar jo namreč goski nista gledali, z veliko

slastjo povohala ta dva lepa kosa zgovorne pečenke.

Končno je družba le dospela v temen gozd k razvalinam starega gradu in se ustavila. Visoko v razpadlem stolpu je prebivala gospa sova, najbolj modra ptica in vseh živali sodnica. Sraka je brž odletela k njej in jo prav ponižno prosila, naj se potruži do njih, ker bi gospod osel res ne mogel do nje v stolp.

Sova je res priletela, sedla na najbližjo vejo in s svojimi velikimi očmi, ki so žarele v temi kakor dva žareča ogla, dolgo gledala to čudno družbo iz mlina. Naši romarji so se ji globoko poklonili, a sova jih je gledala in gledala. Lisici je bilo silno nerodno, ni vedela, kam bi pred sovinih predirnimi pogledom obrnila oči. Tudi mački ni bilo po volji, da jo sova tako ostro opazuje, uprla je svoj pogled v tla. A sraka si je kar naprej popravljala svoje perje. Tudi ona se je rajši umikala pogledu velike sodnice. Le goski sta v sovo radovedno gledali. Težko sta že čakali trenutka, ko bosta lahko odprli svoj kljun in veliki sodnici vse povedali. A osel, ubogi osel je bil silno nesrečen. Ves prestrašen je gledal v žareče oči in želel biti čimprej doma pri svojih jaslih.

Končno je sova spregovorila s čudno votlim glasom in vprašala: »Govorite, kaj vas je pripeljalo sem sredi noči?«

Tedaj so spregovorili vsi hkrati. Osel je žalostno rigal: ia, ia, mačka je mijavkala, goski sta gagali kakor še nikoli, sraka je vreščala na vse grlo, lisica pa lajala skoraj kakor pes. Bilo je krika in vika, da bi človek pobežnil. Ubogi gozdni ptički so v spanju prestrašeno začivkali in se nemirno preleteli v vrhovih dreves. Na srečo je imela sova ušesa že od rojstva precej skrita pod mehkim perjem, zakaj sicer bi ta hip gotovo oglušela. Pritožba je bila res strašna.

Ko so naposled le vsi utihnili, jih je sova zopet dolgo gledala. Osel se je nenadoma začel tresti kakor v mrzlici, strah ga je bilo sodbe. Končno je sova modro spregovorila:

»Vaš primer je zelo težka zadeva, zakaj nimam moči, da bi spremenila človeka in njegove misli. Pač pa lahko spremenim vas, in sicer v take živali, da bo človek uporabljal vaše ime le v lepem in dobrem smislu. Tebe, sraka, spremenim v belega goloba, ki bo sedel v mlinarjevem golobnjaku in zobal koruzo. Tebe, mačka, spremenim v ljubko veverico, ki

živi leto in dan zunaj v gozdu. Vaju, goski, spremenim v molčeče ribe, ki plavajo v bistrem potoku. A tebe, lisica, v milo, nedolžno jagnje. In končno ti, moj osel, ki se toliko treseš, ali bi ne postal rad lahkonomi divji kozel, ki kraljuje svobodno v vrtoglavih višinah?«

Ko je osel to slišal, so se mu kar zašibile noge od strahu. Obupno je zarigal: »Ia, ia!«

»Zakaj jokaš, prijatelj?« ga je sočutno vprašala sodnica.

»Ia, ia!« je še bolj obupno zarigal dolgo-uhec, »bojim se, ia, da nisem rojen za divjega kozla.«

»Torej dobro,« ga potolaži sova, »saj lahko ostaneš, kar si, saj te ne silim.« Ko je osel to slišal, ni vedel, kaj bi od veselja počel. Začel je tako strašno rigati, da je glasno odmevalo po vsem gozdu.

Ko se je osel pomiril in utihnil, je zelo prijazno spregovorila lisica: »Visoka sodnica,« je dejala, »zelo smo vam hvaležni za vašo sodbo, a meni dovolite, da grem prej domov vprašat svojega lisjaka, ali je zadovoljen, da se spremenim v jagnje.«

K temu je brž še dodala sraka: »Tudi jaz moram še poprej domov, imam nujen popravek: potem se vrnem.« Tudi goske so nekaj mencale, da se ne marajo prenačljivi, a mačke sploh ni bilo nikjer več videti. Ta jo je kar na tihem popihala.

Sova ni nič več spregovorila, molče je razprostrla peruti in odletela v svoj visoki, stari stolp.

Osel je bil seveda zopet osel. Sraka mu je takoj sedla na glavo, vsi drugi na hrbet, na cesti pa je prisledla še mačka, ki jih je čakala ob poti in se izovarjala, da ji je postalo nena doma slabo. Tako so romali nazaj v mlin. Sraka je med potjo prepričevala osla, da je samo ta blesteči obroček v njegovem ušesu kriv, da je videti tako neumen in da je tak znak samo znamenje suženjstva. Osel je res verjel v to bajko in nič ni zarigal, ko mu je sraka s kljunom odščipnila blesteči obroček.

Ko je družba srečno dospela do mlina, so se vsi prav prijazno poslovili. Posebno prijazna je bila lisica. Osel je ves srečen pohitel v svoj hlev, mačka se je tiho prikradla v toplo hišo, zlezla na mehko posteljo in pripovedovala mlinarju v snu, kako se je osel nocoj sprehajal po cesti in da so tudi goske hotele pobeigniti. Sraka je vsa srečna odnesla blesteči obroček k drugim ukradenim skritim zakladom. Lisica

pa ni šla domov, temveč je čakala, dokler nista goski zaspali. Nato se je tiho prikradla v kurnik in odnesla obe zgovorni pečenki.

Sova, ta najpametnejša ptica, seveda ni čakala na lisico ali srako, da se vrnejo, molče je sedela na stolpu in gledala modro v svet. Nienim velikim očem ni ostalo nič skritega. Videla je vse, kar se je zgodilo tožnikom iz mlina. Nekega dne je iz svojega visokega doma videla tudi, kako so pri mlinarju nataknili na staro os novo mlinsko kolo. Že pol v spanju je velika sodnica godrnjala predse svojo končno sodbo:

»Osel bo vedno ostal osel in najsrečnejši bo pri svojih jaslih. Goske bodo vedno blebete goske, čeprav v svojo škodo. Rojeni črni tat ne bo nikoli nedolžen beli golob. Svet hoče biti varan, zato bodo vedno tudi mačke in lisice.«

Gozd je narahlo zašumel in pel svojo večno pesem. A na bistrem potoku se je pridno vrtelo novo mlinsko kolo in se vrti še danes, če se ni zlomila stara os.

Sveži grobovi.

ADAMIČ EMIL, glasbenik, rojen 25. decembra 1877 na Dobrovi pri Ljubljani, umrl 6. decembra 1936 v Ljubljani. Obiskoval je učiteljsiše v Ljubljani, pozneje konservatorij v Trstu, kjer je bil vadniški učitelj, in leta 1922 napravil z odliko državni izpit iz glasbe na konservatoriju v Ljubljani. Potem je postal profesor glasbe na učiteljsišču v Ljubljani in predsednik učiteliskega pevskega zbora. Glasbena Matica ga je imenovala za svojega častnega člana. Bil je namreč zelo delaven. Okoli 100 skladb je priobčil v Novih akordih, celo vrsto pa jih je izdal še posebej.

GABERŠEK FRAN, vzgojitelj, rojen 13. oktobra 1856 na Homcu, umrl 16. januarja 1937 v Ljubljani. Osnovno šolo je obiskoval na Homcu, v Mengšu in Kamniku. Nižjo gimnazijo in učiteljsiše je dovršil v Ljubljani in maturiral leta 1876. Kot učitelj je služboval v Mariboru, Zidanem mostu, Radečah in Krškem. Kot priznan vzgojitelj je bil imenovan za šolskega nadzornika krškega okraja. Nato je naredil izpit za učitelja meščanskih šol in dobil naslov profesorja. Poučeval je na ženskem učiteljsišču v Ljubljani, potem pa se vrnil na Il. deško osnovno šolo. Ravnatelj grabenske šole je bil od 1902 do 1913. Nadzornik za šolska okraja ljubljanska okolica in Kamnik je bil od 1908 do 1919. Vmes pa je od 1913 do 1919 zopet poučeval na učiteljsišču. Leta 1919 je postal višji šolski nadzornik za bivšo štajersko in Prekmurje do upokojitve 1924. — Važno je njegovo prosvetno in organizatorno delo. V Krškem je ustanovil Pedagoško društvo, soustanavljal je ljubljansko Učiteljsko društvo in mu štiri leta

predsedoval, ustanovil Slovensko šolsko Matico leta 1899 in ji bil deset let tajnik. Pet let je urejeval Pedagoške letnike in vanje pisal ter sodeloval pri sestavi slovenskih učbenikov. Tudi sicer je mnogo pisal in prevajal iz ruščine. — Bil je poštenjak in značaj ter odkrite besede in stanovsko zaveden mož.

HUBAD MATEJ, glasbenik, rojen 28. avgusta 1866 v Povodju pri Skaručni, umrl 2. maja 1937 v Ljubljani. Ljudsko šolo je obiskoval na Skaručni in v Ljubljani, gimnazijo v Ptuiju in Ljubljani. Po maturi se je vpisal najprej za en semester na pravo v Gradcu, pa takoj nato odšel na Dunaj, kjer je na konservatoriju štiri leta študiral glasbo. Na vabilo Glasbene Matice v Ljubljani je študije za nekaj časa opustil in bil od 1891 do 1896 njen glasbeni učitelj, pevovodja in vodja koncertov. Nato je še dve leti nadaljeval svoje študije in jih leta 1898 dovršil na Dunaju z odličnim uspehom. Potem je mnogo potoval, da bi proučil glasbene razmere drugod. Leta 1898 jeseni se je vrnil h Glasbeni Matici v Ljubljani in jo razvil v dobro glasbeno srednjo šolo. Leta 1917 je postal njen ravnatelj. Leta 1919 pa se je največ po njegovem prizadevanju pri Glasbeni Matici ustanovil konservatorij za glasbo in igralsko umetnost. Kot učitelj solopetja je izvežbal mnogo dobrih pevcev in pevk. Kot koncertni vodja Glasbene Matice pa je 21 let vodil vse koncerte in svoj zbor izvežbal v enega najboljših pevskih zborov Jugoslavije. Koncertiral je z ním tudi daleč naokoli in še izven države. Urejeval je Maticne glasbene izdaje, ki hranijo mnogo drago-

cenih umetnin. Hubad je večkrat deloval tudi pri vodstvu slovenskega gledališča v Ljubljani in bil od leta 1923 do 1927 upravnik ljubljanske opere. Do tako velikih uspehov mu je v nemajhni meri pomagala njegova velika srčna dobrota in njegov neomajni idealizem.

Dr. PUNTAR JOŽE, kustos Državne knjižnice v Ljubljani, rojen 19. marca 1884 na Uncu pri Raketu, je umrl 24. julija 1937 v Ljubljani. Gimnazijo je napravil v Ljubljani in maturiral leta 1904. V Gradcu je študiral slavistiko in klasične jezike. Kot profesor je začel poučevati na II. državni gimnaziji v Ljubljani, dokler ni leta 1920 prevzel službe knjižničarja tedanje Licejske knjižnice, ki je zdaj Državna knjižnica in postane v kratkem Vseučiliška študijska knjižnica. Poleg poklicnega dela je svoj čas posvetil proučevanju slovenske književnosti in slovenske politične in kulturne zgodovine. Kot plod svojih slovstvenih raziskav je izdal knjigo o Prešernu: Zlate črke na posodi Prešernovih gazel. Kot zadnje in njegovo življenjsko delo pa je študija

Hubad Matej.

Dr. Puntar Jože.

1924. Na vseh zavodih je poučeval tudi stenografijo. V Novem mestu si je za lastno uporabo napravil načrt slovenske stenografije, snov spopolnjeval in 1900 izdal učno knjigo Slovenska stenografija, I. del, naslednje leto pa še II. del. Postal je oče slovenske stenografije in neki strokovnjak pravi o njegovih knjigah, da noben slovanski narod nima tako temeljite in dovršene stenografske knjige, kakor je Novakova.

KRAJNC DRAGA, poročena Beloglavec, učiteljica in pesnica, rojena 11. decembra 1904 v Celju, umrla 16. februarja 1937 pri Sv. Vidu pri Ptujju. Mladost je preživela v Velenju in Šoštanju, z zasebno pridnostjo naredila izpite za meščansko šolo, potem pa od 1920 do 1924 študirala učiteljske pri šolskih sestrah v Mariboru. Vse je dovršila z odliko. Kot učiteljica je službovala pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, se poročila z Maksom Beloglavcem in z njim skupaj prišla na Remšnik pri Marenbergu. Zlasti se je vnela za šolski oder, sama zanj slikala kulise in pisala igre. Ko je rodila sina, je začela bolehati na vranici, za slabokrvnostjo in drugimi boleznimi. Iskala je pomoči na zagrebški kliniki in bila operirana. Jeseni 1936 je bila prestavljena k Sv. Vidu pri Ptujju, pa spet

Adamič Emil.

Gaberšek Fran.

o slovenskem politiku Smrekarju. Kot dober poznavalec slovenske zgodovine je vedno bistro presojal naša sodobna vprašanja in svoje misli objavljajl zlasti v Času, Slovincu in Sloveniji. Njegov prirojeni idealizem se je razplamtel v navdušeno plodno delo že ob Krekovem ognju, s katerim je naš Krek znal ogreti vse svoje sodelavce. Puntarja so povsod ljubili, ker nikoli in nikjer ni iskal sebe, ampak povsod navduševal za to, kar bi moglo koristiti vsemu narodu. Bil je vsa leta zvest član Katoliškega akademskega starešinstva, vedno poln novih misli in pobud, vedno zvest in vdan tovariš pa ljubeč in zgleden oče svoje družine. In tako delaven je bil kljub svoji bolezni, ki ga je spremljala dolga leta proti koncu življenja.

NOVAK FRANC, profesor in stenograf, rojen 22. oktobra 1856 v Mengšu, umrl 30. decembra 1936 v Ljubljani. Gimnazijo je odlično dovršil v Ljubljani, na Dunaju študiral filozofijo in 1883 napravil državni izpit iz grščine in slovenščine, leta 1883 pa še iz nemške stenografije. Poučeval je najprej na gimnaziji Terezijanske akademije. Nato je služil kot domači učitelj v plemiških družinah na Dunaju in v Galiciji. Kot suplent je služboval na ljubljanski gimnaziji od 1886 do 1890, kot profesor v Novem mestu do 1894, v Kranju do 1900, na I. drž. gimnaziji v Ljubljani do 1916, potem pa kot ravnatelj iste gimnazije od 1917 do svoje upokojitve

Novak Franc.

zbolela, pridružila se je še španska hripa in morala je, stara šele dobrih 32 let, v grob. — Draga Krajnc je bila izredno nadarjena in imela tako dober spomin, da je znala po cele strani prebrane knjige dobesedno ponoviti. Tudi slikala je mnogo, največ pa pesnila. Njene pesmi, izišle največ v Mladiki od 1932 naprej, so deklinsko mehke, vse pa preveva otožno hrepenenje po sreči, veličini, miru in dognanju, a so tako globoke in dobre, da jih vzljubiš in ceniš.

ŠUKLJE MILAN, inženir, rojen 18. junija 1881 v Wiener-Neustadtu, umrl 10. februarja 1937 na Golniku. Njegov oče Fran Šuklje, oče dolenjskih železnic in bivši deželni glavar, ga je vzgojil v za-

Krajnc Draga Beloglavec.

vednega Slovenca, čeprav je skoraj vse šole obiskoval po nemških krajih: srednjo šolo na Dunaju, maturiral leta 1897, na visoke šole pa hodil na Dunaju, v Pragi in Gradcu. Služboval je najprej pri zasebnih podjetjih in pri železnici. Nato je začel poučevati na srednji tehnični šoli v Ljubljani, leta 1919 pa prevzel glavno tajništvo Zveze industrijev dravske banovine. Na premnogih shodih in posredovanjih je delal za izboljšanje naših gospodarskih razmer in omiljeval pritisk davčnega vijaka. Za življenjsko nalogo si je postavil: železniško zvezo št. Janž—Sevnica in Ljubljana—Sušak, pa cestno zvezo med Ljubljano in Sušakom. Vsaj dve želji sta se mu jeli izpolnjevati za njegovega življenja. Po svojem očetju je podedoval ljubezen do Dolenjske in prevzel predsedstvo športnega kluba Polž. Bil je soustanovitelj in odbornik ljubljanskega velikega sejma ter predsednik in član uprave pri Inženirski zbornici. V osebnem občevarju je bil plemenit in dober, šegav in duhovit.

TURK JOSIP, organizator gasilstva, rojen 1865 v Ljubljani, umrl 2. aprila 1937 istotam. V Ljubljani je dovršil trgovsko šolo, potem pa za očetom prevzel prevoznitvo. Vse življenje ga je odlikovala neumorna delavnost, premišljena odločnost in šegavost. Kmalu je stopil v javno življenje in v Ljubljani dosegel odlična mesta. Največ zaslug pa si je pridobil za naše gasilstvo. Ljubljanskemu gasilskemu društvu je načeloval do svoje smrti. Leta

Šuklje Milan.

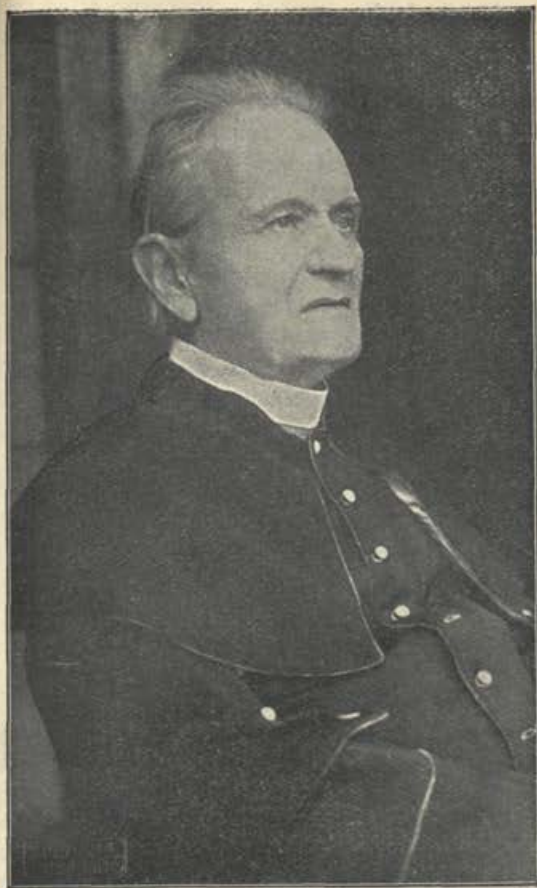
Turk Josip.

1930 je postal podstarosta Jugoslovanske gasilske zveze za dravsko banovino. Njegova gasilska delavnost je vplivala na razvoj gasilstva po vsej državi, pa tudi gasilci po vsem slovanskem svetu poznajo njegovo ime in ga cenijo.

Dr. PRIJATELJ IVAN, slavist, rojen 23. decembra 1875 na Vinici pri Sodražici, umrl dne 23. maja 1937 v Ljubljani. Ljudsko šolo je obiskoval v Sodražici in Ljubljani, gimnazijo v Ljubljani od leta 1890 do 1898, na dunajski univerzi pa do leta 1902 klasično filologijo. Nato je s pomočjo štipendije prosvetnega ministrstva študiral še naprej v Rusiji, na Poljskem in v Parizu, služil od 1906 do 1919 kot uradnik dvorne knjižnice na Dunaju, od leta 1919 do svoje smrti pa bil profesor slavistike na univerzi v Ljubljani. Dr. Prijatelj je vedno imel živ stik z življenjem. Kot učenjak, esejist, prevajalec in učitelj je užival pri akademskih visoko spoštovanje in ljubezen. Vsa njegova dela orjejo globoko in njegova duhovna zapuščina obsega nad 260 razprav in esejev! Njegovi prevodi iz ruščine so mojstrski. Kot znanstvenika

Dr. Prijatelj Ivan.

Prelat Zupan Tomo.

ga je poznal in priznal ves slovanski svet; kako so ga Slovenci cenili, so pokazali s tem, da so ga hoteli povsod imeti v svoji sredi: Slovenska Matica, Znanstveno društvo, Slavistično društvo in drugi.

Prelat ZUPAN TOMO. Dne 8. marca 1937 je v 98. letu v svojem gradiču na Okroglem pri Kranju umrl monsignor Tomo Zupan, apostolski protonotar, papežev tajni komornik, železomašnik, starosta slovenske duhovščine, bivši vodja Alojzijevišča in profesor v pokoju. Po maši zadušnici v Naklem so truplo prepeljali v kapelo Alojzijevišča v Ljubljani, dne 10. marca pa ga pokopali pri Sv. Križu v Ljubljani. Tomo Zupan se je rodil 21. decembra 1839 v Smokuču pri Novakovih v brezniški fari na Gorenjskem, ki je dala Slovincem že mnogo znamenitih izobražencev; Zupan sam jih je opisal 120. Gimnazijo je dovršil leta 1858 v Ljubljani, po tretjem letniku bogoslovja pa je 14. marca 1863 v domači župni cerkvi zapel novo mašo. Še kot bogoslovec in pozneje kot mašnik je bil prefekt v deškem semenišču Alojzijevišču do leta 1867. Zasebno je študiral slavistiko in iz nje napravil izpit na Dunaju pri Miklošiču, v Ljubljani pa katehetski izpit. Leta 1867 je postal profesor verouka v Kranju, 1879 pa bil kot profesor prestavljen na ljubljansko gimnazijo. Tu je postal v časih hudega

nemškega pritiska eden najzaslužnejših mož za slovenščino, ki jo je poučeval poleg verouka. Leta 1881 mu je škof Pogačar, njegov rojak, poveril vodstvo Alojzijevišča. Tu je vzgojil dolgo vrsto versko in narodno zavednih mož. Zlasti je gojence navajal na pisateljevanje, zato je domači rokopisni list »Domače vaje« gojil in podpiral z največjo skrbnostjo. S svojima prefektoma dr. Pernetom in dr. Svetino pa jih je tudi vadal marljivega poklicnega dela, tako da sta dve tretjini odličnjakov na gimnaziji bili iz Alojzijevišča. Zato je imel zavod velik ugled. Doma so imeli dijaki tečaj za staroslovenščino, glasbo in dramatiko, vsak se je moral učiti risanja in tujih jezikov, zlasti francoščine in italijanščine. Od vsakega je tudi zahteval, da se je učil lepega vedenja, za kar so bili dijaki pozneje zelo hvaležni. Znamenito je Zupanovo delo v narodnoobrambnem oziru. Ustanovil je Družbo sv. Cirila in Metoda in ji predsedoval od ustanovitve 1885 do 1906, ko se je sam odpovedal. Družba je snovala v obmejnih krajih narodne trdnjave; to so bile šole v Trstu, Velikovcu, Korminu in drugod. Veliko je storil Tomo Zupan kot pisatelj. Zapisoval si je vse življenje vse, kar se mu je zdelo važno; tudi svoje gojence in njihove starše je popisoval. Zlasti pa je za slovstveno zgodovino znamenito, kar je napisal o Prešernu, svojem rojaku. Vse, kar je le mogel zvedeti o njem kot pesniku in človeku, je zapisal. Objavil je svoje izsledke v letopisu kranjske gimnazije, v Ljubljanskem Zvonu, v Mladiki zlasti pogovore s Prešernovo najmlajšo sestro Lenko in razgovore z drugimi Prešernovimi sorodniki. Pisal je tudi v Jeranovo Zgodnjo Danico ter jo leta 1903 do 1905 urejeval. Zbral je vso Prešernovo zapuščino, ki mu je bila dostopna, in na Okroglem z njo opremil posebno Prešernovo sobo. V politiko nikoli ni silil, kot izredno delavnega moža pa so ga vendarle pritegnili tudi v to delo. Bil je dvanajst let član deželnega šolskega sveta, od 1885 do 1892 pa ljubljanski občinski svetnik; tudi kandidat za državni zbor je bil, a se je umaknil drugemu. Ljubljansko mesto ga je imenovalo za častnega občana, država pa ga je odlikovala z redom sv. Save. Leta 1904 je stopil v pokoj in se naselil na Okroglem. Obhajal je svojo srebrno, zlato, biserno in železno mašo. Še kot železomašnik pa je pridigal na biserni maši svojega rojaka Svetine, kateremu je pridigal tudi na njegovi novi maši; pač redek primer v zgodovini! Kot mož neutrudnega dela in vseskoz narodno zaveden, je prelat Tomo Zupan tudi v svoji oporoki modro ravnal: svoj gradič je zapustil slepim, svojo bogato knjižnico Licejski knjižnici, svoje spomine na slavne može pa Narodnemu muzeju.

Meglice v vsemirju.

Pavel Kunaver.

V jasnih zimskih nočeh nam premnogokrat uide pogled k nebu. Če ni lune, tedaj bomo gotovo najprej opazili najlepše ozvezdje severnega neba, Oriona ali po naše Rimščice. V tem ozvezdju žare tri krasne, velike zvezde, ki jih poznamo pod imenom Kosci. Vsakdo pa, ki je kdaj to ozvezdje ostreje ogledoval, je gotovo tudi opazil, da tam okoli treh srednjih zvezd in okoli meča Orionovega nikoli ni popolnoma jasno. Da, res, saj drugače niti biti ne more; kajti v Orionu, ki je neizmerno daleč, celih 500 svetlobnih let od nas, je vedna nebesna megla iz plinov.

Večina nebesnih meglic ostane tudi v slabotnejših daljnogledih podobna zvezdam. Toda čim boljši je daljnogled, tem bolje prodira v skrivnosti vsemirja. Že leta 1771 je našel neki francoski zvezdoznanec med zvezdami 103 nebesne meglice. Slavni Viljem Herschel jih je s svojim daljnogledom odkril nad 2500, njegov sin pa jih je zaznamoval že 3900. Z novimi, velikimi daljnogledi so odkrili med zvezdami že več milijonov meglic in kdo ve, koliko jih bodo našli še z daljno-

gledom, ki ga delajo sedaj v Ameriki in katerega leča bo merila kar pet metrov v premeru. Z daljnogledi so tudi ugotovili, da mnoge teh meglic niso drugega kakor velikanske skupine zvezd. Do teh ugotovitev je zlasti mnogo pripomogla fotografija. Kajti medtem ko postaja oko pri napornem opazovanju bolj in bolj trudno in slabi, sprejema fotografska plošča neutrudljivo in potrpežljivo slabotne svetlobne žarke iz vsemirja ter nam po večurnem izpostavljanju pokaže presenetljive slike predmetov na daljnem nebu.

Medtem ko so fotografske plošče s pomočjo najboljših daljnogledov ponekod pokazale, da so mnoge meglice skupine zvezd, so drugod zaznamenovale le pline, razširjene tu mestoma enakomerno, tam zopet popolnoma neenakomerno in podobno oblaku žarečega dima v vsemirju. Samo en primer, kako velikanske so take meglice: Svetloba, ki se širi s hitrostjo 300 000 kilometrov na sekundo, potrebuje za pot skozi meglico, ki se razprostira okoli Koscev, celih deset let!

Nešteto meglic je za naše oči ostalo še nerazpršenih, ker so mnogo predaleč. V Coma Berenice na primer je veliki daljnogled na Mount Wilsonu v Ameriki s pomočjo fotografije posnel košček neba, kljub svoji velikosti pa ni mogel odkriti drugega kakor samo množico meglic. Kje daleč v vsemirju so te megle, si moremo le približno predstavljati, če pomislimo, da potrebuje svetloba, kljub vsej svoji nepojmljivi hitrosti, od teh meglá do nas nič manj kakor 50 milijonov let! Navzlic tej strašni oddaljenosti pa so ugotovili zvezdoznanci v njih velikanske skupine zvezd. Vsaka teh meglic obsega gotovo več milijonov, morda milijard zvezd ali pa vsaj snov za zgraditev zvezd.

S prostim očesom slabo vidna je že prej omenjena meglica v Orionu ali Rimščicah. Fotografska plošča, ki je bila več ur izpostavljena njeni slabotni svetlobi, je pokazala, da se ta meglica razprostira kakor divje razpihan oblak po vsem ozvezdju Oriona. Ta meglica je neizmerno redka; in največja praznina, ki jo moremo narediti na zemlji, se ne more primerjati z redčino teh plinov. Toda je jako razsežna in v tej razsežnosti je toliko plinov.

da bi iz nje lahko nastalo tisoče in tisoče zvezd, velikih kakor je naše sonce.

Ne smemo pozabiti omeniti še temnih meglic. V svetovnem prostoru je tudi nekaj snovi, ki ne izžareva lastne svetlobe. Že nepravilne meglice dobivajo svetlobo od sosednjih zvezd — sonc — in izžarevajo nato po tej svetlobi vzbujeno luč. Redke pa so take, da žare skozi nje druge zvezde. Nasprotno pa so temne meglice, od katerih je posebno znamenita ona v Orionu, tako goste in temne, da jih ne prodre svetloba nobene zvezde. Ta pravkar omenjena temna meglica v Orionu se pa posebno močno odraža tudi zato, ker žari poleg nje še neka druga, svetla meglica.

S spektroskopiji so zvezdoznanci ugotovili še drugo, presenetljivo dejstvo, namreč, da se vse te neštete meglice s svojimi bilijoni zvezd oddaljujejo od nas v neskončnost neba. Kjer-

koli na nebu opazuje zvezdoznaneč kakršnokoli meglico, povsod je izsledek isti: vse se oddaljujejo od nas, to je od naše meglice — Rimske ceste, kjer je »nastanjeno« tudi naše sonce. In kako beže te meglice od nas! Tiste, ki so oddaljene »le« 30 tisoč svetlobnih let od nas, se odmikajo s hitrostjo pet tisoč kilometrov na sekundo; meglice, ki so oddaljene 60 tisoč svetlobnih let od nas, beže s hitrostjo deset tisoč kilometrov na sekundo itd. Vse se odmika od nas, kakor da bi bila naša Rimska cesta s svojimi milijoni sonci neko središče in temelj.

Kam beže te meglice? Kje so se pričele in kdaj se je pričel beg teh neskorčnih bilijonov zvezd in žareče plinske snovi? Te velike uganke in skrivnosti v božjem stvarstvu so nam prihranjene za čas, ko bomo v Bogu videli vso resnico in jo uživali.

Na svetu nad 17 milijonov kilometrov cest.

Zanimivo! Če seštejemo dolžino vseh cest na svetu (z izjemo mestnih cest), dobimo število sedemnajst milijonov kilometrov. Če pa preudarimo, da znaša zemeljski obseg 40.000 km in da bi se morali peljati okoli zemlje več ko štiristokrat, da bi dosegli »kilometrino« 17.000.000, nam vzbudi to število vendarle občudovanje za velikansko delo, ki ga je človek tu izvršil. Zanimivo je, da danes med zemljina mi ni Evropa tista, ki ima največ cest, temveč da jo je glede tega že prekosila Amerika. Ameriko prepreza (podatki so iz leta 1935) 7.209.888 km cest, medtem ko jih je v Evropi 6.275.868, v Afriki 727.097, v Aziji 1.920.780, v Avstraliji z Novim Zeelandom in Oceanijo pa 870.726. Seveda pa moramo, če hočemo dobiti pravilno sliko cestnih omrežij po svetu, upoštevati tudi različno velikost zemljin. Amerika je mnogo večja od Evrope in zato pridejo tam na 1 km ceste 4 km² zemeljske površine, v Evropi pa (z vštetim Islandom in Sovjetsko Rusijo) samo 3 km². Evropsko cestno omrežje je torej mnogo bolj gosto od ameriškega. V Afriki ima šele vsakih 27,5 km² po 1 km ceste, v Aziji vsakih 9,2 km², v Avstraliji vsakih 6 km². Zahodna Evropa je bogata cest. Tako pride v Franciji, v Veliki Britaniji in na Danskem 1 km cest že na 0,5 km² površine, v Belgiji in na Irskem na 0,6 km², v Nemčiji na 0,8, na Holandskem na

0,9, na Poljskem na 1,1, na Češkoslovaškem na 1,2, v Avstriji na 1,4, v Švici na 1,7, na Švedskem na 2,0, v Rusiji (skupaj z azijsko Rusijo) na 4,9 km² površine. Najmanjša gostota cest je na Islandu (18,8 km² na 1 km cestne dolžine) in v Arabiji (13,9 km²). Majhne, gosto naseljene države, ki imajo morda tudi močno razvito industrijo, vzdržujejo gosto cestno omrežje mnogo laže kakor velike, malo obljude poljedelske države. Zato dolžina cestnega omrežja v kaki državi nikakor ni povsem odločilna za kakovost njenih cest. Kljub temu naj pa bodo tu navedene še dolžine cest v glavnih evropskih državah: Rusija (skupaj z azijsko Rusijo) ima 3.116.948 km cest, Francija 754.002, Nemčija 401.497, Velika Britanija 328.624, Poljska 261.236, Italija 196.066, Češkoslovaška 79.992, Madžarska 62.383, Danska 59.687 km. Švica ima samo 18.000 km cest, ker je pač majhna država. Toda njene ceste prištevajo med najboljše in najlepše v Evropi. Zaokrožimo te podatke s podatki iz naše države! Jugoslavija ima 9845 km državnih cest, 15.524 km banovinskih cest I. in 15.691 km banovinskih cest II. reda, skupaj torej 41.061 km cest. Nekaj več ko 11% teh cest je v dravski banovini (4704 km). Ker meri Jugoslavija 247.542 km², pride pri nas na vsak kilometer cest 6,0 km² državne površine. Opozarjamo pa, da v teh številah občinske ceste niso štete.

To storil je neznan koren.

Len Fatur.

»Lalali! Lalali! Lalol!« kliče lovski rog pod kozjanskim gradom. Glas privabi na grajska okna vseh devetero mojšker mlade Zore. V oknu stolpiča pa zažare kakor rdeče zlato, kakor brušen drag kamen Zorini lasje in Zorine oči. Mladi lovec pod gradom ne umakne oči od prelepe prikazni. Čaka. Zora se oglašča v podolgovati rog: »Lalali, lovec mlad! Kaj stikaš po našem lovišču? Medvede in jelene strelja moj brat. Varuj se gal!«

Prešerno prihaja lovec navzgor: »Ni mi mar jelenov ne medvedov, ptičico zlatorepko bi rad ujel.«

Srebrno zazveni Zorin smeh. »Kako neki bi ujel ti ptičico? Krog gradu jarek je brezdanji, ves dan ob steni most visi, ob mostu sta stražarja dva in ne pustita nikogar v grad. In če bi ravno iz gajbe šla: pred menoj mojšker je devet, za mano hlapcev je deset, ob desni mi jaše oboroženi brat, ob levi grajski norec gre. Brat ima brzo risanico in meč, v gadjem strupu káljen, norec vidi vse in vse izve. Kako bi neki me ujel?«

»Toda, gospodična,« prihaja skoz rog, »zakaj si vendar tako zastražena? Mar so te obljubili za žrtev devetoglavemu zmaju?«

»Obljubili!« vzdihne Zora. »Nesrečna moja zvezda! Ob mojem rojstvu je posvaril zvezdogled očeta: 'Sonce stoji v znamenju škorpionja. Deklica bo drzna in uporna, ljubila bo moško družbo. Izroči jo zgodaj možu v varstvo, da ne pride sramota nad tvojo hišo.'« Nesrečni zvezdogled! Da bi si bil polomil kosti, preden je zlezal v stolp! Ogrenil je zadnje dni moje matere, ukradel mi je radost mladosti. Kar sem dekle, me straži vse. Kajti moj oče me je zaročil, ko sem bila stara šele dve leti, z dvajsetletnim sinom velikaša z meje, z gospodarjem grada Budvina. Zastavil me je za zadolženi grad. Zdaj je star, ima brke do ušes in oči kakor kolesa. Na srečo ga je zajel Turek. A stari vrag se je odkupil. Poslal mi je turško, z zlatom pretkano blago. V njem se preliva modro, zeleno, rdeče in rumeno... Mojšker mi krojijo in šivajo poročno obleko.«

Glas v rogu zastane, kakor da so ga zadušile solze. Lovec pa tolaži: »Ne boj se, Zoral! Jaz bom vitez Jurij, ki te iztrga z maju.«

»Varuj se, lovec mlad!« svari Zora. »Moj brat je tudi zaročen. In zaljubljen! Nevestin

oče pa mu ne dá hčere, dokler ne mine nevarnost, da ne pride sramota nad našo hišo. Zato naj bi bila v kratkem poroka, bratova in moja. In zdaj vse pazi name, ker se branim meni neljubega moža in skušam ubežati v gozd. Že marsikdo bi me bil rad otel, pa je izgubil svojo glavo. A jaz bi rada oblekla raševino in si obvezovala čelo s platnom, le da... Ha!« pretrga Zora besedo in zakriči: »Bežil! in že ni nje in njenih mojšker v oknih, že divja z gradu, po kolovozu nizzdol pasji lajež, korjski topot in žvenket orožja. Mojškre sedejo k dolgi mizi in vbadajo iglo, kakor da niso nikoli gledale raz oken. Stara varuhinja gradu, teta Meta, pozorno gleda dekleta in viče: »Vse ste po istem kopitu, vse bi pomagale Zori, da umaže svetli ščit te plemenite hiše. Bičati vas bo treba vse po vrsti.«

Kolovoz za gradom se zvija v ride, krajša pot do mostu pa je vsekana v živo, belo skalo. Zora teče navzdol. Oči so ji zatemnele, lice je blede. Brez sape se ustavi ob kipu svetega Nepomuka, varuha mostov in vodá. Zdi se, da jo kip svari: »Molčil! Potrpi!«

A Zora strese z glavo: »Ne morem!«

Iz stražarn ob mostu skočita tršata vrtarja, mrko pozdravita gospodično in se spogledata: »Bo že spet kak vrag!«

Kakor vihar pridivja izza ovinka gospod Kozjanski s hlapci. Zora plane h konju: »Kam hočeš? Vzemi me s seboj!«

Besno se vzravna njen brat: »Se bojiš za potepuha? Le kje izve vsak cigan zate? Kaj nimaš vsega, kar si želi poštena nevesta? Mojškre te preoblačijo in prepletajo ves dan, verižic in korald imaš za devet gospodičen, pevcem ne branim, da ti prinašajo novice z vsega sveta, kramarji ti ponujajo nove vrste avb in oblačil, stara Bara ti priskrbi vodo ogrske kraljice ter s koreni in rožami, grajski norec ti razklada modrost življenja — ti pa, plemenita grajska gospodična, pripoveduješ pritepencem, potepuhom skrbi, ki jih ima gospod Kozjanski, da mu ostane neskaljen ščit rodbinskega imena. Opatice in kneginje so izšle iz našega rodu, nikdar in nikjer ni pogazila Kozjanska svoje časti. Gor! Takoj! Tvojim mojškram porežem glave!«

Verige zaropčejo, most se strese, voda v jarku zapljuska. Topl! Že so jezdecí onkraj.

Zora se zažene na most. Trda roka jo pahne nazaj. Besno se vzravna grajska hči: »Hlapec tlačanski, ti si upaš?« In se briše in otresa. Vrtar pokaže zobe: »Je pač čudno, da ima vsak svojo glavo na plečih.«

»In,« dostavi drugi vrtar, »da ima tudi tlačan samo eno glavo, žlahtni gospod pa tako urno roko. Ko bi saj že prišel gospod z meje po gospodično! Oddahnil se bo ves grad. Zdaj bi preplavala jarek, zdaj bi preplezala zid, zdaj dajala znake z zastavicami in z okni, zdaj ušla čez most. In kdo ve, v kakšne roke... Mi pa noč in dan na stražil«

Zora dvigne roko in pokaže na kip, ki ukazuje s prstom na ustih: Molčil! Potrpil Vrtarja prikleneta most in mrmraje izgineta v stražarno. Zora strmi v gozd in poslušaj. Samo veje pokajo, listje šumi in ptiči se oglašajo. Zora se zgrudi na podstavek kipa in toži: »Premağovalec vodnih pošasti, pomoč tistih, ki tonejo, ti zgled in opora spovednikov, ti zapanje spovedancev, pomagaj mi in reši mel Pomagaj, da ne zaloti moj nemili brat mladega lovca. Že večkrat, ljubi sveti Nepomuk, sem videla lovca pod gradom, že večkrat mi je prinesla stara Bara njegove pozdrave. Reven je, a kaj meni mar. Svobode hočem! Lepa sil' mi pravijo mojskrek. In vem, da bi lahko, najlepša, delila na turnirjih darila. Vem, da bi sijala na dunajškem dvoru, vem da bi zmotila na sejmihi oči in srca. A ni mi zato, le da se rešim starega brkača in pridem do mladega lovca.«

»Molčil! Potrpil!« svari Nepomuk. »Varuj se sramote! Se bo potepala Kozjanska s klatežem po gozdovih?«

Zora stresa zlate kodre: »Kaj je meni sramota? Reka hrepenenja je prestopila bregove, bosa in gologlava, po trnju in po kamenju bi šla od tod. Dajte mi koren bežen, da pridem živa ali mrtva iz gradu.«

Kakor da je spregovorila zarotilne besede: po gozdu zalomasti, pred jarkom se zadere: »Hola! Grajski zaspanci, pojedezhi, lenuharjil! Vrzite most, da pride poštena krščena duša v ta vaš ajdovski grad. Kaj se pa zapirate? Ni loncknehtov ne Turkov ne martolozov v bližini. Ropar se vas ne loti, ker ste sami hujši od rabljev. Vrzi most, ti prihuljena grajska pokveka, ti rabljev sin!«

»To je Bara!« vzklikne Zora in veli strazarjem: »Dol z mostom!«

»Giblji se, hudičevo rebro, sicer ti naredim, da te požro živega uši«, grozi glas na mostilu. Ženska stoji tam, sključena, veliko glavo ima stisnjeno med drobnimi rameni, na vzboklini hrbta ima naprtan koš, dolge roke ji grozeče mahajo.

Moža nič ne vesta, kdaj je butnil most, ne kdaj je zaškripal in se stresel ob steni. Z zlobnimi očmi ju je ošvignila čarovnica in od strahu jima je zastalo dihanje. »Izgubita sel!« jima veli Zora in vzklikne: »Bara!«, jo prime za roke in potegne za zid. Bo že videla gospodična, s kom se brati, in gospod, komu dovoljuje v grad. Vsi so slepi in ne vidijo, da ima Bara rog na glavi. Stara čarovnica!

Zora posadi žensko na kamnitno klop v kotu in šepeče: »Prav tiho! Norec si je odstrigel kraguljčke in je povsod za menoj. Bara! Bara! Kaj naj naredim? Za poroko se pripravljamo. Prej je bil pod gradom mladji lovec in bojim se, da ga moj nemili brat ubije. Nekoč si mi pravila, da veš za čudodelni koren. Kje bi ga dobila, Bara? Da bi ušla z mladim lovцем staremu z meje.«

Zora ihti na ramenu zoprne starke. Ta jo boža in tolaži. »Ne jokaj, ptičica moja zlata! Nič ne bo poroke v tem gradu, če si dekle, ki pogleda tudi smrti v obraz. Če ti bije srce res za mladega lovca in hočeš zapustiti zaradi njega bogastvo, imenitni stan, je vse mogoče. Uboren grad ima v skalovju. Če se odločiš, te nihče ne najde tam. Mojsker in hlapecv ni tam, sokolov in kraguljev je polno nad skalami in burja pripoveduje stare zgodbe. Ali hočeš?«

Zora pogleda proti mostu. Kaj je ne svari sveti Nepomuk? In to udobno življenje! Njene prebele, mehke roke niso vajene ne kuhinjskega ne drugega dela. Še kolovrata ne zavrti nikoli. Tam pa ni mojsker in hlapecv. Kdo te bo oblačil, Zora? Kdo spremljal? Oh! Kako šumi po mladi glavi. In Bara je zapičila svoje čudne oči v njene. Kakor da je omamljena, vzdihne Zora: »Pojdem! Zapustim vse. Imaš koren, ki odpre vsako ključavnico in odkrije vsak zaklad?«

Bara se ozre navzgor, meni: »Vašega norca se bojim najbolj, modrejši je kakor vsi v gradu.« Previdno deva iz koša posodice in stekleničke: »Ta bo za vašo najmlajšo mojskro, ki si želi moža, ta bo za gospo z Vrha, da se pomladi, ta za gospoda z Lašč, ki hoče

dobiti mlado vdovo. In to... seže na dno koša in odvijje iz rdečega omota čudno stvar. Zdi se, da je koren, pa je kakor otročje trupelce z debelo glavlo.

Zora zadrži sapo: »Kaka neznana reč! Je to koren lečen, ki oživi mrtvega in odpre vsak zapah in pozdravi vsako rano?«

Bara zavije in skrije koren in se smehlja: »Sončece moje! Nekateri koreni in nekatere zeli imajo res čudovito moč do našega zdravja. Če stopiš na strupene zeli, si nakoplješ bolezen, če bredeš po mokri strupnini, jo nabredeš. Če užiješ strup, se zastrupiš; če ti ga dá kdo drug, ti je zavdal. Nekatero rastline imajo strup v svojem soku, druge v semenu, nekatere v korenu. Kdor vse to ve, zdravi s strupeno in mori z nedolžno. Vedeti moraš pri rastlinah tudi, kje so zrasle, ali so dozorele o mlaju ali o ščipu, ali so utrgane ob rosi. Najbolj plemenita roža postane kvarna, če jo obleze strupeni pajek ali obrizgne krastača ali kača. Pa vseh strupenih in pravih zeli kralj je koren, ki sem ti ga pokazala. Ozdravi bolezní, povzroči navidezno smrt in te obudi od smrti: Če položiš košček korena pod jezik, oboliš in obležiš drugi dan ko mrtva. Treba je, da počakaš, da pridejo že gostje na svatovanje, takrat bo zmešnjava velika. Položili te bodo v kapeli na oder in stražili tri dni in tri noči. Tačas pride lahko vsakdo v grad. Tretji večer ne bodo več tako pazili nate. Moj mladi lovec pride in ti vzame koren izpod jezika. Tvoj konj bo že pripravljen... Razumeš, mlada Zora.«

»Oh!« naredi Zora in groza je v njenih očeh. »Ali se ne pravi to izkušati Boga, norčevati se iz smrti?«

Bara pa strmi z zlobnimi očmi v žarne Zorine. Iz za zidu se pomoli odkrita glava grajskega norca, pa zaman striže z ušesi. Bara in Zora molčita kakor v hudih mislih. Vse je pokonci v gradu: Bara je tu! Vsak pride po svoja naročena mazila in lečila. Gadova mast, ribje srce, rušje olje, bobrov žolč, črne sveče z rdečim napisom, rožmarinovo dehteče olje in druge čudne reči deli Bara in spravlja denar. Pri mojškrah opazuje, kje imajo shranjen svoj lišp, in sprašuje, kaj ima Zora v zlati skrinjici na omari. Pogleda kradoma v skrinjo z oblekami. In se heheče: »Vzameva s seboj!«

Pozno v noč pride gospodar, Zorin brat, domov. Takoj v jutro pride k Zori. Ves razigran ji pripoveduje, da se je dogovoril z bo-

dočim tastom: V treh tednih bo poroka, žena pride, sestra odide. »In«, dostavi strogo, »zvedel sem, kdo je galjot, ki si upa pod moj grad. Hlapec mojega tasta ga je srečal. To je ropar, ki se pojavi na deželni cesti, kadar gre po njej kaka manjša skupina trgovcev z natovorjenimi mulami. Je tako uren, da se mu navadno posreči, da prestreže in odžene kako mulo. Zasedovali so ga in izsledili, da biva v nekem skrivališču pod Snežnikom, najti pa niso mogli brloga. Poglej, Zora, komu si v svoji razposajenosti zaupala. Kako bi stradala in trpela ob roparju, v Budinskem gradu pa so stene in tla pokrite s turškim blagom, mize so zlate in stoli srebrni.«

Zora je razširila oči. Brat pogleda, kako šivajo poročno obleko, in se še nečesa spomni ter reče Zori: »In mati onega potepuha in roparja je neka čarovnica, oče mu je bil postranski sin malega plemiča. Jara žlahta, hahaha!«

Šumno življenje se začne na Kozjanskem. Kuharji in peki, mizarji in tesarji prihajajo, zidarji in slikarji delajo v dvorani in v kapeli. Težki vozovi drdrajó čez most, vratarja spuščata in dvigujeta most in se veselita: »Kmalu odide gospodična. Potem dremlejš lahko v stražnici. In kolači in pečenka! Od kuhinje do dvorišča diši po muškatu in korenčku, po žbicah in pimentih. Tu sejajo pšenično moko, tu tarejo orehe, tolčejo mak in kuhajo med. Lovci prinašajo divje prašiče, jelene in srne, vseh vrst perutnino, v ribniku plavajo mastni sulci in pisane postrvi, po kletih valijo sode, na dvorišču zbijajo klopi za goste tlačane. Grajska dvorana bo vsa prevesena z dragim blagom. Ej, to bo življenje!«

»Že prav!« kima tovariš. »Samo gospodična Zora se mi zdi nekam čudna. Da jej ni naredila kaj ta čarovnica? In najmlajša mojškra me povprašuje, ali mladi lovec ni več prišel. Ženske zaljubljene, da le slišijo kak rog in vidijo lovski klobuk, že ponore.«

Kozjanski gospod in grajski norec pregledujeta sobane. Gospod pravi: »Naš ščit je neomadeževan. Kmalu bom rešen vseh skrbi. Zora je uvidela, da hočem njeno srečo.«

»Je uvidela?« se roga norec. »Da imam kraguljčke na kapi, bi zacingljajal tebi na čast. Hm...! Prav, da nisem edini norec v tvojem gradu. Baro čarovnico bi utopil v jarku, potem bi bilo vse v redu. In za njo vrzi še njen koš, poln čarovnij.«

»Bara?« se čudi Kozjanski. Hal Kaj pa če ima ona sina? Še izropa nas. Saj ne pove, od kod je. V jarek z njo!»

»Hoho!« se režita vratarja ob mostu. »Baro iščejo. Čez most ni šla. Čarovnica je odfrčala na metli.«

Zora kleči v grajski kapeli: »Kaj je z menoj? Mi je narejeno? Ne bi hotela, pa zmeraj mi nekaj veli: teden pred poroko, kadar bo zbranih že veliko gostov, tedaj deni koren lečen pod jezik. Spovedala bi se, a Bara mi je zapetila, da se ne smem. Kakor v sanjah tavam, se oblačim, pomerjam in sprejemam goste...«

Svatba! Po gradu vrši. Ženin je na potu in gospod mu je poslal svetlo družbo naproti. Gospe in gospodične ogledujejo Zorino balo, gospodje in gospodiči pregledujejo orožarno. Kar počí med veselo družbo: »Zora, mlada nevesta, je obolela. Glavo ji hoče raznesti.« Vse gospe se posvetujejo, vsi vitezi poudarjajo: »Urokil Veliko ljudi, vmes hude oči!« Pa mečejo žareče oglje v vodo, po tri in tri, mečejo ugasle ogorke nad Zorino glavo, ji ponujajo uročno vodo. Zora zapira oči od hudih bolečin. Kadijo z rožmarinom in sirko, vežejo na čelo špansko meto in roženkravt, kropijo z vodo svetih Treh kraljev. Zora je izgubila zavest. Drugi dan zavihra s stolpa črna zastava, drugo odposlanstvo gre nesrečnemu ženinu na pot: Zora je mrtva.

Kakor krasen pisan metulj leži v kapeli na mrtvaškem odru. Lase so ji mojškere prepletle z biseri, na čelu ji sije zlat obroč in zlata obleka se preliva v plamenu debelih sveč. »Kakor da spi«, pravijo kropilci.

Namesto svatovskih vencev postavljajo smrekove veje, trosijo jih po tleh, namesto pogače se pečejo mrliške preste, namesto svatovske godbe toži navček. Most ni več zastražen. V grad prihaja kmet in gospod, berač in rabelj, vsak ima pravico, da pokropi grajsko hčer in pomoli za njeno dušo. Vsak je pogoščen. Gospoda v dvorani, drugi ljudje doli pred kuhinjo. Vsak obhodi trikrat mladega, prelepega mrliča, vsak ga trikrat pokropi in pokadi, da bi ne imele zle moči oblasti nad mlado dušo, ki je odšla, neprevidena in nepotolažena. Jok in tarnanje gre po gradu. Mojškere vijejo roke: »Kje je, Zora, tvoj zvonki smeh? Kje je žar tvojih oči? Lovski rog poje, a ti ne hitiš na okno? Tvoj orel se ozira, tvoj konj topotá. Na turnirjih pričakujejo vi-

Prizor z enega izmed mnogih letošnjih prosvetnih taborov: narodne noše med zborovanjem.

tezi najlepše, a ti se ne ganeš. Tvoja duša je na potu v daljno, nepoznano deželo. Naj ti bodo naše molitve luč na tej poti, naj hladijo naše solze tvoje pekoče muke, naj ti bo večni Sodnik prizanesljiv!»

Grajski kaplan moli rožni venec. Od zavešenih sten in oken kapele odmeva na hodnik pesem ljudi: »Lepa roža Matí božjal O Marija sedem žalostil Ljub' moj Jezus, kod si hodil, kje si bil? Tam sem hodil, tam sem bil, kjer sem s trnjem venčan bil.«

Vse žaluje in tarna, samo grajski norec uganja svoje šale, kakor da ni umrla mlada Zora. Gospod Kozjanski ga posvari: »Resda si norec, vendar se vedeš nespodobno.«

»Vesel sem, ker nisem edini norec v gradu«, se zareži oni in zapoje: »Meni se pa le zdi, da mlada Zora ni mrtva.«

»Kaj mi praviš,« se razburi gospod, »je mar Bara pri tem poslu?«

»Dasi te ne prištevajo med norce, zineš včasih le kako pametno«, odgovarja norec

resno. »Raztopi pečatnega voska in ga kani v Zorino belo dlan.«

Gospod Kozjanski razžene kropilce, norec topi vosek na žerjavici, vrela kaplja pada za kapljo na Zorino dlan, koža zamrči, zadiši po zapaljenem mesu, a Zora se ne gane. Mojskrene zaženejo nov jok, ovijejo dlan, uredijo znova roke. In spet gre glas molitve po kapeli in na hodnik ter se razlije skozi okna v gozd, kjer nekdo posluša in čaka na znamenje.

Zvečer se pa nekdo skrivnostno plazí po Zorinih sobah, tiplje po omaricah in skrinjah za Zorinim lišpom, po turško zarentači, ko je vse izpraznjeno. Porogljiv krohot odgovarja rentavnici Roka, ki je že nastavila ključ h ključavnici skrinje, omahne. Nekaj se splazi do vrat in švigne mimo norca, ki je oprezal. Dekla, ki prihaja iz shrambe, zakriči in omahne: »Baro sem videla.« Vse je na nogah in išče. Velika kuharica razsodi: »Kako boš ujel čarovnico? Naredi se nevidno, gre skozi ključavnico.«

Že prihaja mrak tretjega dne, kar kropijo in varujejo mladega mrliča. Vasovalci so se utrudili od molitve in joka. Mojskri prišepeče hlapček: »Ženin gospodične je prišel.« Druga za drugo odhajajo mojskrene, da vidijo ženina in ga tolažijo. Vsaka bi šla rada z njim na mejo, da bi sedela na srebrnem stolu za zlato mizo. Pa tudi drugi viteži so tam... in bodoča grajska gospa. Treba se ji je prikupiti, treba se je pozabavati. Mrtvo je mrtvo, vrnimo se k živim!

Mladi mrlič ostane sam v kapeli. Te je kaj strah, Zora, dušica? Neslišno se nekdo plazí pred vrati.

Tembolj živo je v dvorani. Gospod Kozjanski žari ob svoji nevesti, ženin od meje pogleduje mlade mojskrene. Vse so čedne, dostojne, vse iz plemiške hiše. Če niso bogate, bo vsaka tembolj zadovoljna pri njem. Zora je mrtva. Koliko so mu pravili od njenih muk, od prerokbe in kako jo brat strogo drži, da bi mu ne naredila sramote. Hal Kako pa naj on varuje mlado ženo, ko ga večinoma ni doma? Saj bi mu pobegnila s Turkom. Pa je umrlal Bog z njo in večna luč! Zato se ne vrne sam domov, zastonj ne bo delal tako dolge poti.

»Ker smo že tukaj vsi zbrani,« vstane Kozjanski, »in je vse pripravljeno za svatbo in ne more v teh nemirnih časih plemenita go-

spoda tako kmalu priti, hočemo po pogrebu slaviti poroko, po sedmini pa svatbo.«

»Tako je prav,« kriči vse vprek, »mrtvo v jamo, živo v slamo!« Gospod iz Budve se bliža najmlajši mojskri — treba se je odločiti nagloma, po mejaško. In kmalu e ozre najmlajša mojskra ponosno po svojih tovarišicah, kmalu udari mejaš z mečem po mizi: »Gospoda! Svatbo bomo praznovali, kakor smo se dogovorili — to je, glejte, moja nevesta!« Veselega vzklikanja in stiskanja rok ni kraja, srca kipijo od veselja. »Zorino balo ji dame«, obeta Kozjanski in se radostí, ker je prišlo vse tako in je ostal njegov ščit neomadeževan.

Tačas plane norec v dvorano: »Na konje, gospoda! Zora je izginila z odra. Ni še daleč, saj sem stal na straži.«

Nekaj vrčev prileti norcu v glavo. Norec si otipava bulo na čelu in dokazuje: »Saj ni bila mrtva, Bara ji je dala tak koren.«

»Koren! Koren!« domnevajo gostje in se majajo iz dvorane. Meči rožljajo, ženske vičejo, nikdo si ne upa v kapelo. V skoraj prazni dvorani se roga osem mojsker deveti: »Zlate mize, srebrne stole ima naša pašinja.« Gospod z meje pa si grize brke: »S katero naj se poročim sedaj?«

Zora beži, sliši bratove konje, sliši grožnje. »Ubije gal« pomisli kakor v sanjah in vse se ji zdi kakor pravljica, ki jo poslušas, a veš, da ni resnična. Oh! Kakor strela z neba prileti brat, zagrmi nad grabežem svoje sestre: »S konjal Brani sel!« Meča se bliskata. Pa kmalu, gorje, Zora! odleti mlademu lovcu meč, bratov, v gadjem strupu kaljen, se mu je zasadil v grlo.

»Matil« gre v smrtni grozi po gozdu.

»Moj sin!« zastoče v bližini. Bara se ozre z divjo kletvico na umirajočega.

»Njen sin!« pomisli Zora. »Varala sta me, umorila sta me.«

In pade s konja...

Važna beseda!

Mnogo dobrih slovenskih ljudi tava glede važnosti in vrednosti domačega zavarovanja še vedno

v popolni temi in usodnih zmotah.

Le tako je namreč mogoče razumeti, da smo Slovenci zadnja leta

milijone in desetine milijonov

naših težko pridobljenih, s krvavimi žulji in v borbi s tegobami življenja priborjenih dinarjev lahkomišelnost zaupali

raznim špekulantom.

Spričo obstoja domače Vzajemne zavarovalnice, pri kateri je zavarovana velika večina slovenskih gospodarjev zoper požarne škode in ki sklepa tudi mnoge druge vrste zavarovanj, je

neodpušljiv narodni in gospodarski greh, če smo plačevali velikanske vsote za laži-zavarovanja pri raznih prepadlih samopomočih. Zato povemo še enkrat: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani sprejema naslednja zavarovanja:

zoper požar in strelo poslopja, premičnine, trgovinsko blago itd.,

življenjska zavarovanja vseh vrst: za primer smrti, smrti in doživetja ali samo doživetja, za otroško dobo itd.,

zavarovanja zakonite dolžnosti jamstva, nezgodna zavarovanja za primer popolne ali prehodne invalidnosti, za primer smrti po nezgodi itd.,

zavarovanja avtomobilskega kaska, zavarovanja cerkvenih zvonov zoper razbitje,

zavarovanja zoper tatvino po vlamu.

V svojem oddelku »KARITAS« zavaruje proti majhnim mesečnim prispevkom za primer smrti, za starostno preskrbo in za otroško dobo.

Vsa ta zavarovanja sklepa Vzajemna zavarovalnica bodisi po cenah, ki so za vse zavarovalnice enake, bodisi po cenah, ki omogočajo, da so zahtevki zavarovancev

popolnoma varni.

Vsi zavarovanci Vzajemne zavarovalnice prejemaajo za malenkostno naročnino 1 din letno gospodarsko-prosvetni mesečnik

„Našo moč“,

ki jim nudi vsa potrebna navodila in pojasnila tudi glede zavarovanj.

Ne rušimo slovenske gospodarske skupnosti!

Vzajemna zavarovalnica je naš domači slovenski zavod, pri njej vplačani denar služi le našim koristim.

Odgovori, Ciciban!

Janko Moder.

1.

S č bi vsak me rad imel,
v I bi vsak čim več rad vzeli;
z m si belil vsak jedi,
v p lovil bi živali;
v r greš le, dokler si mlad,
s t sporečeš se preradi!

Čast, last, rast, past, mast, past, rast, last.

2.

Hišica z drobnim okencem,
ki je zaprta s polkencem;
če pa se polkence odpre,
tvoja podoba vanjo gre.
Kadar denarjev bo veliko,
kupil lahko boš svojo sliko!

Fotografski aparat.

3.

Poleti, jeseni košat debeluh
ter vreden zlata sem in srebra;
pozimi, spomladi od sile sem suh
in vsakemu kažem le rebra.

Kozolec.

4.

Če kosa mu ne reže,
po glavi tolče me;

če dušo si priveže,
usede se name.

Klepavnik in kosec.

5.

Drobno zvončkljanje
k meni te zvabi;
da pot si prihraniš,
le mene uporabi!

V hipu ti zvežem
vse deželé,
ko se uležem
ob bele cesté!

Telefon.

"Zobobol..."

se lahko olajša z nekoliko tabletami Veramona. Veramon, ki je zasnovan na znanstvenih predpisih, prežene bolečine, a je obenem popolnoma neškodljiv.

VERAMON

Schering

Pisemca z 2 tabletami
Čevke z 10 in 20 tabletami

Oglas reg. pod br. 47 od 29. I. 1935.

6.

Polna ali prazna,
škafca ali škaflica,
vendarle prijateljca,
zmeraj si prijazna:
ko je zunaj dež in mraz,
v tebi je najkrajši čas.

Soba.

7.

Zgoraj platno in blagó,
spodaj je leseno dno,
v sredi pa je kratko spanje
in velike, lepe sanje.

Kmečka postelja.

8.

Hej, rogatec,
bledi bratec,
barko voziš
nad meno!

Daj, stopiva,
vkup začniva,
hej, potem bo
res lepó!

Mesec in pitjanc.

9.

Nima nog in ne glavé,
vendar muka, koder gre.

Avtomobil.

10.

Vsak me za ušesa grabi,
da sem k pridu, pa pozabi.

Škat.

11.

Kdo je bolj zvit: ali sestavljaivec ali ugí-
balec ugank.

Ugíbalec, ker mora brati sestavljaívceve misli.

12.

Če je na možu, mu je v kras,
če je na ženski, ji dela grd obraz.

Brki in brada.

13.

Kdo več trpi: ali sestavljaivec ali ugí-
balec ugank?

Sestavljaivec, ker si mora izmisliti vprašanje in
odgovor.

14.

Polno oken in nič vrat,
lačen vrabček je moj svat.

Kozolec.

15.

Lase ji vse populimo, pred hišo jo obesimo,
do nagega jo slečemo, potem pa pojmo!

Koruzca.

16.

Jih brišemo
in gladimo,
umivamo
in čistimo,

pometamo,
pregrinjamo,
potem pa jih —
pohodimo.

Tla v sobi.

17.

Več bratov poznam:
Le prvi je divji, oprezen,
a drugi droban in železen,
je tretji iz svetle medi,
četrtni na gnoju stoji.
Če drugega brata imam,
lahko brž nad prvega grem;
ko prvega brata pojem,
pod tretjim umijem roke.
Četrtega brata pa snem,
če prvi pokaže pete.

Dviji petelin, petelin pri puskí, pri vodovodu,
domaci petelin.

Pogoni.

Janoz Jalen.

Rahle meglice so ob mraku zaplesale nad Bohinjskim jezerom. Ponoči so narasle v mogočno meglo, ki se je proti jutru spustila za Savo navzdol in napolnila vso Spodnjo dolino prav do Soteske. Hlapi iz vode v strugi in seči ter njiv ob bregovih, ki jih je pred nedavnim namočil s snegom pomešan dež, so dvignili meglo nad slemena nomenjskih hiš in skednjeve. Kaj kmalu sta tudi jabolko in križ na vrhu zvonika bitenjske cerkve utonila v megli. Megla je nastopila vedno više in više, se prelila skozi Korita iz Spodnje doline nazaj v Zgornjo in se srečala pri jerecarskem križu z meglo, ki se je bila privalila iz jezera po Blatih navzgor. Megla je bila tako gosta, da izpred hiš ob cesti ljudje niso mogli presoditi, če župna cerkev še kaj gleda iz nje ali nič več. Cerkev svetega Martina, kraljica Bohinja, zidana tako visoko nad domove v Srednji vasi, da vodi do njenega praga sto štiri in osemdeset stopnic. S hišico sedlarja Balanta, ki si jo je bil zgradil na senožetih, še preden je stekla železnica pod Črno prstjo, stojita nekako v isti višini.

Balant je vstal še pred svitom. Prižgal je luč, zakuril na ognjišču, nalil vode v kotliček in ga pritegnil nad plamen. Sédel je na trinožnik zraven ognjišča in se lotil svojega levega kvedra, da ga popravi. V urbasu je bilo popustilo nekaj šivov.

Krop v kotličku je zavrel. V ptičnici na steni pa je zaščebetel kos in prebudil tudi kanarčke. Balant je poiskal v skrinjici vrečico rumene turščične moke. Grede, ko je vsipal žgance, je žvižgal pesem:

»Čudopolna kranjska zemlja,
daleč ti enake ni.«

Vedel je, da v jeseni kos za zlomka ne poprime, pa mu je vendar dan za dnevom, kadar je bil doma, po stokrat in še večkrat zažvižgal o čudopolni kranjski zemlji in o Bohinjki, ljubi Minki: »Tako se ga mora prijeti viža, mojega kosa, da mu na pomlad, ko v Ščavnici dren vzcvetje, kar samo od sebe zadoni iz rumenega kljuna:

Triglav naš je kralj planine,
premočno star očak.
On navduši svoje sine,
nepremagani mejak.

Balant je zmaknil cokle raz bosih nog, ovil noge v sveže oprane cunje, obul čevlje in stopil pogledat pred hišico na vreme.

»Megla.«

Kar same so se mu zaokrožile ustnice na žvižgo, pa se je še o pravem času spomnil, da ne sme učiti kosa vseh pesmi hkrati, če noče, da pomladi nobene ne bo prav znal in se bo poprijel tiste, ki jo bodo v svatovskem veselju vriskali njegovi svobodni črni bratje v vrhovih smrek po Senožetih, na Rudnici in v Ščavnici. Megli pa le ni mogel prizanesti. Mrmraje je zapel:

»Meglà, meglà iz jezera.«

Ni nadaljeval o ljubici in uslišani njeni prošnji. Presekal je pesem in spregovoril sam s sabo:

»Meglal! Še nama s svetim Martinom, ki sva si na visokem postavila domove, ne privoščiči jutrnjega sonca.«

Obmolknil je. Pravkar izgovorjene besede so obudile v njegovem spominu staro pripovedovanje o zidanju cerkve svetega Martina v Bohinju:

Pred več sto leti je bilo v Bohinju ljudi komaj za eno župnijo. Pa so se dogovorili, da si postavijo vsi skupaj cerkev na vrhu Senožeti, v sredi med Zgornjo in Spodnjo dolino. Fužinarji, bistriški in izpod Hudičevega mosta, so skovali krampe in lopate, Jerekarji so jih nasadili, Češnjani pa zvozili na Senožeti. Bitenjski in Nomenjski, Studorci in Poljci so lomili kamen, kuhali apnence in sejali pesek. Koprivnikarji in Gorjušči so podirali les. In Rovtarji in Podjelci in še vsi drugi — Ves Bohinj — stari in mladi so prijeli za delo in vsak otrok je vedel povedati:

»Čez leto dni bo cerkev stala.«

Pa —!

Kar so med tednom v tlaki za temelje izkopali, je bilo v nedeljo zjutraj vse nazaj na grob zasuto, orodje pa preneseno s Senožeti na Ravní nad Srednjo vasjo. Vse do zadnjega krampa in lopate.

Po vaseh je zašumelo. Sama od sebe je zrastle govornice, da je svetnik kakor s prstom pokazal, kje hoče, da mu zidajo cerkev.

»Sveti Martin!«

»Da bi orodje sam prenašal? Nakal«

»Počemu sam! Lastnega konja ima. Očitno jezdari na njem na oltarjih. Pretovoril je orodje.«

»Pretovoril? Z enim samim konjem v eni sami noči? Naka.«

»Dokaj jezdrih konj zna tudi voziti. Bi pa svetega Martina konj ne znal. Kaj pa mislite! Aaa?«

»Že. Konja ima, da bi za par naših ne menjal. Samo — voza nima. Tri sto!«

»Je pravil Tomažev, da je sinoči svoj voz pod stog zapeljal, davi ga je pa tokraj tretje brane dobil. Pa še leva ojnica je nalomljena.«

»Ojnica nalomljena? Pa sveti Martin? Naka.«

»Dobrega srca vojak je bil in dober škof. Če se mu je pri vožnji kaj malega potrlo, ni zato nič manjši svetnik.«

»Morebiti je pa namenoma naredil. Kolar je bolj potreben zaslužka kakor Tomažev denarja.«

»Pot čez Blata je pa tudi tako razdrapana, da bi jo bilo treba prej pošteno nasuti, preden bi mogli cerkev na Senožetih naprej zidati.«

»Prav. Kdo je pa fundamente zasul?«

»Če je znal sveti Martin celó hudiča naviti, aaa, da mu je v eni sami noči samotež v samokolnici navozil kamenja za škofovsko cerkev z dvema stolpoma, tako —? Aaa?«

Balant se je tako vživel v zidanje cerkve svetega Martina v Bohinju, da jih je kar slišal, kako so se bili takrat v tistih časih pred več sto leti prerekali. Starega Smukavca starega očeta stari oče, ali pa še bolj nazaj kdo izmed Smukavcev, je moral biti tisti, ki je nasprotovalec uganjal in navijal z »aaa«.

»Naj je bil, kdor je bil. Zmogel je, hvala Bogu, da cerkev svetega Martina stoji na Ravnéh. Za dandanes, ko so v Bohinju že tri župnije in nekateri že o četrti sanjajo, je to zelo prav. Za takrat pa tudi ni bilo za vse napak. Kako naj bi pa iz Zgornje doline hodili k maši, kadar nastopi voda na Blatih. Morebiti okoli in okoli okrog Bohinja. Aaa?«

Balant se je hudomušno nasmejal izpod košatih, ščetinastih brk: »Sveti Martin? Seveda je bil, za kogar je bil. Lahko je bilo pa tudi drugače. Poznaj Bohinjca! Pa naj je bilo, kakor je bilo, pošteni ljudje so bili oboji, tisti, ki so bili za, in tisti, ki so bili proti. V naših

dneh bi kar tako tja vrženega orodja še prej kakor v enem tednu ne bilo ne na Senožetih in ne na Ravnéh nič več. Še meni, ko sem si postavljaj hišico, so odnesli žago. Pa takrat še ni tekla železnica skozi Bohinj in svet je bil dokaj manj sprijen. Po vojski pa... Ni vredno, da bi govoril. Povsod je vse vsakega.«

Kakor dober sledni pes, ki na vse strani sluti divjačino, pa ne ve, kam bi se obrnil, je pričel Balant obračati glavo od desne na levo, v tla in navzgor pa zopet nazaj. Tudi zrak je nekajkrat glasno potegnil skozi nos in puhnil skozi povešene brke.

»Slana.«

Prav po tihem je zažvižgal, da bi ga ne slišal kos, o slan'ci, ki je davi pala, vso trav'co pomorila in vse žlahtne rožice.

»Slana, bohinska mana. Prava reč. Saj je jesen. V višavah je jasno. Lahko bodo gonili psi.«

Žganci so vzkipeli. Odlijač je pljusnil čez rob kotlička. Zašumela je žerjavica in poklicala Balanta nazaj k ognjišču.

Balant je scvrel kopato žlico zaseke. Vselej, kadar je zjutraj odhajal na lov, se je podprl s politimi žganci, ki za ves dan drže. Le nekajkrat med vojsko, ko ni mogel dobiti mikjer več prave zabele, je jedel suhe. Je bil poskusil z lojem, pa —: »Fej. Loj pa žganci. Je škoda moke.«

Pomil ni, pospravil je pa. Zagrebel je žerjavico pod pepel in snel oprtnik in puško s stene. Oboje si je bil že sinoči pripravil nared. Rožljanje zaponk, potrebnih in nepotrebnih, nahrbtnik je bil vojaški, je spodbudilo kanarčka, da je skušal zapeti. Balant ga je premotil in zažvižgal kosu:

»Mi Bohinjci sredi raja
radost rajsko uživamo.«

Kos je nagnil glavico, prisluhnil in žvižgaje ponovil napev besede 'uživamo'.

»Lej ga, lej ga, tiča«, mu je oponesel Balant. »Od zadnjega konca pričjenja in najprej bi rad užival. Pa saj takih tičev je več, čeprav nimajo perutnic, da bi se mogli dvigniti v sončne višave. Kdo naj ti zameri!«

Balant se ni utegnil ukvarjati s kosom. Dan je silil skozi okenca. Zaklenil je hišico, spravil ključ med drva v kradi in se spustil navzdol po stezi proti vasi. Čez Blata je bila meglja tako gosta, da je skoraj dlje segel kakor

videl. Kljub megli je v Balantu dobra volja kar sama od sebe rasla, kakor sam od sebe vzhaja dobro zamešen kruh. Balant je odprnil vlago, ki se mu je nabrala na brkih in se spomnil, da ne teče za njim pes. Že več jih je poskusil zrediti, pa ni bil nobeden nič prida. Ni utegnil dovolj ukvarjati se z njim. Kako neki, ko je skoraj dan za dnevom hodil po šterah delat in popravljat komate.

»Nič ne de. Saj ima Stagnar tri pse. Škoda, da se je Živa postarala.«

Da bi ne mudil, je Balant raztegnil korak kar najbolj, prekobilil prelaz v plotu in hitel skozi vrtove proti vasi. Listje je pošumevalo pod njegovimi stopinjami in pozabljeno jabolko se mu je strkljalo izpod nog. Balant je jabolko pobral in spravil v žep: »Ni dosti prida, pa za žejo utegne priti prav.«

»Lisko, o Lisko«, je nagovoril najmlajšega Stagnarjevega psa, ki mu je pritekkel do korita naproti. Počohal ga je za ušesi: »Priden, Lisko, priden. Lej, tudi tebi se pozna vojska. Za zadnje gnezdo Žive ni ves Bohinj več premožel čistokrvnega istrijana, ki bi ne bil njen sin. Nič ne maraj, če si prav mešane krvi. Tudi Šurki je dober lovec, čeprav je po nogah in nad očmi rumen. Brandel je. Na Koroškem se je učil poditi prve zajce. Kar nič naj te ne bo sram takega očeta.«

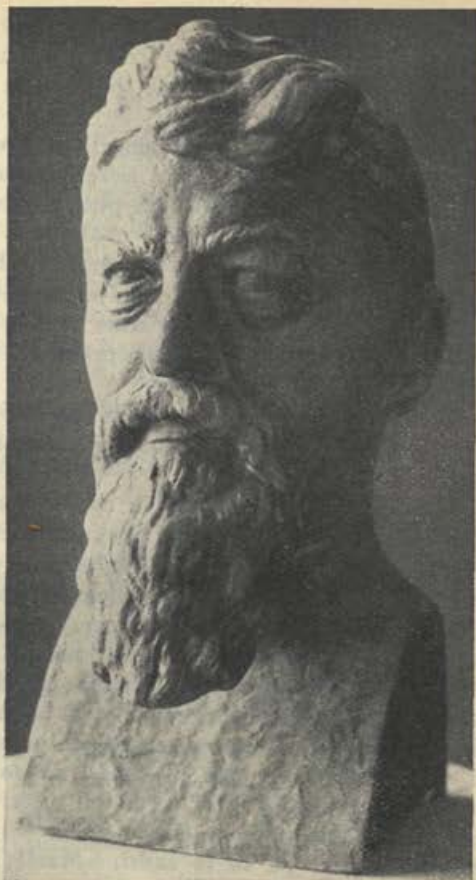
Pes je zacvilil in stekel nazaj proti domu, kakor bi se mu mudilo praviti, da Balant že gre. Sedlarju pa je ušel spomin nazaj v mlada leta, ko se je daleč za Dravo učil vleči dreto in rezati jermenje. Jezika se je pa samo toliko privadil, da bi ga ne mogli po nemško prodati. Ni imel prilike, da bi kaj prida govoril. Saj še domačini niso vsi znal nemško: »Koroška?«

Tako se je zamislil v tiste kraje in ljudi, da bi se bil v Stagnarjevi veži skoraj prepokpicnil čez Tomažina, ki je vezal šeka in Lajena na en povodec.

»Burja!« ga je nahrulil Tomažin.

»Ne zameri. Tako gosta megla je, da človek nikamor predse ne vidi.« Praznemu izgovoru sta se oba zasmejala, Tomažin in Balant, ki je začutil v kuhinji Stagnarja. Hotel mu je voščiti dobro jutro, pa je njegovo, še vedno tanko uho ujelo, kako se Šimen preudarno prestopa, in je koj uganil, da Stagnarju nekaj ni povsem prav. Premislil se je in zavil v hišo.

Med mizami so se vrteli in ovohavali psi. Vsem je bila Živa mati, razen Šukriju.

Spomenik pisatelju dr. Ivanu Tavčarju na Visokem v Poljanski dolini, odkrit 19. septembra 1937.

Lovci so se delali malomarne, kakor da bi jih psi nič ne brigali, pa je vendar vsak na svojega skrbno pazil. Škantarjev Tonej in Odarjev Martin sta sedela na pristenski klopi in držala vsak svojo puško na kolenih. Tonej v usnjenih letalskih hlačah, čeprav je skoraj vso vojsko preždel v strelskih jarkih in se je znal stisniti kakor nihče drugi v zadnji kot kaverne, kadar je zares treskalo.

Martin pa je bil ogrnjen v skoraj novo italijansko pelerino, katero je pobral na Krnu po predoru pri Kobaridu. Na voglu mize je stal v dolgem rjavkastem ruskem plašču Starič. Malomarno mu je visela puška prek leve rame, v desnici pa je držal na pol izpraznjen kozarec žganja. Balant je malomarno dvignil kazalec k robu klobuka. Tako je videl pozdravljati proti koncu vojske najdrznejše vojake, če so se sploh še hoteli zmeniti za svoje višje.

»Sem mar zadnji?«

»Ničevo. Obilno družino imaš in se težko navsezgodaj odtrgaš od doma«, se je iz sedlarja ponorčeval Starič, oče številne družine, in je izpraznil kozarček.

»Ne vem, kako je. Ali ima Balant več ptičev, ali ima Starič več tičev«, je zabistroumil koprivniški gospod od mize izza peči, kjer sta z mladim učiteljem Koporcem srebala čaj.

»Dobro jutro, gospoda«, je pozdravil Balant in dvignil klobuk, na katerem je omahoval dolg gamsov čop: »Kar malo sram me je, da sta me celó vidva s Koprivnikom prehitela. Ne zamerita.«

»Čakal bi človek že še, ko bi ne bilo te preklicane megle. V višavah pa tako lepo sije sonce.«

»Se mi je kar zdelo, da je zgodaj jasno, ko so moji ptiči na vse zgodaj poskušali peti.«

»Se bosta pa o ptičih in tičih čez dan pogovorila. Nam je treba iti, če mislimo kaj opraviti. Alo, Šimen!« Starič je glasno poklical Stagnarja, ki je še vedno šaril po kuhinji.

»Že grem«, se je odzval gospodar in odprl vrata. Skledico mleka je prinesel in ga postavil v kot pod klop Živi, katero je privedel s sabo. Psi so nategnili povodce. Zavohali so gorko mleko. Koprivniški Poluks, ki ni bil na vrvcu, je skoraj vtaknil nos v mleko. Živa je zarenčala. Stagnar pa se je zadril: »Marš! Boš ti pojedel mleko Živi, ki nima več zob. Ti imaš pa še vse. Mlade, ostre, trdne in v močnih čeljustih. Najtrše kosti še lahko drobiš z njimi.«

Šimen še vedno ni bil prave volje. Balantu, ki je dobro poznal Meto, Stagnarico, se je malo zdelo, zakaj. Morebiti še komu drugemu.

Živa je tako čisto polizala skledico, kakor bi jo bila pomila. Mleko je psico ogrelo. Mladostno je zacvilila in se vzpela Šimnu skoraj na prsi. Nekako pred desetimi leti je začela sama od sebe tako priganjati gospodarja na lov. Zadnje čase je bila to že opustila. Danes se je pa spet spomnila. Morebiti je vedela, da so vsi samo njo čakali. Psi so se psici odzvali. Postali so nestrpni in začeli veselo cviliti. Zlepa bi jih ne mogli več umiriti.

Lovci so vstali in se optavali. Drug za drugim so odhajali iz gorke hiše v hladno jutrnjo meglo. Pse so vodili na povodcih. Še Poluks je bil otvezen. Le Živa je smela hoditi svobodna.

Vsi lovci so stali že na dvoru, Šimna pa še vedno ni bilo iz hiše. Namenoma se je obotavljal. Meti že nekaj dni ni nobena reč

prav. Ženska! Kdo bi ji zameril. Vedel je, da mu bo skušala ob odhodu še kaj oponesti. Naj! Samo drugi naj nikar ne slišijo.

Balant je bil natlačil čedro. Prižigat je pa stopil k vratom, tik za podboj. Še preden je poiskal v žepu iz vojaške patrone narejen prižigalnik, je ujel, kako je Meta očitala Šimnu potratnost zavoljo treh psov, ko bi bilo enega samega čez vse dovolj pri hiši. Posebno Živa jo je bodla, psica, ki ni za nobeno rabo več, jo pa na vrh krmi še z mlekom, ki ima tako ceno kakor še nikoli. Šimen je pa kar molčal. Nič ni odgovoril. Balant je vtaknil čedro mrzlo nazaj v žep in se spet pridružil lovcem. Kar dovolj je zvedel, rekel pa ni nobene.

Trdo je prestopil Stagnar prag. Najprej je pogledal za psico. Živa je sedela na voglu hiše. Morebiti zato, da je imela mir pred pasjimi nosovi, morebiti je bila pa trudna že samo od tega, ker se je bila prej mladostno razveselila lova.

»Žival Žival Zajci ti bodo fige kazali, če že sedaj posedaš.« Stagnar se je sklonil in pobožal psico po oranžno rumeni zvezdi vrh temena, se spet zravnal in spregovoril tako glasno, da je tudi Meta slišala v vežo:

»Stara je Živa, stara. Sama sebi je že v napotje. Za štefan vina bi dal, če bi se ne vrnila več z lova.«

Možaki so se spogledali. Prav dobro so razumeli smrtno obsodbo, izrečeno nad Živo, materjo vseh dobrih bohinjskih lovskih psov. Ni jim bilo lahko. Stagnar je stisnil zobe:

»Idimo!«

Lovci so se razporedili skozi vas. Ob njih in za njimi so se razvrstili psi. Živa je šla zadnja, svobodna.

Kar nič se ni mogel razplesti pogovor. O čemer je kdo začel, mu je koj zmanjkalo. In nihče ni maral pogledati, če psica še gre za njimi.

»Ko bi ji človek mogel namigniti, naj se vrne.«

Skoraj molče so se lovci povzpeli v reber nad vasjo. Sonce jih je pogledalo skozi razredčeno meglo. Bilo je blede kakor luna. Ozirali so se vanj, pa jih nič niso ščemele oči. Za plotom so obstali.

»Kdo bo peljal pse v pogon?«

Vsi so se ponudili, še koprivniški gospod, čeprav so vsi dobro vedeli, da ni prav nič prijetno miriti celo tropo neučakljivih psov, posebno če križajo še pred časom svežo sled,

katero je treba še pustiti v nemar. Kljub temu bi vsi radi šli. Stagnar pa je odločil, da v prvi pogon zastavi pse sam, ko najbolje ve, kje v rebri leže zajci, in da utegne še lisjaka dvigniti. Nihče mu ni ugovarjal. Le koprivniški župnik bi bil rad šel s Stagnarjem, pa ga Šimen ni bil voljan vzeti s sabo, kakor je gospodu nerad odrekel.

Povodec za povodcem je prevzemal Stagnar. Kmalu jih je imel obe roki polno. Obstopili so ga beli psi s rumenkastimi lisami. Le Šukri je bil črn in Lisko, njegov sin, črnobel. Šimen bi prav za prav moral počakati, dokler bi lovci zgoraj ob robu Plane ne zastavili stečin, pa je kar koj odvedel pse. Živa je spet šla zadnja. Molče so jo gledali lovci in nihče ni vedel nič reči.

»Krek, krek, krek«, je zahreščal na Trdinčevem orehu krekec, kakor pravijo v Bohinju lešnikarju. Preplašila ga je jata psov.

Starič je jezno odvrnil skoraj pol cigarete.

»Nič ne pomaga. Šimen misli zares. Ne vem, kaj ga je pičilo. Ustreči mu moramo. Taka je že od nekdaj postava lovcev. Komurkoli izmed nas prižene danes Živa, sama ali v družbi, zajca ali karkoli, naj pusti žival uteči, ubije naj pa psico.«

»Jaz je ne bom streljal. Žive že ne. Se rajši vrnem in ne grem na lov«, je odločno izjavil koprivniški župnik.

»Prav. Gospoda izvzamemo. Drugega pa prav nikogar ne. Tudi vas ne, gospod učenik.«

»Bo vendar Bog dal, da Žive ne bo zaneslo k meni.«

»H komurkoli, sem rekel. Dobro naj vsak pazi, da se mu ne bo roka tresla. Mirno naj pomeri, da bo psica padla kakor od strele zadeta.«

»Reči je lahko.«

»Tudi narediti se dá. Samo premisli naj vsak, kako bo Stagnarju pri srcu, če sliši jakati zastreljeno Živo.«

»Res je.«

In so odšli navkreber na stojišča.

Zgoraj na Plani je sijalo jasno sonce. Trgalo je megle pod seboj v kosme in jih podajalo vetru v višavah, da jih je razpihaval v nič. Slano na Plani je že vso vzelo, Senožeti na drugi strani so pa bile še kakor bi jih bil zapadel ponoči rahel sneg. Sedlarjeva hišica je pravkar pogledala iz megle.

»Fit fit fit, fiiu fiiuuu.«

Stagnar je spustil zadnje pse in jih s pozvižgavanjem bodril, naj iščejo blizu in daleč.

Balant je videl, kako sta koprivniški gospod in učitelj Koporec snela puški z ramen in napela peteline. Balantu samemu se pa ni prav nič mudilo. Svoj domek je ogledoval in njegovo okolico in njegovo ozadje in razmišljal, kako prav za prav oko človeku ne pove vsega prav. V bližnji Ščavnici in Rudnici se smreke vidijo zelene, v oddaljenih bistriških gorah, na Možakih, so pa skoraj čisto črne. So pa povsod ene in iste barve. Če bi človek ne vedel, kako bi se motil. Ali pa: Kako vse drugačne so skale v Studorju kakor pa daleč zadaj v Bogatinu in na Podrti gori. Pa je vendar tu in tam ene in iste vrste kamen. Čudno. Še bolj čudno je pa, da je dokaj več ljudi takih, ki tega ne vedo, kakor pa takih, ki vedo.

»Fit fit fit, fiiu fiiuuu.«

Balant ni več utegnil razmišljati o očesu, smrekah, gorah in ljudeh. Oglasili so se psi. Na dveh, treh krajih so hkrati dvignili.

»Kaj tiči zajec koj za vasjo?«

Pripravil je puško za strel, obstal nepremično, poslušal in gledal tako pazljivo, da je na daleč slišal in videl vse naokoli.

Živa se je oglasila. Lisjaka podi. Šurki ji hiti pomagat. Naravnost proti meni ženeta. Saprta...«

Pok. Pok, pok. Pok.

Razlegli so se strelji. Tudi Balant je izpraznil obe cevi, zrna in kroglo. Pok, pok.

Obmolnile so puške in utihnili so psi.

Prvi pogon se je iztekel.

Preplašene od strelav in pasjega laježa so se v bukvah v Javornici vresečeče oglasile šoje, kakor bi hotele opozoriti divjad, naj se prihuli in potaji, da je psi ne zavohajo, ali pa naj se izmuzne in beži kar sapa dá, da je ne dohiti smrt. Šoje so se drle in drle, lovci pa so se shajali pod javori na Plani, kakor vselej po pogonu izza plota za vasjo. Drug za drugim so pritekli tudi psi, ovohavali okrvavljene zajce in se mirno dali spet otvesti na povodce.

Živ. in Šukrija pa od nikoder ni bilo. Balanta tudi ne.

»Le kje hodi?«

»Ne bo več daleč. Črni pes že gre.«

S povešenim repom in sklonjeno glavo, kakor bi šel za pogrebom, je prihajal počasi tršati Šukri. Osvetljen od sonca je bil videti še bolj črn, kakor je bil v resnici.

»Kaj da je pes tako pobit?«

»Lisjak mu je v lisičino ušel. Boste videli, da ga Balant ne prinese.«

»Res gre prazen«, je pokazal Martin sedlarja, ki se je pravkar prikopal po bregu navzgor na Plano.

Obotavlja se, kakor bi tehtal besede, ki naj jih izpregovori, se je bližal javorom Balant.

»Ve, da ga vsi čakamo, pa se mu nikamor ne mudi.«

»Lisjaka je zapacal, pa ga je sram.«

»Na lovu ga nikar ne dražimo, da ga ne spravimo v slabo voljo. Zvečer, ko ga vino ogreje.«

Kakor bi bil ujel besede, je Balant dvignil glavo, vrgel puško više na ramo in z lahko nogo prihitel k lovskim tovarišem.

»Spet si zadnji.«

»Spet sem zadnji.«

»Le kje si se mudil toliko časa?«

»Saj se vam še sedaj kar nič ne mudi naprej.«

»So psi vsi prišli?« je vprašal iz navade Tomažin.

»Vsi, le Žive ni.«

Balant je pogledal pse: »Pa res ni psice. Le kje je ostala.« Balant je naredil tako vsakdanji obraz, da še Starič ni znal razbrati z njega, pri čem je.

Kakor bi se bil znebil težke skrbi, se je oglasil Stagnar: »Živa se zadnje čase po prvem pogonu navadno vrne nazaj domov. Seveda, ni prav. Pa kdo bi ji zameril. Stara je in res ne vzdrži ves dan.« Izročil je pse Tomažinu in odredil, katero stečino naj kdo zastavi.

Psi in lovci so odhajali izpod javorov v drugi pogon. Šoje pa so utihnile, kakor bi se bile zbele za lastno življenje.

Megla se je pogubila. Visoko nad vrhovi gorá je plavalo nekaj svetlih oblakov, ki jih je veter počasi gnal proti Triglavu. Jezero je blestelo v soncu. V gladini vode so se ogledavale gore. Globoko pod dnom, se je zdelo, so hiteli oblaki, kakor bi se hoteli skriti soncu pod strmi Pršivec.

Učitelj Koporec se je povzpел na sleme pod planinico Četaže. Še nikoli ni hodil tam naokrog, pa mu je Stagnar kraj tako dobro opisal, da prav nič ni dvomil, kam naj se postavi na prežo: »K štorasti bukvi, iz katere poganja pet vrhov.«

Koporec bi lahko prisegel, da res še nikoli ni bil na tistem kraju, pa se mu je bukev in vsa okolica zdela znana.

»Le kje sem videl podoben svet? In če se prav spomnim, ga je obsevala luna, ne sonce. Le kje?«

Ni utegnil domisliti do konca. Psi so dvignili. Oster lajež je zadonel v jesenski dan, in še drugi, in še tretji. Z napetimi petelini je nepremično stal učitelj ob peterovrhi bukvi, tenko poslušal, na kateri strani zašumi listje, in bistro pazil, kdaj se med grmovjem kaj zžane. Vsaj zajca bi danes rad ustrelil, da ga pošlje mami, ki jo vsako jutro znova zaskrbi, kaj naj dene v lonec.

Ne daleč pod njim je počil strel. Koporec se je zazdelo, da ga je v kolku zbolelo. Naglo je povsobil puško. Spustil je oba petelina in se naslonil na bukev. Posvetilo se mu je, kje je videl podoben kraj:

Še na pol otrok je bil. Po rahlem deževju je zagrnila razrito pokrajino gorka pomladanska noč. Smrdelo je po trohnobi, pa bi prav za prav moralo duhteti po mladem zelenju, saj je luna obsevala odganjajoče drevje. V takih nočeh fantje njegovih let ne hodijo radi zgodaj spat. Čim najdlje kolovratijo naokrog, sanjarijo o dekletih, prepevajo zaljubljene pesmi in jih nekateri skušajo tudi sami zlagati.

Tudi Koporec ni spal. Stisnjen za samotni štor, skoraj tak, ob kakršnem je stal sedaj, le vrhove je imel vse okleščene, je stražil, precej oddaljen od svoje čete. Strah ga je bilo, strah noči in smrti, ki se je neslišno spreletavala nad strelskimi jarki kakor netopir, kadar lovi komarje. Napenjal je ušesa in bulžil v na pol temo. Ob vsakem najmanjšem šumu se je ves stresel. In ko je drekokrbec blizu njega preril skozi govno, mu je sam od sebe prijel kazalec za sprožilo puške. Minute so se sprevergle v ure, tako počasi je potekala noč.

Lotil se ga je zaspanec. Trepalnice so mu kar olesenele. Mel si je oči, ščipal se v lica in stegna, pa vse skupaj ni zaleglo. Zaskrbelo ga je kakor še nikoli v življenju:

»Če me ob izmeni dobe spečega? Pred vojno sodišče pridem, ki za take primere grozi tudi s smrtjo. Mama bi od žalosti umrla. Ne bom zaspal.«

Vstal je in se stisnil k štoru. Kdo naj ga opazi. Nič ni pomislil, da morebiti blizu njega tudi kdo drugi oprezuje, prav tako v strahu za

svoje življenje in morebiti prav tako v skrbi za svojo mater.

Previdno se je pričel dvigati. Pritisnil se je k visokemu štoru, da sta bila oba kakor eno. Oddahnil se je. Počasi je nagibal glavo, da pogleda, kaj je na drugi strani debla. Komaj z enim očesom je ujel nekaj razgleda, pa je že počila puška. Se je slišal, kako so na obeh straneh zagrmeli strelji in da so zažvižgale krogle prek njega. Potem se je svetla pomladanska noč sprevrgla v najtršo temo. Zavedel se je bil šele, ko so ga proti jutru dvignili bolničarji.

Globoko pod njim, za Ribnico, so psi dvignili silen lajež. Vso gonja je drvela naravnost proti Koporcu. Pa ni dvignil puške in ni napel petelina:

»Na tem kraju ne bom ubijal.«

Težak srnjak z lepim rogovjem je z raztegnjenimi skoki ves zasopel prihitel mimo njega. Srnjak je za hip obstal in ga pogledal, kakor bi hotel prositi, naj mu prizanese, ko vendar vidi, kako trdo so mu psi na sledi:

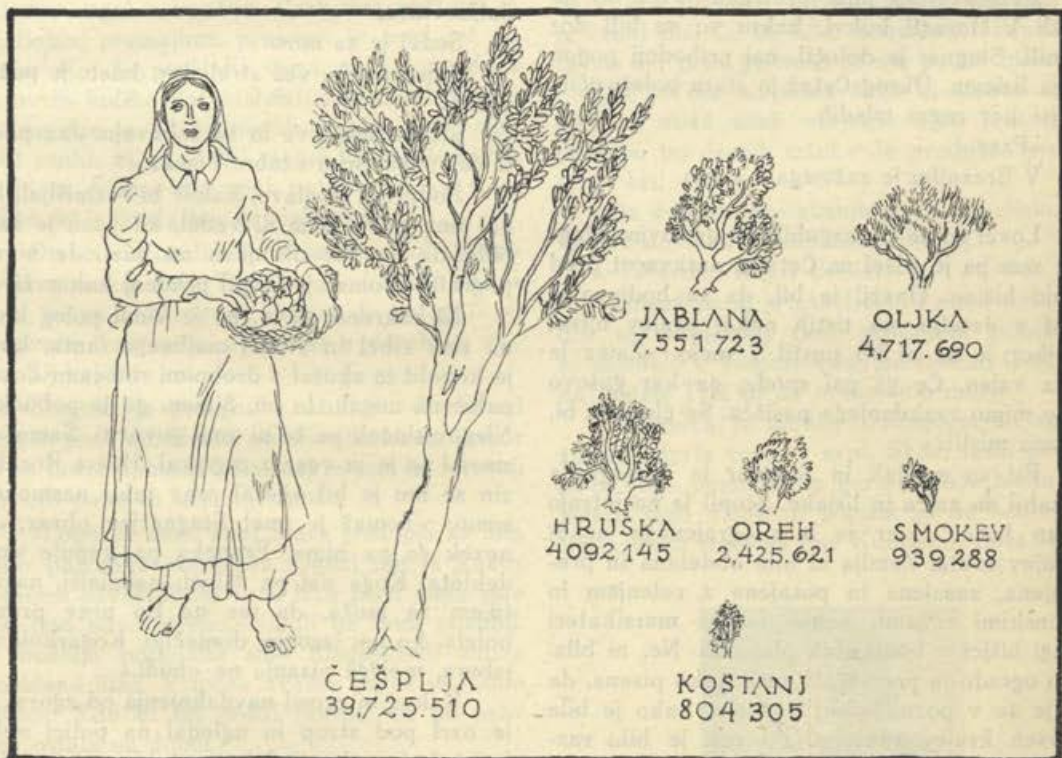
»Prav tako je bilo z nami. Tudi živad rajši beži skozi krogle, kakor bi se dala raztrgati psom.«

Pse je pripeljal Šukri. Iz široko odprtih gobcev so jim mahedrali slinasti jeziki. Koporrec jim je zastavil pot. Da bi jih dodobra zmedel, je z zrnjem ustrelil po srnjakovi sledi.

Ni še premenil naboja, že je prihitel k njemu gospod župnik:

»Ali ste ga, ali ste ga?«

»Ne.«

Sadno drevje v Jugoslaviji. Po slovenskih razmerah bi sodili, da je pri nas največ jablan. Vendar so jablane razširjene samo po severnih predelih države, medtem ko je v srednjih in južnih pokrajinah najbolj razširjeno drevo češplja. Leta 1935 je bilo v Jugoslaviji vsega skupaj 39,725.510 češpljevih dreves, jablan pa samo 7,551.723. Tretje mesto med sadnimi dre-

vesi zavzemajo oljke (4,717.690 dreves), četrto hruške (4,092.145 dreves), peto orehi (2,425.621 dreves), šesto smokve (939.288 dreves), sedmo pravi kostanji (804.305 dreves). Razen teh je še mnogo drugih sadnih dreves (skupaj 5 milijonov 341.905 dreves), tako da je vseh sadnih dreves v Jugoslaviji 65,598.187. Na kvadratni kilometer površine pride 26 sadnih dreves.

»Na strel bo treba pogledati, če ni kaj zadet. Kam ste merili?«

»V srnjaka ne.«

»Takooo?« se je začudil gospod.

»Morda vam ob priliki povem, zakaj nisem hotel ubijati.«

»Fii, fiii, fi, fi, fi. To, to, to«, je sklicaval Tomažin pse.

Da zaobrne pogovor, je pokazal Koporec vasi, raztresene po Zgornji dolini: »Kaj ni čudno, gospod župnik, da izmed starejših domačij v Bohinju redkokatera stoji na ravnem. Skoraj vse so potisnjene na breg.«

»Življenje jih je pognalo v puste gmajne. Dokler ni stekla železnica, je bilo v Bohinju vsako ped polja škoda. Moka za žgance in kruh je bila predaleč od doma in predraga. Denar je bil še dlje od doma.«

Razgovor so jima pretrgali lovci, ki so prišli k štorasti bukvi, kakor so se bili domenili. Stagnar je določil, naj prihodnji pogon velja liscam. Okrog Četaž je stara poleti učila loviti kar osem mladih.

»Prav.«

V Brezniku je zažvižgala kanja.

Lovci so se porazgubili po grmovju. Stagnar sam pa je odšel na Četaže, naravnost pred svojo hišico. Opazil je bil, da se hodi zajec past v deteljo, na tistih nekaj krajev njive, kolikor je še ni bil pustil v mejo. »Zajec je pota vaju. Če ga psi spode, ga kar gotovo vrže mimo vsakdanjega pasišča. Še človeka bi, ki zna misliti.«

Psi so molčali in Stagnar je mimogrede pozabil na zajca in lisjake. Stopil je na jutrnjo stran hišice, kjer je bilo ograjenega nekaj sežnjev sveta. Zemlja ni bila obdelana in prenojena, zasajena in posajena z zelenjem in dolinskimi rožami, kakor je pri marsikateri drugi hišici v bohinjskih planinah. Ne, ni bila. Vso ogrado je preraščala ruša, tako pisana, da se je še v pozni jeseni poznalo, kako je bila z vseh krajev znesena. Po ruši je bilo razmetanega nekaj kamenja, ki se je ob zadnji strani plotu grmadilo v majhno goro, ki je hotela biti podobna vrhovoma Veliškega in Malega Triglava. Tudi kamenje je bilo kaj raznovrstno. Ni bilo nabrano okrog ene same skale. Še v eni sami gori ne. Sto in še več vrst gorskih rož je vzcvetelo, duhtelo in dozorelo od pomladi do jeseni v ruši in med kamenjem. Sedaj je vse čakalo snega in zime. Le blede-

modri cvet kocinastega svederca je trdoživo gledal v jesensko sonce. Ograda kar nič ni bila podobna vrtu, pa se je kljub temu zdelo Stagnarju, ki je popravljaj locenj pri zavori, da razločno sliši peti zbor fantov in deklet:

»Tam je vrtec ograjen,
ograjen, o ja.«

V kupu zloženega kamenja je Stagnar posikal ključ, odklenil hišico in vstopil. Ni se ustavil ob ognjišču. Kar naprej je šel v izbico, položil puško na mizo in snel iznad postelje obledelo fotografijo doraščajočega fanta. Obstal je. V levi je držal sliko, z desno pa brisal prah z okvira in se obračal na vse strani, kakor bi bil zgrešil pot in sedaj ne ve, kam naj krene. Roko, v kateri je držal sliko, je stegnil kar najdlje pred se, da bi bolj razločil poteze obraza. Pogled mu je zadnje čase postal daljnoviden.

Sedel je za mizo.

Zunaj nekje, več streljajev daleč, je počila puška.

»Naj drugi love in se zabavajo. Jaz pa se ta čas pogovorim s tabo, Tomaž.«

Podprl si je glavo, kakor bi razmišljal, kaj naj sinu pove. Sam ni vedel, kdaj mu je slika obležala na lice obrnjena na mizi. Je ni nič pogrešal. Tomaž je stopil predenj kakor živ.

Ni zakrenil glave, pa je videl poleg klopi na tleh zibel in v njej majhnega fanta, ki se je kobalil in skušal z drobnimi ročicami doseči palca na nogah. In on, Šimen, ga je pobuckal. Njegov sinček pa še ni znal govoriti. Samo zasmejal se je in veselo zažgrgal. Hčere Rozalke sin se mu je bil včeraj prav tako nasmehnil, samo: »Tomaž je imel Stagnarjev obraz, Janček ga pa nima. Francka pa kupuje sama dekleta. Koga naj pa Minci, najmlajši, nasvetujem za moža, da me ne bo prav preveč bolelo, ko mu izročim domačijo. Kogarkoli naj izbere, mojega pisanja ne obudi.«

Kakor bi prosil navdahnjenja od zgoraj, se je ozrl pod strop in ugledal na polici nekaj knjig, katere je pred leti s takim zanimanjem prebiral Tomaž.

»Saj nič ne rečem. Nekaj zares lepih povesti je vmes, pa... Najini povesti, Tomaž, bi bil komaj kdo kos. Nič bi se mu ne bilo treba izmišljati. Še to, kar se je res dogajalo, bi mu preveč hodilo.«

Pričel je razmišljati, kakor bi se sam hotel lotiti povesti. Gledal je samega sebe, kako je

odrašal. Še skoraj šolar je vozil s samotežnicami oglje z Rudnega polja čez Babno goro na Bistrico. Če je vzel s sabo klobaso, bi bil kmalu več zajedel, kakor pa zaslužil. Kaj zgodaj je spoznal, da blagra ne bo prigaral, da si pa s kupčijo skoraj vsak opomore. S trdo prisluženim denarjem je kupil prvo kravo in jo gnal skozi Sotesko v Lesce na semenj. Kako so ga hoteli, nezkušenega fanta, mešetarji oci-ganiti. Pa se ni dal. Petnajst goldinarjev je pridobičkaril. Čez leto dni je postavil na isti semenj dvanajst repov.

Započeto delo mu je pretrgala vojaščina. Pa tam v Gradcu ga niso navadili obračati samo kanone, naučil se je tudi za silo nemščine.

»Tri leta so minula.«

Kakor bi se bil odpočil, se je znova ne-trudno vrgel v kupčijo. Vsak dan bolj mu je bil Bohinj premajhen, prezapr in predaleč od sveta. Kaj je prehodil stezá in kaj prevozil potov in koliko dal zaslužiti železnici! Skoraj noč in dan je bil na nogah. Ko bi se bil sam sebi smilil, bi si ne bil mogel kupiti domačije in bi si nikdar ne upal potegovati za roko Mete, ki je imela kar precej dote.

Otroci: »Rozalka in Francka! No! Človek se zave, zakaj dela. Tomaž pa —! Fant! Kakor konj, ki ga z ostrogami zbodeš, je potegnil ob njegovem rojstvu in dokaj let z veseljem vlekel. Dokaj let...«

Stagnar je potegnil z ožuljeno dlanjo od čela in prav do tilnika po osivelih laseh, kakor bi se hotel domisliti, kaj naj iz teh let v svoji povesti pove in kaj naj izpusti.

»Pogoreli smo. Hm! Stara poslopja so bila tako potrebna popravila. Ogenj me je kakor z bičem ošvrknil. Še tisto leto pred zimo smo bili pod novo streho. Nikoli ne bom pozabil. V nedeljo popoldne smo blagoslovili znova pozidano hišo. V torek zvečer pa se je rodila Mirca. Kdo bi bil mislil takrat, da bo prav ona ostala na domu.«

Pred hišico je narahlo zašumel pesek in skozi priprta vrata je obotavlja se prišel Lisko, kakor bi se bal, da bo grajan. Šimen pa je brž opazil, da dviga levo prvo nožo. Poklical ga je k sebi in ga podražil: »Lisko! Ali te je spet lisjak šavsnil? Kaj pa se mu zaletiš naravnost v zobe. Od strani se ga loti! Kajkrat sem ti že povedal. Zdaj si jo pa izkupil! Te bo že izučilo.«

Pes se mu je vzel na kolena in mu položil na pol belo, na pol črno glavo v naročje. Tako se zateče nedorasel otrok k materi, kadar stakne po lastni nerodnosti pri igri na vasi buško na čelo. Stagnar se je sklonil in popihal psu popadeno koleno: »Sedaj je pa že dobro. Kar hitro steci vun in zajčka poišči. Zajčka, Lisko, zajčka!« Pes je porepkal in odhitel iz hišice. Šimen pa je naprej snoval svojo in sinovo povest.

Da bo Tomažu bohinjske šole premalo, je on sam že prej vedel, preden so sina naučili ,i' in ,u'. Ko je pa fanta odpeljal v Kranj, so mu oponesli, da se je prevzel in da bi rad imel novo mašo in gospoda pri hiši. Meti se je ob taki govorici kar samo zasmajalo. Katera mati si pa ne želi videti svojega sina pred oltarjem! Tudi Tomaž je zasanjal, kako bo kdaj s prižnice govoril ljudem. On sam pa ni rekel nič. Če bi tako naneslo... Branil bi ravno ne, prav po volji bi mu pa ne bilo.

Pa se mu materina želja in sinova sanja nič kaj nista zdeli verjetni: »Ko fant malo odraste, bo drugih misli.« Je predobro poznal svojo kri.

Po dolgem prerekanju je le obveljalo, da zgrade novo železnico skozi Bohinj.

»Železnica skozi Bohinj!«

Tomaž pa si je začel črtati novo pot. Čim dlje so vrtali pod Črno prst, tem globlje so se zajedale v Tomaža misli na sončno Goriško, na bogati Trst in na brezmejno morje.

Železnica je stekla. Bohinjcem so se na široko odprla vrata v svet. Skozi tesni predor je od juga pomiziknilo gorko morje hladnemu jezeru med visokimi gorami in še sedmerim triglavskim jezerom nad Komarčo. Soča, Sava

Najmanjši slovenski
smučar.

in Drava so si segle v roke. In v Gospo Sveto in na Sveto goro je bilo samo za spoznanje dlje kakor na Brezje. Kdor je hotel še biti štet med veljavnejše, je skoraj kar moral iti kopat se v morje in v Brda vino pit.

Tudi Stagnerjeva dva sta šla. On, Šimen, in Tomaž, študent. V Trstu pa se je Tomaž kar nekam zgubil. Nejevoljen je čakal oče sina in na tihem sklepal, kako ga ošteje. Tomaž pa se mu je prismejal s tako veselim obrazom, kakor bi bil zvrnil kozarec terana preveč.

»Kje pa hodiš?« je zarežal vanj.

»Tako mi je všeč to veliko mesto ob morju, da pridem zanaprej študirat v Trst.«

»Kaj si znorel?«

»Nisem ne, ata! Na trgovsko akademijo sem se vpisal.«

»Kam?«

»Na trgovsko akademijo«, je mirno ponovil Tomaž.

Kakšne vrste šola prav za prav je trgovska akademija, Stagnar takrat še ni vedel. Prašati pa ni maral. Razumel je pa takoj, da se misli Tomaž temeljito naučiti kupčevanja na debelo. Spomnil se je pesmi prvega koprivniškega župnika. Takrat so mu rekli 'far'. Pa ta beseda je bila tiste čase v Bohinju še častilna in ne sramotilna, za kakršno velja dandanes. Dobro je znal povedati Kranjcem, Slovencem gospod Valentin Vodnik:

»Kranjc, tvoja zemlja je zdrava,
za pridne nje lega najprava.
Polje, vinograd, gora, morje
ruda, kupčija tebe rede.«

Stagnar je trdo položil pest na mizo: »Že Vodnik je vedel, da nam pripada del morja. Ni samo v letih nerodnih okrogle pel. Tudi gospodarjen je bil.«

Iz Trsta sta prišla takrat oba precej vinske volje, on in Tomaž, in Meta je skoraj ves teden skušala peči kreda. Pa ne toliko zavoljo vina kakor zavoljo preokrenjene šole.

Morje je Tomaža kar prerodilo. Ves je zaživel. Kako so mu oči zažarele, kadar je pripovedoval o natovorjanju in raztovorjanju bark. Oče ga je moral prav opomniti, da se domačemu kraju ne sme preveč odtujiti. Fant ga je dobro razumel. Po svoje je preuredil hišico na Četažah, ograbil poleg nje nekaj klastera sveta, znašal kamenje, trave in rože in znal

govoriti o domači zemlji, kakor bi pel. In gospodarski načrt si je risal, zase in za ves Bohinj ter za vse kraje, kjer še slovensko govore. Pa...

Stagnar je globoko sklonil glavo:

»Vsaka povest ima svoj konec. Tudi Tomaževa ga ima. Koncev je pa dokaj. So veseli in žalostni, mogočni in razmazni.«

Stagnar je vstal, segel v zadnji predelek oprtnika, izvlekel iz njega ploščato vojaško čutaro, jo odmašil in poduhal, kaj je v jutrnji zmedi natočil, slivovko ali sadjevec? Prikimal je slivovki in pošteno nagnil.

»Konec? Dekleta, ki bi brale povest, bi najprej hotela vedeti, če se bosta vzela. Kako naj se vzameta, če pa Tomaž za nobeno še prav pogledal ni. Pa se je marsikdo v letih, ki jih je doživel Tomaž, moral že poročiti, ker je bilo treba gospodinje v hiši.« Šimen je čutaro zaprl.

»Sam sem si želel konca, da zveže prej tako zaprt Bohinj s kraji ob morju, kjer jim primanjkuje mleka in sira, telečje pečenke in pitarih volov in lesa. On bi znal tudi ljudem dopovedati, naj se pridejo v vročem poletju iz soparnih mest odpočit v hladni Bohinj, in pozimi iz krajev, kjer ne poznajo snega, k nam nakepat in nasankat.«

Stagnar je spravil slivovko nazaj v oprtnik.

»Tomaž pa je še dlje sanjal. O povezanosti Koroške in Kranjske, Štajerske in Primorske in vseh naših krajev z morjem. Mogočen bi bil tak konec, mogočen.«

Stagnar si je oprtal nahrbtnik.

»Kdor je na pravljice nagnjen, bi si izmislil, da se je v brhkega Bohinjca zaljubila hči edinka najbogatejšega trgovca v Trstu, lepa kakor ukleta kraljična, in da je fant priženil velikansko premoženje, tri visoke palače in najmanj tucat jamborov in da je še v poznih letih hodil s svojo številno družino na oddih v Bohinj in nosil častljivo sivo brado...«

Obesil si je še puško prek rame.

»Kdor pa rad od vojske pripoveduje, bi morda pustil Stagnarjevega Tomaža pasti v bojih za svobodno pot Slovencev k morju. In da bi bila povest še bolj pretresljiva, bi očetu od bridkosti počilo srce. Žalostno veličasten bi bil tak konec.«

Kakor bi hotel uiti trpkim spominom, se je umaknil iz izbice k ognjišču.

»Kdor pa rad svinjari, bi se zlagal, da so Tomaža spridile ženske v starem mestu in da je prinesel domov nagnusno bolezen, ki zapečati vsako družino. In da bi še na očeta pljunil, bi oče sina najprej preklel, kasneje bi pa začel od žalosti piti in bi nazadnje vse svoje premoženje zapravil z nič vrednimi ženskami.«

V goščavi pod planinico se je oglašil Lisko. Prepodil je zajca in s tankim laježem hitel oznanjevat: »Moj, moj, moj.«

Stagnar je stopil pred hišico. Nič več ni utegnil iskati izmišljenih koncev. Postaviti je moral sam svojo: »Koncil!«

Prilavil je puško za strel.

»Naj si jih drugi izmišljajo. Moje povesti resničen je tak: Res je prinesel Tomaž bolezen iz Trsta. Pa ne nepoštene. Jetiko. Preveč se je gnal. Prav tisto jutro, ko so njegovi vrstniki odvriskali v Rádolco na nabor, so ga prevedeli. In ko so potrjeni privriskali nazaj v Bohinj, je zbral zadnjo sapo in jim skušal pomagati peti:

»Tam je vrtec ograjen,
ograjen, o ja.
Z drobnim cvetjem posajen,
posajen, o ja.«

Nehote se je Šimen ozrl na ograjen prostor na jutrnji strani hišice.

»Takrat se mi je res zamajalo srce. Moral sem od postelje proč, ven, ker nisem več mogel zadržati solzá.«

Poiskal je v žepu robec in si obrisal obraz.

»Od Tomaževega pogreba naprej pa... Ostal sem sam kakor upehan srnjak, ki so ga po dolgem pogonu psi zgrešili. Za koga naj se pa ženem? To pa rečem: Če bi bilo mogoče, da bi Tomaž oživel... Vse dam in grem pri teh letih, kakor jih imam, še enkrat znova vozit samotež ogle z Rudnega polja čez Babno goro, čeprav je že davno pot speljana skozi Korita.«

Lisko je prignal zajca med njive. Stagnar je dvignil puško.

»Po drugi strani bi pa Tomaža preveč bolelo. Pot do morja je speljana, pa so nam jo zaprli.«

Pok.

Na deteljišču se je zvrnil zajec.

Stagnar je zaklenil hišico, spravil ključ spet med kamenje, zloženo v majhno goro, porbral zajca in odšel za drugimi lovci.

V hišici na mizi pa je ležala z obrazom navzdol obrnjena Tomaževa slika. Stagnar jo je bil pozabil obesiti nazaj na steno.

Pod smreko za Breznikom so lovci posedli. Vsi so bili že lačni. Zlačnila jih je strma hoja. Odrezali so si velike kose kruha in k njim prigrizovali sir in mesovje. Psom pa so metali kože in kosti pa tudi grizljaje kruha, ki so jih psi po večini znali ujeti z gobcem.

Izza Studora je čez obli Bogatin pogledal ostri špik Krna. Tonej se je zagledal vanj. Pričel je bliskati z očmi, jezno pljunil v preveč nadležnega psa in se izlil:

»Krn, Sveta gora, Doberdob. Hudičevo je čudno. Dve leti smo odbijali Lahove napade, da ni mogel prodreti na našo zemljo, ga čez dve leti prav do Piave podili, nazadnje pa naš svet še ni naš. Tujcu so ga prisodili.«

»In k morju naj odsej naprej hodimo kakor iz Bohinja skozi Tolmin v Kranj«, se je oglašil Stagnar.

»Še bolj čudno pa je, da nam niso prisodili niti slovenske Koroške, ko smo vendar Nemca vrgli daleč za Dravo in ga tako ugnali, da bi lahko z našimi kanoni šli na sam Dunaj voščiti dober dan.«

»Rusija«, je vedel povedati Starič.

»Rusija?«

»Seveda. Prekleti boljšeвики. Ne morem jih in nikoli jih ne bom mogel, pa če vsi znore za njimi. Zmedli so Rusijo, da ni mogla zastaviti za nas besede. Pa ne odnehamo. Kar je našega, je naše.«

Še dolgo so se pogovarjali in modrovali. Vsak je vedel povedati svoje, le Stagnar je molčal. Pa prav njemu je bilo najhuje.

Pod noč so se lovci vrnil. Dva srnjaka, lisjaka in nekaj zajcev so bili uplenili.

Stagnar je gledal po hiši, v kuhinjo in povsod za Živo, pa je nikjer ni mogel dobiti. Stopil je na prag in ji požvižgal. Psica ni prišla. Vrnil se je nazaj v lovsko družčino: »Ne vem, kam se je Živa zgubila, da je od nikoder ni.«

Balant se je odkašljajal: »Šimen! Kar štefan vina postavi na mizo, Žive nikoli več ne bo.«

»Tak ti si jo. Pa si znal ves dan tako dobro prikrivati«, se mu je začudil Tomažin.

»Tudi živo sem dobro prikri, da je ne bodo trgali lisjaki. Ne privoščim jim tega veselja. Preveč ostro jim je šla do živega.«

Stagnar je prinesel vino in kozarce: »Saj škoda žive ni. Samo... Tomaž jo je pripeljal iz Istre. Prvo leto za vse svete, ko je v jeseni odšel v Trst v šole. Tomaž...«

Obmolnil je. Ni maral povedati, kar je mislil.

Spet je silila megla iz jezera po Blatih navzgor. Skozi temo pa se je spotikal sedlar Balant. Težak zajec mu je mahedral ob puški. Sam pa je skušal peti pesem o Bohinju. Pa se kar ni mogel spomniti besedi o čudopolni

kranjski zemlji, o jezeru, Savici in nepremaganem mejaku Triglavu. Se ni mogel, pa se ni mogel. Ob spominu na mlada leta je znova in znova začenjal:

»In Bohinjka,
ljuba Minka,
je najgorši deklca.«

Še kosa domá je prosil, naj mu zažvižga o Minki. Ptič pa se je prestrašen stisnil v kot, kakor bi se bil ustrašil njegovega žarečega obraza. Balant se je kmalu naveličal prigovarjati kosu. Sezul si je čevlje, kar oblečen legel in že grede spal.

V Izgarjih je zalajal lisjak.

„Oče - poglej no sem!

Pravkar čitam tu Chlorodontov oglas, ki pravi, da je čiščenje zob zvečer važnejše kot zjutraj. Mi in naši otroci delamo ja ravno nasprotno . . . . .!“

Prav res je! Kdor si zob ne čisti zvečer s Chlorodontom, se izpostavlja nevarnosti, da se ostanki hrane med spanjem razkrajajo in počasi povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato pa si dobro zapomni: „bolje 2 minuti pozneje v posteljo, kakor en večer brez Chlorodonta!“

Domači proizvod. Poskusno tubo dobite brezplačno od tvornice Zlatorog, Maribor.

Razgled po naši Sloveniji na tujem.

Naši slovenski izseljenci po svetu so Slovenija na tujem. Njih čast je naša čast. Njih delo naša korist. Njih blaginja naša blaginja. Njih trpljenje naše trpljenje. Vsi smo ena narodna družina. Koledar bi zato ne izvršil svoje dolžnosti, ako bi ne podal kratke slike tudi o življenju, delu in trpljenju naše Slovenije na tujem.

Gospodarski položaj.

Gmotno stanje naših izseljencev se je zadnje leto po vseh državah sveta znatnoboljšalo. Brezposelnost in z njo združeno trpljenje se je zmanjšalo. V veliki večini naši izseljenci zopet delajo in zaslužijo. Predvsem so se gospodarske razmere znatnoboljšale v Združenih državah ameriških. Nad vse modra gospodarska politika predsednika Roosevelta rodi že lepe sadove.

Velika nesreča za naše izseljence je bilo to, da naša država v prvih povojnih letih ni imela po raznih državah dovolj modrih zastopnikov, ki bi bili porabili ugodne trenutke svetovne politike in sklenili z državami našega izseljenstva ugodne delavske pogodbe ter tako zaščitili koristi naših izseljencev. To so storile in dosegle vse druge države. Vse to je predvsem slovenski izseljenec bridko plačal, zlasti zadnja leta svetovne gospodarske krize. Še v prijateljski Franciji so se veselili izseljenci vseh drugih narodov vsemogoče zaščite, naš človek je pa šel skozi neizmerno trpljenje, ker ni bil zaščiten. Za milijone je bila oškodovana tudi država, ker so ji vračali bolne in onemogle in brezposelne izseljence brez rent, dasi so plačali v francoske bratovske skladišnice milijone. Tu doma pa so sedaj berači in žive od podpor in miloščine. Zadnje leto je naša sedanja vlada pokazala tudi glede tega veliko razumevanje potreb izseljenstva.

Kulturni in narodni položaj.

Delovanje Družbe sv. Rafaela, ki budi tu doma večje zanimanje za izseljence, rodi že lepe sadove. Ljubezen rodi pač ljubezen. Ljubezen domovine do izseljencev rodi ljubezen izseljencev do domovine. Zato se opaža zadnje leto po vseh naselbinah naših ljudi po svetu večje zanimanje izseljencev za dom in domače. Slovensko izseljensko časopisje to z zadovolj-

stvom ugotavlja. Zaupanje izseljencev v obstoj in napredek naše mlade države raste iz dneva v dan. Srečna zunanja in notranja politika je prav ugodno odjeknila med izseljenci, ki jih poročila, izdana od Družbe sv. Rafaela, obveščajo o vseh dogodkih v domovini. Izseljenske ure na beograjski in ljubljanski radijski postaji so tudi zelo posrečena naprava, ki bodo stike naših izseljencev z domovino zelo okrepile in utrdile.

Vse to bo pa imelo za posledico: 1. da bodo izseljenci zopet z veseljem in v večjem številu prihajali domov na obisk domačih in domovine in veliko se jih bo tudi za stalno vrnilo domov s svojimi prihranki, da tu v miru prežive svoja stara leta; 2. da bodo zopet rajši in več podpor pošiljali domov svojim domačim; 3. da bodo z večjo samozavestjo nastopali med tujimi narodi za dobro ime svojega naroda in naše države. Vse to pa zelo veliko pomeni tudi za naše narodno gospodarstvo in naš vpliv v svetovni politiki.

Zelo veliko so k temu izboljšanju pripomogli tudi naši delavni izseljenski duhovniki in izseljenski učitelji.

Verski položaj.

Zelo žalosten in nerazumljiv pojav je bilo dejstvo, da se je naš dobri Slovenec v tujini versko zelo zanemaril, da ni prav nič cenil svojega verskega bogastva, katerega je nesel iz domovine na tuje. Vsaka, tudi najmanjša preskušnja njegovega verskega prepričanja ga je le prehitro omajala, da je zavrzel dragoceno svetinjo svojih staršev in se versko popolnoma zanemaril. Da, bili so časi, ko se je splošno mislilo, da bo naš izseljenec v tujini predvsem popolnoma odpadel od vere. Požrtvovalni nastop slovenske izseljenske duhovščine je ta nenaravni pojav krepko zavrl, vsaj po naselbinah, kjer so o pravem času dobili slovenskega duhovnika. Zelo slabo je pa bilo po naselbinah, kjer duhovnika ni bilo. Zadnje leto se je pa tudi v tem pogledu skoraj po vseh naselbinah po svetu pokazalo izboljšanje.

Naši slovenski duhovniki in učitelji med izseljenci zaslužijo za svoje veliko delo vse naše priznanje in vso našo hvaležnost. Mi tu doma smo jih do sedaj le vse premalo podpirali in jim pomagali. Družba sv. Rafaela jih

krepko podpira in vrši tudi v tem veliko narodno delo. Ako bo našla pri ljudstvu in oblastvih tisto zanimanje in podporo, katero to veliko delo zasluži, bo lahko še obilo dobrega izvršila.

Po posameznih državah sveta.

Združene države ameriške. Katoliški verski prepoved — tako bodo morali zgodovinarji ameriškega slovenskega izseljenstva imenovati sedanjo dobo. Ta doba se je pred leti začela v sicer prav neznačni, vendar mogočni kali, ko je bil ustanovljen list »Ave Maria« in se z vso odločnostjo uprl protiver-skemu valu.

Mogočno se je razvil ta prepoved za časa predsednikovanja Antona Grdine pri KSK. Jednoti. Začel je z mogočnimi katoliškimi shodi po vseh večjih slovenskih naselbinah. Društva KSK. Jednote so bila v naselbinah, kjer so ustanovljena, vsa leta pravi steber verskega življenja.

Mirulo leto so šli katoliški voditelji bolj na globoko s tako imenovanimi dnevi katoliškega tiska. Tako je prišlo, da se je velik del naših izseljencev, o katerih se je pred leti mislilo, da so izgubljeni za vedno, začel vračati k svojemu Bogu in Cerkvi. Mnogi se vračajo, sicer po hudih preskušnjah, a vračajo se le. Naravno pa je, da opažamo v taboru verskih odpadnikov zadnje čase veliko protiversko gonjo, ki je tako besna, kakršna je bila samo ob nastopu Ave Marie pred pet in dvajsetimi leti.

Število ameriške slovenske duhovščine se je pomnožilo za osem novomašnikov, samih slovenskih ameriških sinov, ki se bodo bolj ali manj posvetili delu tudi med svojimi rojaki. Dva duhovnika sta pa umrla.

»Clevelandski kulturni vrt« ali bolje del glavnega mestnega parka v Clevelandu, katerega je mestna občina odstopila Slovencem, da si postavijo tam spomenike svojega kulturnega in narodnega življenja, je dobil razen Baragovega spomenika tudi spomenika Gregorčiča in Aškerca. Tako je postavljen mogočen spomenik slovenskemu imenu sredi teža milijonskega mesta, katerega zgodovina zadnjih petdeset let je tako tesno zvezana z našim narodom, da se po pravici imenuje »ameriška Ljubljana«. Slovenci doma smo lahko ponosni na to lepo delo naših rojakov v Clevelandu.

Naše mogočne slovenske podporne organizacije, kjer so naši izseljenci zavarovani za bolezen in smrt in katere imenujejo jednote, so se začele finančno že popravljati po prestanih težavah, v katere so zašle z gospodarsko krizo. Vse so krepko na delu, da si izgubo v članstvu nadomeste z novimi člani.

Drugače pa z žalostjo opažamo, da se dan ameriškega slovenstva nagiba k zatonu. Proti večeru gre. Povprečna starost našega tja doseljenega človeka je danes že preko 45 let. Sneg sivih las je začel že padati na glave večine izseljencev. To kaže tudi slovensko časopisje z mogočnimi stranmi, pisanimi v angleščini. O, da bi se naši ljudje v Ameriki zavedeli tega dejstva in porabili svoja zadnja leta narodnega življenja, preden utihne slovenska govornica v Ameriki, v to, da si postavijo čim mogočnejši spomenik na svoj narodni grob, ki jih bo v doglednem času požrl za vedno. O, da bi predvsem poskrbeli, da ohranijo v srcih svoje mladine čim najgloblje vcepljeno ljubezen in spoštovanje do domovine, naroda, vere in države svojih dobrih staršev. Ne! Naših ameriških Slovencev ni treba biti sram dela, katerega so izvršili tam. Mogočno je. Malo je drugih večjih narodov, ki bi bili toliko storili, prinesli toliko žrtev za Združene države kakor Slovenci. Naš narod je dal Ameriki mogočne kulturne delavce, katerih imena bodo ostala v zgodovini te države zapisana z zlatimi črkami, z njimi pa tudi ime našega naroda.

Kanada. Ta dežela je ostala glede naših izseljencev do zdaj zanemarjena. Pred leti je bil v Ljubljani katoliški škof iz Princ Alberta z velikimi načrti, kako se bo začelo veliko delo tudi za naše ljudi. Toda leto potem je prišla gospodarska kriza, ki je vse lepe načrte prekrizala in vsako delo za naše izseljence ustavila. Premalo je tam našega življa, da bi se dalo kaj uspešnega zanj storiti. Letos jih je za veliko noč obiskal o. Bernard Ambrožič in pogledal, če bi se dalo vsaj kaj malega narediti.

Argentina. Med našimi izseljenci v Argentini so bile do sedaj razmere prav take, kakršne smo videli po vseh drugih državah, dokler se tam ni začelo delo za njih rešitev: vse razdvojeno, neorganizirano, prepuščeno samemu sebi, zanemarjeno. Z letošnjim letom se je pa začelo v Argentini novo življenje. Tja je prišel kot naš poslanik pri argentinski vladi

profesor dr. Izidor Cankar, ki se je zavzel s posebno ljubeznijo tudi za naše Slovence. Prišel je v hude medsebojne boje, zlasti med Hrvati. Tudi med Slovenci sta si stala dva tabora nasproti. Enega je vodil list »Slovenski tednik«, drugega »Novi list«. Poslanik je dosegel združenje teh dveh listov v en list, »Slovenski list«, in tako združil oba tabora. Pot k temu združenju je pripravljaval že prej izseljenski duhovnik g. Josip Kastelic s svojim listom »Duhovno življenje«. Sedaj je začel poslanik z akcijo za ustanavljanje slovenskih šol in slovenskih učnih tečajev, katere naj sprejmejo v svoje spretno vodstvo slovenske šolske sestre iz Maribora, ki imajo tudi v Argentini že svojo slovensko provincijo.

K zboljšanju ondotnih razmer med našimi izseljenci so pa posebno veliko pripomogli trije slovenski izseljenski duhovniki, ki so prišli tja, namreč razen že omenjenega g. Kastelica še gg. Adam Doktorič in Janez Hladnik. G. Hladnik je prevzel vodstvo naselbine v Buenos Airesu, g. Kastelic v Rosario in gospod Doktorič v Montevideo v sosednem Uruguaju. Tako upamo, da se bo sedaj kmalu razvilo novo življenje med njimi, da bo domovina tudi na ta del našega slovenskega izseljenstva ponosna, kakor je na onega v Severni Ameriki.

V Braziliji je večja naselbina naših ljudi v Sao Paulo, a je skrajno zanemarjena v vsakem pogledu. Milo prosijo za slovenskega ali hrvatskega duhovnika, ki bi začel med njimi delo, kakor so ga slovenski duhovniki vršili v Argentini in drugod. Do sedaj v Braziliji naša država ni imela nobenega zastopnika. Tako so bili naši ljudje izročeni na milost in nemilost raznim izkoriščevalcem in sleparjem. Tu bo treba, da se tudi država začne zanimati za svoje ljudi.

V Franciji so se razmere med slovenskimi izseljenci znatno zboljšale. Sedanji

generalni konzul, Hrvat g. Ilič, je pomiril razburjene duhove, da poteka vse življenje zopet redno in v miru. Naši slovenski izseljenski duhovniki in izseljenski učitelj v Franciji vrše svojo težavno in vzvišeno nalogo vestno in požrtvovalno in zaslužijo vso podporo, pa tudi vso hvaležnost domovine. Kako ugodno so se razvile tam razmere, kaže predvsem proslava desetletnice pevskega društva »Triglav«, ki je bila mogočna manifestacija složnega dela in patriotizma naših ljudi, kar je mogočno dvignilo naš narodni in državni vpliv pri Francozih. Ako se bo doseglo še to, da bo francoski parlament sprejel našo delavsko pogodbo s Francijo za zaščito naših izseljencev, bo izseljensko vprašanje naših ljudi v Franciji mnogo lažje.

Belgija in Holandija. V Belgiji in Holandiji nimamo več toliko slovenskih izseljencev. Za časa krize jih je bilo veliko izganih ali so pa sami prišli domov, ko so izgubili delo. Izselska misijonarja in izseljenski učitelj vrše svojo težavno nalogo, da rešijo, kar se rešiti dá.

Nemčija. Nemčija je danes skeleča rana našega izseljenstva, ki izseljence same in nas doma zelo boli. Otroci Slovencev tam ne znajo več slovenski, tudi očetje so že toliko časa v Nemčiji, da komaj vedo, kako je tu doma. Zveza katoliških društev sv. Barbare je razdvojena. Mirno so živeli naši izseljenci v Nemčiji dolga leta pod vodstvom g. Tensunderna, ki je dovolj dokazal svojo ljubezen do naših ljudi, jih vzgajal versko in narodno. Izselski učitelj vrši svojo nalogo, dasi v zelo težavnih razmerah.

Egipt. Iz Egipta ne dobivamo nobenih poročil. Vendar, kakor slišimo, vršita oba slovenska duhovnika pridno in vestno svojo dolžnost. Velik del tamkajšnjih Slovencev je doma s Primorske. Umljivo je, da so tam razmere zelo težavne.

Pitanje živine.

Anton Oblak.

Pred leti so mi na Tirolskem in Češkem pripovedovali, da kupujejo v naših krajih suhe vole, katere doma izpitajo in z dobrim dobičkom prodajo. Zanemarjena živina zelo rada uživa krmo, cena za prvovrstno izpitano živino je tako velika, da je vsaka izguba izključena.

Že takrat sem bil žalosten, da naši kmetje, ki se glede naravne nadarjenosti lahko merijo z vsakim narodom v Evropi, dajo gotov dobiček iz rok, doma pa tiščijo svoje prihranke in stradajo.

Razmere so ostale iste. Nemški strokovnjaki imajo goved iz Jugoslavije za najslabšo

v Evropi. To je madež, ki ga moramo oprati. Tuje države so nam meje odprle. Kaj nam pomaga odprti trg, če nimamo na prodaj prvovrstne živine! Pri obrti se gleda, da se delo doma opravi, zaslužek mora v državi ostati, kmetje pa prodajajo živino, ki še ni izpitana, na tuje. Na vsakem semnju je preveč suhe živali, prav malo pa popolnoma zrele. Za tako zrelo se kupci kar pulijo. Računajmo škodo:

Če proda kmet par volov, 1200 kg težkih, bo danes dosegel ceno 5-50 din. Če so izpitani, se prav lahko prodajo po 7 din. Pri paru volov 1200 kg je izguba 1800 din; na glavo 900 din. Najmanj se odda v Sloveniji na leto 50.000 glav goved. Škoda za našo Slovenijo je najmanj 45 milijonov dinarjev na leto. Še veliko slabše je pri prašičih. Ko bi začeli pravilno pitati, bi se kriza pri ljudstvu znatno zmanjšala.

Kako naj se ozdravi ta huda rana našega kmeta, ki izvira iz premajhne podjetnosti naših ljudi? Naš kmet mora videti uspeh, potem se tudi najtežjega z ognjem loti.

Nekateri so poskusili z dokupom močnih krmil. Krompir so prodali in turščico za živino kupili. Pot je prava, saj ima turščica štirikrat toliko krmilnih snovi kakor krompir. Toda tudi za tiste, ki ne morejo še poskusiti z dokupom krmil, imamo zanesljivo pot do pitanja z dobro domačo krmo. Ko bi te imeli zadosti, bi prav lahko živino z njo dobro izpitali. Le poskusi dati travniku in njivi potreben živež, primeren gnoj, boš videl, koliko ti bosta rodila. Mislili smo, da je naša zemlja slaba, pa smo bili le sami slepi in slabi. Če krava pri gobcu molze, potem njiva in travnik po gnoju rodita.

Vsaka rodovitna zemlja mora dobiti tri glavne snovi v gnoju: dušik, kalij in fosforno kislino, kislila zemlja pa razen tega še dovolj apna. Kjer so napravili gnojne jame, imajo za domače polje in travnike v gnojnici zadosti dušika, če se vsa ujame in razpelje. Kalij je v pepelu in v kalijevi soli, bolje v kajnitru. Manjka torej še fosforna kislina, ki se mora kupiti v fosfatni žlindri ali superfosfatu. Taka krma, ki ima vse osnovne hranilne snovi v sebi, zadostuje za pitanje.

Imel sem telico v tretjem letu, ki je bila izrejena s sladko krmo. Prodana je šla v Milan in tam dosegla najvišjo ceno od vse živine na trgu. Lani sem prodal drugo tako telico. Mesar je pravil, da je imela 62 % mesa. Imam junčka, ki je star 20 mesecev, težak je 500 kg,

prvovrstna žival! Pri tem opomnim, da danes najdražje plačajo mlado živino od 18 do 24 mesecev v teži 500 do 600 kg, ker ima meso prepleterto z lojem. To so uspehi pravilne in donosne domače krme.

Taki uspehi so možni, če ima krma zadosti redilnih snovi. Neobhodno potrebno je torej dokupiti fosforno kislino; to dobimo v fosfatni žlindri in rudninskem superfosfatu. Uporabil sem prej Tomaževo žlindro. To je dobro fosforno gnojilo, ker ima v sebi tudi precej apna. Toda apna imamo zadosti doma, ne bomo ga za drag denar naročali iz Nemčije in Belgije. — Neugodno pa je, da vsebuje Tomaževa žlindra samo težko topljivo fosforno kislino, dočim ima domača fosfatna žlindra okoli 6—8 % vodotopne fosforne kisline.

Uporabljam že več let le rudninski superfosfat iz domače tovarne v Hrastniku. Nепrecenljive vrednosti je superfosfat ne le za ajdo, ampak tudi za glavne krmne rastline: za travo; saj veste vsi, da po gnojenju s fosfatom udari detelja iz zemlje in vse vrste trave bujno rastejo, če dobé zadosti fosforne kisline, gnojnice pa ne marajo; za koruzo, ki daje zaradi zadostnega gnojenja skoraj trojni pridelek, za vse stročnice — fižol, lečo, in za okopavine, zelje in peso. Prav isto je za vsa žita. Letos sem dosegel pri pšenici na 1 ha 22 stotov, ko je bila drugod zelo slaba.

Čudimo se češkim uspehom. Čeprav je Češka industrijska dežela, so se po vojski pridelki za dobro tretjino dvignili, da imajo še pšenice večkrat preobilo. Umetnih gnojil porabijo na 1 ha obdelane zemlje desetkrat več kakor pri nas. Ali je potem čudno, če smo reveži?

Pri nas bi lahko trikrat toliko pridelali kakor zdaj, ko bi pravilno kmetovali.

Že nad 25 let naročam superfosfat pri domači tovarni v Hrastniku. Še nikdar nisem bil prevaran. Tovarna dá nizke cene in pošteno blago. Ko bi kmetje začeli še bolj kupovati superfosfat in zlasti tudi ceneno fosfatno žlindro, bi imeli od tega sami največje gospodarske koristi.

Če daš 500 din za superfosfat na leto, boš od svojega posestva do 3000 din več dobil. To bo krma za našo suho živino! Kaj ram pomaga, če je trg odprt, če pa mi nimamo izpitane živine!

»Išče te sreča, um ti je dan,
našel jo boš, če nisi zaspan...«

Dragim rajnim v spomin.

KOMPOŠ IVANA, roj. Papler, se je rodila 14. nov. 1878 na Spodnji Dobravi, umrla v 58. letu starosti dne 22. julija 1936 v Ratečah na Gorenjskem. Bila je vnetá bralka Mohorjevih knjig, skrbna mati in gospodinja.

HORVAT FRANJA, rojena 1862 v Murskem Središču, umrla istotam 1. avgusta 1936. Pokojna je bila blaga žena in dobra mati svojim osmim otrokom, katere je zelo lepo vzgojila. Čeprav so razkropljeni po Ameriki in drugod, vendar so vsi ostali dobri in verni.

KLARIČ JOSIP, posestnik v Mavercu v občini Fara pri Kočevju, je odšel po plačilo 23. avgusta 1936, star 64 let. Bil je globoko veren, kristalno čist značaj, vzoren slovenski katoličan, stalen naročnik Domoljuba in Mohorjevih knjig. Imel je le enorazredno ljudsko šolo, a s svojo pridnostjo si je pridobil veliko izobrazbo. Kot štirinajstleten fant se je znašel na ulicah v Budimpešti — kot krošnjar. Ni znal tujega jezika in za začetek je prejel košaro z nekaj slaščicami. Tako je moral začeti samostojno pot ter po navadi svojega rojstnega kraja krošnjariti po lokalih velikih mest. Ta posel je opravljal skoraj brez izjeme vse življenje, le v vojnih letih je krošnjo moral zamenjati s puško, v letih po svetovni vojski pa si je iskal zaslužka v Češkoslovaški. Jeseni in pozimi je krošnjaril, pomladi in poleti pa delal na svojem posestvu in skrbel za vzgojo svoje obilne družine. Ker je pri krošnjarstvu videl mnogo gorja in hudega, je otroke hotel obvarovati tega ponižujočega poklica in jim priskrbeti boljši kruh, kar se mu je tudi posrečilo. Bil je neštetokrat krstni in birski boter, priča pri poroki, bil je tudi boter zastave prosvetnega društva v Fari. Značilna zanj je bila neomajna vera v božjo pomoč. Tudi v najslabšem vremenu ni opustil nedeljske maše, čeprav je imel pet četrti ure daleč do cerkve. Nobene jedi se ni dotaknil brez molitve in brez križa. Kletvice iz njegovih ust ni bilo slišati. Otrok mu nikdar ni bilo treba ošteti ali udariti, zadostoval je le pogled, največ pa je vzgajal s svojim zgledom.

KLEKL JOŽEF ml., župnik in prekmurski pisatelj, roj. 3. marca 1879 na Krajini, umrl meseca septembra 1936 v Velikih Dolencih. Bil je bratranec pisatelja in narodnega poslanca istega imena. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Köszežu, višjo in bogoslovje pa v Szombathelyju, posvečen 1902. Kaplanoval je pri Sv. Juriju, v Rohoncu, Turnišču in Murski Soboti, od leta 1911 pa je župnikoval v Velikih Dolencih. Bil je urednik Kalendara najsv. Srca Jezušovoga 1906 do 1919 in 1918 pri Novinah

nadomestoval obolelega urednika Klekla starejšega. Kmalu po zasedbi Prekmurja po Jugoslaviji je prišel za 15 mesecev v madžarsko ujetništvo. V Kalendaru je priobčil mnogo člankov nabožne, gospodarske in zgodovinske vsebine, črtice, pripovedke in opise narodnih običajev. Zlasti pomembna sta spisa Iz zgodovine Slovencev (1909), kjer je dokazal, da so Slovenci bili v svojih sedanjih pokrajinah že pred prihodom Madžarov, in Prekmurski Slovenci (1919), ki ugotavlja slovenski značaj Prekmurja.

Markovšek Edvard.

Prijatelj Tomaž.

MARKOVŠEK EDVARD, šolski upravitelj, je umrl 4. septembra 1936 v Ljubnem na Gorenjskem. Deloval je nad 35 let in vzgojil skoraj ves sedanji ljubenski rod. Zato je bil veličasten njegov pogreb. Služboval je pet let v Podkraju in nato v Ljubnem 30 let. S 35 službenimi leti je stopil v pokoj, ki ga je užival pet let. Bil je pravi ljudski vzgojitelj in učitelj. Vzgaljal pa je predvsem s lastnim zgledom. Svojega svetovnega nazora in verskega prepričanja ni nikdar skrival. Orgljal in prepeval je s svojim lepo donečim tenorjem v farni cerkvi, dokler ga ni bojezen položila na bolniško posteljo. Pesem pa se je oglašial tudi v vsaki družbi, kjer je bil pokojni Edvard. Delil je dobroto, da levica ni vedela, kar je dala desnica; ko pa je po mrtvoudu ohromela desnica, je dajal z levico.

VRABIČ IGNACIJ, posestnik v Stopercah, rojen 1873, umrl 9. septembra 1936. V grob je legel mož neutrudne delavnosti, dobrega krščanskega sroca, vzoren družinski oče in vedno zaveden Slovenec. Začel je skoraj z nič, pa se s svojo zmožnostjo in delavnostjo visoko povzpeli: trgovino in gostilno je vodil 25 let. Kot fantek je ministriral, nato bil deset let organist, nad dvajset let tajnik občine Stoperce, petnajst let župan in nad dvajset let tajnik občine Nadole. Ustanovil je podružnico

Kompoš.

Horvat.

Klarič.

Vrabič.

Ravnikar.

Pezdíček.

Sagadin Marija in Zdravko.

Arih.

Bokal.

Verčkovnik.

Štrban.

Kmetijske družbe in ji predsedoval do svoje smrti; v javno korist je nabavil celo vrsto kmetijskih strojev. Sodeloval je pri ustanovitvi hranilnice in pomagal popraviti cerkev in pokopališče. Največji spomenik pa mu bo šola, ki jo je začel zidati med vojsko; sam je žgal opeki in apno, samo da občani niso bili obremenjeni. Napravil je več cest, rojakom napisal na stotine kupnih pogodb in prošenj. Za vse se je zanimal, zato je naročil katoliške časopise in jih celó drugim plačeval. Bil je v apostoilstvu moč, udeležil se je evharističnega kongresa na Dunaju 1912, svetega leta v Rimu 1925, v mladosti pa lubil planine. Sezidal si je lursko kapelico, v kateri se lahko tudi mašuje. V septembru je prvi petek prejel zakramente, v soboto v svoji kapelici z vnukinjo prepeval Marijine pesmi; tam ga je zadela možganska kap, v ponedeljek pa je odšel po plačilo. Kropili so ga v njegovi lurski kapelici, ob pogrebu pa pokazali, kako daleč nakolki so ga pozna in spoštovali.

RAVNIKAR ANTON, rojen na Vrhu pri Sveti Trojici leta 1908, umrl 6. oktobra 1936, star 28 let. Izučil se je za kovača in bil nazadnje pet let monter mestne pinarne v Ljubljani. Rad je prebiral katoliške časopise in bil vedno vesel oče svojim trem otrokom v Jevnici, kamor se je bil priženil. Imel je veselje do dela in pri delu tudi zgubil življenje, ko se je 4. oktobra odlomila pod njim veja. Zlomil si je hrbtenico in potem umrl v ljubljanski bolnišnici.

SAGADIN MARIJA, roj. Gajser, se je rodila 24. junija 1863, umrla 9. okt. 1936 v Sesteržah pri Majšpergu v 74. letu starosti. Rajnica je bila blaga žena in tovarišica svojemu možu, posestniku in gostilničarju, skoraj 47 let. Bila je dobra krščanska mati in nad vse marijiva gospodinja. Svete zakramente je prejela vsak prvi teden v mesecu in obiskovala razna božja pota. Tudi svojih šest otrok je odgojila v strogo verskem duhu. Za siromake, ki jo bodo zelo pogrešali, je imela vedno odprto roko. Več let je bila bolehná in tri tedne na smrtni postelji.

PEZDIČEK JOSIP, posestnik v Vukovskem dolu, župnika jareninska, rojen 28. januarja 1900, umrl 11. oktobra 1936. Bil je zgleden gospodar, krščanskega prepričanja, dober družinski oče, več let občinski odbornik, nekaj let tudi župan domače občine ter zvest naročnik katoliškega tiska. Kot ukazeljen in napreden kmet in veleposestnik je vzorno uredil in vodil svojo lepo kmetijo po naukih iz strokovnih knjig in časopisov.

CILENŠEK MARTIN, botanik, rojen 23. oktobra 1848 v Gotovjah v Savinski dolini, umrl 22. oktobra 1936. Ljudsko šolo je obiskoval v Žalcu in Celju, gimnazijo v Celju, v Gradcu pa študiral prirodoslovje. Po državnih izpitih je poučeval na

ljubljski realki, deset let na realki v Leobnu, potem pa do upokojitve 1905 na deželni gimnaziji v Ptujju. Za slovensko pisanje sta ga pridobila Kresova urednika Sket in Trstenjak. Napisal je mnogo poljudnoznanstvenih sestavkov iz botanike: O naših družnih rastlinah, Snetljivost žita, O rastlinskem vprašanju, Ledeni les, Omela i. dr., vsem Slovencem pa je postal znan po svoji knjigi Naše škodljive rastline v podobi in besedi, ki jo je 1892 in dalje izdajala Mohorjeva družba, pa še po knjigi Naše koristne rastline, ki pa ni bila natisnjena. Napisal pa je tudi več člankov iz geologije, potopisov, opisoval narodne običaje in priobčeval gospodarske članke. Bil je eden izmed učiteljev slovenskega ljudstva, saj je v svojih spisih pisal lep jezik in ljudi opozarjal na korist in škodo rastlin. Bil je globok učenjak, a je znal pisati poljudno in mikavno. — Slike ni.

ARIH JANEZ, posestnik, rojen 14. maja 1847 v Srednjem vrhu nad Kranjsko goro, umrl prav tam 4. novembra 1936 v 90. letu starosti. Bil je nečak znanega ameriškega misijonarja Lovrenca Lavtizarja. Nad poldrugo uro je oddaljen njegov rojstni dom od župne cerkve v Kranjski gori. Izpred njega je lep in obsežen razgled daleč dol mimo Stola in od Kukove špice preko Martuljkove skupine gor do sv. Višarij, Montaža in še dalje. V mladih letih se je zanimal za vse javno življenje in povsod sodeloval, po Domoljubu in Slovencu vedno zasledoval potek novih dogodkov. Prebiral je poučne knjige, posebno Mohorjeve. Bil je vedno veren in odločen katoličan. Zadnja leta je ob lepih dnevih posedal pred domačo hišo s čedrico v ustih in daljnogledom v rokah ter ogledoval kranjskogorsko dolino in vrhove gorá pa vmes kaj koristnega bral.

BOKAL ALOJZIJ, železničar v pokoju, se je rodil v Gradcu pri Litiji 23. maja 1868 in umrl dne 6. novembra 1936 za naduho, ki ga je mučila že več let. Po odsluženju vojaščini je delal nekaj časa v bivši litijski topilnici, nato pa stopil v službo pri železnici, kjer je služboval 33 let, in sicer 11 let na Jesenicah, 22 let pa na samostojnem mestu v Hrušici pri Jesenicah, kjer je imela njegova še živeča žena tudi poštni nabiralnik. Bil je ves čas zaveden krščanski mož in nad 30 let zvest Mohorjan in Domojubov naročnik.

VERČKOVNIK MARIJA, rojena 2. maja 1895, je umrla 22. novembra 1936 kot žrtev materinstva. Bila je dobra mati in žena ter velika dobrotnica cerkve in revežev v Podgorju pri Slovenjgradcu.

SAGADIN ZDRAVKO, posestnik in bivši gostilničar, rojen 14. februarja 1865, umrl 24. novembra 1936 v Sesteržah pri Majšpergu v 72. letu starosti. Kot dober mož ni mogel preboleti smrti svoje zveste žene. Pri odprtem grobu je rekel: »Še malo in pridem za teboj.« In res, čez šest tednov,

ko se je vrnil od svoje hčere in sina domov, ga je zadela kap. Bil je dober mož in dober oče. Svete zakramente je prejemal vsak prvi teden v mesecu. Šel je vsako leto k Mariji Pomagaj na Brezje. Bil je zgled katoliškega moža doma, v cerkvi, v družbi mu ni bilo težko opoldne ali zvečer moliti ob polni gostilni pivcevi. Bil je nad 40 let cerkveni ključar. Njegovi občani so mu zaupali dolga desetletja razna častna mesta. Bil je tudi dvakrat namestnik bivšega poslanca g. Ivana Vesenjaka. Bil je zvest bojovník za katoliška načela v javnem življenju ter je vneto deloval kot prosvetar in zadrugar. Bil je tudi zastopnik Vzajemne zavarovalnice. Sam globoko veren je tudi svoje otroke vzgajil v strogo verskem duhu ter vse dobro preskrbel. Vaščani so mu hvaležni za napravo vodovoda in druga dela.

ŠTRBAN FRANC, rojen 12. decembra 1872, je umrl 25. novembra 1936 v Št. Gotardu. Bil je mnogo let udružbe sv. Mohorja in podpiral katoliško časopisje. Dvajset let je bil višji rudarski paznik. Čeprav je mnogo živel z rudarskim svetom ter na raznih krajih, tudi v tujini, je vendar ohranil vero in značaj. Tudi svojo družino je vzgajil verno. Še na smrtni dan je bil pri maši. Zadela ga je kap.

KAVČIČ PETER, nadučitelj v pokoju, rojen 29. julija 1864 pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, je umrl 27. novembra 1936. Šolal se je v Gradcu in v Mariboru. Svoje službovanje je pričel v Svečini, bil nato dve leti v Razvanju pri Mariboru, šel od tam v Ribnico-Brezno v prijazni Dravski dolini, ki mu je ostala vedno v prijetnem spominu; leta 1892 pa je prišel v vinorodne Haloze na šolo pri Novi cerkvi v trojiški fari in je tam ostal do upokojitve. Bil je sicer rahlega zdravja, a vendar vedno vesel.

MIVC JOŽE je umrl 28. novembra 1936 v Begunjah pri Cerknici, star 28 let. Imel je lepe sposobnosti in jih znal tudi lepo rabiti. Bil je globoko veren in narodno zaveden in je rajši trpel, kakor bi le malo odnehal od svojih načel. S štirinajstim letom je stopil v mladeniško Marijino družbo. Čeprav je imel le ljudsko šolo, je svojo čas z lahkoto vršil službo občinskega tajnika. Bil je tudi organist, pevodnja in odlični govornik na fantovskih prireditvah. Nikdar se ni branil dela za splošni blagor. Bil je tajnik katoliške akcije, Prosvetnega društva in krajevne politične organizacije in načelnik fantovskega odseka. Delaven je bil prav do zadnjega, še na bolniški postelji.

VIDERGAR JOŽEF, posestnik v Dvorjah, župnija Moravče, je v 78. letu zapustil dolino solz in šel k Bogu uživati večno plačilo. Rodil se je dne 12. marca 1859 in umrl 30. novembra 1936. Bil je veren katoliški mož, zvest verskim načelom, skrben

gospodar in mnogo let občinski odbornik. Rad je naročal in prebiral katoliške časopise in bil od 1896 celih 40 let zvest član Družbe sv. Mohorja.

LAMPIČ PETER, krojaški mojster in hišni posestnik na Črnučah, je umrl 7. decembra 1936 v 80. letu starosti. Do zadnjega je bil vester pri svojem delu ter še v boleznih večkrat potožil, da mu je dolgčas, ker ne more delati. Bil je najhujša leta vojske in nekaj let po njej tudi občinski odbornik. Bil je klen značaj in tako je vzgajil tudi svojo družino. Bil je dolga leta naročnik Mohorjeve družbe ter verskih listov. Rimski romarji iz leta 1933 se ga že gotovo spominjajo. Čeprav močno v letih, je rad hodil k Mariji na Šmarno goro, na Brezje in na Dobrovo.

HROVAT MARIJA, rojena Čudovan 17. decembra 1847 v Kronovem, umrla 89 let stara dne 14. decembra 1936 v Dol. Kronovem pri Beli cerkvi na Dolenjskem. Skromna in neumorno delavna ženska je v zakonu z zgodaj umrlim možem Jožefom, slovečim ključavničarjem in cerkovnikom v Mačkovicu, vzgajila sedem otrok, od katerih jih pet še danes živi. Iz skromnih začetkov je s prirojeno ljudsko razumnostjo dvignila svoj rodni krov v lepo domačijo in doživela lepo številno vnukov in vnučkinj ter pravnukinjo. Nad 34 let je bila naročnica Mohorjevih knjig, ki so kar stalno ostale pri hiši, četudi jih sama ni mogla več prebirati, ker ji je zadnja leta vid popolnoma opešal. Toda kako rada je kljub temu vsaj poslušala mohorsko branje! Njene roke so ostale neutrudne do zadnjega, čeprav je bila slepa.

PRIJATELJ TOMAŽ, župan v Št. Rupertu, je umrl 20. decembra 1936. Njegova velika delavnost in gospodarska sposobnost, ki ju je družila še globoka vernost in skromnost, sta ga kmalu postavili na važno in odgovorno mesto župana obširne občine Št. Rupert, kateri je načeloval skoraj do smrti. Varčen in skromen, kakor je bil v zasebnem življenju, je tudi na občini vpeljal red stroge varčnosti, pri čemer pa javno gospodarstvo ni trpelo. Iz premoženja, ki si ga je ustvaril iz nič, je mnogo daroval revežem, česar pa razen njega, ki je dal, in tistih, ki so prejemali, ni nihče nič vedel. Obiskal je skoro vse važnejše božje poti, Sveto deželo, Rim, Lurd in še mnoge druge. Lepo spravlien z Bogom, ki ga je skozi dvajset let vsak dan prejemal, je mirno in skoro brez bolečin dokončal svoj dan. — Slika je na strani 99.

ZAMIDA FRANC, rojen leta 1853, je umrl 21. decembra 1936. Bil je res cel mož: mož po volji božji, poln ljubezni do bližnjega, velik prijatelj duhovnikov, silno vnet in darežljiv za domačo podružno cerkvico, njen dolgoletni ključar.

Kavčič.

Mivc.

Vidergar.

Lampič.

Hrovat.

Kukovič.

Arh.

Hočevar.

Vivot.

Mgr. Bilban.

Novak.

Benedičič.

V mlajših letih je bil delaven občinski svetovalec, naročnik dnevnika Slovenca in nad petdeset let član Mohorjeve družbe. Zgledno je vzgajal svojo družino, obhajal s svojo blago, pokojno ženo Jožefo zlato poroko dne 5. julija 1931 in dosegel častljivo starost 83 let.

KUKOVIČ MARIJA, roj. leta 1857, po domače Krošljeva mati iz Kraberga v župniji Špitalič, je v Gospodu zaspala dne 31. decembra 1936. Doživela je v bogoljubnem življenju častljivo starost 80 let. Bila je vzorna krščanska žena in mati. Posebno jo je odlikovalo vedno prijazno vedenje do vsakogar ter sočutno srce in darežljive roke do revežev. V srečnem zakonu z leta 1909 umrlim možem Jožefom je rodila devet otrok, ki jih je v čednostih skrbno odgojevala. Enega sina je morala v času svetovne vojske darovati domovini, dve hčerki pa je posvetila Bogu, namreč leta 1917 umrlo šolsko sestro Petronilo in še živečo sestro Jeleno, ki v državni bolnici v Beogradu marljivo izvršuje samaritanski poklic. Kot vdova je s pomočjo svojih pridnih otrok vzorno gospodarila štirinajst let na obširni in težavni kmetiji, kot prevžitkarica pa se je skrbno pripravljala na srečno večnost. Vneto častilko Srca Jezusovega je Bog za prvi petek v letu poklical po plačilo v nebeško domovino.

ARH MILKA, rojena Tonejec, je preživela 27 let na Spodnjem Otoku v župniji Mošnje na Gorenjskem. Ko je bila stara 19 let, se je poročila z zemljakom v domači vasi in mu osem let vzorno gospodinjala. Umrla je leta 1937 in zapustila možu, občinskemu odborniku, tri sirotice.

VIVOD ANTON se je rodil 5. januarja 1877 v Doliču. Po končani meščanski in orglarski šoli v Ljubljani je služboval kot organist v Belih vodah, v Doliču in Sp. Polskavi, dokler ni stopil v železniško službo na Pragerskem. Na Sp. Polskavi si je našel družico, Sažadinovo Nežico, s katero je tamkaj postavil mirni dom sebi in deveterim otrokom, katere je dal po večini študirati in jih vzgojil v narodnem duhu. Zadnja leta je bolehal za popapnjenjem žil. Leta 1930 so mu odrezali obe nogi. Tako ga je bolezen za šest let priklenila na postelj. Kljub hudim bolečinam je bil vsekdar šaljiv in dobre volje, saj je svoje trpljenje Bogu vdan prenašal. V zadnjem letu ga je štirikrat zadela še kap. Dne 7. januarja 1937 ga je Bog rešil trpljenja.

MGR. BILBAN MATIJA, Dne 13. januarja 1937 je po večletnem bolehanju za sladkorno boleznijo v bolnišnici St. Mary's v Duluthu, Minnesota, v Ameriki umrl drugi starosta ameriških slovenskih duhovnikov, monsignor Matija Bilban, večletni župnik slovenske župnije na Gilbertu. V Ameriki je bival 53 let. Rodil se je v Zapogah pri Smed-

niku na Gorenjskem 21. februarja 1863. Deloval je kot duhovnik po raznih župnijah, njegovi župljani so bili Angleži, Francozi, Italijani, Nemci, Slovenci, Hrvati, Poljaki, Čehi, Slovaki itd. Od leta 1903 je bil župnik slovenske župnije sv. Družine v Evelethu, kjer je leta 1909 zgradil krasno novo cerkev in lično župnišče. Več let je bival v Iran Rangemu, kjer je vršil med rudarji socialno in misijonsko službo. Pogreba dne 15. januarja se je udeležilo 60 slovenskih in mnogo drugih duhovnikov. Počiva na Kalvariji, poleg Lavtizarja, Buha in Leskovca.

NOVAK IGNACIJ, posestnik v Sv. Rupertu nad Laškim, je umrl 20. januarja 1937 v 60. letu starosti. Bil je odličen mož iz preprostega naroda, vnet za vsako dobro reč v družini, župniji in občini. Čeprav na eno oko dolga leta slep, je vendar imel bister vpogled v vse zadeve kmečkega življenja, predvsem pa toplo srce za vsako potrebo svojega bližnjega. Dolga leta je bil skrben in požrtvovalen ključar pri župnijski cerkvi, več let delaven in odločen občinski in šolski odbornik; posebne zasluge si je pridobil pri graditvi nove občinske ceste na Zabregu, ki veže Sv. Rupert s Sv. Jurijem ob južni železnici. Za malenkostno plačilo je navozil na cesto nad 2000 voz gramoza na skrajno težavnem svetu. Imel je številno družino.

HOČEVAR ALOJZIJA, rojena Golob, se je rodila 5. julija 1900 v Dulah v župniji Bučka na Dolenjskem in umrla istotam 22. januarja 1937. Kot sedemnajstletna nevesta je zapustila svoje ljube starše in odšla s svojim možem po svetu. Med svetovno vojsko in po njej ga je zvesto spremljala in trpela z njim po raznih težavnih službenih postojankah, zlasti v Bosni in Hercegovini. Po upokojitvi svojega moža železničarja je živela v svojem rojstnem kraju; vsi so jo spoštovali zaradi njenega ljudomilega značaja in odločnega katoliškega mišljenja in življenja. Posebno je bila vnetja za katoliško časopisje. Bila je vzorna mati svojim trem otrokom.

BENEDIČIČ JANEZ, naš zvesti ud dolgih 37 let, je bil železnikar pristnega kova. Rodil se je leta 1872 in umrl 24. januarja 1937. Z njim je šlo v grob veliko železnikarske verske poezije in pristne krajevne posebnosti. Kot otrok je hodil v šolo k takratnemu učitelju Levičniku, ki je znan kot prilžnostni pesnik, pisatelj in komponist. Izza šolskih let pa prav do svoje smrti je rad prepeval, zlasti železnikarske domače narodne in nabožne pesmi. In koliko je v železnikih potreb in prilik za to! Ob nobenem večjem prazniku ni manjkalo štrajnarjevega basu. In ko sta za praznike prišla oba sinova učitelja domov, so sosedje uživali ob

ubranih glasovih Štrajnarjevega kvarteta. Pevec je navadno dober človek in tak je bil tudi rajni Štrajnar. Sovražnika ni imel, do vsakogar je bil postrežljiv in uslužen. Bil je zvest član moške Marijine družbe in vnet za katoliško prosveto.

STOPAR ANA, roj. Gutovnik, rojena 4. januarja 1862, je umrla 7. februarja 1937. Rajnica je bila blaga žena in zvesta tovarišica svojemu možu, po domače Mežnarju, gostilničarju v Javorju pri Črni, dobra mati šestnajstih otrok, skrbna gospodinja in dobrotnica revežev. Mežnarjeva hiša je že preko 50 let naročena na Mohorjeve knjige in krščanske časopise.

JAMNIK JURIJ, po domače Rant iz Gabrovega nad Škofjo Loko, je umrl dne 19. februarja 1937. Bil je mož katoliškega prepričanja, večletni občinski odbornik. Pri vojaki je bil šest polnih let, kjer si je nakopal tudi bolezen. Umrl je prav na dan dvajsetletnice svoje poroke.

PEČEK FRANC, učitelj, rojen dne 17. januarja 1890 v Malih Laščah, je umrl 27. marca 1937 doma. Po dovršenem učiteljskem izpitu je služboval v Velikih Laščah, v Radečah pri Zidanem mostu, Št. Juriju pod Kumom, na Karlovič pri Velikih Laščah, nato zopet v Velikih Laščah, od koder je bil zaradi občinskih volitev leta 1933 pregnan v Prnjavor v moravski banovini, 50 km od železnice. Na tej poti se mu je že prejšnja bolezen poslabšala. Pod novo vlado ga je po dveh letih na smrt bolnega pripeljala žena domov, kjer je po petih dneh trpljenja umrl. Tudi srbski seljaki so ga visoko cenili ter se trumoma in s solznimi očmi poslavljali od njega.

RENER MATIJA, po domače Halekar, kmet, je umrl 2. aprila 1937 v Zagradu pri Prevaljah, star 75 let. Ta skrbni gospodar je živel popolnoma iz vere. Kolikokrat je šel ob večerih ob njivi in molil. Zelo vestno pa je spoštoval tudi vse sopranike. Posli so videli v njem skrbnega očeta. Nad 40 let pa je bil tudi cerkveni ključar pri farni cerkvi Devici Mariji na Jezeru. Njegova skrb in ljubezen za cerkev je bila tolikšna, da ga je duhovnik ob grobu primerjal s skrbjo sv. Jožefa do Marije. V faranih pa bo ostala najbolj v spominu njegova farna molitev rožnega venca pred svetom opravilom ob nedeljah in praznikih. Nad 50 let je bil Mohorjan.

VIDEČNIK MIRKO se je rodil 11. julija 1907 v zgledni krščanski hiši v Novi vasi pri Mariboru. Posvetil se je trgovini. Ko je prišel v Celje, se je živahno udeleževal pri Orlu. Bil je od 12. leta cerkveni pevec v Gornjem gradu in nato v Celju. Slovel je kot dober pevec. Bil je pevovodja pevskega društva »Oljke«. Kjerkoli je šlo za dobro

društvo in za dobro stvar, nikjer ni manjkalo Mirka. V zadnjem času se je zelo veselil nove maše svojega brata Vilija, a tri mesece prej ga je Vsemogočni poklical k večnemu plačilu. Zapustil je ženo in dvoje nepreskrbljenih otrok.

HROPOT CILKA, rojena Terglav, iz spoštovane Terglavove hiše pri Sv. Petru v Savinjski dolini, je umrla 11. aprila 1937. Dala je življenje četrtemu otroku, sama pa je morala leči v grob. Stara je bila šele 29 let in komaj dobrih pet let poročena. Bila je ena izmed tistih kmečkih žen in mater, ki jim je poklic matere svet in nad vse vzvišen. Sama vzgojena v strogo krščanskem duhu,

Ogrizek.

Vrancar.

Zakrajšek.

je tudi svoje otročiče navajala k molitvi. Hropotova družina je bila zglede slovenske katoliške kmečke družine. Toda Bog je hotel imeti svoje, čeprav se je vsem zdelo nerazumljivo. Zlasti jo bodo pogrešali siromaki, za katere je imela vedno odprto srce in odprte roke.

OGRIZEK TEREZIJA, rojena 1859 v Zavodni pri Celju, umrla 16. aprila 1937 v Kostrivnici. Skrbna mati osmih otrok, od teh jih živi še pet, najstarejši sin Albert je prevzel dom.

VRANKAR JOŽEF, župnik. V nedeljo dne 2. maja 1937 so ga položili na župnem pokopališču v Dupljah ob navzočnosti 35 duhovnih tovarišev v grob poleg znanega slovenskega pisatelja, župnika Petra Bohinjca. Rodil se je v Jastrobljah, župnija Špitalič, 7. februarja 1865. V dijaških letih se je odlikoval po lepem pevskem daru. Služboval je kot kaplan v Kranjski gori in Št. Vidu pri Stični. Dve leti je bil kurat v Ustju pri Vipavi. Potem je bil župnik na Koprivniku, Dobravi pri Kropi, Mirni, in slednjič skoraj osem let v Dupljah. Mož poštenjak je bil, zvest služabnik božji. Pa tudi trpin, ki je bolehal vse življenje. Zadnja leta ga je bolezen tako tlačila, da je bil pravi mučenec.

ZAKRAJŠEK NEŽA je umrla 17. maja 1937 v župnišču sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pri svojem sinu župniku v 85. letu starosti. Poslednjih 18 let je preživela skoraj v sami molitvi. Od 5. do 7. ure vsak dan je bil čas posvečen molitvi za

Stopar.

Hropot.

Jamnik.

Peček.

Rener.

Videčnik.

Pitamic.

Vidmar.

Porenta.

otroke in za vse, ki so se ji priporočili v molitev. Njen molitvenik je njena najlepša dediščina, ki jo zapušča za seboj svojim otrokom. Vsi listi tega molitvenika so obrabljeni, tako da jasno kažejo, kako pridno ga je uporabljala. V njem so številne podobice, katerih vsaka pa ji je pomenila osebo, za katero mora moliti, tako da nobenega ni noben dan izpustila. Bila je mati petnajstih otrok, katere je izredila in vzgojila z velikimi žrtvami. V Preserju pri Borovnici se je rodila, tam je bil njen mož vaški kovač, zgleden krščanski oče in gospodar. Ko sta se vzela, nista imela drugega kakor veliko vero v Boga, pridnost in podjetnost in požrtvovalno ljubezen. Tako sta si pridobila z leti, dostikrat z velikim stradanjem, lepo premoženje. Vsakega otroka številne družine sta dala izučiti kakega rokodelstva, dva pa v šole. Sin o. Kazimir je župnik pri sv. Cirilu in Metodu v Ljubljani, prej pa je bil 22 let slovenski izseljenski misijonar in župnik v New Yorku in Chicagi. Tudi sama je po svetovni vojski odšla za svojimi otroki v Ameriko, kjer jih je imela takrat kar trinajst. Njen vnuk je župnik Anton Bombač v Clevelandu. Toda njena velika ljubezen do rodne grude jo je gnala nazaj, ker ni hotela umreti v tujini, temveč počivati v slovenski zemlji poleg svojega moža.

PITAMIC EMANUEL, posestnik, železniški poduradnik v pokoju, rojen 18. septembra 1865 v Trstu, je umrl 23. maja 1937 v Celju. Bil je globoko veren in vedno naročnik Mohorjevih knjig.

VIDMAR MARIJA, predilniška delavka v Gradcu pri Litiji, je umrla dne 1. junija 1937, stara komaj 26 let. Osem trdih zim je ni zlomilo, tudi ne osem poletij, osem hladnih jeseni je ni pobralo, deveta cvetoča pomlad pa jo je popeljala na nebeške dvore. Vdano je prenašala dolgih osem let zavratno bolezen jetiko. V zaupanju v Boga, s katerim se je, kadar je le mogla, krepčala, in

v varstvu preblazene Device je čakala svojega konca. Tako je bila prav svetel zgled požrtvovalnega in krepkega značaja, zlasti zgled tovarniškim delavkam in članicam Marijinih družb. Podpirala je vedno dober tisk, dolga leta je bila naročnica Mohorjevih knjig, na katere je vsako leto komaj čakala.

PORENTA URŠKA, učiteljica v Hrušici pri Ljubljani, je umrla po kratki, zavratni bolezni, za vnetjem pljučnih žlez, 11. junija 1937 v Št. Vidu nad Ljubljano. Bila je vzor slovenske krščanske učiteljice. Ostala je zvesta svojim verskim načelom in tudi ob času preganjanja, ki je zadelo tudi njo, ni omahovala. Krasile so jo lastnosti verne učiteljice: vse za druge, nič zase. Povsod je bila priljubljena, vedno vedra, vesela in šaljiva. V njeni družbi ni bilo mračnjakov, vsakogar je znala razvedriti. Mnogo je potovala in si tako pridobila širše znanje. Siromašni učenci so bili dostikrat deležni njenega usmiljenja.

MLAKAR ALOJZIJ, rojen 28. februarja 1881 v Leskovcu pri Ptuj, preko 30 let revirni gozdar kneza Karla Auersperga in nato računovodja Šumske uprave razlaščenih veleposestniških gozdov, je umrl 12. junija 1937 v Kočevju po dolgotrajni bolezni. Dostikrat ni ud Mohorjeve družbe je bil že od svojih otroških let. V službi je bil vesten in pošten, do svojih podrejenih pravičen. Pomagal je, kjerkoli je mogel, sam pa junaško prenašal preziranje. Zaradi svoje slovenske zavednosti je moral v službi Nemcev mnogo prestati.

BOBNAR JOŽEF, bivši posestnik, rojen leta 1850, umrl leta 1937 v Vogljah pri Kranju. Udeležil se je leta 1878 vojske v Bosni. Kot vojak je bil večkrat odlikovan. Bil je oče 20 otrok, od katerih jih živi še 13. Vse je vzgojil v krščanskem duhu in vse tudi lepo preskrbel. Pokojnik je bil mož poštenjak, blag, miren in kremenit značaj.

Mlakar.

Bobnar.

Za dom.

Molji so nadležen mrčes, nič manj neprijeten kakor stenice, uši ali bolhe. Molji, ki letajo po sobi, so vsi samci. Samica pa leže veliko jajčec, iz katerih se izležejo belkaste, drobne gosenice, ki si stkejo svilene tule, ki so na obeh konceh odprti. Gosenica gleda z rjavkasto glavico iz tula in grize s svojimi ostrimi čeljustmi nit za nitjo. Molji žro vsake vrste blago, le bombaža in slame se ne lotijo; najrajši imajo volno, platno, svilo, krzno in

opno (tapete). Sredstev zoper molje je mnogo. Največ uporabljamo naftalin, ki pa ni posebno uspešen. Najbolj priporočljivo je redno zračenje in iztepanje in potem najmanj eno uro trajajoče sončenje obleke. Molj je za toploto zelo občutljiv, pri toploti 55° pogine vsaka zalega. Tudi neprodušne vreče, v katere spravljamo obleko, nas branijo pred molji.

Kapljice apna, ki so se naredile na tleh pri beljenju sobe, odstranimo z ostrim kisom.

Prepričanje gospe Ivanke.

Dobra ali zanikrna gospodinja se najlažje spozna po njenem perilu. Vsaka gospodinja ima dandanes lahko lepo belo, pa trdno perilo. Seve ga mora prati le s terpentinovim milom Zlatorog, ki ima: 1. veliko izdatnost, 2. nado-sežno čistilno moč, 3. daje obilno gosto belo peno in 4. deluje obzirno in hitro.

Zlatorogovo TERPENTINOVNO MILO

Limonov sok odstranja madeže od črnila na preprogah in prtih. Namazano črno mesto segrejemo in nato pustimo. Pozneje izplaknemo, in če je treba, vse še ponovimo.

Pepel od cigar nam pomaga odstraniti madeže na poliranem pohištvu. Zmešamo ga z oljem, pomočimo v to zamašek in drgnemo z njim po pohištvu.

Rane ne briši in ne zavezuj z robcem, ker je nevarno. Ne dotikaj se je z roko in nikdar ne izpiraj z vodo. Očisti jo z jodom, potem deni vanjo sterilizirano gazo, dodaj, če je treba, še vate, in nato obveži s čisto obvezo. Večje rane obveži le za silo in pojdi k zdravniku.

Opekline namaži z oljem, mastjo ali vazelinom. Z vodo je ne smeš nikdar lajšati. Obleke ne slači, temveč jo razreži. Mehurjev ne prediraj. Če je opekline večja, moraš k zdravniku.

Zlomljeno roko ali nogo obloži z vato ali drugim mehkim blagom in daj me dve deščici ali palici ter ponesrečenca prenesi čim mirneje k zdravniku.

Zataknen grizljaj ti bo dvignil, če postopaš takole: Ne tolci nikogar po hrbtu. Komur

se je zataknilo, naj ostane miren, leže na tla, hitro naj požira slino; s palcem in sredincem pa je treba grizljaj potegniti iz grla. Pri tem se navadno privzdigne, pri čemer gre tudi grizljaj nazaj.

Utopljenca se ne boj, a bodi previden. V vodi ga primi za lase ali če je nezavesten, za pazduhe. Če se bojiš, da se te oklene, mu ponudi kak kol. Če se te je pa oklenil, ga primi z roko za čelo in nos in suni od sebe, obenem ga s kolenom suni v trebuh, da se ga oprostiš. Na suhem mu hitro odpni obleko, položi ga čez svoja kolena na trebuh, da voda izteče iz njega, odpri mu in očisti usta, stisni prsni koš, da spraviš vodo iz njega. Nato ga položi vodoravno in začni z umetnim dihanjem.

Volnene nogavice se pri pranju rade uskočijo. To preprečiš, če jih ne namakaš, temveč takoj opereš v mlačni vodi z milom, potem takoj izplakneš spet v mlačni vodi, nategneš ter posušiš na topllem prostoru.

Žulj namaži z jodom. Kože ne trgaj, le predri jo s čisto iglo. Nalepi levkoplak (dobiš ga v lekarni in drogeriji).

Razno.

Čudo »Rdeče dvorane« v Draždanih. V Draždanih na Saškem imajo v galeriji slik dvorano, ki hrani eno izmed največjih umetnin vseh časov: Rafaelovo Sikstinsko Madono. O tej »Rdeči dvorani« in o silnem vtisu, ki ga napravlja Rafaelovo veliko delo na slehernega obiskovalca, smo pred nedavnim brali v ne-

kem protestantskem listu tole črtico: Dolgo krilo draždanske galerije se konča z »Rdečo dvorano«, ki je v njej razstavljena Sikstinska Madona. Čim odgrneš zaveso, ki loči dvorano od majhne stranske sobe, in stopiš v najdražgocenejši oddelek palače, te objame praznična, tako rekoč slišna tišina, kakor da

si stopil v cerkev. Stene so prevlečene z rdečo, lesketajočo se svilo; rdeča je tudi široka klop, ki stoji nasproti sliki. Bogati okvir, ki so z njim oklenili Rafaelovo mojstrovino, še ojačuje občutek, da stojiš na svetih tleh. Okvir ima obliko oltarja in je ves pozlačen. Latinski napis ima črke kakor tisti psalmi, ki so vklesani v stare nagrobne spomenike ali napisani pod zaobljubnimi podobami po romarskih sveetiških. V tem okviru blešče barve Rafaelove umetnine v tolikem zmagoslavju in omamljivosti, da obledi zlato poleg njih kakor belež. Vse prežareva čudovita modrina, ki se zdaj bliža in zdaj spet oddaljuje, in plaha, postopoma izginjajoča zelenina. Kar vid ti pa jemlje izraz Marijinega obličja, kretnja svete Barbare, obraz svetnika in pogled očarajo poteze angelskih glav, ki počivata pri nogah Matere božje. Nikdo, ki stopi v to dvorano, ne more spregovoriti glasne besede. Celó čuvaj, ki sloni ob vhodu, stopa po prstih, ko menja svoj prostor. Od jutra do večera, dan na dan in teden za tednom stoji tu in mimo njeja hodijo vsi, ki jih mika in vabi čudo te slike. Čuvaj jih vidi, kako prihajajo, bodisi sami bodisi v skupinah, in jih vidi, kako odhajajo z zamaknjenimi očmi. Mož ne vidi drugih obrazov ko samo take, ki se v njih odraža svetloba velikega doživljaja. Nikdar ne izve, od kod so in kam gredo, saj je le priča srečanja ljudi z Rafaelom, priglednik njihove sprejemljivosti in ganjenosti. Sesti moraš na široko rdečo klop in nepremično strmeti v oblake, ki plavajo nad Kraljico nebes. In ko gledaš in

strmiš, te pregrinja neka čarobna sila kakor val in prevzema te skrivnostna tajna. Ves zamišljen zaslutiš veliko samoto, ki je le iz nje mogla ta mojstrovina rasti in dozoreti. Veličastnost neskončnega molka v tej sliki je zajeta! V stranski sobi daje neki vodnik umetnostnozgodovinska pojasnila. Njegov šepet sili v »Rdečo dvorano«. Tedaj moraš prav tiho oditi. Kradoma stopaš po prstih, tako kakor malo prej galerijski čuvaj.

Statistika telefonov. Največja telefonska družba na svetu, A. T. T., to je American Telephone & Telegraph Company (= Ameriška telefonska in brzojavna družba), je priobčila zanimivo statistiko telefonov. V začetku leta 1936 je bilo po vsem svetu 35,029.000 telefonskih priključkov. Polovico od njih, 17,42 milijonov, imajo Združene države Severne Amerike. Tako pride v Združenih državah na sto prebivalcev povprečno skoraj 14 telefonov. V Evropi pa ima sto prebivalcev na uporabo le 2,5 telefona! Nesorazmerje med številom telefonov v Združenih državah in v Evropi ima svoj vzrok v tem, da je telefonska služba v nekaterih evropskih deželah izredno šibka. V Sovjetski Rusiji na primer imajo le 860.000 telefonov, tako da pride tam šele na 200 prebivalcev po en telefon. Nasprotno je na Danskem, tam je sto prebivalcem na uporabo že 10 telefonov, na Švedskem 9, v Švici 8,5, v Veliki Britaniji 5,5, v Nemčiji 5, v Franciji 3,5. Za Združenimi državami ima največ telefonov Nemčija (3,27 milijonov); za njo je Velika Britanija z 2,55, Francija z 1,44, Kanada z 1,21

Gospodarji!

Ko pridete v Ljubljano, obiščite staroznano, solidno

Gospodinje!

manufakturno trgovino

Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva ulica

Velika zaloga moškega blaga za obleke in suknje, lodna za plašče in pelerine ter sukna za gasilske kroje. — Bogata izbira ženskega volnenega blaga za plašče in kostume kakor tudi vseh vrst modnega in perilnega blaga. — Platno, šifoni, bela in rjava kotenina za posteljno in telesno perilo češke tovarne B. Schroll in drugih priznanih prvovrstnih domačih tovarn. — Opreme za neveste! — Svilene rute in šerpe najnovejših vzorcev, dalje volnene rute in ženili šerpe vedno v veliki izbiri.

Solidna postrežba! Nizke cene!

Poštenost mojega podjetja je znana!

Kdor se sklicuje na ta inserat, dobi 5% popusta.

in Japonska z 1,13 milijonov telefonov. Med svetovnimi velemesti prednjači New York z 1,503.712 telefoni. Mesto New York ima več telefonov kakor Rusija, Kitajska in Britska Indija skupaj, dasi živi v teh treh deželah skoraj polovica vseh ljudi na svetu, v New Yorku pa le odlomek enega odstotka prebivalstva zemlje. V Londonu je bilo v začetku leta 1936 960.709 telefonov, v Berlinu 513.610, v Parizu

422.755, na Dunaju 184.840, v Kopenhagenu 182.946, v Rimu 91.689 in v Madridu 66.148. Kako pa je s telefoni preskrbljena naša država? Ne primerjajmo! Naša država ima 15 milijonov prebivalcev, telefonov pa po najnovejših podatkih 46.938. Potemtakem pridejo šele na tisoč prebivalcev po trije telefonski aparati. Za nami so v Evropi le še Bolgarija, Romunija in Grčija.

Seznamek

župnij, krajev, poverjenikov in udov Družbe sv. Mohorja.

Seznamek smo razvrstili po škofijah in dekanijah. — Prve številke na koncu župnij in krajev pomenijo število udov leta 1937, druge številke število udov leta 1936. — Pri krajih s poštnim uradom ni pošta posebej navedena.

Krška škofija.

1. Beljak.

Brnca: Verhniak Jožef, župnik	23	19
Loče: dr. Ogris Josip, župnik	60	47
Podkloster	6	—
Sv. Lenart pri Sedmih studencih (Rekarja vas): Sadjak Andrej, župnik	24	18
Šteben pri Bekštanju (Malošče): Ožgan Janez, župnik	25	30
Zila (Beljak): Lamprecht J., župnik	11	6

2. Borovlje.

Bajtiše (Borovlje)	5	—
Bilčovs (Bistrica v R.): Stich Jožef, župnik	112	96
Borovlje: Dr. Geramb Edv.	15	—
Glinje (Borovlje): Wornig M., župnik	41	30
Golšovo (Žihpolje): Kovač Franc, župnik	10	5
Kapla (Svetna vas): Singer Štefan, dekan	19	20
Kotmara vas: Mente K., župnik	35	17
Ljubelj (Podgora): dr. Mikula J., soprov.	22	17
Podljubelj (Podgora)	6	—
Sele (Borovlje): Vauti Alojz, župnik	77	61
Slov. Plajberk (Podgora): dr. Mikula J., žpk.	37	27
Sveče (Bistrica v Rožu): Ruprecht V., žpk.	90	70
Šmarjeta v Rožu: Trabesinger Lenart, žpk.	43	26
Št. Janž v Rožu (Svetna vas): dr. Lučovnik Ivan, župnik	41	30
Žihpolje: Koschier Kristof, župnik	28	20

3. Celovec.

Celovec: Družba sv. Mohorja	54	43
Sv. Duh: mgr. Podgorc Valentin	6	8
Hodiše: Starc Janez, župnik	55	47
Otok: Malgaj Friderik, župnik	15	14
Škofiče (Vrba): Nadrag Alojzij, župnik	25	8
Vetrinj: Klatzer Štefan	11	6

4. Dobrla ves.

Apače (Galicija): Rudl J., provizor	8	10
Dobrla ves: Vastl Martin	80	80

Galicija: Rudl J., župnik	25	21
Globasnica: Sekol Janez, župnik	46	28
Kamen (Tinje): Sturm Anton, župnik	13	10
Korte (Železna Kapla): Karničar Jožef	15	16
Mohliče	3	—
Obirsko (Železna Kapla): Zupan Ign., žpk.	30	22
Reberca: Sporn Ivan, župnik	20	13
Škocijan v Podjunski dol.: Poljanec V., žpk.	65	50
Šteben (Šmihel pri Plib.): Kindlman J., dek.	13	7
Št. Lipš (Dobrla ves): Pollak Jos., župnik	47	35
Št. Vid v Podjuni: Zulechner Feliks, župnik	63	36
Železna Kapla: Zechner Aleš, župnik	134	117
Žitara vas (Miklavčevo): Weiss Val., žpk.	52	31

5. Pliberk.

Kazaze (Sinčavas): Oizinger Luka, župnik	5	20
Pliberk: Koglek Jožef, kaplan	167	126
Suha (Labud): dr. Zeichen Franc, župnik	26	14
Šmihel pri Pliberku: Vintar Josip, župnik	100	92
Vogrče (Pliberk): Wölfel Blaž, župnik	31	25
Žvabek (Pliberk): Uranšek Fran, župnik	43	30

6. Rožek.

Domačale (Podravlje)	4	—
Dvor: župni urad	7	—
Drava (Podravlje): Katnič Janez	5	5
Gozdanje (Vrba): Kuchler Martin, župnik	14	7
Lipa (Podravlje): Reichmann R.	11	5
Logavas (Vrba): Kandut Rihard, župnik	16	10
Pečnica (Lednica): Maierhofer H., župnik	30	25
Podgorje: Vuk F., župnik	37	20
Rožek: Dobernik Josip, župnik	8	20
Skočidol (Podravlje): Ulbing Tomaž, župnik	36	30
Št. Ilj ob Dravi (Vrba): Petrič Janez, žpk.	48	23
Št. Jakob v Rožu: Šenk Franc, dekan	90	84

7. Šmohor.

Brdo: Ebner Janez, župnik	37	24
Čače (Čajna)	5	—
Gorje (Zilska Bistrica): Katnik Fr., župnik	20	7
Melviče (Brdo): Mikula Franc, župnik	21	11
Št. Jurij na Zili: Mošič Jakob, župnik	17	7

Št. Pavel na Zili (Št. Štefan na Zili):	5	—
Zilska Bistrica: Kuchling Anton, župnik	28	21

8. Tinje.

Medgorje G(rabštani): Marktl Niko, župnik	15	10
Podkarnos (Žrelec): Brabenc Jan., prošt	13	7
Radiše (Žrelec): Jank Ludovik, župnik	57	43
Sv. Tomaž (Škofjivdor):	30	—
Tinje: Benetek Anton, prošt	36	26

9. Velikovec.

Djekše: Repnik Franc, župnik	10	6
Gorenče (Ruda): Muri Ignacij, župnik	20	25
Grebini	2	—
Grebinski kloster (Grebini): Thurner Edv., župnik	28	25
Kneža (Djekše): Repnik Franc, župnik	5	—
Krčanje (Grebini):	5	—
Sv. Štefan (Vovbre):	5	—
Št. Jurij na Vinogradih (Zgornje Trušnje): Komar Joža, provizor	4	3
Šmarjeta nad Telenbergom: Schuster Otto, župnik	10	10
Št. Rupert (Velikovec): Skrinar Alojz, župni upravitelj	23	—
Vovbre: Zebedin Krištof	24	15

Število udov: 76 dosmrtnih, 2532 letnih = 2608.

Lavantinska škofija.

1. Braslovče.

Braslovče: Ramšak Viktor, kaplan	155	152
Gomilsko: Satler Franc, župnik	73	67
Marija Reka (Sv. Pavel pri Preboldu): Sačaj Marko, soprovizor	18	14
Sv. Andraž pri Velenju (Velenje): Potrč Alojzij, provizor	23	12
Sv. Jurij ob Taboru: Pečnak Jož., župnik	140	129
Sv. Pavel pri Preboldu: Sačaj Marko, žpk.	135	114
Šmartno ob Paki: Presker Karol, dekan	130	138
Vransko: dr. Mörtl Valentin, župnik	160	137

2. Celje.

Celje: Jurak Peter, opat	680	677
Galicija (Zalec): Čarf Mihael, župnik	32	22
Gotovlje (Zalec): Václavik Robert, župnik	52	50
Grize: Kosi Jakob, župnik	126	124
Polze: Pirc Andrej, župnik	123	103
Sv. Peter v Sav. dol.: Zajc Štefan	119	131
Teharje: Vesenjak Pavel, župnik	144	121
Zalec: Veternik Anton, župnik	211	221

3. Dolnja Lendava.

Beltinci: Ciglar Alojzij, kaplan	83	52
Bogošina: Honko Jožef, župnik	28	21
Dobrovnik: Zelko Ivan, kaplan	10	—
Dolnja Lendava: Halas Danijel, kaplan	31	30
Hotiza (D. Lendava): Berden J., kapl. eksp.	29	9
Sv. Križ v Črensovcih (Črensovci: Zadravec Matija, župnik	36	27
Strehovci (Dobrovnik): Bojnec Franc	6	6

Turnišče: Jerič Ivan, župnik	16	13
Veika Polana (Črensovci): Rantaša Anton, župnik	35	24
Posamezniki	3	—

4. Dravograd.

Črneče (Meža ob Dravi): Drvodol L., vikar	25	20
Dravograd: Munda Matija, prošt, dekan	34	21
Libeliče: Vogrinec Anton, župnik	18	18
Ojstrica (Dravograd): Kociper Rudolf, žpk.	11	6

5. Dravsko polje.

Cirkovce: Ravšl Anton, župnik	86	86
Fram: Rakun Franc, župnik	110	106
Hoče: Sačaj Alojzij, dekan	90	95
Slivnica pri Mariboru: Mihalič Jos., žpk.	102	136
Št. Janž na Dravskem polju: Polak Franc, župnik	118	106
Št. Lovrenc na Dravskem polju: Spindler Franc, župnik	89	89

6. Gornji grad.

Bočna (Gornji grad): Kitak Jakob, župnik	50	47
Gornji grad: Šlander Maks, župnik	85	92
Ljubno v Sav. dol.: Krančič Josip, dekan	80	86
Luče: Mikolič Jurij, župnik	102	70
Marija Nazaret (Mozirje): P. Kerubin Tušek, župnik	66	66
Mozirje: Krošelj Franc, župnik	80	80
Nova štifta (Gornji grad): Fermé Gothard, župnik	41	39
Rečica v Sav. dol.: Požar Alfonz, župnik	163	161
Solčava: Arko Leopold, župnik	63	57
Sv. Frančišek (Radmirje): Vogrinec Iv., žpk.	116	107
Šmartno ob Dreti: Zagoršek Franc, župnik	56	33
Šmihel nad Mozirjem (Mozirje): Strmšek Franc, župnik	32	30

7. Jarenina.

Jarenina: Čižek Josip, župnik in dekan	144	143
Spodnja Sv. Kungota (Pesnica): Kraner Vincenc, župnik	81	74
Svečina (Zg. Sv. Kungota): Časl Fr., župnik	58	51
Sv. Jakob v Slov. goricah: Erhatič Martin, župnik	112	120
Sv. Jurij ob Pesnici (Zg. Sv. Kungota): Zupanič Anton, župnik	17	18
Št. Ilj v Slov. goricah: Vračko Evald, žpk.	84	98

8. Konjice

Čadram (Oplotnica): Hohnjec Franc, župnik	82	74
Kebelj (Oplotnica): Panič Jožef, župnik	23	23
Konjice: Tovornik F., arhidiakon	172	162
Loče: Žičkar Marko, župnik	67	77
Prihova (Sl. Konjice): Kocjančič Anton, žpk.	86	60
Stranice (Slov. Konjice): Zolnir Jožef, žpk.	29	15
Sv. Jernej pri Ločah (Loče): Paulič Peter, župnik	15	16
Sv. Kuničunda na Pohorju (Zreče): Žgank Ferdinand, župnik	52	43
Špitalič (Slov. Konjice): Gorjčan Janez, žpk.	23	20
Zreče: Bezjak Josip, župnik	50	21
Žiče (Loče): Tomazič Anton, župnik	36	41

9. Kozje.

Buče: Turk Miloš, župnik	65	59
Dobje (Slivnica pri Celju): Vavpotič Franc, župnik	70	57
Kozje: Lunder Viktor, dekan	65	50
Olimje (Podčetrtek): Lorbek Ivan, župnik	12	16
Pilštanj: Rauter Jakob, župnik	50	38
Planina pri Sevnici: Sajović Jakob, župnik	72	64
Podčetrtek: Sternad Friderik, župnik	56	49
Podreda: Zidanšek Jakob, župnik	31	25
Po. je (Podčetrtek): Mlakar Ivan, župnik	31	30
Prevorje (Slivnica pri Celju): Glavnik Franc, žup. upravitelj	27	18
Sv. Peter pod Sv. gorami: Rantčigaj Ivan, župnik	50	41
Sv. Vid na Planini (Planina pri Sevnici): Presnik Josip, župnik	31	30
Zagorje (Pilštanj): Pribožič Jurij, župnik	8	8

10. Laško.

Dol pri Hrastniku: Medvešek Matija, žpk.	110	110
Hrastnik: Žalar Alojzij, župni upravitelj	48	51
Laško: Mgr. dr. Franc Kruljc, dekan	150	122
Loka pri Zidanem mostu: Šket M., župnik	61	62
Marija širje (Zidani most): Kristovič Miloš, župnik	20	13
Razbor (Loka pri Zidan. mostu): Pietnar Jožef, župnik	18	17
Sv. Jedert (Laško): Lončarič Josip, župnik	50	50
Sv. Lenart (Laško): Babič A., župni uprav.	40	20
Sv. Marjeta pri Rimskih Toplicah (Rimske Toplice): Bohak Jakob, župnik	52	48
Sv. Miklavž (Laško): Čebašek Jak., župnik	28	30
Sv. Rupert nad Laškimi (Sv. Jurij ob j. ž.): Javer Avguštin, župnik	72	51
Trbovlje: Gorogranc Martin, katehet	287	287
Posamezniki	2	1

11. Ljutomer.

Apače: Čilenšek Ivan, župnik	35	35
Cezanjenci (Ljutomer): Ferik Mihael, župnik	32	28
Kapela (Slatina Radenci): Škofič Marko, ž.	94	80
Ljutomer: Lovréc Andrej, župnik	155	154
Mala Nedelja: Ostrž Franc, župnik	45	52
Sv. Jurij ob Ščavrici: Štuhec Franc, župnik	126	67
Sv. Križ pri Ljutomeru (Križevci pri Ljutomeru): Weixl Josip, dekan	229	220
Sv. Peter v Gornji Radgoni: Gaberc M., župnik	206	219
Veržej (Križevci pri Ljutomeru): Klemenšek Anton, župnik	37	34
Posamezniki	1	—

12. Marenberg.

Brezno ob Dravi: Mak Ivan, župnik - upr.	20	7
Kapla (Brezno ob Dravi): Lorenčič Vinko, župnik	34	31
Marenberg: Messner Ivan, dekan	100	94
Muta: Janko Nep. Breznik, župnik	96	54
Remšnik (Brezno ob Dravi): Pavlič Vid, žpk.	15	10
Št. Ožbot (Brezno ob Dravi): Krušič Jan., provizor	31	31

13. Maribor levi breg.

Maribor, Stolna: Munda Vinko, stolni vikar	751	750
Bogoslovje: dr. Osterc Alojzij	28	28
Franciščkani: p. Landergott Valer.	318	314
Gornja Sv. Kungota: Kolarič Jožef, župnik	35	37
Kamnica (Maribor): Lasbacher Franc, prov.	91	115
Se nica ob Dravi: Ciuha Ferd., župnik	48	46
Sv. Barbara v Slov. gor. (Sv. Barbara pri Mariboru): Potočnik J., župnik	34	30
Sv. Duh na Ostrem vrhu (Selnica ob Dravi): Holcman Vinko, župnik	56	56
Sv. Križ pri Mariboru (Gornja Sv. Kungota): Kren Franc, župnik	36	50
Sv. Marjeta ob Pesnici: Frangež Jern., žpk.	41	53
Sv. Martin pri Vurbergu (Vurberg pri Ptuj): Lajšič Anton, župnik	50	44
Sv. Peter pri Mariboru (Maribor): Tkavc Anton, župnik	82	90
Posamezniki	2	3

14. Maribor desni breg.

Limbuš: Bračić Andrej, župnik	61	62
Ruše: Pšunder Ferdo, župnik	125	125
Studenci pri Mariboru: Kapucinski samostan	54	53
Sv. Lovrenc na Pohorju: Oblak Iv., župnik	93	61
Sv. Magdalena v Mariboru: Stergar Anton, dekan	286	255
Sv. Marija v Puščavi (Sv. Lovrenc na Pohorju): Nadrah Ignacij, župnik	32	32

15. Mežiška dolina.

Črna pri Prevaljah: Razgoršek Vinko, žpk.	95	91
Guštanj: Barbič Mihael, župnik	100	96
Javorje (Črna pri Prevaljah): Viternik L., župnik	13	11
Koprivna (Črna pri Prevaljah): Hojnik J., ...	12	15
Kotlje: Serajnik Ivan, župnik	38	32
Mežica: Hornböck Janez, župnik	148	154
Prevalje: Riepl Matej, dekan	95	94
Strojna (Prevalje): Rataj Ant. Pad., soprov.	12	—
Št. Daniel (Prevalje): Rataj Ant. Pad., žpk.	54	34

16. Murska Sobota.

Cankova: Safošnik Jakob, kaplan	40	50
Gornja Lendava: Škraban Janko, kaplan	43	30
Gornji Petrovci v Prekmurju: Čirič Anton, župnik	12	10

Ako si hočete prihraniti

veliko skrbi pri reji slabotne in zahirane živine, okrepite ji hranu s

Težakovim oljem za živino,

ki pospešuje rast in razvoj, vpliva ugodno na pitanje in zrelost in je dobičkonosna podloga živinoreji.

Navodila dobite pri:

A. TEŽAK, Zagreb, Gundulićeva ul. 13

Markovci (Šalovci): Ficško Karel, žpk.	2	2
Martjanci v Prekmurju: Berden And., žpk.	30	14
Murska Sobota: Horvat Štefan, katehet	28	29
Vojkovič Jožef, kaplan	7	7
Martinišče	21	40
Pertoča (Rogaševci v Prekmurju): Varga Št., župnik	17	14
Rakičan (Murska Sobota) Vogrin Štefan	16	—
Sv. Jurij v Prekmurju (Rogaševci v Prekmurju): Gabor Alojzij, kaplan	38	7
Posamezniki	2	1

17. Nova cerkev.

Črešnjice (Vojnik): Hlastec Franc, župnik	10	9
Dobrna pri Celju: Urleb Franjo, župnik	87	58
Frankolovo (Vojnik): Čech Vaclav, župnik	18	18
Nova cerkev (Vojnik): Žagar Pav., dekan	53	42
Šmartno v Rožni dolini (Celje): Ozvatič Franc, župnik	42	29
Vitanje: Musi Alojzij, župnik	83	75
Vojnik pri Celju: Lasbacher Anton, župnik	111	135

18. Ptuj.

Hajdina (Ptuj): Skuhala Vekoslav, župnik	85	72
Polenšak (Moškanjci): Poplatnik J., župnik	58	51
Ptuj — Sv. Peter in Pavel: p. A. Svet, žpk.	184	183
Ptuj — mestna župnija: Prošt. nadžupnijski urad	100	102
Sv. Andraž v Slov. gor.: Alt Ivan, župnik	100	70
Sv. Lovrenc v Slov. gor. (Juršinci pri Ptuj): Neudauer M., župnik	135	108
Sv. Marija niže Ptuja (Sv. Marijeta pri Moškanjcih): Šketa Ivan, župnik	130	112
Sv. Marko niže Ptuja (Ptuj): Groblar Ign., župnik	66	51
Sv. Urban pri Ptuj: Razbornik Iv., župnik	85	64
Vurberg pri Ptuj: Kokelj Alojzij, župnik	55	50

19. Rogatec.

Kostrivnica (Podplat): Slavič Janko, žpk.	62	39
Rogatec: Žekar Jožef, dekan	49	53
Stopce (Rogatec): Pichler Alojz, župnik	24	20
Sv. Ema (Pristava): Čepin Martin, župnik	16	20
Sv. Florijan ob Boču (Rogatec): Malajner Karol, župnik	15	11
Sv. Križ (Rog. Slatina): Vajda Julij, nadžupnik	86	86
Sv. Peter na Medvedjem se'u (Podplat): Pučnik Anton, župnik	22	22
Sv. Rok ob Sotli (Rogatec): Veranič Anton, župnik	21	8

20. Slovenska Bistrica.

Črešnjevec (Slovenska Bistrica): Zámuda Alojzij, župnik	91	85
Gornja Polskava: Gartner Franc Ks., žpk.	45	38
Laporje: Ozimič Jožef, dekan	90	73
Majšperg: Bratanič R., župnik	37	37
Mako'e: Šegula Franc, župnik	67	74
Poljčane: Ci. enšek Alojzij, župnik	71	70
Slov. Bistrica: Šolinc Ivan, mestni župnik	188	217
Spodnja Po skava (Pragersko): Zorko Melhior, župnik	131	91

Studenice pri Poljčanah: Čede Jos., župnik	40	30
Sv. Martin na Pohorju (Slovenska Bistrica): Zdolšek Alojz, župnik	20	10
Tinje (Slov. Bistrica): Hafner Urh, župnik	32	23
Sv. Venčeslav: Zakošek Ivan	19	18

21. Stari trg pri Slovenjgradcu.

Dolič (Mislinje): Weingerl Stanko, župnik	38	27
Pameče (Slovenjgradec): Trinkaus A., žpk.	23	23
Podgorje (Slovenjgradec): Kotnik Šimen, župnik	38	30
Razbor (Slovenjgradec): Oblak A, župnik	21	23
Sele (Slovenjgradec): Meško Fr. Ks., dekan	20	17
Slovenjgradec: Soklič Jak., mestni župnik	77	80
Stari trg (Slovenjgradec): Župnijski urad	35	32
Sv. Miklavž pri Slovenjgradcu (Slovenjgradec): Treiber Franc, župnik	17	16
Sv. Peter na Kronski gori (Meža ob Dravi): Medved Anton, žup. uprav.	18	10
Šmartno pri Slovenjgradcu (Slovenjgradec): Somrek Anton, nadžupnik	48	54
Št. Ilj pod Turjakom (Mislinje): Rožkar Davorin, župnik	80	95
Št. Janž pri Dravogradu (Meža): Pivec Vinko, župnik	17	8
Št. Vid nad Valdekom (Mislinje): Pohrašky Ferdinand, župnik	35	34

22. Sv. Lenart v Slov. goricah.

Marija Snežna: Vršič Srečko, župnik	51	45
Negova (Ivanjci): Granfola Ivan, župnik	116	93
Sv. Ana v Slov. goricah: Šeško K., župnik	106	97
Sv. Anton v Slov. goricah: Škof Fr., župnik	98	99
Sv. Benedikt v Slov. goricah: Gomilšek Fr. Sal., dekan	161	163
Sv. Bolfenk v Slov. goricah: Letonja Franc, župnik	27	27
Sv. Jurij v Slov. goricah: Bosina Iv., žpk.	120	120
Sv. Lenart v Slov. goricah: Sinko Fr., žpk.	136	110
Sv. Rupert v Slov. goricah (Sv. Lenart v Slov. goricah): Kodrič Jožef, župnik	102	112
Sv. Trojica v Slov. gor.: P. Ladislav Pintar, župnik	98	97

23. Šaleška dolina.

Bele vode (Šoštanj): Ogulin Ivan, provizor	15	14
Gornja Ponikva (Žalec): Gorišek J., žpk.	58	53
Sv. Mihael pri Šoštanju (Šoštanj): Gril Pav., župnik	184	178
Ška'e (Velenje): Weiss Matej, župnik	94	69
Šmartno pri Velenju (Velenje): Potokar Gregorij, dekan	65	69
Št. Ilj pri Velenju (Velenje): Schreiner Fr., župnik	50	32
Št. Janž na Vinski gori (Velenje): Adamič Adolf, župnik	19	21
Zavodnje (Šoštanj): Rožman Janez, župnik	20	12

24. Šmarje pri Jelšah.

Dramlje: Pirš Alojzij, župnik	47	35
Kalobje (Sv. Jurij ob južni žel.): Švegelj Peter, župnik	33	23

Ponikva ob južni žel.: Kociper Ant., žpk.	80	63
Sladka gora (Šmarje pri Jelšah): Stakne Andrej, župnik	65	51
Slivnica pri Celju: Rabuza Jakob	21	21
Sv. Jurij ob j. ž.: Mikuš Val., žpk. in kan.	143	149
Sv. Štefan pri Žusmu (Šmarje pri Jelšah): Močnik Franc, župnik	28	19
Sv. Vid pri Grobelnem (Grobelno): Kolenc Leopold, župnik	30	30
Šmarje pri Jelšah: Lom Franc, dekan	156	135
Zibika (Pristava): Jelšnik Ivan, župnik	35	20
Žusem (Loka pri Žusmu): Palir J., župnik	9	8

25. Velika Nedelja.

Ormož: P. Remigij Jereb, župnik	76	71
Središče ob Dravi: Klemencič Alfonz, žpk.	103	98
Svetinje (Ivanjkovci): Bratušek Fr., dekan	33	32
Sv. Boltenk na Kogu (Sv. Boltenk pri Središču): Molan Franc, župnik	37	35
Sv. Lenart pri Ve'iki Nedelji (Velika Nedelja): Rehar Jožef, župnik	45	48
Sv. Miklavž pri Ormožu: P. A. Polak, žpk.	44	51
Sv. Tomaž pri Ormožu: Magdič Francišek, župnik	104	138
Velika Nedelja: P. G. Cerar, župnik	54	78

26. Videm ob Savi.

Artiče: Šketa Josip, župnik	44	40
Bizeljsko: Brvar Ignacij, župnik	64	59
Brežice: Klasinc Franc, župnik	150	170
Dobova: Logar Josip, župnik	28	26
Kapéle (Dobova): Podržaj Ciril, župnik	28	25
Koprivnica pri Rajhenburgu: Doberšek Fr., župnik	39	38
Pišce: Toplak Franc, župnik	85	80
Rajhenburg: Križan Franc, kaplan	173	150
Sevnica ob Savi: Kordež Zdravko, kaplan	101	125
Videm ob Savi: Medvešek Janez, dekan	87	85
Zabukovje (Sevnica ob Savi): Rampre Fr., župnik	24	15
Zdoše: Šoba Alojzij, župnik	50	35
Posamezniki	1	—

27. Vuzenica.

Ribnica na Pohorju: Vrhnjak Alojz, žpk.	67	66
Sv. Anton na Pohorju (Vuhred): Krevh M., župnik	25	21
Sv. Primož na Pohorju (Vuzenica): Dolinar Ivan, župni upravitelj	20	16
Trbonje (Vuzenica): Malej Ign., župnik	29	20
Vuhred: Leber Ivan, župnik	42	41
Vuzenica: Hüttner Drago, dekan	38	40

28. Zavrče.

Sv. Andraž v Halozah Škamlec O., dekan	31	31
Sv. Barbara v Halozah: Grobler Franc, žpk.	32	32
Sv. Trojca v Halozah (Podlehnik): Jazbinšek Franc, župnik	20	35
Št. Vid pri Ptujju: P. Konstantin Očepek, župnik	80	100
Zavrče: Jarh Konrad, župnik	50	67
Števío udov: 414 dosmrtnih, 17.696 letnih =	18.110	

Ljubljanska škofija.

1. Cerknica.

Babno polje (Stari trg pri Rakeku): Župni urad	14	19
Begunje pri Cerknici: Ježek Matej, župnik	91	77
B oke (Nova vas pri Rakeku): Švigelj Vikt.,	52	51
Cerknica: Strajhar Ivan, župnik	60	64
R a k e k : Beričič Fr.	83	90
Grahovo: Wester Al., dekan	60	55
Planina pri Rakeku: Lovšin Ivan, župnik	114	88
Stari trg pri Ložu: Hafner Jern., župnik	128	141
Sv. Trojica nad Cerknico (Nova vas pri Rakeku): Jeraša Franc, župnik	14	14
Sv. Vid nad Cerknico (Begunje pri Cerknici): Žužek Karel, župnik	28	19
Unec (Rakek): Martinčič Andrej, župnik	51	42

2. Kamnik.

Dob pri Domžalah: Bešter Ivan, dekan	123	122
Domžale: Bernik Franc, župnik	130	124
Gozd (Kamnik): Selan Matija, župni upr.	22	21
Groblje, fara Mengeš (Domžale): Misijonišče	44	41
Homec (Radomlje): Govekar Fr., župnik	52	54
Ihan (Domžale): Vrhovec Fr., župnik	63	56
Kamnik: Caserman Ivan, kaplan	242	235
Komenda: Zabukovec Janez, župnik	146	92
Mekinje (Kamnik): Čadež Viktor, župnik	88	91
Mengeš: Sušnik Janko, župnik	145	145
Trzin: Kragl Viktor	22	26
Motnik: Rovtar Anton, župnik	42	38
Navlje (Kamnik): Vilfan Janez, župnik	41	41
Radomlje: Hostnik Jože, eksp.	27	26
Rova (Radomlje): Golmajer Franc, župnik	24	21
Sela pri Kamniku (Kamnik): Pavlič Anton, župnik	24	23
Stranje (Stahovica): Langerholz Jan., žpk.	69	53
Šmartin v Tuhinju: Opeka Ivan, župnik	41	28
Špitalič (Motnik): Žust Ignac, župnik	17	18
Tunice (Kamnik): Razboršek Jakob, župnik	54	52
Vodice nad Ljubljano: Janc Peter, župnik	151	131
Skaručina (Št. Vid nad Ljubljano): Dežman Janko	51	49
Vranja peč (Kamnik): Knol Adolf, župnik	26	26
Zgornji Tuhinj (Šmartno v Tuhinju): Burnik Janez, župnik	49	38

3. Kočevje.

Banjaloka (Nova sela pri Kočevju): Strah Alojzij, žp. uprav.	15	10
Fara pri Kostelu: Stare Andrej, župnik	50	50
Kočevje: Skvarča Stanko, kaplan	98	78
Oslinca: Klopčič Franc, župnik	40	42
Stara cerkev: Jamnik Ana	8	6
Posamezniki	1	—

4. Kranj.

Besnica (Kranj): Erzar Franc, župnik	46	41
Cerklje pri Kranju: Črnilec Janez, župnik	198	161
Duplje: Vrankar Josip, župnik	50	53
Gorče (Golnik): Železny Alojzij, župnik	46	47
Jezerko: Gostiša Vinko, župnik	40	47
Kokra: Dimnik Martin, župnik	36	34
Kovor (Križe na Gor.): Hostnik A., župnik	83	75

Kranj: Škerbec Matija, dekan	358	373
Križe na Gorenjskem: Hartman J., župnik	172	172
Lom (Tržič): Sparhakl Karel, župni uprav.	35	27
Mavčice (Smlednik): Mikuž Janez, župnik	100	84
Naklo: kan. Šimenc Josip	92	69
Podbrezje: Vondrašek Vaclav, župnik . . .	66	69
Preddvor: Sitar Valentin, župnik	162	142
PreDOSlje (Kranj): Zupanc Ignacij, župnik .	95	92
Smlednik: Platiša Ivan, župnik	163	144
Šenčur pri Kranju: župni urad	128	110
Olšev ek (Preddvor): Lampert Karel, župnik v pokoju	30	21
Hrastje (Kranj): Podvinski Anton, župnik, dekan v pokoju	42	30
Voglje (Šenčur pri Kranju): Rajčević Franc, župnik	32	38
Šmartin pri Kranju (Stražišče pri Kranju): Šarec Alojzij, župnik	190	177
Št. Jošt (Kranj): Kocel Franc, ekspozit . .	18	19
Trboje (Smlednik): Čemažar Fr., župnik .	31	30
Trstenik (Golnik): Dr. Arnejc J., župnik .	51	50
Tržič: Vovk Anton, župnik	400	400
Vesovo (Cerklje pri Kranju): Pfajfar Fr., župnik	72	77
Zapože (Smlednik): Franke Ivan, župnik	42	39

5. Leskovec.

Boštanj: Rakovec Engelbert, župnik	24	25
Bučka: Francič Janez, župnik	42	25
Cerklje ob Krki: Žust Jakob, župnik in du- hovni svetnik	77	37
Čatež ob Savi (Brežice): Kmet Mihael, župnik in duhovni svetnik	27	12
Kostanjevica: Golob Franc, župnik	70	73
Krško: Filipič Janez, župnik	170	162
Leskovec: Štrukelj Alojzij, kaplan	90	87
Raka: Bukovec Martin, župnik	65	46
Studenec pri Sevnici: Štrubelj Ivan, župnik	28	22
Sv. Duh v Velikem trnu (Krško): župni urad	73	45
Sv. Križ ob Krki: Zupanc Andrej, župnik	60	60
Škocijan pri Mokronogu: Gorše Martin, žup. upravite:j	46	47
Št. Jernej na Dol: Maté Franc, kaplan . . .	66	62

6. Litija.

Dobovec (Trbovlje): Pogačar J., župnik . .	15	17
Dole pri Litiji: Filler Vacl., župnik	29	24
Hotič (Litija): Cuderman Kristijan, župnik	40	33
Janče (Litija): župni urad	26	26
Javorje pri Litiji (Šmartno pri Litiji): Ja- vornik Tomaž, župni upravite:j	28	24
Kresnice: Dolinar Janez, župnik	23	21
Litija: Lovšin Vinko, župnik	263	251
Polšnik (Sava): Kovič Jernej, župnik . . .	23	21
Prežganje (Litija): Stupica Josip, župnik	31	23
Primskovo (Šmartno pri Litiji): Plešič A., župnik	35	30
Radeče pri Zidanem mostu: Lovšin Anton, župnik	103	95
Sava: Širaj Andrej, župnik	42	43
Svibno (Radeče pri Zidanem mostu): Selan Anton, župnik	43	31
Šmartno pri Litiji: Gornik Anton, dekan . .	145	113
Štarga (Litija): Bazič Franc, župnik . . .	34	36
Št. Jurij pod Kumom: Pleša Franc, župnik	28	17

Št. Lambert (Sava pri Litiji): Rupnik Ka- rel, župnik	16	13
Zagorje ob Savi: Markež Franc, župnik . .	145	151

7. Ljubljana mesto.

Stolna: Vindišar Ivan, stolni vikar	164	184
Sv. Jakob: Barle Janez, mestni župnik . . .	164	174
Marijino oznanjenje: Dr. p. Angelik Tomi- nec, župnik	443	474
Ljudska knjižnica:	61	62
Trnovo: Matkovič Dragotin, kaplan	367	400
Nova založba:	95	105
Uršulinke: Koretič Franc, spiritual . . .	10	10
Sv. Peter: Košmerlj Alojzij, župnik	501	457
Moste: Jenko Miha, eksp.	134	92
Splošna bolnica: Slana Ignacij, kurat	62	68
Umobolnica: Orehek Mila	27	25
Sv. Ciril in Metod: P. Kazimir Zakrajšek, župnik	186	190
Spodnja šiška: Dr. Novak p. Modest, žpk. . .	334	331
Drž. klas. gimnazija: Osana J., ravn.	31	31
Mašič Pavle, višji kontrolor	51	53
Valant Milan	23	27
Državna učiteljska šola	8	7
I. drž. realna gimn.: Dr. Kolarič R.	21	21
Podružnica Mohorjeve knjig.	205	199

8. Ljubljana okolica.

Brezovica: Lavrič Andrej, župnik	59	50
Črnuče (Ježica pri Ljubljani): Tomelj Ant., župnik	117	109
Devica Marija v Polju: Sladič Jan, žup. uprav.	225	251
Dobrova: Klopčič Josip, župnik	109	113
Dol pri Ljubljani: Kastelec Matija, župnik	126	77
Golo (Studenec-Ig pri Ljubljani): župni urad	25	30
Ig (Studenec-Ig pri Ljubljani): Klemenčič Janez, župnik	74	75
Ježica pri Ljubljani: Pucelj Janez, župnik	145	149
Stožice (Ježica): Strah I.	59	—
Notranje gorice (Brezovica): Mihelčič Ivan, župnik v pokoju	25	25
Polhov Gradec: Štrukelj Janez, župnik . . .	84	71
Preska (Medvode): Obak Valentin, župnik	99	101
Rudnik (Ljubljana): Zajc Karol, župnik . .	60	52
Sora (Medvode): Kajdiž Valentin, župnik .	121	110
Sostro (Dol. Hrušica pri Ljubljani): Verce Franc, župnik	140	140
Sv. Helena (Dol pri Ljubljani): Rihar Ivan, župnik	77	54
Sv. Katarina (Medvode): Pavlin And., žpk. .	22	20
Šmartin pod Šmarno goro (Št. Vid nad Ljubljano): Lesar Janez, župnik	79	73
Št. Jakob ob Savi (Dol pri Ljubljani): Novak Jožef, župnik	70	66
Št. Vid nad Ljubljano: Zabret Valentin, župnik in dekan	301	257
Zavod sv. Stanislava: Belec Fr., profesor	42	37
Dravljje (Št. Vid nad Ljubljano): Bartol Mirko, eksp.	137	118
Tomšelj (Studenec-Ig pri Ljubljani): Mu- ren Josip, župnik	35	29
Vič: P. Teodor Tavčar, župnik	458	458

Želimlje (Studenc-Ig pri Ljubljani): Erjavec Ivan, župnik	20	16
Posamezniki	1	—

9. Loka.

Bukovščica (Selca nad Škofjo Loko): Höningmann Franc, župnik	37	41
Črni vrh (Polhov Gradec): Dovč Janez, župnik	32	30
Davča (Sorica): Kopitar A., eksp.	31	31
Dražgoše (Železniki): Hiti Franc, župnik	41	33
Javorje (Poljane nad Škofjo Loko): Traven Stefan, župnik	38	36
Leskoviča (Gorenja vas): Kos Matej, žpk.	14	10
Lučine (Gorenja vas): Poljanec Ivan, žpk.	38	28
Nova Oselica (Gorenja vas): Kirar Franc, župni upravitelj	27	25
Poljane nad Škofjo Loko : Tavčar M., žpk.	152	148
Reteče (Škofja Loka): Meršolj Jan., žpk.	85	83
Selce nad Škofjo Loko : Sušteršič Fr., žpk	132	100
Sorica : Cunder Viljem, žup. upr.	16	14
Stara Loka (Škofja Loka): Mrak Mat., dek.	133	139
Stara Oselica (Gorenja vas): Gočala Ivan, župnik	53	51
Sv. Lenart (Selca nad Škofjo Loko): Šin- kovec Stanislav, župnik	40	34
Škofja Loka : Podbevšek Jernej, župnik	250	235
Trata (Gorenja vas): Šavli Andrej, župnik	91	88
Zali log (Železniki): Hribar Anton, župnik	32	26
Žabnica (Škofja Loka): Verce Jos., župnik	81	64
Železniki : Bertonec Valentin, župnik	85	86
Žiri : Zavbi Avgust, kaplan	193	158

10. Moravče.

Blažovica (Lukovica): Štrekelj Jak., župnik	44	38
Brdo (Lukovica): Slak Matija, župnik	70	87
Čemšenik (Medija-Izlake): Dagarin M., žpk.	51	51
Češnjice (Šmartno v Tuhinju): Vidmar Fr., župnik	12	9
Izlake : Torkar Anton, eksp.	50	48
Kolovrat (Medija-Izlake): Učakar Fr., žpk.	27	25
Krašnja (Lukovica): Brecljnik Alojz, žpk.	41	36
Moravče : Ferkulj Jožef, kaplan	200	197
Vrhopolje (Moravče): Jeršé Valentin, ekspozit	34	24
Sv. Križ (Moravče): Komlanec Anton	10	10
Sv. Trojica (Dob pri Domžalah): Mar- kič Jožef, duhovnik	23	20
Peče (Moravče): Ogrizek Jakob, župnik	30	22
Sv. Gora (Vače): Žganjar Ignacij, župnik	12	12
Sv. Vid (Lukovica): Veider Julij, eksp.	28	—
Št. Gotard (Trojane): Vodopivec Ivan, žpk.	34	31
Št. Ožbalt (Lukovica): Podbregar Pavel, župnik	15	11
Sv. Planina : Župni urad	8	2
Vače : Porenta Anton, župnik	18	17
Zlato polje (Lukovica): Poje Josip, župnik	10	10

11. Novo mesto.

Bela cerkev na Dol. : Rebel Blaž, župnik	14	11
Brusnice : Lunder Alojzij, župnik	39	30
Mirna peč : Petrič Anton, kaplan	103	82
Novo mesto : Škrbe Stanko, vikar	200	188
Podgrad (Stopiče): Češenj Andrej, župnik	14	15
Prečna : Komljanec Janko, kaplan	41	40

Soteska (Straža pri Novem mestu): Volc A. župnik	25	18
Stopiče : Žitnik Franc, župnik	45	35
Šmarjeta pri Novem mestu : Perko Iv., žpk.	33	30
Šmihei (Novo mesto): Oražem Janez, kaplan	150	130
Kandija : Fr. Ks. M. Zaman, uprav. bo. nice	19	14
Št. Peter pri Novem mestu : Starc Martin, kaplan	42	58
Toplice pri Novem mestu : Oražem Josip, župni upravitelj	54	41
Uršna sela : Kralj Fr., župnik v pokoju	16	15
Vavta vas (Straža pri Novem mestu): Kres Josip, župnik	50	50

12. Radovljica.

Begunje pri Lescah : Gornik Franc, župnik	81	77
Bled : Zabret Franc, župnik	171	160
Bohinjska Bela : Drolc Martin, župnik	91	83
Bohinjska Bistrica : Ambrožič Jož., župnik	96	91
Brezje : Resman o. Bonaventura, župnik	94	108
Breznica (Žirovnica): Koprivec Peter, žpk.	89	83
Dobrava (Podnart): Rogelj Jožef, župnik	34	51
Dovje (Mojstrana): Pečarič Franc, župnik	120	117
Gorje : Petrič Gabriel, župnik	139	142
Jesenice na Gor. : Kastelic Anton, župnik	235	225
Kamna gorica : Zorko Franc, župnik	77	79
Koprivnik v Bohinju (Boh. Bistrica): Dodič Anton, župnik	34	31
Koroška Bela (Javornik na Gor.): Žbontar Matevž, župnik	177	179
Kranjska gora : Čuk Karel, župnik	109	104
Kropa : Kanduč Fr., župnik	57	55
Lesce : Dr. Potočnik Matej	1	1
Leše (Brezje): Knafelj Ivan, župnik	14	9
Valjavec V. Franc	17	14
Ljubno (Podnart): Juvan Franc, župnik	29	28
Mošnje (Radovljica): Bleiweis Fr., župnik	49	48
Ovsiše (Podnart): Oceppek Jožef, župnik	20	18
Radovljica : Fatur Jakob, dekan	165	165
Rateče-Planica : Lavtžar Josip, župnik	68	71
Ribno (Bled): Kramar Janez, župnik	95	92
Srednja vas v Boh. : Golf Anton, župnik	87	71
Sv. Križ nad Jesenicami (Jesenice na Go- menjskem): Krašna Franc, župnik	52	40
Zasip (Bled): Demšar Anton, župnik	60	53
Posamezniki	3	4

13. Ribnica.

Dobrepolje (Videm-Dobrepolje): Mrkun An- ton, župnik	104	100
Dolenja vas pri Ribnici : Škulj K., župnik	70	36
Draža pri Čabru : Lončar Franc, župnik	10	10
Gora (Sodražica): Habjan Janez, adm.	13	11
Grčarice (Dolenja vas) Rozman Jožef, župni upravitelj	8	—
Loški potok : Pravhar Josip, župnik	113	121
Ribnica na Dol. : Skubic Anton, dekan	238	250
Rob na Dol. : Skobe Ignacij, župnik	35	33
Sodražica : Majdič Franc, župnik	193	169
Struge na Dolenjskem : Oražem Janko, žpk.	42	31
Sv. Gregor (Ortnek): Krumpetar Fr., žpk.	59	49
Škocjan pri Turjaku (Turjak): Zupančič Ivan, župnik	20	21
Turjak : Dr. Ambrožič Franc, župnik	14	14
Velike Lašče : Ramovš Jakob, župnik	102	98
Velike Poljane (Ortnek): Noč Ivan, župnik	27	24

14. Semič.

Adlešiči (Črnomelj): Štrus Ivan, žup. upr.	13	27
Črnomelj: Bitnar Pavlin, dekan	80	55
Dragatuš: Omahna Jakob, župnik	35	30
Metlika: Božič Leon, kaplan	77	110
Podzemelj (Gradac v Beli Krajini): Ilc Andrej, župnik	55	20
Radovica (Metlika): Jerman Anton, župnik	52	22
Semič: Nachtigal Franc, kaplan	71	66
Stari trg ob Kolpi: Radoš M., župni uprav.	43	26
Vinica pri Črnomlju: Miklavčič Anton, župni upravitelj	46	26

15. Šmarje.

Javor pod Ljubljano (Dolenja Hrušica): Klinec Jernej, župnik	31	24
Kopanj (Grosuplje): Kočovšek Iv., župnik	68	57
Lipoglav Šmarje-Sap): Pečarič Mart., žpk	18	20
Polica (Višnja gora): Bambič Joško, župnik	50	47
Stična: P. Bolcar Benedikt, župnik	96	92
Šmarje (Šmarje-Sap): Ravnikar Anton, žpk. Grosuplje: Gole Anton, ekspozit	70	57
Št. Jurij pri Šmarju (Grosuplje): Medved Anton, župnik	24	21
Št. Vid pri Stični: Hladnik Janez, župnik	37	34
Muljava (Krka): Perko Pavel, župnik v p.	175	148
Višnja gora: Vidmar Fr. Ks., župnik	12	—
Žalna (Grosuplje): Šolar Josip, župnik	114	101
	40	41

16. Trebnje.

Mirna: Širaj Jakob, župnik	41	50
Mokronog: Bukowitz Hennik, župnik, d. sv.	121	112
Sv. Križ pri Litiji: Erzin Leopold, župnik	82	74
Št. Janž na Dolenjskem: Črnilec Jan., žpk.	62	58
Št. Lovrenc ob Temenici (Velika Loka): Oblak Anton, župnik	53	52
Št. Rupert pri Mokronogu: Flajnik Peter, župnik	111	110
Trebnje: Tomažič Ivan, dekan	173	76
Trebelno: Dolenc Janko, župnik	50	38
Tržišče: Supin Karel, župnik	47	44

17. Vrhnika.

Bevke (Vrhnika): Pipa Anton, eks.	32	31
Borovnica: Jerina Ciril, župnik	90	82
Dolenji Logatec: Remškar Valentin, župnik	91	91
Gorenji Logatec: Skubic Anton, župnik	57	61
Hotedršica: Borštnar Janko, župnik	43	38
Horjul: Nastran Franc, župnik	90	79
Podlipa (Vrhnika): Tome A., župn. uprav.	23	18
Preserje: Perčič Mihael, župnik	41	33
Rakitna (Borovnica): Lovšin Franc, župnik	14	16
Rovte: Zalokar Jožef, župnik	92	80
Št. Jošt nad Vrhniko (Vrhnika): Nagode J., župnik	43	30
Vrhnika: Kete Janez, župnik in dekan	282	278
Zaplana (Vrhnika): Mihelčič Ivan, župnik	27	19

18. Žužemberk.

Ajdovec (Žužemberk): Mali Gregorij, žpk.	31	25
Ambrus (Zagradec na Dolenjskem): Žavbi Ivan, župnik	30	25

Dobrnice: Omahen Ignacij, župnik	88	77
Hinje: Kolenc Franc, župnik	21	18
Krka: Škoda Ignacij, župni uprav.	38	30
Se'a pri Šumberku (Zagradec na Dol.): Podlipnik Josip, župnik	18	14
Zagradec na Dolenjskem: Gnidovec J., žpk.	23	21
Žužemberk: Jenko Janez, kaplan	105	105

Število udov: 607 dosmrtnih, 21.976 letnih = 22.583

OSTALE JUGOSLOVANSKE ŠKOFIJE

Apost. admin. Banata.

Petrovgrad. Janko Anton, Klinar Jakob, Grafenauer Zdravko, Rader Franjo, Vencel Franjo, Kosi Franjo, Bano Karlo, Gunčar Hinko, Sestre sv. Franje, Sestre milosrdnice (bolnica), Sestre milosrdnice (sanatorij); Šolske sestre »Notre Dames«, Novak Stanko, Grgurič Anton, Kastelic Terezija, Tavčar Luka, Mehle Franjo, Leonardis Julija.

(P. Petrovgrad.) 18

Število udov: — dosmrtnih, 18 letnih = 18.

Banjaluska škofija.

Banja Luka, Sirotišče sv. Bernarda (5 izt.), Samostan o. trapistov; Soče Marijan, učitelj; Baumkircher Fr., Črtalič Avg., Kocman Stanko. — Martin Prelog, ant. poročnik. (P. Banja Luka.) 11

Drvar. Krašovec Ivan, Vrh Mih. (P. Drvar.) 2

Število udov: 1 dosmrtni, 12 letnih = 13.

Barska škofija.

Vladimir, Grom Matko. (P. Vladimir.) 1

Število udov: — dosmrtnih, 1 letni = 1

Belgrajska nadškofija.

Belgrad. Prosvetno društvo (10 izv.), Bekič Francka, Bardum Edvard, Bervan Anton, Cener Jože, Cvar Edi, Černko Janko, Delac Edo, Doberšek Franc, dr. Faganel Karel, Florjančič Fr., Flere Pavle, Gregorič Jože, Grampovčan Janko, Germ Josipina, Gruden Ivan, Golia Dragotin, Ivanc Franc, Jemc Marija, Jernejčič Anica, Jug Andrej, Jug Franc, Kavčič Lojze, Kobe Avgust, Kobola Kristina; dr. Korošec Anton, notranji minister (12 izv.); Končan Mirko, Knafelc Stanko, Krošelj Joško, Kuncič Julka, Kerkovič Urška, Komelj Mirko, Kunstel Nežika, Levstek Anton, Mikolič Jakob, Mirt Anton, Črešnar Leopoldina, Milojkovič Marija, dr. Moglenicky, Miklin Miroslav, Milakar Stana, Mašič Stanko, Novak Ivanka, ing. Oblak Franc, Podbrežgar Franc, dr. Pavletič Avgust, Petrič Marija, Poje Anton, Praznik Ivan, Picelj Slavko, dr. Pirc Bojan, Ratajč Marija, Radovanović Jože, Ranžinger Ignac, Rutar Rozalija, Resnik Rezika, Skupek Mar.; Smodej Franc, senator (5 izt.); Saks Lojzka, Selan Janez, Slomškova družina, Silih Ferdinand, Šida Rozi, Štefančič Janez, Šturm Otmar, Štupar Janez, Šporn Ivan, č. šolske sestre, Tič Ivan, Trček Lojze, Turdej Bogoljub, Smole Fr., Taškar Marija, Uлага Tomaž, Uraš Marija, Vreček Jože, Vračko Karel, Zajec Anton, Zaplotnik, Zahar Cilka, Zalesjak Stanko, Zdravje Francka, Kuder Milan, Kranjc Mirko, Grubešič Pavao, Uršič Vlado; dr. Andrejka

Rudolf, načelnik; Šlander Jože, Zupanc Vili, Kolar Anton. — Vrhovec Tone. — Tumpelj Andrej (100 izvodov). (P. Beograd.) 215

Caribrod. Pavčić Alojzij, Bizjak Miloš. (P. Caribrod.) 2

Niš. Czurda Hieron., dr. Bunc Evgen, ing. Gruden Jožef, prof. Tomašič Ivan, č. šolske sestre; voj. duh. Dejak Alojzij, Šumenko Alojzij, Logar Emil, Miklavčič Vinko, Istenič Martin, Kočevar Leopold, Lozar Franc, Štarman Bogomir, Voglar Alojzij, Špeletič Anton, Šubić Sofija, Kravanja Nežka, Leder Zinka, Keržan Mici, Milkovič Ivana. (P. Niš.) 20

Kraljevo Pratekcar Josip, Gorografc Osvald, Čebašek Rudolf, Sternad Andrej, Sajovec Rudolf, Tacer Henrik in Martin, Šerbec Iv., Centrih Martin. (P. Raška.) 8

Paračín. Kolman Franc. (P. Paračín.) 1

Zemun. Žuran Jože, Ferjančič Jože. (P. Zemun.) 2

Zvonce. Muc Matija. (P. Strelac.) 1

Zaječar. Bezjak Franjo. (P. Zaječar.) 1

Število udov: 1 dosmrtni, 249 letnih = 250

Djakovska škofija.

Antunovac. Kurak Josip. (P. Antunovac.) 1

Djakovo. Sagadin Karlo. (P. Djakovo.) 1

Osijek. Putrich o. Henrik, kap.; *Živko Mihajlo*, župnik; Kamnikar Josip, prof.; Besetzky Robert, dekan in kanonik; Nartnik Andrej, višji vojni duhovnik in kanonik; Sokičić Josip, prof. in konsistorialec; Deutschbauer Stjepan, župnik in konsistorialec; Geci o. Kapistran, kat.; Sternad Karlo, poručnik; Požlep Slavko, župnik; Reberc o. Ivan, gvard.; Pašalić o. Grgo, vikar; Lorenčić o. Ivan Dam.; Savec o. Bonaventura, Kapucinska knjižnica, Knjižnica 3. reda, Milosrdnice »Sirotište«, Milosrdnice »Vinkov Dom«, Bolničarke; Poznič Janko, knjigov.; Brečko Josip, učitelj glasbe; Rutar Adela, Sladič Rezika, Rogar Franja, Ogrizek Marija; Veleberi Joža, trg.; Kuhar Blaž, žand. nar. (P. Osijek.) 27

Ruma. Kristl Ferdo, učitelj glasbe. (P. Ruma.) 1

Slav. Brod. Božeglav Franciška, Bat

Rafael, Bat Roman, Beguš Olga, Bešter Stanko, Brenc Franciška, Delez Albin, Franetič Marija, Centrih Anton, Viltušnik Dragica, Kačić Amalija, Novak Josip. (P. Slav. Brod.) 12

Uzdin. Cerk Alojzij, šef stanice. (P. Uzdin.) 1

Vinkovci. Vrh Ivan, Trošt Alojzij, Sever Franc. (P. Vinkovci.) 3

Vrdnik. Babnik Rudolf, Vivot Leopolda, Pižem Josip, Anžur Ivan II., Prislán Franc, Kerenc Franciška. (P. Vrdnik.) 6

Število udov: 1 dosmrtni, 51 letnih = 52.

Dubrovniska škofija.

Dubrovnik. Dr. Malnerič Martin, odv.; Don Glumac Ante, Kapucinski samostan; Don Gjičvanović Niko, kan.; Killer Peter, podpolkovnik; Pavlovčič Franjo, kap. I. r.; Zupanc Franc, računski kontr.; Bayr Egon, fin. sekretar; Cotman Franjo, fin. komisar; dr. Bučić Ivo, gimn. katehet; Jamnik Franc, poštni urad.; Carić Jakob, prof.; br. Čekada Bernard; dr. Koprivica Nikola, odv.; Miklauč Ant.;

Don Capurso Karlo, kan.; Don Fabris Spaso, kan.; s. predn. Gata Panta, dr. Potočnik Luka; Don Liepopil Ante, kan.; p. Gabriel Arko, frančiškan; Vihar Konrad. (P. Dubrovnik.) 22

Metković. Stupar Franc, sodni uradnik; Berlot Jože, Kogoj Luka. (P. Metković.) 3

Sukošan. Guštin Rudolf. (P. Sukošán.) 1

Število udov: 1 dosmrtni, 25 letnih = 26.

Škofija Krk.

Dobrinj. Šabalja Pavao. (P. Dobrinj.) 1

Krk. Srebernič Katarina; dr. Srebernič Josip, biskup; Zahija Petar, kanonik; *Peterca o. Pet*, gvardijan na Košljunu; Miroslav Kumar, franjevac, brat laik; Lapanja Vekoslav, upr. car. v p.; Rajčić Olga, učiteljica v m.; Dobršek Andrej, trgovec; Školaris Franjo, redar; Bonefačić Gajo. (P. Krk.) 10

Vrbnik. Vitezić L. (L. Vrbnik.; 1

Število udov: 1 dosmrtni, 11 letnih = 12.

Kotorska škofija.

Djenović. Soklič E. Jule. (P. Djenović.) 1

Hercegnovi. Blažek Matija, kap. I. kl. (P. Hercegnovi.) 1

Kotor. Petek M., kap. I. kl. u m. (P. Kotor.) 1

Število udov: — dosmrtnih, 3 letni = 3.

Mostarska škofija.

Mostar. Dr. Prenj Fr., preds. uprav. sod. v pok.; Presek Štefan, žand. v p.; Breznik Anton, profesor glasbe. (P. Mostar.) 3

Tomislavgrad. Zernec Ign. (P. Tomislavgrad.) 1

Število udov: — dosmrtnih, 4 letni = 4.

Senjska škofija.

Karlobag: Fr. Gervazij Bukoveš. (P. Karlobag.) 1

Kastav. Lazić Jul., *Brnčić Mate, dr. Bolé Boleslav*; Klošir Ante, dek. ž.; Žiganto Ivan, župnik; Ivančić Ivana, Turk Josipa, Dukić Franjica, Bačić Valentin, Suster Ana. (P. Kastav.) 11

Senj. Šabec Abacija. — Vogrinčić Jožef. 2

Trsat. Grgić Vjekoslav, Franj. samostan, Knjiž. III. reda, Mihael Smerdel, Franc Golob, Ivana Nemeč, Ivana Vičić, Anton Ljubić, Petra Vranić, Karl Jordan, *Retko Petrović*, Petar Turina, Katarina Železnik. (P. Sušak.) 13

Število udov: 3 dosmrtni, 24 letnih = 27.

Skopljanska škofija.

Djakovica. Pašk Rok, upr. carin. (P. Djakovica.) 1

Kos. Mitrovica. Krašovec Franc, Mgr. Anton Kordin, Ogris Tomaž, Prašnikar Anton, Jančar Rajko, Cerar Franc, Štern Franc, Čamer Lojze, Lepičnik Ivan, Medija Marija, Cvelbar Mar., Avsenek Nežka. (P. Kos. Mitrovica.) 12

Obilič: Rijavec Anton. (P. Kosovo.) 1

Požarevac. Pivk Steva. (P. Požarevac.) 1

Skoplje. Turk Alojzij, kaplan (5 izv.); *dr. Ivan Fr. Gnidovec*, škof; Branko Dorčić, direkt.; č. sestre san. Čohadžić, č. sestre san. Balkan, č. sestre želez. bolnice, Dom sv. Marte, Stibl Marija, č. s.

Magdalena, Novak Ivan, Sirotište sv. Josipa. —
dr. Matelič Anton, v. fin. sekr. — Berlec Josipina.
 (P. Skoplje.) 17

Janjevo. Zakrajšek Viktor, župnik;
 Pavlin Josip, Rijavec Franc; Brezovšček Štefan,
 gradbenik. (P. Janjevo.) 4

Število udov: 2 dosmrtna, 34 letnih = 36.

Splitska škofija.

Lečevica. Dr. Ivo Trstenjak. (P. Lečevica.) 1
Posedarje. Don Ante Jakša. (P. Posedarje.) 1
Split. Prof. Robert Kenda. (P. Split.) 1
Trogir. Mohorič Anton. — *P. Ignacij Knafelj.*
 (P. Trogir.) 2

Število udov: 1 dosmrtni, 4 letni = 5.

Apostol. administr. Subotica.

Novi Sad. Vindiš Štefan. — Pivk Leopold. —
 Engelsberger H. — Seljak Franc. — Štupnik Franc.
 — Ivančić Anton. (P. Novi Sad.) 6
Sombor. Rejc Ivan. (P. Sombor.) 1
Subotica. Fabčić Josip, Planinc Franjo.
 (P. Subotica.) 2

Število udov: — dosmrtnih, 9 letnih = 9.

Šibeniška škofija.

Šibenik. Fr. Rajmund Šegula, Kržišnik
 Ivan, Jug Rožica, Turk Josip, Zlender Jos., Dulbić
 Božo, Gregorevčič Fran, Gerčar Viktor, Rehar Ivan,
 ing. Benkovič Ivan, Bratuš Ernest; ga Stipičević,
 prof. sopr.; Lošić Viktor, trgovec. (P. Šibenik.) 13
 Število udov: — dosmrtnih, 13 letnih = 13.

Vrhbosanska nadškofija.

Alipašin Most. Elyon Rok. (P. Alipašin Most.) 1
Biljeljina. Verhunc Franc, višji sod. svetn. v p.;
 Jevšenak Ignac. (P. Biljeljina.) 2
Han Kump Vitez. Cezner Đuro, duhovnik.
 (P. Vitez.) 1
Kakanj. Polanc Drago, rud. uradn. (P. Kakanj.) 1
Kladnja. Žerjav Janez. (P. Kladnja.) 1
Sarajevo. Slovenski klub; Marenčić Ign.,
 vojni kurat; Šesko Ivan, Milavc Alojzij, čučnik
 Viktor, Prohart Jure, Pfajfar Valentin, Rakar Ivan,
 Brodnik Janko, Škorčić Franc, Vogrinc Franc,
 Železnik Ivan, Zadnikar France, Kačmarček Julija,
 Globočnik Marija, Bernik Ivan, Urlep Janko,
 Medić Ana, Mušić France, Pregelj Ivan, Mežan
 Amalija, Arhar Jožef, Lampe Josip. — Perčić Jos.
 (P. Sarajevo.) 25
Teslić. Dr. Oberman Niko, odvetnik, Benković
 Ambrozije, Blažun Zvonimir, Gašperc Manica.
 (P. Teslić.) 4
Travnik. Jenko Sofija. (P. Travnik.) 1
Tuzla. Jemc Anton, Pangršič Ivan, Mer-
 var Jožefina, Kosjek Marija. (P. Tuzla.) 4
Visoko. Obitelj Domicelj, Starman Josip, dr.
 Mikolji Vinko, Černe Franciska, Biblioteka Franje-
 vačke klasične gimnazije. (P. Visoko.) 5
Žepče. Strahinič Julijana. (P. Žepče.) 1
 Število udov: — dosmrtnih, 47 letnih = 47.

Zagrebska nadškofija.

Bjelovar. Lojze F. Smrekar. (P. Bjelovar.) 1
Čakovec. *O. Timotej Tišler*, Samostan Franje-
 vaca, Častna braća laiki, Častne sestre sv. križa,
 Hampamer Stjepan; v. g. Oslaj Stjepan, župnik;
 Renner Johana, Benčik Stjepan; Volk Jožef, kap.
 Ned.; Hari Josip, Jug Marija; Videc Matija, mesar;
 Horvat Terezija, Mofčan Aleksander; Kristofić
 Josip, žup.; Šeđović Agnes, Šimon Jeronim, Solčić
 Ana, Glavač Ivan, Rataj Gabriel, Rataj Jernej,
 Oblak Franjo, Rodić Ignac, Šercer Josip.
 (P. Čakovac.) 24
Donji Karljavec. Šercer Anton, Štimec Ivan,
 Ažura Tomaž. (P. Donji Karljavec.) 3
Duga Resa. Rovšnik Matija, Rovšnik
 Jurij, Novak Jože, Gorjup Karel, Vidmar Viktor,
 Sunko Rudolf, Mali Jurij, Zavrl Alojzij, Podrekar
 Franc, Omahna Franc, Lavrič Marija, Rež Marija,
 Dolinšek Marija, Kovač Alojzija, Petelinšek Fr.,
 Pleterski Ljudmila. (P. Duga Resa.) 16
Ivanec. Mlinar Anton, župnik; Slekovec
 Joža, post. nač.; Turk Janko, davkar; Hrg Martin,
 trgovec; Zavodnik Franc, vrtinar; Lječilište Središ-
 nje Ureda za Osiguranje Radnika; Podhostnik
 Miha, trgovec. (P. Ivanec.) 7
Karlovac. Butković Franjo, Habjan o. Benv.
 (P. Karlovac.) 2
Koprivnica. Capara Tomo, svećenik.
 (P. Koprivnica.) 1
Mursko Središće. Ravnikar Ivan, Špo-
 ljarič Martin, Bračko Josip, Palinec Anton, Horvat
 Mihael, Rome Oskar, Pšeničnik Anton.
 (P. Mursko Središće.) 7
Nedelišće. Dogša Jože, Špiranec Mijo,
 Fras Matilda, Blazinarič Franjo. (P. Nedelišće.) 4
Novi Marof. Kljun Ivan, žpk. (P. N. Marof.) 1
Odra. Majsec Josip, župnik. (P. Odra.) 1
Pitomača. Weršnik Dušan. (P. Pitomača.) 1
Pleternica. Kralj Anton. (P. Pleternica.) 1
Podturen. Zavrl Josip, vežbar. (P. Podturen.) 1
Razloge. *Obrstar Ign.*, dušebrižn. (P. Črnilug.) 1
Samobor. Čeč Franjo; *Rudolf Vjekoslav*, žpk.
 (P. Samobor.) 2
Štrigova. Valentič Matija, Šajnović Fr.,
 Trstenjak Jožef, Lopuh Mirko, Smolkovič Matija,
 Šranc Toma, Zadravec Alojz, Rajh Štef., Zajnkovič
 Štefan, Novak Karol, Mikulek Vido, Narodna šola
 Razkrižje, Kutnjak Pavel, Kumparič Št., Trstenjak
 Mikloš, Golenko Štefan, Muršič Rudolf. — Zadra-
 vec Franc, Rojko Štef., Terčić Ludovik, Podgorelec
 Anton, Nemeč Anton. (P. Štrigova.) 22
Varaždin. Mgr. Matija Proštenik, *Makuc Jós.*
 (P. Varaždin.) 2
Virovitica. Sila Štefan, Sibila Ferdo.
 (P. Virovitica.) 2
Zagreb. Gregorič Jože, slovenski duhov-
 nik; Alatič Franjo; Mgr. Barle Janko, kanonik;
 Bartolj Franjo, Babič Zofija, Berglez Julka; Bizjak
 V., tovarnar; Blažič Marija, Bobek Ivan, Bosnar
 Konrad, Breznikar Ignacij, Centa Mici, Cicičoj Liza,
 Čilenšek Marija, Čimerman Mara, Čater Ivan,
 Čelhar Karla, Čerina Ivan, Černe Vladimir, Česen

Jože; Domenko Niko, gen. prokurator; dr. Dolinšek Rafael, Erjavec Ivan, dr. Esih Ivo, Feri Micika, Ferjančič A., klob.; Flerin Jan., Gerkman Fr., Glas Pepca, Glavina Franc, Gregorčič Silva, Grm Nežka, Hudobivnik Marija, Ilič Ivana, Iskrač Amalija, Ivanuš Neža, Jamar Jerica, Jamnik Lojzka, Jančič Jerica, Jelavič Angela, dr. Jenko France, Kajič Fani, Keše Marija, dr. Klemenc Jože, Kocijančič Ivan, Kolenc Micka, Koren Lojzka, Kostevc Ivan, Košuta Justin, Kozole Tonka, Kožer Ter., Krašovec Franc, Krušič Pavla, Krznarič Marija, Lovrek Št., Lubej Fanika, Lubej Helena, Malgaj Ivan, Marolt Iv., Mavrič M., Merzel P., Oberč Mar., Mlakar Št., Ottorepec Ivan, Ožir Mihael, Pemič Anton, Petrin Avgust, Pezdevšek Berta, Plošnik Antonija, dr. Primožič Anton, Pšeničnik Vinko, Rafaj Anka, Rebersak Ivan, Repovž Lojzka, Rijavec Josip, Rodman Betka, Sekula Alma, Simičič Ant., Skamen Jurij, Slomškovo prosvetno društvo, Srčan Terez., Starc Terezija, Stermecki Marija, Stupica Berta, Svobol Dragica, Šimenc Mario, Štrukelj France, Težak Marko, Tivadar Anton, Tkalcič Anton, Turnšek Fani, Uštar Ana, Volk Alojzij, Vršič Milka, Vrtar Marica, dr. Weselko Otmar, Zadnikar Drag., Zdravec Avgust, Zagorc Francka, Zupan Nežka, Željeznikar Iv., Žabkar Iv., Žagar J., Žagar A., Žebot Peter, Žitar Neža, Žontar Lojze, Žontar Jakob, Župan Martin, Župančič Josip. — Stergaršek Miha, Legan Ivan, dr. Marjetič Jože, Černe Josip, Zabavnik Ferdo, Štok Edvard, Fatur Ivan, Čupič Terezija, Sušelj Avgust, Sila Avgust, Lemut Franc, Maček Anton, Štojs Franc, Omerzu Ivan, Pintar Viktor, Maček Matej, Repič Slavko, Kosi Josip, Fajfar M., Mikelič K., Squarcy A., Czurda R., Bajc Franc, Krajncič Simo, Čuk Anton, Jančič Jakob, Težak Matevž, Židan Albert, Gaberšek Veronika, Mihevc Franc; Bregar Roman, ravnatelj; Hrovāt Silverij, Švara Alojz, Praznik Anton, Seražin Fr., Mrak Vid, Zupanič Miha, Stojan Franc, Klinar Anton, Prašnikar Franjo. — Kiki Lud., Senker Karlo, Senker Franjo. — *Ukmar Stjepan, Zgorelec Josip, Prevornik Rudolf, Mlinarič Anton, Okički Franjo, Koželj Ivanka, Kovač Stanko P., Vidrajs Anica, Heric Josip, Kavšek Ivan, Toplišek Nežka, dr. Ilesič Fr., Murko Ivan, Žnidaršič Teza.*

(P. Zagreb.) 166

Število udov: 5 dosmrtnih, 260 letnih = 265.

RAZNE DRŽAVE

Italija.

Gorica 1

Avstrija.

Donawitz, *Glastovec Ivan*, kovač; Košir Franc, Waidhofer Katarina. 3

Graz, Br. Chrysostom, lazarist (2 izt.), Jugosl. čitalnica. 3

Wien, Gabler Antonija (3 izt.), Kafka Nežka, Neudorfer Franca, Tanšek Marija, Bart Katarina, Wresk Johanna, Vodenik Ferdinand, Pirnat Bernard, dr. Picigas, Leopold. 11

Schillingsdorf: Šmauc Franc. 1

Število udov: 4 dosmrtni, 14 letnih = 18.

Češkoslovaška.

Hradec. Ing. Gorše Ivan. 1

Jablunkov. Zagota Jozef. 1

Praha. Skrbinšek Josip, prof.; dr. Herič Fran. 2

Proštějov. Dimec Anton. 1

Schönwald u Te'nice. Fratina Štefan. 1

Število udov: — dosmrtnih, 6 letnih = 6.

Francija.

Aumetz, Švelc Anton, izseljen. duhovnik; Miklavčič Fr., Drač Ivan, Durcig Vladimir Kožar Rudolf, Čerin Karol, Balič Štef., Jurič Ivan, Lipužič Franc, Preželj Anton, Peternel Jožef, Novak Jožef, Vončina Jožefa, Ferjuc Andrej, Globokar Edvard, Cencič Alojzij, Zbogar Anton, Zavodnik Franc, Žnidaršič Janez, Stanič Ivan, Poteko Mihael, Golja Emil, Svetličič Andrej. 24

Giraumont, Dittrich. 1

Lens, Pajer Ferdinand. 1

Liévin, Zupančič Val., župnik; Hočevnar Anton, Letnar Martin, Miklavčič Anton, Repnik Tomaž, Saje Fran, Saje Ivan, Žnidaršič Josip, Knjižnica Bruay, Dolinar Pongrac, Dacar Ivan, Draksler Val., Dobelšek Marija, Cvetežar Valent., Gomilar Ana, Gregorčič Martin, Per Fran, Potisek Ivan, Povše Anton, Rotar Fran, Simonič Fran, Spehar Fran, Tovornik Anton, Seško Ludovik, Berginc Marija, Menard Josip, Sebič Josip, Baloh Val., Muster Kristina, Pestotnik Rotija, Pirš Am., Potočnik Rozalija, Razložnik Angela, Robavs L., Stopar Pavla, Zatler Ivana, Zibret Rozalija, Kolenc Rudolf, Korbar Martin. 41

Število udov: — dosmrtnih, 67 letnih = 67.

Nemčija.

Dortmund, Supan Martin. 3

Essen, Mlinarič Anton, Knez Vincenc. 2

Gladbeck: Društvo sv. Barbare, Tensundern Božidar, kons. svetnik; Urh Jern., Gorše J., Jazbec Ivan, Češka Ivana, Kolar Terezija. 7

Hamborn, Malis Marija, Višnar Jakob, Goler Terezija, Kočar Marija, Koštomaj Marija, Vidovšek Fortunat, Sket Marija. 7

Število udov: — dosmrtnih, 19 letnih = 19

Poljska.

Mogila, O. Robert Kuhar. 1

Število udov: — dosmrtnih, 1 letni = 1

AMERIKA

Združene države (USA.).

San Francisco, (Calif.) Bartol John, Rev. Turk Francis, Stariha Joseph, Bižal Mihael, Govednik Alojzija, Tavčar Alojzij, Govednik Catarina, Judnich Ana, Stariha John, Izobraževalni in dram. klub Slovenia, Kolbezen John, Lekšan Sofia. 12

Leadville, (Colo.) Los Angeles, (Calif.) Cuznar Jak, Lavrič Jožef. — Leadville, (Color.) J. M. Trunk, Kaplan Anton, Klun Mary, Ponikvar Anton, Rims Dorotea, Rus Agnes, Rus Martin, Zajc Mary, Željeznikar John. — Pueblo, (Color.) Rev. Zupan Ciril, O. S. B. (5 izt.), Perko Anton, Kaplan Ivana, Spilar Josip, Anžic Alojzij, Lustik

Margaret, Meglen Pepa, Sterle Fred, Verbič Fr., Novak Mat., Rojc Ivan, Erjavec Janez, Germ Al., Škiff Regina. — **Morris.** (Ill.) Rev. Plaznik John. — **Indianapolis.** (Ind.) Gerbeck Jos., Česnik Martin, Konečnik Frank, Dugar Mike, Dreflak Frank, Hvaliza Mary, Radež Frank. — **Fredonia.** (Kan.) Bambič Jennie. — **Houghton.** (Mich.) Monsig. Režek A. — **Soudan.** (Min.) Nemanich George. — **Saint Michael.** (Minnes.) Rev. Miks A. — **Butte.** (Mont.) Rev. Pirnat M., Mihalič Reza, Ogulin Ana, Stazinski Rose. — **Portland.** (Oreg.) Subic Geo. — **Pittsburgh.** P(ennsyl.) Rev. Kebe Mat., Golobič John, Bohavc Michael, Kunič Mat., Flajnik John, Sader Anton, Vidina Joe, Jaketič Michael, Veselič George, Tomec Viljem, Henricher Luis, Bašel Joe, Antlogar Martin, Gorišek Agnes, Nečimer Franca, Baznik Anton, Floršek Joseph, Pavlakovič Mat., Habjan Anton, Kompare Luis, Gorup Mary, Hudak Frank. — **Ambridge.** (Penns.) Rozenberger John, Rozenberger Joe, Knefelc John, Keržan John. — **Sharpsburg.** (Pa.) Krotec Jos. — **Puyallup.** (Wash.) Mešnerich Mat., Verhovnik Neža. — **Buena Vista.** (Col.) Fink John. 77

Chicago. (Ill.) Knjige so naročili po Knjigarni Amerikanskega Slovenca v Chicagi: Darovic Alois, Babič Ignac, Stepanich Agnes, Jaksha Anna, Pike John, Jamnik John, Balkovec F., Videc Frank, Prevolshek John, Schiffrer Val., Rent Anton, Troya John, Judnič J., Tanko Johan, Šprajcar Peter, Glivar John, Lipersick Jennie, Toleni Mary, Male-rich Matt, Prepadnik Mary, Kalan Val., Udovich John, Blazich J., Jazbec Jennie, Novak J., Mate John, Spendal Mary, Anžlovar Jozefa, Sterk Anna, Dolenc John, Krek John, Perovšek Fr., Petkovšek Jakob, Zelko John, Iller John, Berus John, Mlakar Angela, Nemanič Anton, Omsra Mary, Chunta J. Joseph, Mutz Mary, Muster Anton, Gornick Anton. — **Iz Milwaukee.** (Wiscosin.) Verdev Helen, Jenič Antonia, Schneider Frank, Pesic Andrew, Freitag Sam, Richter Florijan, Uršič Stanley, Kokol John, Dokl Frank. — **Iz Eveleth.** (Minnesota.) Petrovčič Katarina, Kastelic Johana, Strekar Anton, Krzsinik Luke, Kaušek John, Debelak John, Kvaternik And. — **Iz Soudan.** (Minnesota.) Svažgar Frank, Russ Al., Loushin Frances. — **Iz Johnstown.** (Pennsylvania.) Lindič Jernej, Medvešek Anton, Zupan Frank. — **Iz West Allis.** (Viscensin.) Sem John, Kegel Anna, Yenko Jacob, Kozlevchar Anton, Grayhack Anna, Stukel Joseph, Mutz Martin, Judnich Mat., Stukel Agnes, Zelnikar Mary, Kozuh Math, Culik Frank, Videtic, Kukar John, Podgoršek Francis. — **Iz Chicago.** (Illinois.) Stukel F. Joseph, Oblak Joseph, Starc John, Benedik, Asich, Gregorich Gregor, Špan Eva, Borstnik Anna, Konda Mary, Knjigarna Amerikanski Slovenec (20 izv.) 121

Joliet. (Ill.) Plevnik John (2 izv.). Hiti Matija, Kuzma George, Klepec Jožef, šolske sestre sv. Fran., Ambrož Valentin, Ancel Jožef, Ancel Peter, Avsec Franciška, Bluth Marko st., Dornik Franciška, Flajnik George, Golobič Mary, Goršič Mary, Hočevar Mihael, Klemenčič Jožef, Kodrič Terezija, Lavrič Franciška, Muren Louis, Mustar Johana, Mutz John, Papesch Frank, Papesch John, Papič John, Pirc Jernej, Plut Aleš, Rogina Ana, Rus Jožef, škulova družina, Sladič Alojzija, Slapničar Jožef, Sterniša Alojzij, Stiglič Frank, Verdnik

Julijana, Vidmar John, Zalar Jožef, Železnikar Louis, Zmajč Martin, Žugel Johana, Zupančič Fr., Solar Vencel. 42

North Chicago. (Ill.) Rev. M. J. Butala, Sestre sv. Benedikta, šolska knjižnica, Cerkveni pevski zbor, Društvo presvetega imena, Društvo krščanskih žen in mater, Mladinski oddelek presvetega imena, Marijina družba, Drašler Joseph, Opeko Frank, Stritar Anton, Madrič Anton, Rock Anton, Umek Terezija, Heraver John, Mušič Lovr., Košir Andrew, Ivanetic Math., Grom Ignatz, Kržic Mary, Mozina Antonia, Kern Ivana, Petrič Jennie, Petrovin Joseph, Sraka Frances, Kozina Frank. 26

Lemont. (Ill.) P. Bernard, O. F. M. 10
Ellinwood. (Kans.) Rev. A. P. Podgoršek. 1
Highland Park. (Mich.) P. Avgustin Svet-e (2 izv.), Medved J., Kodrič Alice, Butala, Chopp, Matkovič, Judnič John, Zunič Peter, Pavlič Frank, Srebernak Louis, Perme. 12

Buhl. (Min.) Malley Elizabeth. 1
Chisholm. (Min.) Rev. John E. Schiffrer, župnik; Bovitz John, Lamuth John, Petrich Joseph, Zamernik Ignatz, Lovshin John. 6

Elly. (Min.) Peschel Joseph, Agnich Št., Koprivnik Ant., Otrin John, Marn Valent, Zbašnik Anton, glavni tajnik JSKJ.; Skala Jožef, Peček Frank, Serjak Josip, Vertin Matija, Sprajcar Kat. Janežič Elik., Lesar Louis, Pešel Janez. 14

Duluth. (Min.) Rev. Šolar John, Brula Jacob, Mrak Nick. 3

Rice. (Min.) Hudovernik Mat., Trobec John. 2
St. Louis. (Mis.) *Brat Marko Papič.* 1

Brooklyn. (N. Y.) Skrabe Joseph, Starin Anton, Corel Matija, Česark Alois, Čik M., Felician Joseph, Petek Paula, Nakerst Paul, Svetlin Johan, Curl Math, Zakrajšek Leo, Knez Henry, Orehek Walantine, Briški Jakob, Obranovic Uršula. 15

New York. (N. Y.) Rev. Edward E. Gabrenya, Kersmanec Fanny, Jeglič John, Češko Katinka, Vojska Frank, Zabret Minka, Vesel Gert., Zobec Matilda, Sauly Therese, Holesek Fanny, Kerc Marija. — Čagran Matija. — Glas Naroda (27 izv.), Bajžel Frank, Bogataj Ant., Chabut Andy, Eisenhardt Anton, Jereb Frank, Korn Rose, Krkoch Theresa, Kotnik Mary, Lipušček Jos., Martin Frances, Marolt Frank, Masle Frank (2 izv.), Maurich Jack, Novak Rudolf, Petrich Louis, Planinšek Josephine, Pleshe Mary, Shartz J., Sraka Frances, Svigel Louis, Žust John, Petchnik Rud. 92

Cleveland. (Ohio.) Rt. Rev. J. J. Oman, Dr. Michael Oman, Rev. Frank Baraga, Rev. Aloysius Baznik, Rev. Joseph Čelesnik, Rev. Julius Slapsak, Adler Marija, Bizjak Peter, Cotman Hel., Champa Vera, Fortuna Anna, Gliha Anton, Gliha Frank, Gliha Frank, Globokar Anton, Godec Frank, Habjan Frank, Jeric Marija, Kenik Theresa, Kenig Joseph, Kmet Jernej, Kristančič Avgust, Kočevar Joseph, Kužnik Frank, Lindič Josephine, Mauer Anna, Miklaučič Anton, Miserko Avgust, Novak Mary, Perko Agnes, Perko Frank, Perko John, Perko Mary, Petche Mary, Rogel John, Škerl Mary, Slak Andrew, Slammik Agnes, Strekal Mary, Škufca Joseph, Šušteršič John, Urbančič Jera, Urbančič John, Valenčič Ant., Vrček Alojzija, Winter John, Yane Anna, Zrimsek Joseph, Zagorc Mary, Rev. Jos. Shuster. — Right Rev. Vitus Hribar.

Anžlin Mihael, Ferjančič Johana, Kovačič Frank, Možina Angela, Princ Mary, Prostor Mary, Walland Frank, Ižanec Louis, Markovc Anton, Radel L., Leskovec Ana, Terček John, Gerčar Helen, Bradač Mary, Yontez Marijan, Terpin Ernest, Mivsek F., Špilar Anna, Mrs. Skolar, Malečkar Frances. — Slovenska narodna čitalnica. — Ivančič Frank, Srekar M. — *Grđina Jože* (30 izt.), Sloven. knjigarna, Rev. B. J. Ponikvar, Rev. Jager Matija, dr. Kern J. Frank, Ameriška Domovina, Glasilo K. S. K. J., Zorman Ivan, Pertuška Zona, Novak Anton, Sebenik Valentin, Modic Primbož, Miklavčič Jennie, Vrtovník Frances, Setnikar Mih., Opaškar, Elizabeta, Bajt Andrej, Aseg John, Potokar John, Novak Leopold, Pirc Frank, Kotnik Jožefa, Penko Frank, Kuhar George, Tomič Rozi, Flajnik Matija, Tutin John, Oberstar Jennie, Drempečič Mary, Mestek Margaret, Kolar Johana, Zdešar Andrej, Knaus Jernej, Mavsar John, Breskvar Frances, Lokar John, Bizjak Simon, Čelesnik Joh., Kroflič Mike, Vidmar Antonija, Bogovič Mary, Gržel. Iv., Pirc Frances, Benčin Angela, Peček Just., Brancej Frances, Russ Rozi, Zobec Agnes, Peterlin John, Tekauc Math., Kopač Mary, Russ Franc., Štefančič Frank, Verbič Mihael, Hrovat Jože, Lunder Jože, Poje Frank, Struna Mary, Gornik Ivana, Kulj Frances, Milavec Frances, Mulec Jakob, Modic Mary. 166

Johnstown. (Pa.) Rev. p. Benigen Snój, p. Pij Petrič, br. Serafin Vene, Brenčič Jakob, Brezovec John, Čekada Terezija, Draksler Ivana, Drobnič Frank, Gorenc Jernej, Hren Anton, Hrovat M., Intihar Jožef, Jančar John, Juh Jožef, Klajder M., Klučar Roza, Klučevšek Matija, Kopriva Frank, Krajec Frank, Mele Frank, Mivec John, Nemanic Jož., Oblak Fr., Pečjak Berta, Pesič M., Pressburg Frank, Pristavec M., Rovanešek Mihael, Samec M., Selan Frank, Šemerel M., Tegelj M., Tomec Andrej, Zupančič Mary. 34

Barberton. (Ohio.) Rev. Jos. Medin, Beg Frank, Krantz Anton, Hitie Jos., Okoliš Anton, Oshaben Anton, Podpečnik Jos., Repar Louis, Sterle Frank, Žagar George, Zalar John. 11

Wilkes-Barre. (Pa.) Mossed Anthony, Zagorc Anthony, Resnik Frank, Kostelc Helena. 4

Rock Springs. (Wyom.) Rev. Albin Gnidovec, Koritnik Anton, Potočnik Terezija. 3

Sheboygan. (Wisc.) Karsnik Mary. 1

Število udov: 4 dosmrtni, 650 letnih = 654.

ARGENTINA

Buenos Aires. (Argentina.) Lakner Franc, Hladnik Janez, Kastelic Josip, Doktorič David, Zidar Martin, Kobetič Jurij, Kunič Janez, Klobučar Franc, Drašček Albert, Petelin Jožef, Turk Jakob, Kepic Franc, Jakše Katica, Deško vzgojevališče »Lipa«, Bartol Franc, Pernišek Ludvik, Krpan R., Furlan Ivana, Furlan Franc, Slov. šolske sestre v Rosario, Slov. šol. sestre v Buenos Airesu, Kodrič Ludvik, Jug Ana, Kragelj Elisa, Ukmar Katarina, Pahor Ivan, Moravec Anton, Žlemberger Angela, Kirn Franc, Filej Ivan, Lahovič Karl, Jazbec Jožef, Fačanel Franc, Kožuh Maria, arh. Sulčić Viktor, Rebek Grozdana, Remec Jožef, Slovenska knjižn., Berlot Rihard, Novinec Jožef, Čebokli Andrej,

dr. Veljanoviča Iva, Čučič Peter, Lešnjak Jernej, Utroša Štefan, Živec Antonio; dr. Cankar Izidor, minister; dr. Kjuder Viktor, oseb. tajnik; Žigon St., Koradin Romana, Berdinc Marija, Fornazarič Rok, Adamič Luis, Bajuk Franc, Uršič Luis, Terpin Ant., Vrabc Andrej, Lah Andrej, Hvala Luis. — Miguel Naglich. 60

Število udov: — dosmrtnih, 60 letnih = 60.

BRAZILIJA, EGIPET, MAROKO, PALESTINA

Aleksandrija. (Eg.) P. Kerubin Begel, č. šolske sestre, *Cijan Hortenzija, Kaučič Ana, Glešič Franciška*, Zajc Franc, Simsič Franciška, Pelikan Karla, Pestelj Franciška, Perdec Irena, Lavrin Antonija, Toplikar Ivana, Žižmund Marija, Šinigoj Pepina, Novak Marija, Silič Pavla, Kranjc Ema, Jerkič Antonija, Lipovž Viktorija, Slov. katol. društvo (16 izv.). — Bregine Willy. 37

Kairo. P. Evgen Stanef, č. šolske sestre. Slov. društvo v Kairu (58 izv.). 60

Marrakech. (Medina.) Lengeršek Jean. 1

St. Paulo. (Braz.) Bastianick Jose. 1

Število udov: 3 dosmrtni, 96 letnih = 99.

Imenik novih dosmrtnih udov.

Do konca junija 1937 je vstopil kot dosmrtni ud in plačal pristopnino v Matico: 3408 Dr. Požar Lovro, ravnatelj, Ljubljana din 500—

Imenik umrlih dosmrtnih udov.

Naznanjeni so nam tile dosmrtni člani, ki so zaspali v Gospodu ter se priporočajo v molitev: 1033 Prelat Zupan Tomo, Okroglo pri Kranju. 1034 Zupančič Franc, župnik, Stari trg ob Kolpi. 1035 Müller Ivan, župnik, Devica Marija v Polju. 1036 Šitelkopf Andrej, št. Jakob v Rožu. 1037 Monsignor Bilban Matija, Gilbert, Min. 1038 Srebrnič Anica, Ljubljana. 1039 Dr. Anton Bonav. Jeglič, nadškof, Stična. 1040 Božiček Franc, župnik, Kamnica. 1041 Muhič Jakob, Ambrus 36. 1042 Kralj Ana, Mirna peč.

Pregled udov Družbe sv. Mohorja 1937.

Škofije in dežele	Steje udov				
	do-smrt.	letnih	vkup	od 1. 1936	
				več	manj
Krška škofija . . .	76	2.532	2.608	683	—
Lavantinska škofija	414	17.696	18.110	1272	—
Ljubljanska škofija	607	21.976	22.583	1830	—
Ostale jugosl. škof.	16	765	781	—	13
Razne države . . .	4	108	112	—	30
Amerika in Argent.	4	710	714	48	—
Afrika in Brazilija .	3	96	99	1	—
Zbirka kult. dinar .	—	220	220	—	83
Naknadno prijavljeni . . .	1	1.785	1.786	—	61
Skupaj .	1.125	45.888	47.013	3834	187
				več 3.647	

Sejmi.

Dnevi pomenijo vobče letne in živinske sejme; če so sejmi samo za blago ali samo za živino, je to posebej poudarjeno

Okraj Brežice.

Brežice: 14. februarja (Valentinov), ponedeljek po sv. Florijanu (Florijanov), 13. junija (Antonov), 10. avgusta (Lovrenčev), 6. novembra (Lenartov), 19. decembra (božični); svinjski vsako soboto, odnosno dan prej, ako je v soboto praznik. Tržni dnevi vsako soboto in sredo v tednu, če je ta dan praznik, dan prej, v velikem tednu pa na petek. — **Dobova:** 31. januarja, 25. aprila, 10. julija in 9. decembra; kramarski ter za govedo in konje 26. marca in 13. septembra. — **Golobinjek:** 14. septembra. — **Kapela:** 17. januarja, 10. marca, 17. apr., 7. junija, 17. avgusta in 17. septembra. — **Koprivna** — **Veliki Dol:** Za govedo, ovce in koze 25. januarja, 3. marca in 13. julija. — **Pišce:** 19. februarja, 8. julija, 6. oktobra in 3. novembra; za govedo 1. avgusta. — **Planina:** 11. januarja, 1. marca, 12. maja, 15. junija, 13. julija, 3. septembra, 15. oktobra, 3. decembra. — **Pleterie:** 15. marca, 15. julija in 15. septembra. — **Trg Podsreda:** Za govedo, ovce in koze 24. junija, 21. septembra, 18. oktobra in 19. novembra. — **Rajhenburg:** 29. januarja, veliki četrtek, ponedeljek po 6. nedelji po veliki noči (poned. pred bink.), dan po prazniku sv. Petra in Pavla, 26. avg. in 10. okt.; samo za živino: 25. febr., 20. nov. — **Sevnica:** Živinski 14. febr., poned. po peti nedelji v postu (pred cvetno nedeljo), 22. junija, tretja sredo po veliki noči, 16. avgusta, 6. decembra in 21. oktobra; kramarski 14. februarja, ponedeljek pred cvetno nedeljo in tretjo sredo po veliki noči; tržni dnevi vsako soboto. — **Stara gora** (občina Podsreda): Za govedo, ovce in koze ter kramarski seim v soboto pred tiho nedeljo in soboto pred binkoštni. — **Videm:** Za govedo 21. januarja, 20. februarja, 1. aprila, 21. maja, 3. avgusta, 26. okt. in 16. decembra. — **Zabukovje:** 3. aprila, 18. julija, 20. septembra in 6. novembra. — **Zdole:** 24. aprila »Jurjev sejm«. — **Žigarski vrh:** Za govedo 21. marca, 13. junija in 1. septembra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Celje.

Braslovče: Ponedeljek pred sv. Matijem, cvetni petek, ponedeljek pred sv. Matevžem in ponedeljek pred sv. Martinom. — **Celje:** Živinski in kramarski prvo soboto sredi posta, 21. oktobra in 30. novembra; za prašiče vsako sredo in soboto. Tržni dnevi vsako sredo in soboto. — **Dobrna:** Ponedeljek po svečnici, kvatni četrtek v septembru in 6. decembra (Miklavžev). — **Dramlje:** 2. aprila in 22. oktobra. — **Frankolovo:** 17. marca in kvatno soboto v septembru. — **Sv. Jurij pri Celju** — **trg:** 12. marca, 24. aprila, 4. maja, ponedeljek po poletnih kvatrih, 22. junija, ponedeljek po jesenskih kvatrih in 28. oktobra. — **Sv. Jurij pri Celju** — **okolica:** 2. januarja, 10. februarja, 12. avgusta, 19. novembra in 10. decembra. — **Sv. Jurij ob Taboru:** 10. marca in 21. novembra. — **Kalobje:** 3. februarja, ponedeljek po velikem šmarnu. — **Sv. Lovrenc pri Prožinu:**

Ponedeljek po angelski nedelji, sobota po Brezmaščem spočetju Device Marije. — **Nova cerkev:** Ponedeljek po sv. Treh kraljih, četrtek po veliki noči, ponedeljek po sv. Rešnjem Telesu in 6. novembra. — **Sv. Ožbalt:** 21. marca. — **Sv. Pavel pri Preboldu:** Za živino 3. aprila, 6. septembra in 4. novembra. — **Petrovče:** 17. januarja, 4. marca, 2. julija in 14. septembra. — **Pernovo:** 21. marca (sv. Benedikt). — **Svetina:** 25. maja, ponedeljek po Mariji Snežni 5. avgusta. — **Teharje:** 21. januarja, 22. februarja, dan po oznanjenju Marije Device 25. marca, 12. maja, 26. julija, 12. oktobra, 24. novembra in 19. decembra. — **Vojniki:** Ponedeljek pred svečnico, ponedeljek po beli nedelji, dan sv. Janeza Nepomuka, dan sv. Urha, 7. septembra ter dan sv. Lukeža. — **Vransko:** Dan sv. Kunigunde, druga sredo po veliki noči, dan sv. Mihaela in dan sv. Leopolda. — **Žalec:** Dan sv. Valentina 14. februarja, dan sv. Antona 13. junija, dan sv. Jakoba 25. julija, dan sv. Janeza 29. avgusta, dan sv. Frančiška 4. oktobra in dan sv. Lucije 13. decembra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik

Okraj Črnomelj.

Črnomelj: Torek po prvi kvatni nedelji, torek v velikem tednu, torek po binkoštni kvatni nedelji, torek po sv. Petru in Pavlu, torek po kvatni nedelji v septembru, torek po sv. Simonu in Judi, torek po kvatni nedelji v adventu, prvi četrtek v januarju, prvi četrtek v februarju, prvi četrtek v maju, prvi četrtek v avg., prvi četrtek v septembru. — **Gradec:** 21. januarja, 11. marca, 13. maja, 8. julija, 9. septembra, 25. novembra (če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši delavnik prej). — **Metlika:** Prvi torek po sv. Treh kraljih, po svečnici, po sv. Matiji, po sv. Jožefu, po beli nedelji, po binkoštnih, po sv. Alojziju, po sv. Marjeti, po vnebovzetju Device Marije, po sv. Mihaelu, po sv. Martinu, po sv. Miklavžu. — **Planina:** 1. maja, ponedeljek po angelski nedelji. — **Semič:** Kramarski in za živino 14. februarja, 26. aprila, 15. junija, 24. julija in 12. oktobra; samo za živino 15. marca. — **Stari trg pri Poljanah:** 18. marca in 13. aprila. — **Vinica:** Kramarski in za živino ponedeljek po spreobrnjenju sv. Pavla, ponedeljek po tih nedelji, drugi ponedeljek po beli nedelji, ponedeljek po vnebohodu, ponedeljek po sv. Margareti in ponedeljek po Imenu Marijinem; samo za blago ponedeljek po sv. Alojziju in ponedeljek po prvi adventni nedelji (če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši naslednji delavnik).

Okraj Dolnja Lendava.

Beltinci: 20. januarja, 24. (v prestopnem letu 25.) februarja, 25. aprila, 15. julija, 5. novembra ter 27. julija. — **Bogojina:** 15. februarja, 20. marca, 19. maja, 20. julija, 4. septembra in 16. novembra. — **Črenšovci:** Za živino 14. marca; kramarski in živinski ponedeljek po 3. maju, poned. po 14. septembru in 20. oktobra. — **Dobrovnik:** Za živino torek pred veliko nočjo; kramarski in za živino prvi ponedeljek po Telovem, na praznik sv. Jakoba in 20. septembra. — **Dokležovje:** 18. junija in 21. avgusta. — **Lendava:** 25. januarja, 16. februarja, 27.

marca, 17. aprila, 16. junija, 28. julija, 28. avgusta, 28. septembra, 28. oktobra in 18. decembra; tržni dan s prašiči vsak torek. Ako pade veliki sejm na torek, tedaj se vrši sejm za prašiče naslednji dan. — **Turnišče:** Četrtek pred cvetno nedeljo, drugi ponedeljek po veliki noči, 12. junija, četrtek pred binkošti, četrtek pred vel. Šmarnom, 9. septembra (na drugi dan po malem Šmarnu) in 4. oktobra; tržni dan s prašiči vsak četrtek. — Če je označeni dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Gornji grad.

Gornji grad: Za govedo, ovce in koze ter kramarski 4. maja in 28. oktobra. — **Ljubno:** Kramarski 19. marca, na Konstancijevo nedeljo konec avgusta in 19. novembra, za živino in kramarski 1. maja in 24. junija. — **Mozirje:** 22. januarja, 24. aprila, binkoštni torek, 15. junija, 16. avgusta, ponedeljek pred malo Gospojnico, 18. oktobra. — **Radmirje:** Kramarski na binkošti, 21. julija, 2. decembra in 3. decembra. — **Rečica ob Savinji:** 17. marca in 6. novembra. — **Šmartno ob Paki:** 22. marca in 11. novembra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Kamnik.

Plačevica: 25. januarja in 20. avgusta. — **Dobš:** 14. februarja, 15. junija, 10. avgusta in 28. decembra. — **Domžale:** 4. januarja, 4. maja, 26. julija in 25. novembra; tržni dan vsako soboto. — **Kamnik:** Kramarski in za živino vsak drugi torek v januarju, marcu, juniju, avgustu, oktobru in decembru; samo za živino vsak drugi torek v februarju, aprilu, maju, juliju, septembru in novembru; tržni dan vsak torek in soboto. — **Krašnja:** 5. avgusta in 21. decembra. — **Lukovica:** 3. februarja, 26. marca, 27. aprila, 9. septembra in 18. oktobra. — **Mengeš:** 9. februarja, 17. marca, 25. maja, 5. julija, 29. septembra, 6. novembra in 13. decembra. — **Moravče:** 24. februarja, na veliki ponedeljek, 16. maja, 21. junija, torek po sv. Jerneju in 11. novembra. — **Motnik:** 12. februarja, tretji ponedeljek v postu, 22. apr., 2. junija, v sredo po rožnovenski nedelji v oktobru.

— **Skaručina:** 15. aprila, 1. septembra in 28. oktobra. — **Št. Gotard:** petek pred cvetno nedeljo, 5. maja, 25. maja, 2. julija in 11. novembra. — **Tuhinj:** 20. februarja, 3. aprila, 12. julija in 21. septembra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Kočevje.

Dolenja vas: 16. avgusta na dan farnega žegnania. — **Kočevje:** 20. januarja, 20. marca, 4. maja, 15. junija, 25. julija, 24. avgusta, 16. oktobra, 30. novembra in 31. decembra. — **Kočevska reka:** 16. maja in 2. julija. — **Koprivnik:** 12. maja. — **Loški potok:** 3. februarja, 4. aprila, 7. junija, prvi ponedeljek po malem Šmarnu. — **Mala gora:** 25. maja in 30. junija. — **Mozelj:** 25. aprila, 20. maja in 30. junija. — **Ribnica:** 2. januarja, ponedeljek po beli nedelji, 24. junija, ponedeljek po 2. avgustu, 21. septembra. — **Sodražica:** 22. januarja, četrtek pred sv. Gregorjem, četrtek pred sv. Janezom Nepomukom, 22. julija, 2. septembra, četrtek pred sv. Terezijo. — **Stara cerkev:** 5. aprila in 1. junija. — **Stari log:** 20. aprila in 10. marca. — **Trava:** 1. maja, ponedeljek po 4. juliju in 10. avgusta. — **Turjak:** Na dan sv. Gregorja in 30. novembra. — **Videm** — **Dobrepolje:** 17. januarja, 1. maja, 31. avgusta in 5. decembra. — **Velike Lašče:** Ponedeljek pred sv. Matijem, četrtek pred binkošti, 21. junija, 16. avgusta, 9. septembra in 6. novembra. — **Vrhovec:** Četrty ponedeljek po veliki noči, 5. avgusta. — **Zdenska vas:** Ponedeljek po tihi nedelji, 13. junija, 17. julija, sredo po rožnovenski nedelji. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Konjice.

Konjice: 5. januarja, 9. februarja, 1. marca, veliki četrtek, križevo sredo, 24. junija, 31. julija, 31. avgusta, ponedeljek po sv. Mihaelu, 4. novembra, 3. decembra. — **Loče:** 23. februarja, ponedeljek po tihi nedelji, binkoštni torek, 13. junija, 13. julija, 15. oktobra, 24. novembra. — **Oplotnica:** 3. marca, 25. aprila, 15. junija, ponedeljek po škapulirski nedelji, 16. avgusta, drugi ponedeljek po rožnovenski nedelji, 11. novembra. — **Vitanje:** Sredpostno sredo,

ROGAŠKA SLATINA

je naše največje zdravilišče, katerega slava sega daleč preko mej naše države. Tu dela narava s svetovno znanimi vrelci

TEMPEL • STYRIA • DONAT

prave čudeže pri zdravljenju bolezni želodca, črevesja, žolčnega mehurja (kamni), jeter, protina, sladkorne bolezni, srca, bolezni krvnega obtoka ter oslabeledih živcev. Na stotine in stotine jih

ROGAŠKA SLATINA

vsako leto ozdravi. — V času od 1. maja do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra so cene globoko znižane ter uživajo uradniki posebne popuste. Možnost zdravljenja tudi v zimskem času.

25. maja, 20. julija, 14. septembra, 2. novembra, 27. decembra. — **Zreče**: 30. junija, ponedeljek po prvi nedelji v septembru. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Kranj.

Cerklje: 17. januarja, petek pred cvetno nedeljo, 16. avgusta in 21. oktobra. — **Hotemaže**: Petek pred cvetno nedeljo, 13. junija (samo za blago). — **Hotovlje**: 25. aprila in 16. avgusta (samo za blago). — **Jezero**: Prvi ponedeljek po mali Gospojnici (samo za blago). — **Kranj**: Živinski in kramarski prvi ponedeljek v mescih: maju, septembru, oktobru, novembru in decembru. Ako pade na te dni praznik ali v mescu novembru vernih duš dan, se vrši sejm prihodnji ponedeljek. Tržni dan je vsak dan za drva, sadje ter vsa živila, razen mesa in kruha. Vsak ponedeljek tržni dan za živila, kruh in meso ter naravne pridelke in kmetijske potrebščine. — **Poljane**: 4. maja in 11. novembra. — **Škofja Loka**: 3. februarja, 17. marca, 24. aprila, 24. junija, 16. avgusta, 29. septembra in 25. novembra. Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm delavnik prej. Tržni dan je vsako soboto. Če je ta dan praznik, je tržni dan prejšnji delavnik. — **Tržič**: Samo za blago: prvo soboto po 20. marcu, prvo soboto po 16. maju, prvo soboto po 4. oktobru ter 30. novembra. Tržni dan vsako sredo in soboto. — **Železniki**: 17. januarja, torek po veliki noči, 10. avgusta in 30. novembra (samo za blago).

Okraj Krško.

Boštanj: Kramarski ter za govedo in prašiče soboto po postu, 31. maja, soboto po sv. Urhu (julija) in petek po nedelji imena Marijinega. — **Brunik**: Petek pred cvetno nedeljo, 13. junija. — **Čučka**: 24. februarja, 25. aprila, ponedeljek pred 24. junijem, poned. pred sv. Mihaelom ter 11. novembra. — **Bušeča vas**: Torek po prvi povelikonočni nedelji, torek po binkoštih, 9. septembra in 12. novembra. — **Drnovo**: Za govedo, prašiče in konje ter kramarski 12. marca, 24. junija in 29. septembra. — **Št. Janž**: Za govedo torek po prvem kvatrnem tednu, ponedeljek po 24. juniju in torek v tretjem kvatrnem tednu. — **Št. Jernej**: Ponedeljek po kvatrni nedelji v maju, na dan sv. Jerneja, ponedeljek po vernih dušah, četrtek po svečnici in 12. aprila. — **Sv. Jurij pod Kumom**: Za govedo 25. aprila in 24. junija. — **Kostanjevica na Krki**: Kramarski ter za govedo in prašiče 17. januarja, ponedeljek po tihi nedelji, 31. maja, ponedeljek po sv. Jakobu, ponedeljek po sv. Mihaelu in kvatrni ponedeljek v adventu. — **Krško**: Za govedo in prašiče prvo sredo v mesecih: januarju, aprilu, juniju, avgustu in decembru. Za govedo in prašiče ter kramarski 3. februarja, 18. marca, 4. maja, 4. julija, soboto pred angelsko nedeljo, ponedeljek po sv. Luku in 25. novembra. — **Leskovec**: Kramarski ter za govedo, prašiče in konje ponedeljek pred sv. Jurijem, 26. julija in 14. avgusta. — **Mokronog**: Za govedo in prašiče prvi četrtek v mescu. Kramarski ter za govedo in prašiče soboto pred tiho nedeljo, soboto pred sv. Jernejem, na dan sv. Simona in Jude, 9. decembra, soboto po prazniku Srca Jezusovega in tretjo soboto v septembru. — **Radeče**: 25. januarja, ponedeljek v postu, ponedeljek pred

sv. Jurijem, 9. avgusta, 1. septembra, 11. oktobra, ponedeljek po sv. Martinu, 27. decembra, 25. maja, 17. julija in 27. junija. — **Raka**: Kramarski ter za govedo in svinje 10. marca in 19. novembra. — **Št. Rupert**: 12. marca, soboto pred 8. septembrom, 27. aprila, 27. oktobra in četrtek pred binkoštni. — **Slanč vrh**: Za govedo ponedeljek po sv. Urhu (4. julija). — **Studenec**: Na dan sv. Matije, na dan sv. Marka, ponedeljek pred sv. Janezom Krstnikom, ponedeljek pred sv. Mihaelom, na dan sv. Martina, 31. marca, 16. maja, 8. avgusta in 30. oktobra. — **Škocjan**: Vsak kvatrni četrtek, 15. aprila in 15. julija. — **Topolovec**: Za govedo dan pred malim Šmarnom. — **Trebelno**: Za govedo soboto po veliki noči. — **Veliki Cirknik**: Prvi petek v postu. — **Veliko Mraševo**: 24. marca in 12. septembra. — **Vesela gora**: 12. marca, 27. aprila, 27. oktobra, četrtek pred binkoštni, soboto pred 8. septembrom. — **Tržišče**: Ponedeljek po vnebohodu. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Laško.

Dol: 10. marca, 25. aprila, 31. julija in 3. oktobra. — **Jurkloster**: 1. februarja, 1. julija, 4. oktobra in 13. novembra. — **Laško**: 24. februarja, veliki četrtek, binkoštni torek, 24. junija, 24. avgusta, 21. septembra, 11. novembra in 21. decembra. — **Sv. Lenart**: Cvetno soboto, 5. julija, 16. septembra in 4. novembra. — **Loka pri Zidanem mostu**: 13. marca, 22. maja, četrtek po Telovem, 5. avgusta, ponedeljek po imenu Marijinem in 17. oktobra. — **Šmarjeta**: 21. marca, 15. julija, 7. septembra in 9. oktobra. — **Trbovlje**: 3. februarja, 17. marca, 18. oktobra in 5. decembra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji dan.

Okraj Litija.

Brezovo: Četrtek po veliki noči, soboto po sv. Urhu, četrtek po mali Gospojnici. — **Kotredež**: Na dan sv. Jošta. — **Krka**: Ponedeljek po sv. Treh kraljih, 1. marca, 16. maja in 5. avgusta. — **Št. Lambert**: 14. februarja. — **Litija**: Ponedeljek po sredpostni nedelji, 4. maja, poned. po sv. Rešnjem Tel., ponedeljek po sv. Mihaelu, ponedeljek po sv. Nikolaju. Samo za živino: zadnji ponedeljek v januarju, 13. julija in 22. avgusta. — **Martinja vas**: Ponedeljek pred sv. Miklavžem. — **Mišji dol**: 13. decembra. — **Podbukovje**: Poned. po beli nedelji in 27. sept. — **Polšnik**: Četrtek po veliki noči, poned. po sv. Urhu, četrtek po Malem Šmarnu. — **Radohova vas**: 2. jan., pustni poned., 18. okt., bink. torek. — **Stična**: Vel. četrtek, poned. po vnebohodu, 20. avgusta in 25. novembra. — **Šmartno pri Litiji (Javorje)**: Torek po tihi nedelji, 24. avgusta, 7. januarja, torek po sv. Valentinu, torek po kresu, ponedeljek po 25. juliju, torek po 8. septembru, ponedeljek po 11. novembru. — **Tirna**: 1. maja. — **Vače pri Litiji**: Ponedeljek po beli nedelji, torek po drugi kvatrni nedelji, 16. avgusta in 30. novembra. — **Št. Vid pri Stični**: Sredo po veliki noči, 15. junija, ponedeljek po 8. septembru, drugi ponedeljek po sv. Mihaelu, sobota pred sv. Martinom. — **Veliki Gaber**: 30. aprila, 4. julija, 26. avgusta in 30. oktobra. — **Višnja gora**: 21. januarja, ponedeljek pred pustno nedeljo, ponedeljek po prvi kvatrni nedelji, ponedeljek po cvetni nedelji, ponedeljek po drugi kvatrni nedelji, 24. ju-

nija, 26. julija, ponedeljek po tretji kvatni nedelji, 1. septembra, ponedeljek po vseh svetih, ponedeljek po četrti kvatni nedelji. — **Zagorje ob Savi:** 9. februarja, četrtek pred cvetno nedeljo, 12. maja, 30. junija, 29. avgusta, 3. novembra, 31. decembra, prvi ponedeljek v juniju, 3. avgusta, torek po rožnovenski nedelji, 2. decembra. — **Žubna:** 24. februarja in 21. oktobra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji dan.

Okraj Ljubljana.

Čušperk: 11. marca in 5. septembra. — **Gro-suplje:** 25. aprila in 29. septembra. — **Ig:** 27. februarja, 20. marca, drugi ponedeljek po beli nedelji, četrtek po binkoštih. — **Št. Jurij:** Za živino prvo soboto v aprilu in 9. aprila. — **Ljubljana (mesto):** Vsako prvo in tretjo sredo vsakega mesca za živino; če je v sredo praznik, se vrši dan prej; vsako sredo in soboto tržni dan. — **Šmarje:** Torek po sv. Florijanu (4. maja) in 16. avgusta. — **Vrhnik:** Za živino torek po veliki noči, ponedeljek po sv. Trojici, 28. julija in 6. novembra, za blago prvi ponedeljek v postu, ponedeljek pred vnebohodom in 27. decembra; tržni dnevi vsak četrtek. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Ljutomer.

Cven: 7. septembra. — **Sv. Duh:** 24. avgusta in 13. decembra. — **Gornja Radgona:** 3. februarja, 25. maja, 10. avgusta in 15. novembra. — **Sv. Jurij ob Ščavnici:** 3. februarja, 25. aprila, 21. novembra. — **Sv. Križ:** Ponedeljek po tih nedelji, 3. maja, 26. julija in 6. novembra. — **Ljutomer:** Za živino 8. januarja, 9. aprila, 11. junija, 9. julija, 13. avgusta in 12. novembra; kramarski in živinski 19. februarja, 20. marca, 21. maja (tudi konjski), 17. septembra, 17. decembra; samo konjski in živinski 8. oktobra. — **Mala Nedelja:** Četrtek pred nedeljo presv. Trojice in 21. oktobra. — **Negova:** Samo za blago 8. septembra. — **Sv. Peter:** 17. januarja, 29. junija (samo za blago), 30. junija in 21. septembra. — **Veržej:** 6. maja, 29. septembra, 30. novembra.

Okraj Logatec.

Begunje: 18. marca in 8. oktobra. — **Cerknica:** 24. februarja, četrty ponedeljek po veliki noči, 26. julija, 2. novembra. — **Dolenji Logatec:** 12. marca, 24. oktobra, 3. januarja. — **Gorenji Logatec:** 7. februarja, petek po vnebohodu, ponedeljek po rožnovenski nedelji v oktobru in 13. decembra. — **Gornja Planina:** 24. aprila, 12. junija in 30. novembra. — **Grahovo:** 9. februarja, 22. marca, 17. aprila in 15. novembra. — **Sv. Helena v Rovt:** Ponedeljek po tih nedelji, torek po rožnovenski nedelji. — **Lož:** 19. februarja, 15. marca, 4. maja, 10. junija, 16. avgusta, 28. oktobra in 5. decembra. — **Nadlesk:** 28. marca, 20. septembra in 15. oktobra. — **Nova vas:** 1. marca, 24. maja, 22. avgusta in 29. septembra. — **Rakek:** 30. januarja, 8. marca, 2. apr., 18. maja, 30. junija, 12. julija, 12. avgusta, 16. septembra, 16. oktobra, 29. novembra in 29. decembra. — **Rovte:** Tih ponedeljek, 24. junija, 10. avgusta in 29. septembra. — **Stari trg:** Za živino 28. marca, 29. septembra in 15. oktobra. — **Unc:** 17. januarja, prvi ponedeljek v marcu. — **Sv. Vid:** 18. marca, 8. oktobra, ponedeljek po sv. Gregorju, ponedeljek

po Sv. Vidu in ponedeljek po sv. Jerneju. — **Vrh:** Ponedeljek po tretji nedelji po veliki noči, 27. julija in 9. septembra. — **Žerovnica:** Ponedeljek po sv. Treh kraljih, 14. februarja, sreda pred binkoštni, 20. junija, 7. septembra in 15. decembra. — **Žiri:** Sreda po veliki noči, na dan sv. Antona (13. junija), sredpostno sredo, na dan sv. Urha (4. julija) in sv. Uršule (21. oktobra). — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Maribor (levi dravski breg).

Jurski dol: 22. aprila. — **Sv. Lenart v Slov. gor.:** 24. junija, 6. novembra, ponedeljek po beli nedelji, 2. avgusta, 20. januarja, 5. septembra, 19. maja, 4. oktobra in 25. marca. — **Maribor (mesto):** Vsak drugi, četrty in peti torek v mescu za živino; če je ta dan praznik, se vrši dan prej. Vsak petek za prašiče in drobnico; če je praznik, dan prej. Ako je v četrtek božič, se vrši v sredo. Vsako sredo in soboto tržni dan. — **Marija Snežna na Velki:** 20. maja (samo za blago), 6. avgusta. — **Selnica ob Dravi:** Kramarski prvo nedeljo po 22. juliju in prvo nedeljo po vernih dušah; v gradu Viltovž — **Slemen:** veliki ponedeljek in nedeljo Marijinega obiskovanja; pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu: križevno nedeljo, binkoštno nedeljo, prvo nedeljo po binkoštih in angelsko nedeljo. — **Ščavnica:** 17. julija, samo za živino 14. septembra. — **Sv. Trojica v Slov. goricah:** 20. marca, ponedeljek po sv. Trojici, 28. avgusta, ponedeljek po tretji kvatni nedelji. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Maribor (desni dravski breg).

Fram: Kramarski 26. julija, v nedeljo po 26. juliju, dan sv. Rešnjega Telesa in ob letni cerkveni proslavi. — **Sv. Marjeta na Dravskem polju:** Kramarski nedeljo po sv. Marjeti v juliju. — **Poljčane:** Ponedeljek po kvatni nedelji v postu, ponedeljek po cvetni nedelji, ponedeljek po Križevem, soboto pred sv. Janezom Krstnikom, 10. julija, 29. avgusta, soboto po rožnovenski nedelji in 15. novembra. — **Prepolje:** Kramarski nedeljo po sv. Uršuli v oktobru. — **Rače:** Kramarski, na binkoštni ponedeljek. — **Ruše:** Kramarski soboto in nedeljo po Marijinem rojstvu, nedeljo pred cvetno in prvo nedeljo po Telovem. — **Slivnica:** Kramarski 25. marca, 8. septembra in 8. decembra. — **Slov. Bistrica:** Živinski 17. januarja, 11. marca in 15. decembra; živinski in kramarski na cvetni petek, 24. februarja, 4. maja (sv. Florijan), 4. junija, 25. julija (sv. Jakob), 24. avg. (sv. Jernej), 24. septembra, 28. oktobra (sv. Simon) in 23. novembra (sv. Klemen). Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik. — **Studenice pri Poljčanah:** 25. januarja, četrty ponedeljek po veliki noči in 13. decembra.

Okraj Murska Sobota.

Cankova: Ponedeljek po cvetni nedelji, ponedeljek po nedelji sv. Trojice, 24. septembra in 11. novembra. — **Gornja Lendava:** Živinski in kramarski 28. marca, 21. junija, 29. septembra in 30. novembra. — **Hodoš:** 10. marca, 5. julija, 19. avgusta in 5. oktobra. — **Križevci:** Za prašiče vsako prvo soboto v mescu, ako je ta dan praznik, se vrši prejšnjo soboto; za govedo in kramarski 16. aprila,

4. junija in 27. oktobra. — **Martjanci:** Za govedo in kramarski 23. maja, 6. avgusta in 27. oktobra. — **Murska Sobota:** Za govedo in konje prvi ponedeljek januarja, prvi ponedeljek aprila, prvi ponedeljek junija, prvi ponedeljek septembra in prvi ponedeljek novembra. Za govedo, konje in kramarski prvi ponedeljek februarja, prvi ponedeljek marca, prvi ponedeljek maja, prvi ponedeljek julija, 24. avgusta, 15. oktobra in 6. decembra. — **Prosenjakovci:** Za govedo in kramarski 15. marca, 16. julija, 2. septembra in 28. novembra. — **Puonci:** Za govedo in kramarski 28. maja, 10. julija, 10. septembra in 10. novembra. — **Rakičan:** Za govedo 26. marca, torek pred binkošti, 2. julija, 16. avgusta in 8. oktobra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Novo mesto.

Črmošnjice: Dan sv. Matije, 24. junija in 12. septembra. — **Kandija:** Četrtek po 15. vsakega meseca, oziroma 15., ako je četrtek in delavnik. — **Lukovk:** 16. maja (dan sv. Janeza), prvi ponedeljek po sv. Jakobu (25. julija). — **Št. Lovrenc:** 10. avgusta in 23. novembra. — **Mirna:** 24. junija in 2. novembra. — **Mirna peč:** Ponedeljek po sv. Jožefu v marcu, 31. maja, 30. junija, 29. septembra (dan sv. Mihaela) in 29. decembra. — **Novo mesto:** Torek po sv. Antonu v januarju, torek pred sv. Jurijem v aprilu, torek po sv. Jerneju v avgustu, torek po sv. Lukežu v oktobru, torek po prvi adventni nedelji, vsak prvi ponedeljek v mescu. Če pade svetnik na torek, se vrši sejm tisti torek. — **Smuk:** 10. marca. — **Šmihel — Stopiče:** Za živino vsak četrtek po 15. vsakega v mescu. — **Toplice:** Četrtek po sv. Matiji (24. februarja), četrtek po sv. Florijanu (4. maja), 27. julija, 14. avgusta, četrtek po rožnvenski nedelji. — **Trebnje:** 13. junija, 13. julija, 16. avgusta. — **Velika Loka:** 8. marca, 21. junija, 30. avgusta, 16. decembra, 12. maja in 25. julija. — **Velike Brusnice:** Delavnik pred svetim Jožefom, soboto pred kvatrnjo nedeljo v septembru (za živino). — **Zagradec:** Soboto pred belo nedeljo, dan pred malim Šmarnom (7. septembra). — **Žužemberk:** 3. februarja, 17. marca, 24. aprila, dan po vnebohodu, 9. junija, četrtek po sv. Urhu v juliju, 9. avgusta, 14. septembra, 28. oktobra, 6. decembra in soboto pred cvetno nedeljo.

Okraj Prevalje.

Sv. Anton na Pohorju: Kramarski 13. junija ter prvo nedeljo po 13. juniju. — **Črna:** Prvi ponedeljek po sv. Florijanu (v maju), 5. avgusta na dan svetega Ožbalta, 21. oktobra na dan sv. Uršule. Ako je na te dni praznik ali nedelja, se vrši naslednji prvi ponedeljek. — **Dravograd:** 20. marca, 2. avgusta, 15. junija in 21. septembra; samo za živino 9. maja in 3. novembra. — **Guštanj:** Kramarski 17.

januarja, sredpostno ali tiho nedeljo; kramarski in živinski 24. aprila, 24. junija, 1. septembra, 18. oktobra in 25. novembra. — **Kapla:** 7. julija in 13. oktobra. **Kotlje:** 25. maja in 13. julija. — **Marenberg:** Ponedeljek pred cvetno nedeljo, binkoštni torek, 31. julija, 29. septembra, 11. novembra in četrti ponedeljek po božiču; samo za živino 1. marca in 21. junija. — **Mežica:** 25. julija in 4. decembra. — **Muta:** 14. marca, 1. maja, 17. julija, 29. avgusta in 28. oktobra. — **Prevalje:** za živino četrtek pred sv. Urbanom in četrtek pred sv. Hieronimom, če pade ta na praznik, pa prihodnji četrtek; tržni dnevi vsako soboto. — **Vuhred:** za živino 19. marca in 4. septembra; kramarski 10. avgusta. — **Vuzenica:** Prvo postno soboto, 25. aprila, 4. julija, 16. avgusta, 10. oktobra in 6. decembra.

Okraj Ptuj.

Sv. Andraž v Slov. goricah: 13. junija in 30. novembra. — **Sv. Barbara v Halozah:** Kramarski 19. marca in v nedeljo po prazniku sv. Barbare. Tržni dnevi vsako nedeljo. — **Sv. Bolfenk:** 30. junija in 2. septembra. — **Breg pri Ptuj:** Drugi ponedeljek v maju, 6. junija, drugi ponedeljek v juliju, 26. avgusta, drugi ponedeljek v septembru. — **Koračice:** 21. junija, 29. avgusta, 28. oktobra in 2. decembra. — **Sv. Lovrenc na Dravskem polju:** 12. marca, 27. junija, 10. avgusta in 29. septembra. — **Sv. Lovrenc v Slov. goricah:** Sredo pred vnebohodom, 31. julija in soboto pred rožnvenko nedeljo. — **Ormož:** Za živino in kramarski na cvetni petek; za živino, konje in kramarski prvi ponedeljek po Jakobovem, 25. julija in na Martinovo 11. novembra; za živino vsak prvi ponedeljek v januarju, februarju, marcu, maju, juniju, juliju, septembru, oktobru in decembru; za prašiče vsak torek (če je praznik, odpade). — **Ptuj (mesto):** Za konje in živino vsak prvi in tretji torek v mescu, za parkljarje vsako sredo; tržni dan vsak petek; letni kramarski 23. aprila, 5. avgusta in 25. novembra. — **Ptujska gora:** Kramarski 19. marca, šestó nedeljo po veliki noči, 2. julija, 15. in 16. avgusta ter 8. septembra. — **Središče:** Kramarski 17. marca, 12. maja, 24. avgusta in 5. novembra; za prašiče drugi in četrti ponedeljek v mescu. — **Sv. Tomaž:** 21. junija, 29. avgusta, 28. oktobra in 3. decembra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Radovljica.

Bitnje: 26. julija. — **Bohinjska Bistrica:** Živinski 1. maja in 18. oktobra; kramarski 24. junija, 6. decembra in vsako prvo nedeljo v oktobru. — **Bohinjska Bela:** Kramarski na dan sv. Marjete. — **Bohinjska Srednja vas:** Kramarski 11. novembra in 4. maja. — **Dovje—Mojstrana:** Kramarski 20. januarja, tretjo nedeljo po veliki noči, prvo nedeljo v avgustu, 29. septembra in 23. novembra. — **Gorje:** Živinski na cvetni petek in 11. novembra; kramarski nedeljo po sv. Juriju in rožnvenko nedeljo. — **Jesenice:** Kramarski 14. februarja, 19. marca, 4. maja, 3. decembra, binkoštni ponedeljek, prvi ponedeljek v mescu oktobru ter na Savi na dan sv. Petra in Pavla; živinski in kramarski 6. novembra. — **Kamna gorica:** 10. avgusta in 4. decembra. — **Koroška Bela:** Kramarski prvo nedeljo po velikem Šmarnu. — **Kranjska gora:** Kramarski 20. marca in drugi po-

Trpežno in zanesljivo dobro izdelane tapetniške izdelke, žične vložke in popravila dobite na ceneje pri

ANTON ČERIN ml. - MARIBOR
Koroška 8 (nasproti tiskarne sv. Cirila)

Brezplačen in brezobzven obisk, po želji na domu, izven Maribora

nedeljek v oktobru. — **Kropa:** Kramarski nedeljo po sv. Marjeti (13. julija), prvo nedeljo po sv. Lenartu (6. novembra), na veliki četrtek, nedeljo po sv. Lukežu (18. oktobra) ter na dan sv. Barbare (4. decembra). — **Lesce:** Živinski 24. februarja, 13. junija, 16. avgusta, 29. septembra, 21. oktobra in velikonočni torek. — **Podkoren:** Drugo nedeljo oktobra. — **Radovljica:** Živinski in kramarski 12. marca, 24. aprila, binkoštni torek, 26. julija, 28. oktobra in 13. decembra. — **Rateče:** Kramarski tretjo nedeljo v oktobru. — **Ribno:** Kramarski prvo nedeljo po sv. Jakobu in prvo nedeljo po sv. Simonu.

Okraj Slovenjgradec.

Št. Ilj pod Turjakom: 20. aprila, 2. julija, soboto pred angelsko nedeljo. — **Št. Ilj pri Velenju:** Ponedeljek po tihi nedelji, 4. avgusta in 21. septembra. — **Št. Janž pri Dravogradu:** 15. aprila, 13. junija in ponedeljek po imenu Marijinem. — **Sv. Lenart pri Št. Ilju pod Turjakom:** Pustni ponedeljek, 1. junija in 13. oktobra. — **Slovenjgradec:** 25. januarja (spreobrnjenje sv. Pavla), 12. maja (sv. Pankracij), 10. avgusta (sv. Lovrenc), 19. novembra (sv. Elizabeta); samo za živino vsako drugo soboto v postu ter vsak prvi ponedeljek v septembru in oktobru. — **Šoštanj:** Četrtek pred pustom, velikonočni torek, 22. junija, 12. julija, 22. septembra, ponedeljek pred sv. Katarino. — **Velenje:** Četrtek po pepelnici, 1. maja, ponedeljek pred binkošti, 18. julija, 24. avgusta in 24. oktobra. — Če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sejm naslednji delavnik.

Okraj Šmarje pri Jelšah.

Dobje: Belo soboto, 16. julija, sredo pred imenom Marijinem in 25. novembra. — **Sv. Filip v Veračah:** 14. januarja, 22. februarja, 1. maja, 25. maja, 17. julija, 29. avgusta in 16. oktobra. — **Sv. gora pri Sv. Petru pod Sv. gorami:** 4. avgusta in 7. septembra. — **Koprivnica:** 25. januarja, 3. marca in 13. julija. — **Kostrivnica:** 10. marca, 25. aprila, 15. junija, ponedeljek po sv. Jakobu, soboto pred roženvenško nedeljo. — **Kozje:** Kramarski in živinski 24. februarja, 26. aprila, 13. junija in 25. julija. — **Loka pri Žusmu:** 13. aprila, 20. julija, 25. avgusta in 12.

septembra. — **Lemberg:** Ponedeljek po sredpostni sredi, cvetni petek, 12. maja, dan pred sv. Rešnjim Telesom, ponedeljek po Urhovem, 5. avgusta, 25. oktobra in 25. novembra. — **Lesično:** Ponedeljek po vseh svetih. — **Sv. Nikolaj v Polju:** 8. maja in 6. decembra. — **Sv. Peter pod Sv. gorami:** 5. februarja, 6. marca, 23. maja, 4. avgusta, 7. septembra, 21. oktobra, 11. novembra in 13. decembra. — **Pilštanj:** 9. februarja, 8. marca, 16. maja, 9. junija, ponedeljek po Rokovem, 29. septembra, ponedeljek po vseh svetih ter 31. julija. — **Podčetrtek:** 1. julija, 1. oktobra, 17. marca, veliki torek, 10. avgusta in 21. novembra. — **Podsreda:** 24. junija, 21. septembra, 18. oktobra in 19. novembra. — **Ponikva:** 14. februarja, četrty ponedeljek po veliki noči in soboto pred sv. Martinom. — **Pristava:** Torek po binkošti in 17. oktobra. — **Rogatec:** Kramarski in živinski 21. marca, 12. julija in 30. novembra. — **Sedarjevo:** 16. februarja. — **Slivnica:** Prvi četrtek po binkošti, 7. oktobra in 22. julija. — **Šmarje pri Jelšah:** Ponedeljek po sv. Treh kraljih, ponedeljek po veliki noči, ponedeljek po imenu Marijinem, 20. marca, 21. junija, 17. avgusta, 4. decembra. — **Stara Sveta gora:** Soboto pred tiho nedeljo, binkoštno soboto. — **Tinsko:** Petnajsti dan po binkošti, 2. julija, ponedeljek po angelski nedelji. — **Sv. Vid pri Grobelnem:** 14. marca, 17. junija in 20. septembra. — **Zagorje:** 31. julija.

Medjimurje (Čakovec).

Čakovec: Cvetni ponedeljek, 29. junija, 3. avgusta in 25. novembra. — **Draškovec:** Sredo po Jurjevem, 7. in 16. avgusta ter 11. novembra. — **Sv. Helena pri Čakovcu:** 18. avgusta in 22. septembra. — **Kotoriba:** 9. marca, 27. junija, 30. septembra in 30. novembra. — **Mursko Središče:** 1. maja, 20. avgusta in 26. oktobra. — **Nedeljišče:** 15. junija, ponedeljek po angelski nedelji. — **Prelog:** Binkoštni torek, ponedeljek po Jakobovem. — **Rac-Kaniža:** 16. maja, 24. junija, 10. avgusta, sredo po beli nedelji. — **Štrigova:** 19. marca (sv. Jožefa dan), 22. julija, 30. septembra in 4. decembra. — **Sv. Rok pri Čakovcu:** na Rokovo in Mihaelovo.

Citatelje vljudno prosimo, da nam sporoče spremembe.

LEPE POVESTI

novel, črtice, pravljice, pesmi, kulturne razprave, zdravstvene nasvete, razprave iz gospodarstva in gospodinjstva, kuharske recepte, šale, uganke in mnogo drugega prinaša Mladika, ki je družinski list s podobami in izhaja že 18 let vsakega prvega v mesecu.

KRASNE SLIKE

naših in tujih umetnikov ter raznovrstni fotografski posnetki lepo poživljajo bogato vsebino lista. Poleg tega ima Mladika modno in krojno polo, ki je našim gospodinjam v veliko pomoč pri izdelavi najrazličnejših ročnih del, oblek in perila. Na hrstu priloge pa so dragoceni nasveti za dom in družino.

KNJIŽNE NAGRADE

daje Mladika reševalcem uganek vsak mesec. Natančnejše podatke o nagradah dobite v Mladiki. — Mladika stane za vse leto samo 84 din (s krojno prilogo 100 din). To vsoto plačate tudi lahko v dveh obrokih po 42 din (oziroma 50 din), ali pa vsak tretji mesec po 21 din (oziroma 25 din).

Brezplačno

in popolnoma neobvezno Vam pošljemo na zahtevo prvo številko za leto 1938 na ogled. Pošljite nam še danes svoj naslov, da Vam list lahko pošljemo takoj ob izidu. Mladika Vas bo s svojo bogato in raznovrstno vsebino izborna zabavala, Vam v vseh smereh širila obzorje in Vam s praktičnimi nasveti tudi veliko koristila.

UPRAVA MLADIKE V CELJU

Tvornica suhih, oljnatih in lakastih barv

ČUK FRANC

CELJE

DOMŽALE

Tekoči račun pri Ljudski posojilnici v Celju

Poštni cekovni račun št. 16.147

Telefon 162

Priporoča

svoje lastne prvovrstne izdelke: zemeljske, kemične, oljnat in lakaste barve, barvo in lak za pode, parketni vosek, zajamčeno čisti firnež, terpentini, brunolin, gorilni špirit, čopiče vseh vrst, karbolinej, prašno in strojno olje, steklarski in mizararski klej.

Gobe. Mavec.

za pranje perila!

Katoliški Slovenci in Slovenke!

Naročajte in čitajte samo
katoliška dnevnika

SLOVENEK
(ustanovljen 1872)
stane mesečno **25 din**
in se plačuje vnaprej.
SLOVENSKI DOM
izhaja vsak delavnik
opoldne in stane samo
12 din na mesec.
Najcenejši dnevnik!

SLOVENEK

in

SLOVENSKI DOM

„SLOVENEK“

najstarejši in najbolj urejevani slovenski jutranjik,
izhaja vsak dan razen ob ponedeljkih in na dan
po praznikih. Nedeljska naklada „Slovenca“

dosega **35.000** izvodov

z zelo zabavno in poučno nedeljsko prilogo.

V ponedeljek zjutraj izhaja

PONEDELJSKI SLOVENEK

kot dopolnilo „Slovenca“ in stane mesečno samo **5 Din.**

Tednik **DOMOLJUB**

bogato ilustriran, **40.000** izvodih; stane celo-
letno samo **38 Din.**

Nabožni mesečnik **BOGOLJUB** 30.000 izvodov.

opremljen s slikami v bakrotisku; stane Din 20.— za celo leto.

Na željo Vam pošiljamo
„Slovenca“ kakor tudi
„Slovenski dom“
8 dni brezplačno
na ogled, ako se sklicu-
jete na ta koledar.
Zahtevajte ju po
dopisnici.

★

Vsak redni naročnik
„SLOVENCA“ ima
v smislu razpisa za
slučaj smrtne nezgode
pravico do podpore
v znesku **10.000 din.**

V naše hiše samo katoliške liste!

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV V HRASTNIKU D. D.

OBRATOVALIŠČI: CELJE IN HRASTNIK

izdeluje in prodaja naslednje vrste fosfatnih gnojil:

kostni superfosfat KMF 18/19 %
rudninski superfosfat 16 % in 18 %
fosfatno žlindro 6/10/18 %

razen teh dobavlja tovarna:

kaliamsuperfosfat (mešanico KAS)
kostno in apnenčevo moko

nadalje ima stalno na zalogi:

kalijevo sol 40 % za gnojenje
čilski soliter 16 % za gnojenje

Vsa navedena gnojila se prodajajo po najnižjih dnevih cenah.

Vprašanja in naročila na:

Tovarno kemičnih izdelkov v Hrastniku d.d.
ali njeno podružnico v Celju.

Zlasti opozarjamo vse kmetovalce, sadjarje, hmeljarje in vinogradnike, da je fosforna kislina poleg kalija in dušika najvažnejša hrana za vse rastline. Ker pa naši domači zemlji še od narave primanjkuje fosforja, ki ga tudi hlevski gnoj ne vsebuje v zadostni meri, moramo zemlji dovajati to važno hranilno snov v obliki fosfatnih gnojil.

Priporočamo zlasti fosfatno žlindro,

ki se je izkazala kot izredno učinkovito gnojilo. Fosfatna žlindra deluje uspešno ne samo pri vseh rastlinah s daljšo rastno dobo, temveč v nasprotju s inozemsko tomaževo moko tudi pri rastlinah s kratko rastno dobo, o čemer pričajo številna poročila s strani izkušenih kmetovalcev. Celo pri gnojenju ajde, ki ima izredno kratko rastno dobo, je fosfatna žlindra pokazala presenetljive uspehe. Kot domače gnojilo, proizvajano iz dalmatinskih fosforitov, je fosfatna žlindra tudi najcenejše fosforno-kislo gnojilo!

Cement

Kmetovalci! Najboljše kose, srpe, motike, in poljsko orodje, zanesljivo kaliva semena, **Mizarji!** Okove za pohištvo in stavbe, orodje, **Kleparji!** Pocinkano, cinkovo pločevino in kositer za spajanje, **Gospodinje in gostilne!** Kuhinjsko posodo, jedilno orodje, „Weckove“ kozarce za vkuhavanje sadja in sočivja, pristani malinovec, najfinejšo žgano in surovo kavo, čaj, fini rum in pristno slivovko ter brinjevec

kupite najbolje pri

Jos. Jagodiču, Celje, Gubčeva ul. 2
Glavni trg 14
Nakup suhih gob in drugih poljskih pridelkov.

ŽIMA

za žimnice

Ustanovljeno leta 1829
Telefon int. 2

vseh vrst po najnižjih dnevnih cenah vedno na zalogi samo pri turški

J. KNIFIC, tovarna za žimo
Stražišče pri Kranju
Dravska banovina

Vzorci se pošiljajo na zahtevo franco in gratis

Manufakturna in modna trgovina

Specialno ročno in strojno izdelovanje prešitih odev

Franc Dobovičnik

Celje, Gosposka 15

Tovarniško izdelovanje perila vseh vrst

Priporoča se velika zaloga sukna

Vsem društvom, občinskim upravam in posameznikom se priporoča za izdelavo tiskovin

MOHORJEVA TISKARNA r. z. z o. z. V CELJU

Primešaj krmi „Mastin“

Skoro petdeset let se že uporablja to sredstvo za krmljenje živine in se odlikuje v tem, da ne vpliva samo po svoji edino pravi sestavi na odebelitev in omastitev, ampak deluje tudi jako ugodno na prebavne organe tistih živali, ki si po pravkar prestalih boleznih ne morejo opomoči in bi sicer zapadle propasti in poginu. Poleg tega je Mastin edino varnostno sredstvo zoper vse bolezni, ki tako pogosto uničujejo živali in na ta način onesrečujejo in pogubljujejo kmetovalce. Uporablja pa se tudi ob pomanjkanju krme, kjer se nadomestnim krmilnim sredstvom primeša dvojna množina Mastina med tednom. Zaradi teh odličnih lastnosti je Mastin odlikovan na vseh velikih mednarodnih razstavah z odlikovanji, diplomami in kolajnami, kakor v Rimu, Parizu, Wienu in Londonu. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti in zanesljivega uspeha Mastina pa so tudi brezštevila zahvalna pisma, ki prihajajo vsa leta obstoja Mastina dan za dnem. — Cena: 5 škatel 46 Din poštne prosto.

Pomnoženi restitucijski fluid, umivalna voda za konjske ude	1 steklenica	20 Din
Zeleznało vino s kino, daje moč in kri slabotnim in šibkim	1 steklenica	25 Din
Turistin ali prolinski cvel zoper irganje v vseh delih telesa	1 steklenica	20 Din
Krčne kapljice zoper krč v želodcu in črevih	1 steklenica	6 Din
Senna Sarsaparilla čaj, vsestransko priznani čistilni odvajalni čaj	1 škallica	12 Din
Marijacełjske kapljice, želodčne, krepče želodec	1 steklenica	7 Din
Ribje olje, pravo norveško	1 steklenica	10 Din
Olympia-Creme, daje lepo poll	1 lonček	12 Din

Vsa nadaljnja navodila in pojasnila Vam daje brezplačno:

Lekarna Trnkóczy, Ljubljana, št. 3169 zraven rotovža

Čevlji

dobro ročno delo

Zenski nizki, črn boks

70

Zenski visoki, črn boks

93

Moški visoki, črn boks

93

Moški gorski, močno kovani

137

Snežke najnovejših fazon

79

Domači čevlji, usnjeni podplati in z usnjem obšiti

34

Stermecki

CELJE 219

Šrajce

iz lastne tovarne

Iz oksforda, močne, dobro izdelane

18

Iz turinga, trpežne, športni vzorci

34

Iz flanele, boljše lepi vzorci in barve

26

Iz finega poplina, modni vzorci

35

Iz frenza, trpežne, modne barve

30

Iz karastoe flanele, športni vzorci žive barve

40

Stermecki

CELJE 219

Zahtevajte takoj veliki ilustrirani cenik in vzorce manufakturnega blaga, katere prejmete brezplačno! Kar ne odgovarja, se zamenja ali se vrne denar!

Velika izbira! Nizke cene!

Enovrstne harmonike od din 59— naprej

Tambure od din 60—

Brezplačno prejmete ilustrirani cenik. Zadostuje dopisnica na firmo:

Zakaj so srečnejši oni, ki muzicirajo?

Zato, ker daje godba veselje in duševno zadovoljstvo, osvežuje spomin, oplemenjuje čustva in s tem povečuje vrednost človeka. Na krasnih, divno zvenečih glasbilih svetovno znane tovarne Meinel & Herold so se naučili igrati brez učitelja nešteti odrasli in otroci, s pomočjo enostavnih poučnih pisem. Knjižica »Kako postanem dober godbenik« brezplačno.

Klav. harm. od din 790—, trombe od din 570—, violine od din 65—, kitare od din 128—. Prodaja naravnost iz tovarne odn. tvor. skladišča, zato izredno poceni.

Meinel & Herold

d. z o. z., zaloga tovarne glasbil in harmonik, MARIBOR, št. 241

Mandoline od din 90—

Ustne harmonike od din 7-50

Popolna garancija! Glasbila 8 dni na ogled. Zamenjava dovoljena.

Največja odprema trvdka glasbil v Jugoslaviji!

PUTNIK

Ljubljana
Maribor
Celje
Ptuj

Vam nudi **brezplačno** vse nasvete za potovanja, posebno glede popustov. Prodaja vse vozne karte za tu- in inozemstvo **po originalnih cenah** brez pribitka. — **Kupuje in prodaja** vse valute (šilinge, dolarje, franke itd.) po **najboljših dnevni cenah** ter honorira vse potovalne čeke in kreditna pisma. Prireja izlete z najmodernejšimi avtokari v tu- in inozemstvo in organizira cenena pavšalna potovanja na Jadran. — Podružnice: Bled, Rog. Slatina, Jesenice, Št. Ilj, Gor. Radgona, Dravograd, Maribor glavni kolodvor. - Najudobneje in najceneje potujeteš potom **Putnika!**

Anton Petek

Priporočase

Manufakturna in modna trgovina

CELJE - Prešernova ulica 21

Priznana trgovina nizkih cen! Mi bomo vedno cenejši!

Imate že knjižno zbirko

Cvetje iz domačih in tujih logov

Cene so zelo nizke!

Zahtevajte brezplačen seznam!

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELJU

Kilne pasove (Bruchbänder), tudi za najhujše kile, trebušne obveze proti visečim trebuhom, znižanju želodca, za po operaciji, nosečnosti itd., gumijaste nogavice za krčne žile,

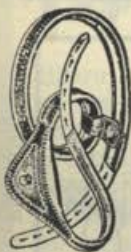
umetne noge in roke, različne aparate proti telesnim poškodbam itd. dobite najbolje in najceneje pri tvrdki:

IVAN FRIC vdova

bandažist in rokavičar

Celje, Glavni trg 16

Zaloga vseh vrst rokavic, naramnic, kožnih hlač itd. Postrežba solidna in točna!

Novo zdravilo proti revmatizmu.

Tri leta sem trpel revmatične bolečine, ki so se mi stalno ponavljale v sklepu desnega kolena v zvezi z otekanjem ter revmatične bolečine v desni rami in gornjem delu roke.

Bolezen je radi tega tako močno napredovala, ker ji v začetnem štadiju nisem posvečal nikake pažnje. Bolečine so v začetku bolezni trajale navadno samo nekaj dni, pa so nato prenehale, tako da sem mislil, da je že vsaka nevarnost minila. Toda to je bila samo prevara. Bolezen se je po gotovem času zopet ponovila in se potem vse pogosteje pojavljala, trajala vedno dalje časa, dokler ni končno postala stalna in se razširila na vse dele telesa.

Dolgo sem trpel na tej bolezni, poskušal vsa mogoča sredstva, toda brez uspeha, dokler nisem izvedel za novo zdravilo pod imenom »Nibol« tablete. Te tablete proizvaja lekarna Mr. Bahovca v Ljubljani, ki tudi vsled svojih ostalih proizvodov uživa najboljši glas v tu- in inozemstvu.

Kupil sem v lekarni za 20 Din malo stekleničico z 20 »Nibol« tabletami in jemal trikrat dnevno po dve »Nibol« tableti, pa so bolečine takoj prenehale. Z masiranjem z »Nibol« mastjo in ovijanjem obolelih kolena je izginila po nadaljnjih šestih dnevih tudi oteklina. Danes sem popolnoma ozdravljen, ali kakor hitro čutim kak prehlad ali trganje, kar se navadno zgodi spomladi ali jeseni, vzamem takoj dve »Nibol« tableti, da tako preprečim ponovno obolenje. Sedaj imam »Nibol« tablete vedno doma, da z njimi preprečim ponovno obolenje, in sicer veliko stekleničico s 40 tabletami za 34 Din. Z uspehom jih uporabljam tudi pri hripi, glavoin zobobolu ter jih vsakomur radi njihovega zdravilnega delovanja najtopleje priporočam.

Franc Kralj.

MARIBOR, VRBANOVA ULICA 2a

Med žganim ječmenom in sladno kavo je bistven razloček. Jedro navadno žganega ječmena (zgornja slika) ni izpremenjeno v slad, ampak je samo malo ožgana moka. Jedro Kneippove sladne kave je izpremenjeno v karameliziran sladni sladkor, ki hrani in krepi živce. Zato zahtevajte vselej Kneippovo!

Kneippova
samo
v takih-le zavitkih!

Vsakomur dobrodošlo darilo

je nedvomno lepa knjiga. Ne pozabite na to, ko boste izbirali darila ob najrazličnejših prilikah. Z lepo in zanimivo knjigo boste prav gotovo vsakogar razveselili. Družba sv. Mohorja ima bogat izbor najrazličnejših knjig, ki jih objavlja na koncu letošnjega koledarja. Naročila naslovite:

Družba sv. Mohorja v Celju

Kmetski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

Tavčarjeva ulica 1

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Telefon št. 28-47

Brzjavni: Kmetskidom

Račun Poštne hranilnice št. 14.257

Račun pri Narodni banki

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4⁰/₁₀ do 5⁰/₁₀. Za vloge nudi popolno varnost. Otvorja tekoče račune. Eskontuje menice. Daje kratkoročna posojila. Izvršuje ostale denarne posle. Zaupajte denar domačemu zavodu!

Kupujte
samo
ZMAJ
baterije,
ker so naj-
boljše in radi
tega tudi
najcenejše!

ZMAJ

DRUŽBA Z OM. ZAV.
tovarna za galvanične
elemente in
elektrotehniko
LJUBLJANA

Šmartinska cesta št. 28

Prva specialna tovarna za žepne, paličaste,
anodne in mrežne baterije. Velika zaloga
vseh vrst žepnih svetilk, svetiljk za kolesa
in žarnic. — Zahtevajte cenik! Kupujte samó
domače blago!

FR. STRUPI
≡ V CELJU ≡

Priporoča svojo bogato zalogo
steklene in porcelanaste posode,
svetilk, ogledal, raznovrstnih šip,
okvirov itd. na drobno in debelo

Prevzema vsakršna steklarska dela

Najsolidnejše cene in točna postrežba

Manufakturna
in konfekcijska trgovina
Ivan Mastnak
Celje

Kralja Petra cesta 15

priporoča cenjenim odjemalcem
svojo ogromno zalogo moških
in deških oblek, usnjate suknje,
kratke površnike, hubertus- in
zimske plašče kakor tudi veliko
zalogo manufakturnega blaga
po zelo ugodnih cenah

Mastnak obleke

Mestna hranilnica ljubljanska

Nove in oproščene vloge
Din 149,000.000 —
so vsak čas in brez omejitve izplačljive

Za vse vloge jamči
Mestna občina
ljubljska

So li ozdravljive pljučne bolezni?

S tem izredno važnim vprašanjem se bavijo pač vsi oni, ki jih muči **astma** (teško dihanje), **katar** na pljučih, **zastarel kašelj**, **zasluzenje**, **dolgotrajna hripavost** in **gripa** in se doslej niso mogli ozdraviti. Vsem takšnim bolnikom pošljemo

 popolnoma zastonj knjigo s slikami

izpod peresa g. dr. Guttmana o predmetu:

»SO LI OZDRAVLJIVE PLJUČNE BOLEZNI?«

Pišite samo dopisnico (frankirano z znamko Din 2.—) s svojim natančnim naslovom na:

Puhlmann & Co., BERLIN Nr. 417, Müggelstrasse 25-25a

Oglas je registr. od Ministrstva socialne politike, Sanitetni oddelek S.št. 2416, 12. XII. 1933

Ako znate varčevati
Ako znate računati
Ako znate primerjati
Ako hočete biti dobro postreženi
potem kupujte razno manufakturno
blago edino le v priznano solidni

manufakturni trgovini

Valentin Hladin
Celje

Prešernova ulica 14

**DOBRA KAVA,
RIŽ, ČAJ,
BANAŠKA MOKA,
KORUZA itd.**

po najnižjih cenah pri tvrdki:

Anton Fazarinc

— *Celje* —

Nakup suhih gob, orehov itd.

Kamnoseška industrija

**ALOŽIJI VODNIK
LJUBLJANA**

poleg glavnega
kolodvora

Ustanovljena leta 1860.

Stara, renomirana
tvrdka!

CERKVENA DELA:
oltarji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektro-monterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice ter stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele.

HOTEL EUROPA CELJE

Prvovrstni hotel z najboljšo kavarno in restavracijo // Priznana najfinejša štajerska vina

Mihael Dobranc

slikarski, pleskarski in črkoslikarski
mojster

— **CELJE, GLAVNI TRG 15** —

izvršuje vsa v to stroko spadajoča
dela vestno in po zmernih cenah

**Ljudska
posojilnica
v Celju**

reg. zadr. z neomej. zav.

na voglu Kralja Petra ceste

In Vodnikove ulice

je največji kmetski zadružni denarni zavod na Štajerskem

D. RAKUSCH * CELJE

TELEFON ŠTEV. 11, 47, 58

USTANOVLJENO 1810

NAJSTAREJŠA VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO V NAŠI DRŽAVI

Zaloga plugov, posebno osipalnikov za hmelj in krompir, kos, srpov, brusnih kamnov, motik, lopat, nadalje tudi gnojnih vil, vrtnega in poljedelskega orodja vseh vrst; zastopstvo svetovno znanega Wolfovega vrtnega in poljskega orodja, vodovodnih cevi kakor tudi črpalk vseh vrst, heraklitnih plošč, posebno pripravnih za gradnjo hlevov in kot sredstvo za izolacijo, dalje hišnih in kuhinjskih predmetov, stavbenega okovja, paličnega železa, obročja in železine vseh vrst.

ZASTOPSTVA IN SKLADIŠČA

D. RAKUSCH, MARIBOR

TELEFON 2373

ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 74

*

LASTNI
ODDELEK
ZA STEKLO
IN PORCELAN

D. RAKUSCH, BAČKA PALANKA

JUL. WEINERJA NASL.

CELJE • Glavni trg št. 16
TELEFON 135 Kralja Petra cesta št. 12

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici r. z. z o. z. **v Ljubljani**

Miklošičeva cesta 7
(lastna palača)

Hranilne vloge obrestujemo po dogovoru po 4% do 5%

Nove hranilne vloge so vedno razpoložljive

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja
hranilnice še mesto Celje z vsem
premoženjem in z vso davčno močjo

Vloge
se izplačujejo
neomejeno

CELJE
Trg Kralja Aleksandra
(v lastni palači pri kolodvoru)

Zahtevajte brezplačno

in poštnine prosto veliki
ilustrirani cenik za ure kakor tudi za vse zlate

in srebrne predmete od svetovnoznane tvrdke
H. Suttner, Ljubljana št. 201

Lastna tvornica ur v Švici!

Čudili se boste nizkim cenam! Žepne ure že od 38 Din naprej.
Budilke že od 44 Din naprej. Ure zapestnice od 98 Din naprej.
Pismene garancije!

KNJIGE PAPIR

prodaja

Nova založba

F. Z. Z. O. Z.

▼ Ljubljani

Kongresni trg 19

- Nova založba je združno podjetje.
- Nova založba zalaga knjige slov. pisateljev.
- Nova založba prodaja vse knjige, šolske, poučne, leposlovne, molitvenike.
- Nova založba ima na izbero vse papirne izdelke, nalivna peresa, tehnične potrebščine, risalna orodja, vse, kar rabita šola in pisarna.
- Nova založba ima bogat izbor kristalnih izdelkov in kipcev, primernih za darila.
- Nova založba prodaja na drobno in debelo; prodajalcem na deželi daje primerne popuste.

Za Miklavža! Za Božič! Za godove!

Lukno

za moške obleke

Polvoinenovane, modre in zelene barve, šir. 70 cm

22

Moderno, drobno črtasto, temnejše barve

65

Boljšepolvolneno za športne obleke

28

Kamgarn v gladki, črni in modri barvi

74

Trpežno, drobno vzorčasto, priljubljene barve

48

Kamgarn, modro vzorčasto

98

Stermecki

CELJE 219

Konfekcija

iz lastne tovarne

Bluze iz vzorčastega delena

30

Damske obleke iz modno kari-rane tkanine

115

Damska krila iz športno vzorčaste tkanine

59

Damski kostumi iz športne tkanine

155

Damske obleke iz pomodne tkanine. Različni kroji

76

Damski plašči iz la volnene tkanine

250

Stermecki

CELJE 219

Zahtevajte takoj veliki ilustrirani cenik in vzorce, katere prejmete brezplačno!
Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar!
Velika izbira! Nizke cene!

ZDRAVJE

HERSAN

Hersan-čaja

se zadobi s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč pri uporabljanju »Hersan«-čaja, mešanice posebnih zdravilnih zelišč, sestavljenih po navodilih zdravnika dr. R. W. Pearsona, šefa zdravnika v Bengaliji (angleška Indija).

Po večletnih izkustvih je ugotovljena koristnost

in to z nedvomnim uspehom pri obolenju poapnenja žil, kroženja krvi, ženskih boleznih, pri menstruaciji (mesečno perilo), migreni (glavobol), revmatizmu, obolenju obisti in jeter, pri motnjah v želodcu, zastrupljenju, zaprtosti, gihtu, črevesnih obolenjih, hemeroidih, občem in preneglem odebelenju ter pri zgagi. — »Hersan«-čaj se dobi v vseh lekarnah. Knjižico z razlago in vzorec čaja Vam pošlje zastonj

„RADIOSAN“ - Zagreb, Dukljaninova ul. 1

Reg. Sp. št. 14.001 - 1935

Knjižnice domačih in tujih založništev; pisarniške in šolske potrebščine; devocionalije; nabožne, pokrajinske in druge slike; vsakovrstne cerkvene tiskovine, listine, oznanilne knjige; družinske potrebščine in sploh vse v stroko spadajoče predmete nudi po nizkih cenah

KNJIGARNA MOHORJEVE TISKARNE
CELJE, Prešernova ulica 17. LJUBLJANA, Miklošičeva 19.

Mohorjani dobe knjige iz založbe Družbe sv. Mohorja po udninskih cenah.

I. Jugosl. tovarna tehtnic in ključavničarska delavnica
ter konces. podjetje za inštalacijo vodovodov

IVAN REBEK-CELJE

dobavlja razne tehtnice, izvršuje
vsa v ključavničarsko stroko spada-
dajoča dela, kakor štedilnike,
ograje, obhajilne mize itd.

Brzojavke: Rebek Celje Telefon 157 Ustanovljena 1894

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna

v Mariboru, Aleksandrova c. 47 (v lastni palači)
podružnica: Ljubljana, Tyrševa 34

sprejema vse zdrave osebe od 17. do 70. leta v
zavarovanje za pogrebno za zneske od 1000 do
10.000 din; za do 1. do 16. leta starosti za
zneske od 1000 do 25.000 din.

Zahtevajte brezplačno pri-
stopno izjavo in informacije.

Dosedaj izplačali na podporah preko 30 milijonov
dinarjev.

Ustanovljena leta 1927.

Zaupniki se sprejemajo za vsak kraj Dravske
banovine.

THIERRY-jev BALZAM

EDINO PRISTEN samo z zakonom zavarovanim znakom
»ZELENA NUNA« in imenom »THIERRY«!

Uporablja se pri motnjah prebave, hlipkanju, kolcanju, želodčnih bolečinah, pomanjkanju teka, želodčnih krčih, črevesnih boleznih in driski. Nadalje pri oslabelosti, onemoglosti, nezavesti, proti zobobolu, pri boleznih ust in grla za grgranje in kot blažilno sredstvo pri bolečinah in trganju v udih.

Oglas po uver. min. nar. zdravlja in soc. pol. S. br. 12947 od 7. VI. 1934.

THIERRY-jevo CENTIFOLIJSKO MAZILO

(MAST za rane) EDINO PRISTNO
samo z zakonom zavarovanim znakom
križa z ovito kačo in rožo Centifolijo.
THIERRY-jeva MAST iz Centifolije

ublažuje bolečine, izvleče iz ran nesnago,
pospešuje zdravljenje rane, ublažuje
obolenja ter se toplo priporoča pri raz-
ličnih ranah, ker je razkuževalno sred-
stvo, poznano v tu- in inozemstvu.

To je zavarovana znamka
edino pristnega
THIERRY - BALZAMA.
Varujte se ponarejenjal!

Thierry-jevi zdravilni izdelki (Thierry-jev balzam in Centi-
folijska mast) se dobivajo v lekarnah; kjer jih ne dobite zgoraj
omenjenimi zavarovalnimi znaki, jih naročite naravnost od:

**LEKARNE PRI „ANGELU VARUHU“
ADOLF-a pl. THIERRY-ja NASL.**

PREGRADA štev. 29 (via Zagreb), Savska banovina.

Cena za Thierry-Balzam skupaj z ovojno in poštnino:
6 steklenic Din 60.—, velika specijalna steklenica Din 55.—.

Cena za centifolijsko mast skupaj z ovojno in poštnino:
2 lončka Din 28.—, 4 lončki Din 48.—, 6 lončkov Din 66.—.

Pri večjih naročilih znaten popust! — Denar se pošlje vna-
prej, sicer se pošlje po povzetju. — Veliki cenik, poučno
brošuro in koledar 1938 pošljem na zahtevo brezplačno.

Oglas po uver. min. nar. zdravlja in soc. pol. S. br. 12948 od 7. VI. 1934.

To je zavarovana znamka
edino pristne
THIERRY-jeve
centifolijske masti.
Varujte se ponarejenjal!
Brzovjavni naslov:
THIERRY, PREGRADA

Svoj denar nalagate najbolje in najvarneje
pri

**SPODNJEŠTAJERSKI
LJUDSKI POSOJILNICI**

— registrovani zadrugi z neomejeno zavezo —

V MARIBORU
Gosposka ulica 23

Obreduje hranilne vloge vedno po najugodnejši obrestni meri

Skrb za svoje - največja skrb

Z delom dobrega gospodarja, z zaslužkom skrbnega družinskega očeta se preživlja vsa družina. Dokler on dela in služi, je vse v redu. Ko ga pa ugrabi nenadna smrt, ostane družina brez sredstev v bedi in pomanjkanju. Zakaj? Zato, ker oče ni pravočasno poskrbel za svojo družino, ker se ni zavaroval za slučaj smrti! Vsak skrben oče se zavaruje v korist svoje družine. Ločitev od žene in otrok mu je lažja, če jih zapušča v zavesli, da je zanje storil vse, kar je mogel. Oče, ki mu ni mar, kaj bo z družino po njegovi smrti, ni vreden imena »oče«. Vsaj za kričje pogrebnih stroškov bi moral poskrbeli!

MOŽJE, OČETJE! Če še niste poskrbeli za svoje, storite to takoj, še danes, ker jutri bo mogoče že prepoznal Zavarujete sebe in svoje domače pri KARITAS, ki ima tri vrste zavarovanj: 1. posmrtnino, 2. dobo, 3. starostno preskrbo. Zavarovanje KARI-TAS je dostopno vsem. Najmanjši mesečni prispevek je 5 din. Kdor težko plačuje prispevke, je zavarovanja najbolj potreben! — Vsa pojasnila o zavarovanju KARITAS dobite brezplačno pri:

KARITAS

Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice

KARITAS

Maribor, Orožnova ulica števil. 8

Mestna elektrarna v Celju

Krekova cesta 12

nudi veliko izbiro elektrotehničnega materiala najboljše kakovosti • Izvršuje instalacije jakega in šibkega toka • Dobavlja in popravlja vse vrste električnih in radio-aparatur • Vse solidno, strokovnajaško in točno po predpisih

DOLŽAN FRANJO

Telefon 245

CELJE

se priporoča za:

ZA KRESIJ6

Splošno kleparstvo // Vodovodne instalacije // Strelvodne naprave
Izolacije streh s „Conco“ izdelki
Kritje streh, zvonikov itd. // Avtomatične sesalke za hišne vodovode
in za pojačanje vodnega pritiska
Solidno delo // Zmerne cene

Jzveček najnovejšega velikega ilustriranega cenika!

Več v ceniku!

Več v ceniku!

Zahtevajte

takoj veliki ilustrirani cenik in
vzorke manufakturnega blaga,
katere prejmete brezplačno.
Kar ne odgovarja se zamenja ali
se vrne denar!

Ogromna izbira! Nizke cene!

Sternecki

CELJE št. 219

Pinter & Lenard

veletrgovina z železom in puškarna

Oglejte si našo zalogo,
pričajte se o cenah!

MARIBOR

Velika zaloga koles,
šivalnih strojev ter
vseh nadomestnih
delov na malo in ve-
liko. — Mehanična
delavnica za popra-
vilo koles, šivalnih
strojev, motorjev in
avtomobilov
Avtogenično varenje

DRAGI GAMS

Poštni predal 31

CELJE, PREŠERNOVA
ULICA 16

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30

Podružnica: Ljubljana

Prešernova ul. 44

vseh vrst
izdeluje

Mohorjeva
tiskarna v Celju

Zdravilišče

→

toplice DOBRNA pri CELJU

(Dravska banovina)

Naravne termalne ogljikove kopeli 37° C. — Zdrav-
ljenje srca, žilcev, ženskih bolezni, revmatizma.
Od 15. aprila do 30. junija kakor tudi od 1. septembra do
31. oktobra 20 dnevno zdravljenje za pavšalno ceno od
Din 1100— do 1650—. V tej ceni je zapopadeno stano-
vanje, kopeli, hrana, takse, zdravnik in vožnja z avtom
iz Celja na Dobrno in nazaj.

Zahtevajte prospekte pri upravi zdravilišča.

BANKA BARUCH

11, RUE AUBER
PARIS

TELEFON: OPÉRA 98-15 in 98-16
BRZOTAVKE: JUGOBARUCH PARIS 96

*Dopisovanje v vseh
slovanskih in drugih
jesikih.*

Banka jugoslovanskih izseljencev v Bel-
giji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu

Odpošilja denar v Jugoslavijo po naj-
ugodnejšem kurzu in najhitreje. Izvršuje
vse bančne zadeve najkulantneje. Pose-
ben oddelek za češkoslovaške, poljske
in romunske izseljence. Poštni ček. računi:

V Belgiji . . . . . No. 3064-64 — Bruxelles
V Franciji . . . . . No. 1117-94 — Paris
V Holandiji . . . . . No. 1458-66 — Ned. Dienst
V Luksemburgu . . . . . No. 5967 — Luxembourg

U državah Severne in Južne Amerike vzdržuje
službene zveze s PAN AMERICAN TRUST COMPANY, 52, William Street,
NEW YORK (N. Y. U. S. A.).

Nalagaj prihranke v:

HRANILNICO DRAVSKE BANOVINE

(prej Kranjska hranilnica) **Ljubljana**

(prej Južnoštajerska hranilnica) **Celje**

Maribor

Najbolj varna naložba denarja,
ker jamči za obveze zavodov
Dravska banovina z vsem
premoženjem in davčno močjo.

Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

L. Mikuš

Ljubljana

Mestni trg 15
Telefon 2282

Dežniki

na malo in na veliko!

Ustanovljeno 1839

**Zahtevajte veliki brezplačni
CENIK!**

Dobra Roskopt ura . . .	Din 46.—
Ista v boljši izdelavi . . .	” 60.—
Fina tenka ura z relief- nimi številkami . . .	” 120.—
2—5 let garancija!	
Dobra budilka z 1 zvon. . .	Din 48.—
Ista, prima kvalitete . . .	” 65.—
” z 2 zvoncema, prima . . .	” 78.—

A. KIFFMANN

špecialist samo za boljše ure

Maribor št. 5.

Obleke moške po **Din 160.—, 240.—, 290.—** itd.
otroške od **Din 65.—** naprej

Klobuki moški od **Din 42.—** naprej

Hubertusi moški in ženski nepremočljivi **Din 340.—**
otroški od **Din 185.—** naprej

Perilo, kravate, nogavice, odeje itd.

najugodnejše v konfekciji

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Damski plašči od Din 240.- napr.

Nekaj zanimivosti za vsakega!

Bilo je leta 1885. Tedaj so v Mariboru narodnjaki ustanovili majhno družbo, ki si je zastavila za cilj, delovati v duhu sv. Cirila in si je nadela naslov Tiskarna sv. Cirila.

Nad 50 let deluje že Tiskarna sv. Cirila v Mariboru in služi svojemu narodu.

In v letu 1938 bo tudi zbirala v svojem območju ljudi, ki se tega cilja mož iz leta 1885 zavedajo in z njo sodelujejo. Vi ste gotovo tudi med njimi.

73 let že izhaja tednik Slovenski gospodar kot prijatelj naših družin in jim prinaša poleg gospodarskih nasvetov tudi novice iz vseh krajev. Če lista še ne poznate, dajte si poslati vsaj eno številko na ogled! To Vas nič ne stane!

V fronto! Delavci so v težki borbi za svoj obstanek. Ne kaže jim drugega, kakor da se zberejo okrog svojega res delavskega glasila »Delavska fronta«. Delavci v tovarnah, rudnikih in tudi poljedelski delavci so s tem svojim glasilom že v marsikateri zadevi uspeli. So pa še delavci, ki tega lista ne poznajo. Naročite ga, ne bo vam žal!

Velika poplava časopisov, pravijo, da je v Sloveniji, in vendar je res, da imamo katoliški Slovenci samo en verski tednik, in to je »Nedelja«. Že osmo leto izhaja in so mnogi mislili, da je samo za Maribor in okolico, dejansko pa je za vso Slovenijo. Nikakor ni namen lista, da bi drugim verskim listom, ki izhajajo mesečno, oviral poti, pač pa da je izpolnil vrzel, ki nikakor ni smela ostati! Če imamo vsak teden nedeljo, je treba vsak teden tudi »Nedeljo«!

Uprava vseh časopisov: Maribor, Koroška cesta 5

Kipe, slike, rožne vence, molitvenike in vse nabožne predmete, vse pisarniške in šolske potrebščine, vse knjige, tiskovine in knjigoveške potrebščine kupujte v knjigarnah

Tiskarne sv. Cirila, Maribor-Ptuj

To je zanimivo! Vztrajen pa je Naš dom! Ko je bil potreben kot mladinsko politično glasilo, je bil mladinski; ko je bil potreben kot prosvetno glasilo, je bil prosveten, ko je bil potreben kot družinski zabavni list, je prevzel to nalogo. In to sedaj ostane. Zakaj bi pa naš dom ne bil deležen tudi razvedrila? »Naš dom« Vam ga prinaša. Sprejmite ga!

Vendar enkrat! Tako so nam odgovarjale naše vrle gospodinje, ko so videle prvo številko lista »Kmečka žena«. In vsak dan, Vam rečemo, vsak dan se večja krog gospodinj in deklet, ki so naročene na ta mesečnik. Vi ste morda dosedaj še čakali, za naprej pa nikar več! Z letom 1938 stopite v krog naročnic tudi Vi!

Zadeva vseh Slovencev je, da bi mogli z molitvijo in žrtvami doseči poveličanje Slomškega za blaženega. Ali Vas zanima, kako se vedno večje število vernih Slovencev zbira k temu delu? Njihovo glasilo je »Kraljestvo božje«, ki nosi našo željo med vse slovanske narode, kjer ta list berejo v našem jeziku. Ni lista, ki bi v tolikem številu šel med slovanske brate, kakor je vprav ta Ciril-Metodov list. Naj ga tudi Vaša hiša ne pogreša!

Najbolj brana knjiga na svetu, res rekord tudi v naših knjižnicah po poročilih, ki so se s tem pridružile knjižnicam po širnem svetu, je knjiga Karla Maya. Kino doma, tako pravijo tem knjigam, tako so zanimive. Berite jih!

KLOBUKE iz češke ter angleške
volne s posebno impregnacijo
proti dežju dobite le pri **BABOŠEK**
izdelovanje klobukov
MARIBOR - VETRINJSKA št. 5

„OBNOVA“ F. NOVAK

kompletne stanovanjske opreme in tapetniški pribor
JURČIČEVA 6 MARIBOR TELEFON 2905

Dobro in poceni

platno, svilo, sukno itd.
dobite v I. Trpinovem

Tekstilnem bazarju

Maribor, Vetrinjska ul. 15

Pavel Heričko

lončar in pečar

Maribor, Tattenbachova ul.

Nizke cene!

Nizke cene!

Starinarna Manufaktura

Ciril Jelenc

kupuje in prodaja vsakovrstno blago po naj-
bolj ugodnih cenah. Zato kupujte in prodajajte
vaše potrebne in nepotrebne stvari samo tam

Maribor, Koroška cesta 17

JAKOB KOS / kotlarstvo

MARIBOR

Glavni trg št. 4

prevzema vsa v to stroko
spadajoča dela, kakor
kotle za kuhanje žganja
in perila ter krme za
svinje. — Brzoparilniki
(Alfa) s pripravo za ku-
hanje žganja. Skropil-
nice za vinograde. Stroji
za sladoled. — Avto-
genično varenje itd. —

Cene zelo nizke!
Prepričajte se sami!

Državno priznano učilišče

Kovač, Maribor, Gosposka ulica 46

Trgovski tečaji — Začetek vedno v septembru

Posebni tečaji

za strojepisje, stenografijo, knjigo-
vodstvo, trg. računstvo, korespon-
denco, slovensščino, hrvaščino,
nemščino, lepopisje.

**Strojepisna dela. — Razmnoževanja. — Ko-
piranje načrtov. — Prevodi v vse jezike. —**

Reklamna in propagandna dela.

Javna strojepisna soba: Na razpolago so
pisalni stroji, tudi s pisavo v cirilici, stroj s 46 cm
dolгим vozom in **računski stroji**.

„KRISTAL“ D. D.

Maribor, Koroška c. 32. Tel. 21-32

Ljubljana, Tyrševa c. 14. Tel. 30-75

Izdelovanje ogledal vseh vrst,
brušena stekla, marmornato steklo,
stekla za avte, **okrasna stekla za
kredence**, zaloga vsakovrstnega
stekla (izložbe), notranja oprema
trgovskih lokalov. Popravila starih
ogledal. **Vse zajamčeno in po
zmernih cenah.**

Mestna hranilnica v Mariboru

Ustanovljena l. 1861

Telefon: 20-03

Stanje hranilnih vlog nad 100.000.000 din

Obrestuje vloge na hranilne knjižice in
in v tekočem računu

od 3 do 5 %

Hranilnica je pupilarno varen zavod, za
katerega jamči mestna občina mariborska
z vsem svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo.

Novе vloge se vsak čas izplačujejo

Kmetovalec, pomni!

Kakršna setev, taka žetev!
Dobra setev, dobra žetev!

**Brez gnojenja
ni dobre žetve!**

Za slovensko zemljo so še
najboljša naslednja gnojila:

**apneni dušik, apnena
sečnina, nitrofoskal I,
nitrofoskal II, nitro-
foskal III in nitrofos.**

V teh gnojilih ima kmetovalec dovolj izbire, da si lahko izbere za svojo zemljo
in posevek najboljše gnojilo. Naročajte jih potem svojih združnih organizacij pri

Tvornici za dušik d. d. Ruše v Rušah

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

*registrovana združga
z neomejeno
saveso*

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 6

*v lastni
paláci*

**OBREŠTUJE HRANILNE VLOGE NAJUGODNEJE,
NOVE VLOGE, VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE,
obreštuje po 4 %, proti odpovedi po 5 %.**

Bolezni jeter in žolča

Jetra imenujemo veliko žlezo, ki leži na desni strani človeškega drobovja. Jetra proizvajajo žolč, to je zelenkastorumen, grenko tekočino, ki se nabira v žolčnem mehurju; od tu se izliva v tenko črevo in je za prebavo največje važnosti. Zaradi tega pride vsled obolenja jeter, bolezni žolča, žolčnih kamnov (ki povzročajo hude bolečine) vedno do težkih prebavnih motenj, zaprtja, splošne telesne slabosti, lenivosti črevesja, oslABLjenja, a dostikrat tudi do zlatenice, rumene kože, bljuvanja in pomanjkanja apetita.

Zdravljenje: Enkrat na dan naj se pije »Planinka« čaj, ki zaradi vsebujočega natrija pospešuje tvorjenje zdravih želodčnih sokov, vzdržuje kri lahko tekočo in brani rdeča krvna telesa. V glavnem se je treba hraniti z zelenjavo in sadjem, pije naj se posneto mleko, ogibati pa se je treba vseh težkih jedil, kakor mesa, jajc, maščobe in pa ostrih začimb ter alkohola.

Iz številnih poročil o uspehu:

Gospod M. V., 35 let star, je več mesecev bolehal za težko koliko žolčnih kamnov, bil je zelo slab in suh. Zaradi štiritredenskega zdravljenja s »Planinka« čajem, kakor tudi hranjenja s pinjem mlekom in rastlino hrano so prenehale bolečine, dobil je zdravo prebavo in se je tudi telesno zelo okreпил.

Težave v prehodnih letih

Pri ženah med 45 in 50 letom se pojavljajo zaradi prestanka spolnih funkcij mnoge telesne težave. V teh prehodnih letih postane menstruacija neredna, zvezana često s krči in bolečinami v križu. Trenutno nastopa naval krvi v lice in vrat, včasih zvezano z migreno, zvonjenjem v ušesih, slabostmi, vročico, napadi omedlevice in nespečnostjo. Mnoge žene se začenejo v prehodnih letih debeliti in trpe na prebavnih motnjah.

Zdravljenje: Da se žene obvarujejo nervoznih funkcionalnih motenj, krčev, krvnih navalov, migrene in nespečnosti, je odlično sredstvo »Planinka« čaj, katerega naj se pije dnevno 1 do 2 skodelici. S tem se istočasno pospešuje delovanje črevesja in se žena na ta način lahko obvaruje prekomernega nabiranja maščobe.

Iz številnih poročil o uspehu:

Gospa M. H., 49 let stara, je imela na vsaka 2 do 3 mesece menstruacije z močnimi krči in bolečinami v križu. Za časa menstruacije se je tudi pojavil naval krvi in migrena ter se je pričela debeliti. Po osmetedenski uporabi »Planinka« čaja so prenehale bolečine in debelenje je pričelo popuščati.

Debelost

Težota ne napravi človeka samo nelepega, neudobnega, okornega in starejšega izgleda, temveč je često tudi vzrok in povod mnogih bolezni, kakor: motenj v prebavi, ženskih bolezni, izostanka menstruacije, povečanega krvnega pri-

tiska in nagnenja h kapi (mrtvoudu). Ne sme se uporabljati radikalnih sredstev za hujšanje, ker ta slabijo vse telo in tudi srce.

Zdravljenje: Da se človek reši prekomerne masti, je treba pospešiti izmeno snovi in urediti čiščenje na ta način, da se popije dnevno 1 do 2 skodelici »Planinka« čaja. Mnogo se je treba gibati in vzdržati se sočne hrane, posebno ne sme uživati preveč mesa, sladkarij, sladkorja in piva. Priporoča pa se zelenjava in sadje.

Arterioskleroza

Poapnenje žil se imenuje pojav, ko pričenejo izrabljene krvne žile postajati trde, krhke in neelastične. Tako se mora srce vedno bolj napenjati, da zamore kri poganjati skozi žile. Zaradi tega se poveča tudi krvni tlak. Če je proces že toliko napredoval, lahko krhke žile (arterije) tudi počijo. Ta pojav se imenuje kap.

Vzroki poapnenja žil so različni: slaba sestava krvi, motnje v prebavi, zaprtje, prekomerno uživanje alkohola, zastrupljenje krvi zaradi sečne kisline. Vzporedni pojavi so: omotica, srčna slabost, utrujenost, otrpnenje rok in nog, glavobol in motnje pri hoji.

Zdravljenje: Paziti je na lahko in redno čiščenje, kar se doseže z dnevnim pitjem 1 do 2 skodelic »Planinka« čaja, ki urejuje čiščenje. Priporoča se lahka hrana. Omejiti pa se je kar največ v uživanju alkohola in kajenja. Potrebno se je mnogo gibati na svežem zraku in kopati se.

Pri katerih boleznih se je pokazal Planinka čaj Mr. Bahovec za zdravlilnega?

Pri obolenju želodca, boleznih jeter in žolča, obolenju in lenivosti črevesja, hemoroidih (zlati žili), debelosti, ledvičnih boleznih, revmatizmu, gihtu in išijasu, pri glavobolu in migreni, pri ženskih boleznih in težavah za časa menstruacije, pri težavah v prehodnih letih, pri poapnenju žil (arteriosklerozi) in pri kožnih boleznih.

Zahtevajte v lekarnah izrečno

„Planinka“ čaj Bahovec.

Veliki paket Din 20.—, polovični Din 12.—

Brezplačno poučno knjižico Vam pošlje na zahtevo:

Reg. S. 529/36

Lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Energin

krepi kri in široce, vsbuja apetit

Energin
JAČA KRV ŽIVCE I APETIT

odraslim in otrokom!

Otrokom trikrat na dan po 1 malo žličko, odraslim trikrat na dan po 1 veliko žlico.
ENERGIN se dobi v vseh lekarnah: 1 steklenica (pol litra) Din 35.—.

Energin

Po pošti pošlje	3 stekl. ENERGINA Din 110.—
Laboratorij	6 stekl. ENERGINA Din 220.— (in 1 povrh)
ALGA, Sušak	12 stekl. ENERGINA Din 440.— (in 2 povrh)

ENERGIN v steklenicah po četrt litra za člane bolniških blagajn
Reg. Sp. br.4787 od 23. III. 1932.

REVMATIČNIM

se vedno priporoča
masiranje.

Za masažo
je najboljša

ALGA

ALGA se dobiva povsod in
stane 1 steklenica 12 dinarjev.

Izdelek Laboratorij „ALGA“, Sušak

Hubertus

terpentinovo milo

Vaše perilo

perite le s sredstvi,
ki mu ne škodujejo.

To sta „**HUBERTUS**“
milo in „**PERION**“
pralni prašek. – Naša
domača izdelka!

Seznam knjig

založbe Družbe sv. Mohorja v Celju

Knjige nabožne vsebine

	Cene za ude		Cene za neude	
	broš.	vez.	broš.	vez.
Avguština Avrelija: Izpovedi, v platno	—	75.—	—	100.—
v polusnje	—	108.—	—	144.—
v usnje	—	150.—	—	200.—
Ehrlich dr. L.: Katoliška Cerkev, Trije zvezki vкуп	9.—	—	12.—	—
v polplatno	—	18.—	—	24.—
v platno	—	21.—	—	28.—
Jeglič dr. A. B.: Mesija, S slikami	9.—	24.—	12.—	32.—
Jeglič dr. A. B.: V boj za temelje krščanske vere!	3.—	9.—	4.—	12.—
— V boj za krščanske resnice in čednostil	3.—	9.—	4.—	12.—
— V boj za krščansko življenje!	3.—	9.—	4.—	12.—
1.—3. zvezek vкуп, v platno	—	21.—	—	28.—
Kašpar - Oblak: Vtiski iz Konnersreutha	9.—	15.—	12.—	20.—
Kocijančič St.: Kristusovo življenje in smrt, Druga izdaja.				
V dva dela vкуп	9.—	—	12.—	—
v dva dela, v polplatno	—	36.—	—	48.—
v dva dela, v polusnju	—	51.—	—	68.—
Križanič dr. I.: Zgodovina sv. kat. Cerkve, I, II, in III. del vкуп	21.—	36.—	28.—	48.—
Lampe dr. Fr.: Jeruzalemski romar, S pod. Oba zvezka vкуп	6.—	18.—	8.—	24.—
Lampe-Krek: Zgodbe sv. pisma, S podobami, I. del: Stari zakon (1.—9. zvezek); II. del: Novi zakon (10.—18. zvezek); polusnje z rdečo obrezo, vsak del zase	—	135.—	—	180.—
v usnje, z rdečo obrezo	—	180.—	—	240.—
preprosto v polplatno	—	63.—	—	84.—
preprosto v polusnje ali v platno	—	69.—	—	92.—
posamezni zvezki 1.—18., vsak	3.—	—	4.—	—
Lesar Anton: Prilike p. Bonaventure			(pošlo)	
Lesar dr. Jos.: Apostoli Gospodovi, I. in II. del, vsak del zase	3.—	9.—	4.—	12.—
oba dela vкуп	—	18.—	—	24.—
Podgorc V.: Razlaganje cerkvenega leta ali Slovenski Goffine (516 strani)	9.—	21.—	12.—	28.—
Rogač-Torkar: Življenje svetnikov in svetnic, Stara, popravljena, druga izdaja, I. in II. del, 2192 strani, vsak del zase	12.—	—	16.—	—
v polplatno	—	27.—	—	36.—
v polusnje	—	33.—	—	44.—
Seigerschmied J. M.: Pamet in vera, I, II, in III. del, skupaj	18.—	30.—	24.—	40.—
Skuhala J.: Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, S pod.	6.—	15.—	8.—	20.—
Slomšek A. M.: Pastirski listi	3.—	12.—	4.—	16.—
Stolz-Majar: Križana usmiljenost ali življenje sv. Elizabete	6.—	12.—	8.—	16.—
Šmuc J.: Nebeška krona, Druga izdaja	6.—	15.—	8.—	20.—
Zore-Jaklič: V tem znamenju boš zmagal	6.—	18.—	8.—	24.—

	Cene za ude		Cene za neude	
	broš.	vez.	broš.	vez.
Zore-Jaklič: Življenje svetnikov. Nova izdaja. S podobami.				
1.—9. zvezek, vsak zase	6.—	—	8.—	—
10. zvezek	15.—	—	20.—	—
11. in 12. zvezek, vsak po	6.—	—	8.—	—
I. del (1.—5. zvezek)	—	54.—	—	72.—
II. del (6.—10. zvezek)	—	54.—	—	72.—
Naš kruh (evharistični govori) (kartoniran)	9.—	—	12.—	—

Molitveniki

	rd. obr.		zl. obr.	
	rd. obr.	zl. obr.	rd. obr.	zl. obr.
Finžgar F. S.: Vere mi daј, Gospod! V platnu	20.—	27.—	28.—	36.—
v pegamoid mehko vezan	—	33.—	—	44.—
v usnje mehko vezan	—	42.—	—	56.—
Baraga-Rozman: Dušna paša. Nova izdaja	18.—	27.—	24.—	36.—
Rozman: Slava Gospodu! (z velikimi črkami)	18.—	27.—	24.—	36.—
Godec: Lurška Mati božja	18.—	27.—	24.—	36.—
Kalan: Zlata vrv	20.—	30.—	28.—	40.—
Karlin: Priprava na smrt	18.—	27.—	24.—	36.—
Kosar: Nebeška hrana, I. del, drugi natisk	18.—	27.—	24.—	36.—
— Nebeška hrana, II. del, prvi natisk	18.—	27.—	24.—	36.—
Pirc: Šmarnice	20.—	30.—	28.—	40.—
broširan izvod	12.—	—	16.—	—
Pristov: Presveto Srce Jezusovo	18.—	27.—	24.—	36.—
Skupoli: Duhovni boj	18.—	27.—	24.—	36.—
Škufca: Šmarnice (1886)	18.—	27.—	24.—	36.—
Hockenmayer: Sveta spoved	12.—	21.—	16.—	28.—
Kopatin: Pasijonski molitvenik	12.—	21.—	16.—	28.—
Meschler: Trije temeljni nauki	12.—	21.—	16.—	28.—
Podgorc: Evangeljska zakladnica	12.—	21.—	16.—	28.—
Seigerschmied: Krščanska mati	12.—	21.—	16.—	28.—
— Sveta družina	12.—	21.—	16.—	28.—
Slomšek A. M.: Krščansko devištv. 2. izdaja	12.—	21.—	16.—	28.—
Volčič: Šmarnice naše ljube Gospe presv. Srca (1892)	12.—	—	16.—	—
Walter: Sveti rožni venec	12.—	21.—	16.—	28.—
Zgur: Marija Devica Majnikova kraljica	12.—	21.—	16.—	28.—
Pogačnik: Veliki teden	20.—	30.—	28.—	40.—
vezan v usnje	—	42.—	—	56.—
— Praznik presv. Rešnjega Telesa	9.—	12.—	12.—	16.—
broširan izvod	6.—	—	8.—	—
Eymard P. J.: Presveti Zakrament	18.—	22:50	24.—	30.—
broširan izvod	12.—	—	16.—	—
Malo opravilo na čast blaženi Devici Mariji	20.—	—	27.—	—
Oficij za rajne (broširan izvod)	4:50	—	6.—	—
Družinski molitvenik	12.—	21.—	16.—	28.—
broširan izvod	9.—	—	12.—	—

Studenci žive vode

	broš.	vez.	broš.	vez.
1. Cajnkar Stanko: Luč sveti v temi	27.—	36.—	36.—	48.—

Liturgične knjige

	rd. obr.		zl. obr.	
	rd. obr.	zl. obr.	rd. obr.	zl. obr.
Pogačnik dr. Jože: Veliki teden	20.—	30.—	28.—	40.—
v usnje vezan izvod	—	42.—	—	56.—
— Praznik presveteга Rešnjega Telesa	9.—	12.—	12.—	16.—
broširan izvod	6.—	—	8.—	—
	broš.	vez.	broš.	vez.
Luskar Anton: Obredni priročnik	30.—	39.—	40.—	52.—

Opomba: Obširen, ilustriran seznam vseh nabožnih knjig, molitvenikov, liturgičnih knjig ter nove religiozne zbirke »Studenci žive vode« dobi na zahtevo vsakdo brezplačno.

Pesmarice

	Cene za ude		Cene za neude	
	broj.	vez.	broj.	vez.
Anžič A.: Slovenska pesmarica za ljudsko petje. (Besedilo)	15.—	21.—	20.—	28.—
Aljaž Jakob: Slovenska pesmarica, 1. in 2. zvezek. Tretji natis, vsak zase	12.—	18.—	16.—	24.—
1. in 2. zvezek vkup	—	33.—	—	44.—
Lukman dr. Fr. Ks.: Majnik poje. Partitura	9.—	—	12.—	—
Vsi glasovi	3.—	—	4.—	—

Pesništvo

Lovrenčič dr. J.: Brstje	3.—	12.—	4.—	16.—
Pogačnik Jože: Sinje ozare (pesmi)	—	15.—	—	20.—
Turšič Leopold: Tiho veselje (pesmi)	12.—	18.—	16.—	24.—
Kunčič Mirko: Mlada njiva (samo vez.)	—	27.—	—	36.—
Jožef Baša-Miroslav-Novak: Prekmurske pesmi	12.—	—	16.—	—
Žgjon dr. A.: France Prešeren	18.—	24.—	24.—	32.—
— Prešernova čitanka	18.—	24.—	24.—	32.—
1. in 2. zvezek skupaj	30.—	42.—	40.—	56.—

Razno

Krašovec Fr.: Slovenska zemlja v podobah (album slik)	60.—	75.—	80.—	100.—
Andrée Leopold: Električna	18.—	27.—	24.—	36.—
Penčov Fr.: Podobe iz narave. Z izvirnimi slikami, 2. zvezek	6.—	—	8.—	—
Sket dr. J.: »Kres«, VI. letnik 1886	15.—	24.—	20.—	32.—
Vodopivec J.: Da se poznamo	3.—	9.—	4.—	12.—

Za materinski dan

Meško Ksaver: Matí (igrokaz):	3.—	—	4.—	—
---	-----	---	-----	---

Slovstvena knjižnica

Žigon dr. A.: France Prešeren	18.—	24.—	24.—	32.—
— Prešernova čitanka	18.—	24.—	24.—	32.—
1. in 2. zvezek skupaj	30.—	42.—	40.—	56.—
Detelovi zbrani spisi I. (3. zvezek slovstvene knjižnice)	84.—	100.—	84.—	100.—
» » » II. (4. zvezek slovstvene knjižnice)	54.—	88.—	54.—	88.—

Znanstvo

A. Znanstvena knjižnica

Pitamic dr. Leonid: Država	66.—	—	88.—	—
v polplatno	—	75.—	—	100.—
v platno	—	81.—	—	108.—
— Slovarček k Državi	3.—	—	4.—	—
Jehart dr. Anton: Iz Kaire v Bagdad, I. in II. po I. in II. zvezek vkup vezana (polusnje)	21.—	30.—	28.—	40.—
Ušeničnik dr. A.: Knjiga o življenju	21.—	33.—	28.—	44.—
Kelemina: Bajke in pripovedke	36.—	48.—	48.—	64.—
Gosar dr. Andrej: Za nov družabni red I. del	99.—	111.—	132.—	148.—
— Za nov družabni red, II. del	174.—	192.—	232.—	256.—
Veber dr. Franc: Knjiga o Božu	81.—	93.—	108.—	124.—
Lukman dr. Fr.: Martyres Christi (Kristusovi mučenci)	57.—	69.—	76.—	92.—
Dr. Viktor Korošec in dr. Gregor Krek: Zgodovina in sistem rimskega zasebnega prava, I. zvezek: Splošni nauki, viri, osebno in stvarno pravo	75.—	87.—	100.—	116.—
Dr. Viktor Korošec in dr. Gregor Krek: Zgodovina in sistem rimskega zasebnega prava, II. zvezek: Obligacijsko pravo	159.—	174.—	212.—	232.—

B. Ostala znanstvena dela

Dr. J. Polec: Kraljestvo Ilirija	10.—	20.—	10.—	20.—
Schneeweis dr. E.: Grundriß des Volksglaubens und Volksbrauchs der Serbokroaten	81.—	93.—	108.—	124.—
Brecelj dr. A.: Čuda in tajne življenja. S slikami	6.—	12.—	8.—	16.—

Sodobna vprašanja

Dr. Andrej Gosar: Kolektivizem?	12.—	18.—	16.—	24.—
---	------	------	------	------

Zemljepis

	Cene za ude		Cene za neude	
	broš.	vez.	broš.	vez.
Bohinjec-Dobida-Kranjec: Naše morje	12.—	21.—	16.—	28.—
Karlin dr. A.: V Kelmorajni! S slikami	9.—	18.—	12.—	24.—
Lavtižar J.: Pri severnih Slovanih. S slikami	—	18.—	—	24.—
Staré J.: Kitajci in Japonci. S slikami	6.—	12.—	8.—	16.—
Trunk J. M.: Amerika in Amerikanci. Bogato ilustr. knjiga	—	96.—	—	128.—
Vrhovec Ivan: Avstralija in nje otoki. S slikami	12.—	18.—	16.—	24.—

Knjige za naše gospodinje

Remec M.: Kuharica	21.—	30.—	28.—	40.—
Jeglič ing. C.: Naše prijateljice	27.—	33.—	36.—	44.—
— Okrasne spenjavke	21.—	30.—	28.—	40.—
Dragaš dr. B.: Otrok v predšolski dobi	33.—	42.—	44.—	56.—

Mladika

»Mladika«, letnik 1924—1926, vsak zase	75.—	105.—	75.—	105.—
vezan v platno	—	115.—	—	115.—
letnik 1928—1937, vsak zase	84.—	114.—	84.—	114.—
vezan v platno	—	124.—	—	124.—

Življenjepisi

Hrovat p. Fl.: Franc Pirc	6.—	12.—	8.—	16.—
Jaklič dr. Fr.: Friderik Baraga	18.—	27.—	24.—	36.—
Kovačič dr. F.: Slomšek I	15.—	24.—	20.—	32.—
— Slomšek II	15.—	24.—	20.—	32.—
I. in II. del skupaj vezan	—	42.—	—	56.—
Medved dr. A.: Anton Martin Slomšek	12.—	18.—	16.—	24.—
Pirnat M.: Juri baron Vega	3.—	—	4.—	—
Vončina dr. L.: Friderik Baraga	6.—	12.—	8.—	16.—

Koledarji

Koledar l. 1902, 1903, 1911, 1915, 1919, 1920, 1921, 1923	6.—	—	8.—	—
1924, 1927, 1931, 1932, 1933	6.—	—	8.—	—
za leto 1936, 1937 in 1938	12.—	—	16.—	—

Šolske knjige in slovarji

Breznik dr. Anton: Slovenska slovnica za srednje šole, 4. izd.	—	38.—	—	38.—
Koštiál: Brus knjižne slovenščine	6.—	—	8.—	—
Krošl Anton: Zgodovina trgovine	—	44.—	—	44.—
Poljanec dr. L.: Prirodopis živalstva	—	60.—	—	60.—
Podkrajšek H.: Obrtni slovar	—	45.—	—	60.—
Bartel-Janežič: Deutsch-slovenisches Handwörterbuch, 5. izd.	—	60.—	—	80.—
Sket-Podboj: Slovenisches Sprach- und Übungsbuch, 8. izdaja	—	30.—	—	40.—
— Slovarček (Taschen-Wörterbuch), II. izdaja	—	19-50	—	26.—
Holeček P.: Izbor nemškega beriva za šolo in dom I.	24.—	33.—	32.—	44.—
Strmšek dr. P.: Kratek pregled svetovne književnosti	7-50	13-50	10.—	18.—

Mohorjeva knjižnica

1. Remec Alojzij: Užitkarji	6.—	12.—	8.—	16.—
2. Platon-Sovre: Sokratov zagovor	15.—	21.—	20.—	28.—
3. Kotnik dr. Fran: Storijske	—	21.—	—	28.—
4. Baar-Hybaschek: Križev pot	12.—	18.—	16.—	24.—
5. Tolstoj: Knez Serebrjani	21.—	30.—	28.—	40.—
6. Jaklič: Zadnja na gromadi	15.—	24.—	20.—	32.—
7. Vadnjal: Otoški postržek	9.—	18.—	12.—	24.—
8. Tominec: Sonce in senca	15.—	24.—	20.—	32.—

	Cene za ude		Cene za neuđe	
	broš.	vez.	broš.	vez.
9. Pengov-Ratajec: Kemija	12.—	18.—	16.—	24.—
10. Pregelj Ivan: Božji mejniki	9.—	15.—	12.—	20.—
11. Niccodemi D.: Učiteljica	6.—	12.—	8.—	16.—
12. London J.: Krištof Dimuč	15.—	24.—	20.—	32.—
13. Kmetova: Sv. Frančišek Asiški	15.—	24.—	20.—	32.—
14. Dickens: Božična pesem	9.—	15.—	12.—	20.—
15. Malešič Matija: Kruh	21.—	30.—	28.—	40.—
16. Steska: Slovenska umetnost I.	24.—	33.—	32.—	44.—
17. Lagerlöf: Kristusove legende	15.—	21.—	20.—	28.—
18. Bertelli: Jurček - Kozamurček	12.—	18.—	16.—	24.—
19. Lichtenberger-O.: Moj mali Hlaček	—	18.—	—	24.—
20. Pirjevec: Slovenski možje	30.—	39.—	40.—	52.—
21. Orczy: Za Cezarja	21.—	30.—	28.—	40.—
22. Malešič: Živa voda	15.—	21.—	20.—	28.—
23. Jeglič C.: Naše prijateljice	27.—	33.—	36.—	44.—
24. Turšič Leopold: Tiho veselje	12.—	18.—	16.—	24.—
25. Kranjec S.: Kako smo se zedinili	6.—	12.—	8.—	16.—
26. Jalen Janez: Ovčar Marko	21.—	30.—	28.—	40.—
27. Pregelj I.: Peter Markovič	15.—	24.—	20.—	32.—
28. Savinšek Sl.: Grče	12.—	21.—	16.—	28.—
29. Riha - Bradač: Palček	12.—	18.—	16.—	24.—
30. London: Kralj Alkohol	15.—	24.—	20.—	32.—
31. Brieux: Rdeča suknja	15.—	24.—	20.—	32.—
32. A. Albanov: Med življenjem in smrtjo	27.—	36.—	36.—	48.—
33. Magajna: Primorske novele	12.—	21.—	16.—	28.—
34. Breclj: Knjiga o zdravju	30.—	39.—	40.—	52.—
35. Scoville: V samotah pragozda	18.—	27.—	24.—	36.—
36. Skolaster - Kmetova: V oblasti čarodejev	27.—	39.—	36.—	52.—
37. Bolhar Alojzij: Mati	—	21.—	—	28.—
38. Seljak France: Kamnarjev Jurij	21.—	33.—	28.—	44.—
39. Bordeaux - Hafner: Zametene stopinje	27.—	39.—	36.—	52.—
40. Bridges: Jetnik v gorah meseca	15.—	24.—	20.—	32.—
41. Jeglič: Okrasne spenjavke	21.—	30.—	28.—	40.—
42. Grafenauerjeva M.: Iz duhovnega življenja družine		(pošlo)		
43. Trdi orehi in veseli smehi	15.—	24.—	20.—	32.—
44. Terseglav: Med nebom in zemljo	15.—	24.—	20.—	32.—
45. Josip Brinar: Kosmatin	15.—	24.—	20.—	32.—
46. Jalen Janez: Bratje	15.—	21.—	20.—	28.—
47. Dragaš: Otrok v predšolski dobi	33.—	42.—	44.—	56.—
48. Magajna: Gornje mesto	27.—	39.—	36.—	52.—
49. Janez Rožencvet: Pravljice	12.—	21.—	16.—	28.—
50. Dörfler - Pucelj: Krivični vinar	39.—	51.—	52.—	68.—
51. Magajna: Bratje in sestre	18.—	27.—	24.—	36.—
52. Eastman - Holeček: Ohijesa	21.—	30.—	28.—	40.—
53. L. E.-J. P.: Irska	15.—	24.—	20.—	32.—
54. Minclov - Vdovič: Ko so hrasti šumeli	30.—	42.—	40.—	56.—
55. Bevk: Veliki Tomaž	21.—	33.—	28.—	44.—
56. Kunaver: V prepadih	18.—	27.—	24.—	36.—
57. Zupan: Kako Lenka Prešernova svojega brata, pesnika, ... popisuje	12.—	18.—	16.—	24.—
58. Dörfler - Pucelj: Mutasti greh		(pošlo)		
59. Husova Mara: Njene službe	12.—	21.—	16.—	28.—
60. Deželic - Golobič: Kragulj	21.—	30.—	28.—	40.—
61. Möderndorfer: Koroške uganke in popevke	9.—	15.—	12.—	20.—
Ta knjiga se dobi tudi kartonirana	—	12.—	—	16.—
62. Acker - Kotnik: Ljubezen in dolžnost	12.—	18.—	16.—	24.—
63. Bučar Ivan: Čez steno	21.—	30.—	28.—	40.—
64. Lovrenčič Joža: Pastir z belo ptico	12.—	21.—	16.—	28.—
65. Magajna B.: Graničarji	12.—	18.—	16.—	24.—
66. Stelè France: Cerkevno slikarstvo	21.—	30.—	28.—	40.—

	Cene za ude		Cene za neude	
	broš.	vez.	broš.	vez.
67. Petelin - Krošl: Pregled občne zgodovine I., stari vek	9.—	—	12.—	—
— Pregled občne zgodovine II., srednji vek	15.—	—	20.—	—
III. (novi vek do 1792)	9.—	—	12.—	—
IV. del (nadaljevanje in konec)	21.—	—	28.—	—
vsi štirje deli skupaj v eni knjigi	54.—	66.—	72.—	88.—
68. Meško: Henrik govavi vitez	15.—	21.—	20.—	28.—
69. Lichtenberger - Kuret: Hlačkova sestra	18.—	27.—	24.—	36.—
70. Hofmannsthal - Župančič: Slehernik	21.—	30.—	28.—	40.—
71. Uлага Drago: Knjiga o sportu	33.—	42.—	44.—	56.—
72. Kocbeck - Šašelj: Slovenski pregovori	21.—	30.—	28.—	40.—
73. Šedivý Jan.: Oris zgodovine Jugoslovanov	30.—	42.—	40.—	56.—
74. Bevk Fr.: Huda ura	16.50	22.—	25.50	34.—
75. Weiser-Pucelj: Vatomika	6.—	12.—	8.—	16.—
76. Scoville-Holeček: Za Inkovim smaragdom	18.—	27.—	24.—	36.—
77. Rožencvet: Pravljice za lahkomišelné ljudi	21.—	30.—	28.—	40.—
78. Šimec dr. M.: Zdravstveni nasveti za družino in dom	15.—	24.—	20.—	32.—
79. Dr. Logar in dr. Slivnik: Naši zobje	21.—	30.—	28.—	40.—
80. Haluschka-Poznič-Pogačnik: Sin dveh očetov	33.—	45.—	44.—	60.—
81. Meško Ksaver: Pasijon	12.—	18.—	16.—	24.—
82. Habberton-Vdovič: Helenina otroka	18.—	27.—	24.—	36.—
83. Stodola-Smolej: Kralj Svetopolk	9.—	15.—	12.—	20.—
84. Velikonja Narte: Naš pes	18.—	27.—	24.—	36.—
85. Willa Cater-Anžič: Škof Nove Mehike	27.—	36.—	36.—	48.—
86. Podobirski: Iz svetovne vojske	9.—	15.—	12.—	20.—
87. Dickens-Župančič: Oliver Twist	72.—	90.—	96.—	120.—
88. Hey-Funtek: Sto basni za otroke	18.—	27.—	24.—	36.—
89. Grčar J.: Deviška zemlja v krvi	21.—	30.—	28.—	40.—
90. Möderndorfer V.: Koroške narodne pripovedke, I. del	9.—	15.—	12.—	20.—
91. Plestenjak J.: Bajtarji	6.—	12.—	8.—	16.—
92. London-Holeček: Klic divjine	12.—	18.—	16.—	24.—
93. Stelè F.: Cerkevno slikarstvo med Slovenci, I. Srednji vek	33.—	42.—	44.—	56.—
94. Grčar J.: Preko morij v domovino	6.—	12.—	8.—	16.—
95. Magajna: Čudovita pravljica o Vidu in labodu Belem ptiču	12.—	18.—	16.—	24.—
96. Potokar F.: Bolgarske novele	24.—	36.—	32.—	48.—
97. Vodnik Fr.: Poljske novele	21.—	30.—	28.—	40.—
98. Milčinski Fr.: Ptiki brez gnezda (2. izdaja)	39.—	51.—	52.—	68.—

Leposlovje — povesti

Bevk: Stražni ognj	12.—	21.—	16.—	28.—
Cigler Janez: Deteljica. Četrta izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
Detela dr. Fr.: Hudi časi. S slikami	6.—	12.—	8.—	16.—
— Vest in zakon in F. S. Finžgar Strici	9.—	18.—	12.—	24.—
— Takšni so — Begunka	9.—	18.—	12.—	24.—
Finžgar F. S.: Strici	6.—	12.—	8.—	16.—
Jaklič Fr.: V graščinskem jarmu	6.—	12.—	8.—	16.—
— Peklena svoboda	6.—	12.—	8.—	16.—
Kostanjevec J.: Življenja trnjeva pot	6.—	12.—	8.—	16.—
Krek dr. J. Ev.: Izbrani spisi, II. zv., 1., 2. sn. in 4. zv., vsak po	27.—	33.—	36.—	44.—
II. zvezek, 1. in 2. snopič skupaj vezana	—	69.—	—	92.—
Lah Ivan: Uporniki	—	18.—	—	24.—
Lesar A.: Perpetua. Tretja izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
Malešič Matija: Izobčenci	—	18.—	—	24.—
Ozvald dr. K.: Za vsak dan, 1. zvezek	3.—	9.—	4.—	12.—
Parapat J.: Robinzon starši. Četrta izdaja	9.—	15.—	12.—	20.—
Plestenjak Janez: Lovrač	9.—	18.—	12.—	24.—
Pregelj dr. Ivan: Peter Pavel Glavar	3.—	9.—	4.—	12.—
Pregelj dr. Ivan: Umreti nočejo	12.—	21.—	16.—	28.—
Sket dr. J.: Miklova Zala	6.—	12.—	8.—	16.—
Slemenik: Izdajavec, Zgod. povest iz turških časov, 2. izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—

	Cene za ude		Cene za neuđe	
	broš.	vez.	broš.	vez.
Šorli dr. I.: Sorodstvo v prvem členu	3.—	9.—	4.—	12.—
Velikonja Narte: Višarska polena	12.—	18.—	16.—	24.—
Verne Jules: Carski sel. I. in II. del, vsak zase	6.—	12.—	8.—	16.—
I. in II. del skupaj vezan	—	21.—	—	28.—
Vošnjak dr. J.: Troje angelskih češčenj	6.—	12.—	8.—	16.—
Vuk Ivan (Starogorski): Zorislava	6.—	12.—	8.—	16.—
Wiseman - Zupančič: Fabijola. Tretja izdaja	9.—	15.—	12.—	20.—
Zakrajšek: Oglenica, Tretja izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
Zbašnik dr. Franc: Boj za pravico	9.—	15.—	12.—	20.—
— (Malograjski): Pisana mati	—	15.—	—	20.—
— Za srečo	9.—	15.—	12.—	20.—
Zorec: Domačija ob Temenici	9.—	15.—	12.—	20.—
— Beli menihi	12.—	21.—	16.—	28.—
— Stiški svobodnjak	12.—	21.—	16.—	28.—
— Stiški tlačani	12.—	21.—	16.—	28.—
— Izgnani menihi	12.—	21.—	16.—	28.—
Matí božja dobrega sveta. Povest iz časov turških bojev iz XVI. stoletja. Druga izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
Razne povesti. (Vsebina: Fr. S. Tratnik: Konec povesti; J. Kostanjevec: Oče in sin; P. Bohinjec: Glagoljaš Štipko; Lea Fatur: Zvonjenje v gozdu pri Ptujju; Živalske pravljice)	6.—	12.—	8.—	16.—

Slovenske Večernice

7. zvezek: Deteljica, (Janez Cigler.) Četrta izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
17. zvezek: Matí božja dobrega sveta. Povest iz časov turških bojev iz XVI. stoletja. Druga izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
19. zvezek: Perpetua, (A. Lesar.) Tretja izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
29. zvezek: Izdajavec. (Slemenik.) Zgodov. povest iz turških časov. Druga izdaja	6.—	12.—	8.—	16.—
38. zvezek: Miklova Zala, (Dr. J. Sket.)	6.—	12.—	8.—	16.—
41. zvezek: Življenje svetega očeta, papeža Leona XIII., pesmi, povesti, zgodovinske kratkočasnice in drugo	—	12.—	—	16.—
42. zvezek: Na krivem potu. (Povest.) Potopisne črtice iz Italije. Kakšni so strahovi. (Humoreska) in drugo	6.—	12.—	8.—	16.—
49. zvezek: Vas Kôt. (Povest, spisal Žaljski.) Zaklad. (Povest, spisal A. Koder.) Pesmi, itd.	6.—	12.—	8.—	16.—
50. zvezek: Boj za pravico, (Dr. Franc Zbašnik.)	9.—	15.—	12.—	20.—
51. zvezek: Dr. Jožef Muršec. (Življenjepis, spisal J. G. Vrbano.) Stražen božični večer. (Povest, spis. Žaljski) in drugo	6.—	12.—	8.—	16.—
52. zvezek: Nehvaležen sin. (Povest, spisal Malograjski.) Krivica in dobrota. (Igra v 3 dejanjih) in drugo	6.—	12.—	8.—	16.—
53. zvezek: Bog ga je uslišal. (Resnična dogodba, spisal Milovršnik.) Ne vdamo sel (Humoreska) in drugo	6.—	12.—	8.—	16.—
55. zvezek: Miklova Lipa. (Zgodovinska povest, spisal Malograjski.) Rotijin Blaže. (Povest) in drugo	6.—	12.—	8.—	16.—
57. zvezek: Pošteni ljudje. (Povest, J. Kostanjevec.) Nesrečnež. (Povest, dr. Anton Medved.) Razne povesti in drugo	6.—	12.—	8.—	16.—
58. zvezek: Uporniki, (Ivan Lah.)	—	18.—	—	24.—
59. zvezek: Kovač in njegov sin. (Povest, J. M. Dovič.) Kako je Jaka kupoval koze (šaljiva dogodba) in drugo	6.—	12.—	8.—	16.—
60. zvezek: Življenja trnjeva pot. (J. Kostanjevec.)	6.—	12.—	8.—	16.—
62. zvezek: Pisana mati. (Dr. Franc Zbašnik - Malograjski.)	—	15.—	—	20.—
64. zvezek: Trebušnik na slovanskem jugu. (J. Mlakar.) Druge povesti in pesmi			(pošlo)	
68. zvezek: Novo življenje. (Povest J. Kostanjevec.) Gozdarjevi spomini. (J. Kostanjevec.) Razne druge povesti	6.—	12.—	8.—	16.—
72. zvezek: Krščen denar. (Povest, dr. I. Šorli.) Sejmski tatje. (Fr. Milčinski.) Polje, (Črtica, I. Dornik)	3.—	9.—	4.—	12.—

	Cena za ude		Cena za neude	
	broš.	vez.	broš.	vez.
73. zvezek: Sorodstvo v prvem členu. (Dr. I. Šorli)	3.—	9.—	4.—	12.—
74. zvezek: Takšni so — Begunka. (Dr. Fran Detela.)	9.—	18.—	12.—	24.—
75. zvezek: Peter Pavel Glavar. (Dr. Ivan Pregelj.)	3.—	9.—	4.—	12.—
76. zvezek: Carski sel. (Jules Verne.) I. del	6.—	12.—	8.—	16.—
77. zvezek: Carski sel. (Jules Verne.) II. del	6.—	12.—	8.—	16.—
78. zvezek: V graščinskem jarmu. (Fr. Jaklič.)	6.—	12.—	8.—	16.—
79. zvezek: Peklina svoboda. (Fran Jaklič.)	6.—	12.—	8.—	16.—
80. zvezek: Vest in zakon (dr. Detela) in Strici (F. S. Finžgar)	9.—	18.—	12.—	24.—
81. zvezek: Višarska polena. (Narte Velikonja.)	12.—	18.—	16.—	24.—
82. zvezek: Domačija ob Temenici. (Zorec.)	9.—	15.—	12.—	20.—
83. zvezek: Umreti nočejo. (Dr. Ivan Pregelj.)	12.—	21.—	16.—	28.—
84. zvezek: Stražnji ognji. (Bevk.)	12.—	21.—	16.—	28.—
85. zvezek: Beli menihi. (Zorec.)	12.—	21.—	16.—	28.—
86. zvezek: Izobčenci. (Matija Malešič.)	—	18.—	—	24.—
87. zvezek: Stiški svobodnjak. (Zorec.)	12.—	21.—	16.—	28.—
88. zvezek: Stiški tlačan. (Zorec.)	12.—	21.—	16.—	28.—
89. zvezek: Lovrač. (Plestenjak Janez.)	9.—	18.—	12.—	24.—
90. zvezek: Izgnani menihi. (Zorec.)	12.—	21.—	16.—	28.—

Naravoslovje — poljedelstvo — živinoreja

Černe Fr.: Živinoreja. S slikami	63.—	75.—	84.—	100.—
Dular Fr.: Domači živinozdravnik. S slikami	27.—	33.—	36.—	44.—
Erjavec Fr.: Domače in tuje živali v podobah. 2. zvezek				
Ptice (1. zvezek je pošel)	9.—	18.—	12.—	24.—
Humek: Boj sadnim škodljivcem! S slikami	9.—	18.—	12.—	24.—
Lakmayer Fr.: Umni čebelar. S slikami	12.—	21.—	16.—	28.—
Poljanec dr. L.: Prirodopis živalstva	—	60.—	—	60.—
Povše Franc: Umni kmetovalec. S slikami. 2. in 3. zvezek				
(1. zvezek je pošel), vsak zase	9.—	—	12.—	—
Razinger: Kokošjereja. S podobami	3.—	9.—	4.—	12.—
Rohrman - Dular: Gospodarski nauki. S slikami	12.—	21.—	16.—	28.—
Simončič ing. P.: Splošno poljedelstvo. S slikami	63.—	75.—	84.—	100.—
Šturm ing. R.: Krompir	15.—	24.—	20.—	32.—
Šušteršič ing. Mirko: Naš lov	39.—	51.—	52.—	68.—
— Naš gozd	21.—	30.—	28.—	40.—
Turk J.: Travnništvo. S slikami. 1. zvezek	6.—	12.—	8.—	16.—
2. zvezek	9.—	15.—	12.—	20.—
1. in 2. zvezek vkup vezano v platno	—	25-50	—	34.—

Zgodovina

Andrejka R.: Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini L. 1878	—	42.—	—	56.—
Gruden dr. Josip: Zgodovina slovenskega naroda. S slikami,				
1.—4. zvezek, vsak zase	12.—	—	16.—	—
5. zvezek (samo broš.)	18.—	—	24.—	—
6. zvezek (samo broš.)	21.—	—	28.—	—
1.—6. zvezek, skupaj v platno vezano	—	123.—	—	164.—
Mal dr. J.: Zgodovina slovenskega naroda. S slikami. (Nadaljevanje dr. Grudnove Zgodovine slovenskega naroda).				
7. in 8. zvezek, vsak	15.—	21.—	20.—	28.—
9. in 10. zvezek, vsak	9.—	—	12.—	—
11. in 12. zvezek, vsak	12.—	—	16.—	—
13. in 14. zvezek, vsak	9.—	—	12.—	—
Kranjec S.: Zgodovina Srbov	12.—	21.—	16.—	28.—
— Dodatek h knjigi Zgodovine Srbov	3.—	—	4.—	—
Križanič dr. I.: Zgodovina sv. kat. Cerkve, I., II. in III. del vkup	21.—	36.—	28.—	48.—
Krošl A.: Zgodovina trgovine	—	44.—	—	44.—
Petelin - Krošl: Pregled občne zgodovine I. (stari vek)	9.—	—	12.—	—
— Pregled občne zgodovine II. (srednji vek)	15.—	—	20.—	—

	Cena za ude		Cena za neude	
	broš.	vez.	broš.	vez.
Petelin - Krošl: Pregled občne zgodovine III. (novi vek do 1792)	9.—	—	12.—	—
— IV. del (nadaljevanje in konec)	21.—	—	28.—	—
Vsi štiri deli skupaj vezani v eno knjigo	54.—	66.—	72.—	88.—
Staré J.: Občna zgodovina, 14. in 15. zvezek (vsi drugi so pošli), vsak zase	6.—	—	8.—	—
Šedivý J.: Oris zgodovine Jugoslovanov	30.—	42.—	40.—	56.—
Pogačnik dr. J.: Iz zgodovine Mohorjeve družbe	3.—	—	4.—	—

Cvetje iz domačih in tujih logov

Dr. I. Pregelj: Simon Gregorčič, Izbrane pesmi	9.—	18.—	12.—	24.—
Dr. A. Slodnjak - Fr. Levstik: Martin Krpan	3.—	9.—	4.—	12.—
A. Sovrè: Horatius Flaccus: De arte poetica — O pesništvu	7-50	13-50	10.—	18.—
Dr. M. Rupel: Josip Jurčič: Jurij Kozjak	9.—	18.—	12.—	24.—
Dr. J. Grafenauer: Valentin Vodnik: Izbrano delo	9.—	18.—	12.—	24.—
Dr. A. Pirjevec: Matija Čop: Izbrana dela	9.—	15.—	12.—	20.—
Dr. Ivan Pregelj: Simon Jenko: Izbrano delo	9.—	18.—	12.—	24.—
Dr. Franc Grivec: Žitja Konstantina in Metodija	9.—	18.—	12.—	24.—
Vilko Novak: Izbor prekmurske književnosti	9.—	18.—	12.—	24.—
France Koblar: Josip Jurčič: Deseti brat	18.—	27.—	24.—	36.—
Dr. R. Kolarič: Janez Cigler: Sreča v nesreči	9.—	18.—	12.—	24.—
J. Šolar: F. S. Finžgar: študent naj bo	9.—	18.—	12.—	24.—
Dr. S. Trdina - N. V. Gogolj: Revizor	9.—	18.—	12.—	24.—

Zdravstvo

Podgorc V.: Kneipp, Domači zdravnik	27.—	36.—	36.—	48.—
Dr. Debevec France: Jetika	18.—	27.—	24.—	36.—
Dr. H. Vedenik: Kako si ohranimo ljubo zdravje, Trije zvezki, vsi trije skupaj vezani	3.—	—	4.—	—
Dr. A. Brecelj: Knjiga o zdravju	30.—	39.—	40.—	52.—
Dr. B. Dražas: Otrok v predšolski dobi	33.—	42.—	44.—	56.—
Dr. Logar in dr. Slivnik: Naši zobje	21.—	30.—	28.—	40.—
Dr. M. Šimec: Zdravstveni nasveti za družino in dom	15.—	24.—	20.—	32.—

Mladinske knjige

Brinar Josip: Lisica Zvitorepka	6.—	12.—	8.—	16.—
Meško Ksaver: Mladim srcem, 2. in 3. zvezek po	6.—	15.—	8.—	20.—
Kotnik dr. Fran: Storijs	—	21.—	—	28.—
Vadnjal: Otoški postržek	9.—	18.—	12.—	24.—
Bertelli: Jurček Kozamurček	12.—	18.—	16.—	24.—
Lichtenberger: Moj maj Hlaček	—	18.—	—	24.—
— Hlačkova sestra	18.—	27.—	24.—	36.—
Riha Bradač: Palček	12.—	18.—	16.—	24.—
Scoville: V samotah praščozda	18.—	27.—	24.—	36.—
— Za Inkovim smaragdnom	18.—	27.—	24.—	36.—
Skolaster: V oblasti čarodejev	27.—	39.—	36.—	52.—
Bridges: Jetnik v gorah meseca	15.—	24.—	20.—	32.—
Trdi orehi in veseli smehi	15.—	24.—	20.—	32.—
Brinar: Kosmatin	15.—	24.—	20.—	32.—
Rožencvet: Pravljice	12.—	21.—	16.—	28.—
— Pravljice za lahkomišelné ljudi	21.—	30.—	28.—	40.—
Eastman: Ohijesa	21.—	30.—	28.—	40.—
Möderndorfer: Koroške uganke in popevke	9.—	15.—	12.—	20.—
— kartonirana	—	12.—	—	16.—
Weiser-Pucelj: Vatomika	6.—	12.—	8.—	16.—
Lovrenčič: Pastir z belo ptico	12.—	21.—	16.—	28.—
Parapat: Robinzon	9.—	15.—	12.—	20.—

	Cena za ude		Cena za neude	
	broš.	vez.	broš.	vez.
Verne: Carski sel. I in II. del, vsak zase	6.—	12.—	8.—	16.—
I in II del, skupaj vezana	—	21.—	—	28.—
Kunčič Mirko: Mlada njiva (Pesmi)	—	27.—	—	36.—
Dickens-Župančič: Oliver Twist	72.—	90.—	96.—	120.—
Hey-Funtek: Sto basni za otroke	18.—	27.—	24.—	36.—
Habberton-Vdovič: Helenina otroka	18.—	27.—	24.—	36.—
Velikonja Narte: Naš pes	18.—	27.—	24.—	36.—
Möderndorfer: Koroške narodne pripovedke, I. del	9.—	15.—	12.—	20.—
London-Holeček: Klic divjine	12.—	18.—	16.—	24.—
Magajna B.: Čudovita pravljica o Vidu in labodu Belem ptiču	12.—	18.—	16.—	24.—
Milčinski: Ptički brez gnezda	39.—	51.—	52.—	68.—

Preč. župne urade vljudno opozarjamo na »Družinsko knjižico«, ki naj bi jo imela vsaka družina, ker si tako prihrani mnogo stroškov, potov in skrbi. Broš, izvod 5 Din, v usnje vez. 25 Din.

V »Seznamu knjig« so omenjene vse knjige, ki jih še imamo v zalogi. Starejših knjig, ki jih ni v tem seznamu, ni več. Posebno opozarjamo na »Mohorjevo knjižnico«, zbirko najrazličnejših knjig, ter na ceneno ljudsko zbirko »Cvetje iz domačih in tujih logov«.

Vsa naročila izvršujemo takoj. Neznanim naročnikom pošiljamo knjige po povzetju ali pa proti predplačilu. — Udje Družbe sv. Mohorja dobe knjige po udninskih cenah. — Za naročilo zadostuje dopisnica, na kateri nam sporočite, katere knjige želite in ali naj bodo vezane ali broširane.

P. n. ude Družbe sv. Mohorja iz Ljubljane vljudno opozarjamo, da dobé knjige naše založbe po udninskih cenah lahko tudi v

podružnici
Mohorjeve knjigarne
v Ljubljani

Miklošičeva cesta 19 (palača Vzajemne zavarovalnice — pri glavnem kolodvoru)